

ISSN: 2822-0552 (Online)

**Research and Development Institute Journal
of Chaiyaphum Rajabhat University**

VOL.7 NO.2 MAY - AUGUST 2025

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2568

**Office of Academic Promotion and Lifelong Learning
Chaiyaphum Rajabhat University**

**สำนักส่งเสริมวิชาการ และจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ**

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ISSN 2822-0552 (Online)

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2568

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในรูปแบบบทความวิจัย
บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความวิชาการทั่วไป

การตรวจสอบทางวิชาการ

บทความได้ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 3 ท่าน

กำหนดการพิมพ์เผยแพร่

พิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 : มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 : พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 : กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

งานวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมวิชาการและจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

167 อาคารบรรณราชนครินทร์ ชั้น 1 ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 36000

โทรศัพท์ 044-815111 ต่อ 4103 โทรสาร 044815116

<https://so10.tci-thaijo.org/index.php/rdicpru>

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีพาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุณเจริญ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร น้อยน้ำใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ปัญญาพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.จิราภรณ์ จันทร์เขียน	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) ตรวจสอบวิชาการประจำฉบับ

รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.เขาวลิต ชูกำแพง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพร ปุณณกะศิริกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิกรานต์ นามผาดอน	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรงค์ เลี้ยงพานิชย์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาวดี เดชอำรงค์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม ขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย วงศ์รักษ์	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ ธนะสีสังกูร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัลย์ ศิริศรีมังกร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมประสงค์ เสนารัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณีเพ็ญ พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) ตรวจสอบวิชาการประจำฉบับ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจพร มีพร้อม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณดารา เพ็ชรไพโรจน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จีรนนท์ เข็มขันธุ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อาจารย์ ดร.ปรินดา จันทิ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทิดศักดิ์ สุพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียงแข ภูผายาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ภูสิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริศักดิ์ อัจฉริยะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อาจารย์ ดร.นิรัตน์ โคตะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

สารจากบรรณาธิการ

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2568 จัดทำเพื่อให้แก่นักวิจัย หรือนักวิชาการได้เผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานวิชาการ เผยแพร่ในวารสาร ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากคณะผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 3 ท่าน เพื่อความเป็นมาตรฐานของวารสารวิชาการ งานวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมวิชาการและจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นผู้ดำเนินงานวารสาร มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งในการรับบทความ ไม่ว่าจะ เป็นบทความวิจัย บทความวิชาการอื่น ๆ เช่น การสังเคราะห์งานวิจัย ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากนักวิจัย นักวิชาการ รวมทั้งผลงานวิจัยของนักศึกษา ทั้งหน่วยงานภายนอก และภายในมหาวิทยาลัย ราชภัฏชัยภูมิ และยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงทั้งรูปแบบ และเพื่อพัฒนาวารสารให้ดียิ่งขึ้น

ในการนี้ งานวิจัยและพัฒนา สำนักส่งเสริมวิชาการและจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขอขอบพระคุณ นักวิจัยทุกท่านที่ส่งบทความเพื่อเผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ และขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้พิจารณา บทความและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์เพื่อให้บทความมีความสมบูรณ์ทางวิชาการ และขอบคุณ คณะที่ปรึกษา ตลอดจนกองบรรณาธิการทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้วารสารนี้เผยแพร่ได้ตามวันและเวลาที่กำหนด

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีพาย
บรรณาธิการ

สารบัญ

หัวเรื่อง

หน้า

บทความวิจัย

- การใช้การอ่านประกอบการแสดงบนเวที โดยการใช้เทพนิยายเพื่อส่งเสริมการอ่านคล่อง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 200 - 213
IMPLEMENTING READER'S THEATER USING FAIRY TALES
TO PROMOTE READING FLUENCY OF 5TH GRADERS
วัชรพล แก้วศรีนวม, และ แวววลี แววฉิมพลี
Watcharapon Kaewsrinuam, and Weawwalee Weawchimplee
- ENGLISH LOANWORDS AND TRANSLITERATION 214 - 225
IN THAI BEAUTY PRODUCT ADVERTISEMENTS
Triyaporn Nakchamnan, Parinda Jantori, and Phnita Chatranonth
- การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน
ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 226 - 241
USING BRAIN-BASED LEARNING TO IMPROVE ENGLISH READING
COMPREHENSION ABILITY OF PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS
ปาริฉัตร ทับทิมทอง, และ นภาพรพัทธ์ เลิศปรีดากร
Parichat Tubtintong and Napasup Lerdpreedakorn
- การส่งเสริมการดำเนินงานนโยบายภาษาอังกฤษโดยใช้นวัตกรรมกระบวนการคิด
“คิดหลักภาษาไทยใช้หลักภาษาอังกฤษ” เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์นักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 242 - 260
PROMOTING THE ENGLISH POLICY IMPLEMENTATION USING THE THINKING
INNOVATION "THINK THAI USE ENGLISH GRAMMAR" TO DEVELOP THE HUMAN
CAPITAL OF UNDERGRADUATE STUDENTS AT CHAIYAPHUM RAJABHAT
UNIVERSITY
พิชัย อ่อนจันทร์, ณัฐดนัย แก้วโพนงาม, และ ธรรมรัตน์ โรมแพน
Pichai Onchan, Natdanai, Kaewphonngam and Thammarat Rompaen

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลกับผลการดำเนินงาน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE INCOME TAX PLANNING AND PERFORMANCE OF COMPANIES LISTED ON THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND: CONSUMER GOODS สลิลทิพย์ กุณาวงศ์ และ สุกฤตา บุรินทร์วัฒนา Salinthip Kunawong and Sukritta Burinwattana	261 - 279
การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา AN INVESTIGATION OF FACTORS INFLUENCING THE MISSION IMPLEMENTATION OF THE SCHOOL FOR THE BLIND IN NAKHON RATCHASIMA ฐิติมา เนื่องกระโทก และ บรรจบ บุญจันทร์ Thitima Nuangkratok and Banjob Boonchan	280 - 294
ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ RESULT OF COMPETENCY-BASED LEARNING MANAGEMENT TO DEVELOP TEACHER PROFESSION IN CURRICULUM ADMINISTRATION AND LEARNING MANAGEMENT สิรินาท จงกลกลาง, วาสนา กীরติจำเริญ, สายสุนีย์ เต็มสินสุข, และ อิศรา พลนงค์ Sirinat Jongkonklang, Wasana Keeratichamroen, Saisunee Termsinsuk, and Isara Phonnonng	295 - 309
การพัฒนาทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง At the Restaurant สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง DEVELOPMENT OF ENGLISH COMMUNICATION SKILLS ON THE TOPIC “AT THE RESTAURANT” FOR GRADE 8 STUDENTS USING THE EXPLICIT INSTRUCTION MODEL AND SIMULATION SCENARIOS พงศ์วีระ ยอดสมุทร, ศรีสุดา พัฒจันทร์ และ นัฐยา บุญกองแสน Pongpeera Yodsamut, Srisuda Patjan, and Nathaya Boonkongaen	310 - 322

สารบัญ

หัวข้อเรื่อง	หน้า
การพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล THE DEVELOPMENT OF A NEW LEARNING ENVIRONMENT MANAGEMENT MODEL FOR SECONDARY SCHOOLS IN THE DIGITAL ERA ธงชัย เชื้อนิล, นภาพเดช บุญเชิดชู, จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย, และ นภาพรณ์ ยอดสิน Thongchai Chuanin, Napadech Booncherdchoo, Jittirat Saengloetuthai, and Napaporn Yodsin	323 - 336
ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง OUTCOMES OF PROJECT-BASED LEARNING FOR THE THAI COOKING UNIT FOR HIGHER VOCATIONAL CERTIFICATE STUDENTS. MASTER OF EDUCATION THESIS, CURRICULUM AND INSTRUCTION, CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY ณัชชา วารายานนท์, นฤมล ภูสิงห์, และสมทรัพย์ ภูโสดา Nachcha Warayanon, Narumol Pusing, and Somsup Phusoda	337 - 348
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 CREATIVE LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE VUCA WORLD UNDER THE UBONRATCHATHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4 บุญประไพ พวงมาลา, อรรถพร วรณทอง, และ ชวนคิด มะเสนะ Bunpraphai Pungmala, Attaporn Wannathong, and Chuankid Masena	349 - 376
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาใน สังกัดกรุงเทพมหานคร THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AND LEARNING ORGANIZATIONS OF SCHOOLS UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION นิโรบล รัตนสุทธิ, และกัลยมน อินทุสุต Nirobol Ruttanasutthi and Kanyamon Indusuta	377 -388

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
แนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 GUIDELINES FOR DEVELOPING TEACHERS' DIGITAL SKILLS IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF YASOTHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1 ศรัณย์ สกุลโพน, สุรศักดิ์ ศรีกระจำง, และ อุดมพันธุ์ พิษณุประเสริฐ Saran Sakulpone, Surasak Srikrachang, and Udompun Pitprasert	389 - 406
แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 TEACHER DEVELOPMENT GUIDELINES FOR ACTIVE LEARNING IN THE DIGITAL ERA IN PRIMARY SCHOOLS IN UBON RATCHATHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3 กัญญ์กุลณัช ศิริเวชมงคล, ปิยาพัชญ์ นิธิศอัครานนท์, และ ชวนคิด มะเสนะ Kankullanach Sirivechmongkol, Piyaphat Nithitakkharanon, and Chuankid Masena	407 - 421
แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 GUIDELINES FOR TECHNOLOGICAL LEADERSHIP DEVELOPMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3 กาญจนา สีสม และ รัชนีเพ็ญ พลเยี่ยม Kanjana Seeto and Ratchaniphen Phonyiam	422 - 442

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์บทความวิชาการและบทความวิจัยวารสาร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

การใช้การอ่านประกอบการแสดงบนเวที โดยการใช้เทพนิยายเพื่อส่งเสริมการอ่านคล่อง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

IMPLEMENTING READER'S THEATER USING FAIRY TALES TO PROMOTE READING FLUENCY OF 5TH GRADERS

วัชรพล แก้วศรีนวม¹, และ เวาววลี เวาวฉิมพลี²

Watcharapon Kaewsrinuam¹, and Weawwalee Weawchimplee²

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Faculty of Humanities and Social Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

e-mail: 62d0302111@nrru.ac.th

Received: March 4, 2025 Reviewed: April 18, 2025 Revised: May 9, 2025 Accepted: May 13, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การอ่านประกอบการแสดงบนเวที โดยการใช้เทพนิยาย เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านคล่องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้การอ่านประกอบการแสดงบนเวที โดยเฉพาะการใช้เทพนิยาย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จากโรงเรียน บ้านมาบกราด อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนด้วยวิธีการอ่านประกอบการแสดงบนเวที จำนวน 4 แผน รวม 12 ชั่วโมง แบบทดสอบการอ่านคล่องภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน มีต่อวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้การอ่านประกอบการแสดงบนเวที โดยเฉพาะการใช้เทพนิยาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่แบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านคล่องหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยสำหรับคำที่อ่านถูกต้องต่อนาที(WCPM) เพิ่มขึ้นเป็น 61.16 ในการทดสอบหลังเรียน นอกจากนี้ คะแนนเฉลี่ยสำหรับท่วงทำนองและลีลาในการอ่าน ก็เพิ่มขึ้นเป็น 9.75 ซึ่งบ่งบอกถึงการพัฒนาความสามารถในการแสดงออกถึงความราบรื่นในการอ่านคล่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนมีความคิดเห็นของนักเรียนส่วนใหญ่มีแนวโน้มเป็นบวก โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.75 ซึ่งสะท้อนถึงความสนุกสนานและความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของการอ่านประกอบการแสดงบนเวที โดยการใช้เทพนิยาย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคล่อง แสดงให้เห็นว่า การเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้การอ่านประกอบการแสดงบนเวที โดยการใช้เทพนิยาย นี้ช่วยเสริมสร้างการอ่านคล่อง และส่งผลดีต่อทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอ่านของนักเรียนได้

คำสำคัญ: การอ่านประกอบการแสดงบนเวที, การอ่านคล่อง, เทพนิยาย, จำนวนคำที่อ่านถูกต้องต่อนาที

Abstract

The purposes of this research were: 1) to examine the effects of teaching English through Reader's Theater using fairy tales to promote the reading fluency of 5th-grade students, and 2) to study 5th graders' opinions on learning English through Reader's Theater using fairy tales. The sample consisted of 24 5th-grade students from Banmabkrad School, Khonburi District, Nakhon Ratchasima Province, during the first semester of the 2024 academic year. They were selected using the cluster sampling method. The research instruments included four lesson plans based on the Reader's Theater approach using fairy tales, totalling 12 hours of instruction, a reading fluency assessment, and a questionnaire. The statistical analyses employed were mean, standard deviation, and a paired samples t-test.

The results of this research indicated that the mean reading fluency scores on the post-test were statistically higher than those on the pre-test at the .05 level, with the mean words correct per minute (WCPM) increasing to 61.16 in the post-test. Additionally, the mean scores for reading prosody rose to 9.75, reflecting a significant improvement in students' reading fluency at the .05 level. Most participants expressed positive opinions toward this method, with an average score of 4.75, indicating enjoyment and confidence in the effectiveness of using Reader's Theater with fairy tales to promote reading fluency. This study suggests that teaching through Reader's Theater using fairy tales is an effective strategy for enhancing reading fluency while positively influencing students' attitudes toward reading.

Keywords: Reader's Theater, Reading fluency, Fairy tales, Word Correct Per Minute (WCPM)

Introduction

Reader's Theater effectively promoted reading fluency in English as a Foreign Language (EFL) learners, particularly at the primary education level. The study explored how integrating Reader's Theater with fairy tales could address key fluency components such as decoding accuracy, automaticity, and prosody (Rasinski, 2004). Previous research highlighted common fluency deficits in EFL learners, including vocabulary gaps, comprehension difficulties, and low engagement (Khan et al., 2020; Mahmood, 2022). Reader's Theater, a pedagogical strategy, involved students performing scripted stories without props or costumes, emphasizing reading accuracy, speed, and expression (Kuhn & Stahl, 2003; Hsu et al., 2023). Kim et al. (2014) conceptualize reading fluency as a bridge between decoding and comprehension, highlighting its essential role in reading development. Reader's Theater provided repeated practice, group

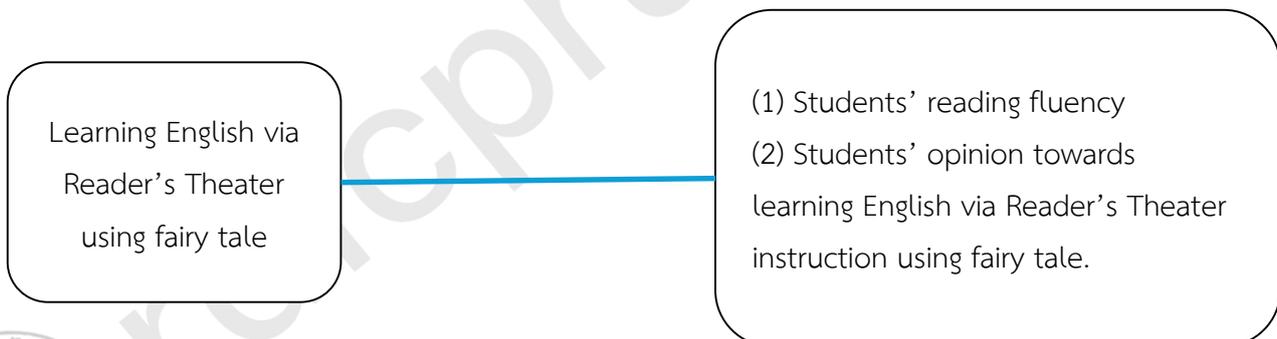
collaboration, and performance-based learning, supporting the internalization of reading skills, particularly for students struggling with alphabetic blending and vocabulary recognition (Maipoka & Soontornwipast, 2021).

Incorporating fairy tales into Reader's Theater enriched the experience by offering engaging narratives with relatable characters and moral lessons (Collie & Slater, 1991; Sayer et al., 2018). Familiar stories like fairy tales helped maintain student engagement and fostered emotional connections to the material, making learning more enjoyable.

Research objectives

1. To examine the effect of Reader's Theater using fairy tales on reading fluency of 5th graders.
2. To study 5th graders' opinion towards learning English via Reader's Theater using fairy tales.

Conceptual framework

This study investigated the impact of Reader's Theater on reading fluency among 5th grade students. Reader's Theater was a pedagogical approach that enhanced reading fluency through the performance of scripted stories, without the use of props or costumes. This research employed a pre-experimental design featuring a group pretest and post-test to evaluate the effectiveness of using fairy tales in Reader's Theater as an instructional strategy. The independent variable in this study was the implementation of Reader's Theater with fairy tales, while the dependent variable was the students' reading fluency skills. By assessing reading fluency before and after the intervention, this study aimed to provide insights into the efficacy of performance-based reading instruction in improving fluency skills in elementary education.

Research method

The study investigated the impact of Readers' Theater on reading fluency among 24 fifth-grade students from Banmabkrad School, selected through cluster random sampling. Conducted during the first semester of the 2024 academic year, the research followed a pre-experimental, one-group pre-test and post-test design. The pre-test and post-test assessed students' reading fluency through a one-minute oral reading of a 100–120-word passage, with WCPM measuring accuracy and automaticity, and the Multidimensional Fluency Scale (MDFS) evaluating prosodic features in the post-test. Reader's Theater was implemented at Banmabkrad School through a structured, four-week intervention consisting of 12 hours of weekly sessions (Intaraprawat, 2019). The instructional approach followed the framework proposed by Young and Rasinski (2009), incorporating key stages such as text selection, modeling, discussion, role assignment, practice, feedback, and performance. Students engaged with fairy tale texts and participated in guided reading activities, including choral and echo reading, to enhance their fluency and comprehension. The intervention culminated in a final performance, providing students with an opportunity to apply their reading skills in an engaging and meaningful context. Rasinski et al. (2016) identified three key components of reading fluency: 1) accuracy in word decoding, 2) automaticity in word recognition, and 3) appropriate use of prosodic features, such as stress, pitch, and phrasing. These components were considered essential for reading comprehension and fluency. This study examined how the Readers' Theater intervention affected these components of reading fluency in fifth-grade students. The four-week intervention followed expert-validated lesson plans to implement Reader's Theater. In Week 1, students were introduced to the methodology, selected a story, and engaged in vocabulary and comprehension activities. Week 2 focused on choral and echo reading, role assignments, and prosody practice. In Week 3, students participated in buddy and repeated reading, rehearsals, and peer feedback. Week 4 involved final rehearsals, performances, and reflection. Audio recordings supported prosodic development throughout. The final sessions included the Reader's Theater performance, a post-test, and a questionnaire. Following the intervention, the study aimed to improve students' reading fluency, particularly in accuracy, automaticity, and prosody. The Readers' Theater approach, which emphasized role assignments and performance, was expected to facilitate improvements in automaticity and prosody, while also enhancing word decoding through repeated practice. According to Rasinski et al. (2016), these components are essential for achieving reading fluency and comprehension, with students expected to improve both their reading speed and expressive delivery.

Data collection involved an English reading fluency test and a questionnaire capturing students' opinions on Reader's Theater. The research instruments, comprising the lesson plans and the English reading fluency test, were rigorously evaluated to ensure their validity and reliability. Three experts, each holding at least a master's degree in English, assessed the lesson plans using an eight-item evaluation form. The lesson plans achieved an average score of 3.85 on a four-point scale, indicating a high level of quality in terms of content, clarity, and instructional alignment. Revisions were subsequently made based on expert feedback to enhance their pedagogical effectiveness. Likewise, the English reading fluency test was reviewed for content validity using the Item-Objective Congruence (IOC) index. The test attained an IOC score of 1.00, reflecting complete alignment with the specified learning objectives. These results demonstrated that the instruments were appropriately designed and met the academic standards required for the study. The questionnaire aimed to examine 5th-grade students' perspectives on learning English through Readers' Theater using fairy tales to promote reading fluency. It consisted of two parts: a Likert-scale section measuring students' views on content, materials, activities, and motivation, and an open-ended section exploring their reflections and suggestions. This mixed-method approach provided insight into students' attitudes and engagement with the instructional method. The Multidimensional Fluency Scale (MDFS) assessed prosody across expression, phrasing, smoothness, and pacing. (Rasinski, 2004) The pre-test evaluated initial reading fluency, while the post-test assessed improvements after the intervention. The Kolmogorov-Smirnov (K-S) test indicated non-normal distribution for pre-test scores and normal distribution for post-test scores. Consequently, paired samples t-tests were used to analyze differences between the pre-test and post-test results. Descriptive statistics, including means and standard deviations, were used to analyze questionnaire responses, while open-ended feedback underwent content analysis.

Finding

This study examined the effects of using Reader's Theater with fairy tales to improve the reading fluency of 5th grade students. The results indicated significant improvements in the students' reading fluency across multiple dimensions, including accuracy, automaticity, and prosody.

1) Reading Accuracy

Reading accuracy assessed through a one-minute reading fluency test was conducted using a 150-word passage from Jack and the Beanstalk.

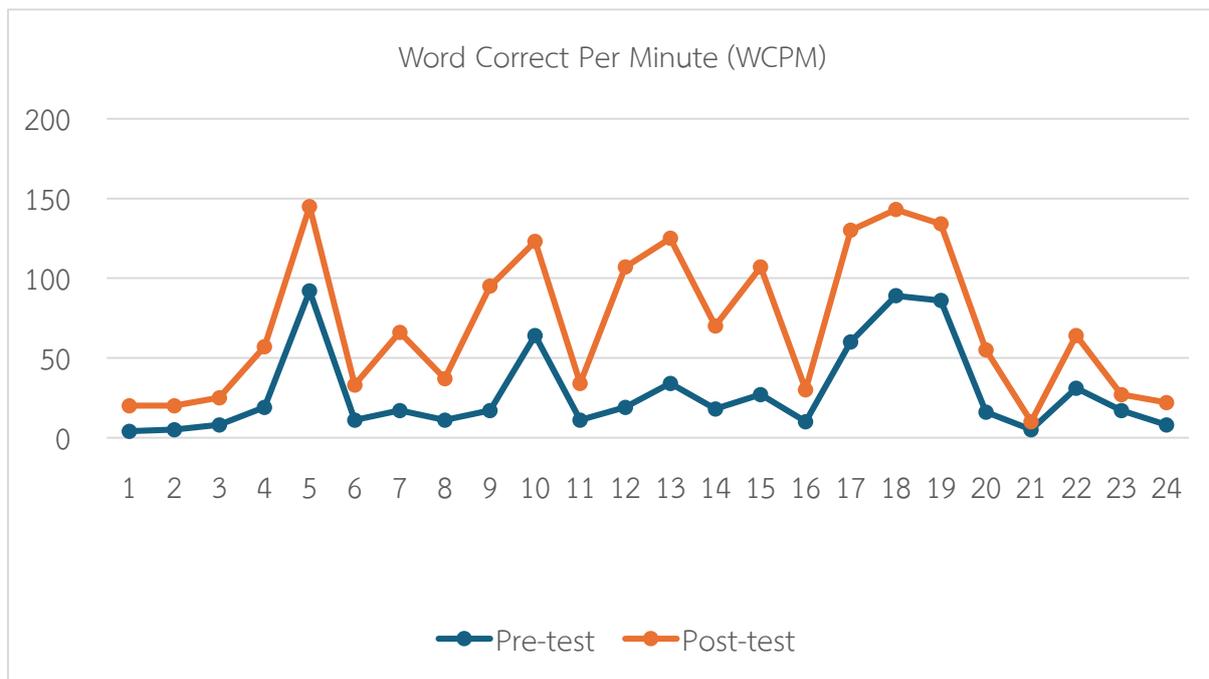

Figure 1 Progress in English reading fluency of 5th grade student's pre-test and post-test

The progress of all students, showing that all students improved their reading fluency following the intervention. The highest improvement was seen in student No. 5, who reached 145 words correct per minute (WCPM), while student No. 21 showed a minimal increase (from 5 to 10 WCPM).

2) Reading Automaticity

Reading automaticity was assessed by comparing pre-test and post-test results using the number of words correct per minute (WCPM) comparing with the oral reading fluency (ORF) target rate norms (Rasinski, 2004). The data from the table demonstrated a marked improvement in students' reading fluency throughout the intervention. Fall, students scored below the expected fluency level of 80–120 WCPM. By Winter, students reached the expected range of 100–140 WCPM, indicating progress. By Spring, students not only met but exceeded the expected fluency level of 110–150 WCPM, showing significant improvement. This progression highlighted the effectiveness of the Readers' Theater intervention in enhancing reading fluency.

Table 1 The pre- and post-test scores for 5th grade students' English reading fluency were assessed through the measure of words correct per minute (WCPM)

Student No.	Pre-test automaticity	Result	Post-test automaticity	Result
1	4	Fall	20	Fall
2	5	Fall	20	Fall
3	8	Fall	25	Fall
4	19	Fall	57	Fall
5	92	Fall	145	Spring
6	11	Fall	33	Fall
7	17	Fall	66	Fall
8	11	Fall	37	Fall
9	17	Fall	95	Fall
10	64	Fall	123	Winter
11	11	Fall	34	Fall
12	19	Fall	107	Fall
13	34	Fall	125	Winter
14	18	Fall	70	Fall
15	27	Fall	107	Fall
16	10	Fall	30	Fall
17	60	Fall	130	Winter
18	89	Fall	143	Spring
19	86	Fall	134	Winter
20	16	Fall	55	Fall
21	5	Fall	10	Fall
22	31	Fall	64	Fall
23	17	Fall	27	Fall
24	8	Fall	22	Fall
M	28.29		69.96	
SD	27.93		45.88	

The average pre-test score for automaticity was 28.29 WCPM, with a standard deviation of 27.93, while the post-test average score increased to 69.96 WCPM, with a standard deviation of 45.88. Although many students showed significant improvements, some students did not reach high levels of automaticity. This highlights the diverse responses to the intervention, suggesting that additional support may be needed for some students to further enhance automaticity.

3) Reading prosody

Reading prosody was assessed by having students read a passage aloud while the teacher either listened to their performance directly or reviewed a video recording of the reading. The Multidimensional Fluency Scale (MDFS) was used as a reliable tool to evaluate the students' fluency across four key features: expression and volume, phrasing, smoothness, and pace. Each feature was rated on a 4-point scale, allowing for a detailed analysis of the students' prosodic skills. This method provided an objective measure of their ability to read with appropriate expression, rhythm, and phrasing, reflecting both technical proficiency and interpretive fluency. (Rasinski, 2004)

Table 2 The prosodic reading pre-test and post-test scores, assessed using the Multidimensional Fluency Scale of 5th grade students' English reading fluency

Student No.	Pre-test				Total (16)	Post-test				Total (16)
	E (4)	P (4)	S (4)	P (4)		E (4)	P (4)	S (4)	P (4)	
1	1	1	1	1	4	2	1	1	1	5
2	1	1	1	1	4	1	2	2	2	7
3	2	1	1	1	5	2	1	2	2	7
4	2	1	1	2	6	2	2	3	3	10
5	3	2	3	3	11	3	4	4	4	15
6	1	1	1	1	4	2	2	2	2	8
7	2	2	2	2	8	3	2	3	3	11
8	2	1	1	1	5	2	2	2	2	8
9	2	2	2	2	8	2	3	3	3	11
10	3	3	3	3	12	3	3	3	3	12
11	1	1	1	1	4	2	2	2	2	8
12	2	2	2	2	8	3	3	3	3	12

Student No.	Pre-test				Total (16)	Post-test				Total (16)
	E (4)	P (4)	S (4)	P (4)		E (4)	P (4)	S (4)	P (4)	
13	2	2	2	2	8	3	3	4	3	13
14	2	2	2	2	8	2	2	3	3	10
15	3	2	2	2	9	2	3	2	2	9
16	1	1	1	1	4	2	2	2	2	8
17	3	3	3	3	12	3	3	4	3	13
18	3	2	3	3	11	4	4	4	3	15
19	2	3	2	3	10	3	4	4	4	15
20	2	1	2	2	7	2	2	2	3	9
21	1	1	1	1	4	1	1	1	1	4
22	2	2	2	2	8	2	2	3	2	9
23	2	2	2	1	7	2	2	2	2	8
24	1	1	1	1	4	2	1	2	2	7
M	1.92	1.67	1.75	1.79	7.13	2.29	2.33	2.63	2.50	9.75
SD	.72	.70	.74	.78	2.74	.69	.92	.92	.78	3.04

Note: E = Expression and volume P = Phrasing

S = Smoothness P = Pace

The study assessed the reading fluency of 5th grade students using the Multidimensional Fluency Scale, comparing pre-test and post-test scores. Initially, students demonstrated an average total score of 7.13 out of 16 in the pre-test, with the lowest individual scores in the elements of expression (E) and phrasing (P). Following the intervention, the average post-test score increased to 9.75, indicating a significant improvement in overall reading fluency. Notably, the scores for expression, phrasing, and smoothness showed marked enhancements, with students exhibiting a greater ability to convey meaning through their reading. The standard deviations suggested some variability in student performance, but the overall trend highlighted the effectiveness of the instructional approach in fostering fluency among the participants. Although the overall analysis of prosodic reading fluency indicated significant gains among the 5th grade students following the Reader's Theater intervention, substantial individual differences were also observed. However, not all students benefited equally. For instance, Student 5 showed the most

remarkable progress, with a total score increasing from 11 to 15, while Student 21 exhibited no improvement, maintaining a total score of 4. Similarly, Student 24 improved slightly from 4 to 7, whereas Student 13 showed a substantial increase from 8 to 13. These disparities in performance underscored the varied responses to the intervention, suggesting that while Reader's Theater effectively enhanced reading prosody for many students, additional differentiated support may be necessary to address the unique needs of those who progressed less significantly.

Table 3 The comparison of pre-test and post-test Scores for 5th grade students' English reading fluency in prosody

Components	Total score	Pre-test		Post-test		SD	t	p
		M	SD	M	SD			
Expression and volume	4	1.91	.71	2.29	.69	.57	3.19	.05
Phrasing	4	1.66	.70	2.33	.91	.63	5.12	<.05
Smoothness	4	1.75	.73	2.62	.92	.61	7.00	<.05
Pace	4	1.79	.77	2.50	.78	.46	7.47	<.05
Total	16	7.12	2.73	9.75	3.03	.158	8.12	<.05

*p<.05

As shown in Table 3, the effects of an intervention on 5th grade students' English reading fluency were examined, revealing significant improvements in various components of prosody from pre-test to post-test. The students' scores for expression and volume increased from an average of 1.91 (SD = 0.71) to 2.29 (SD = 0.69), with a t-value of 3.19 and a p-value of .05 level. Similarly, phrasing scores rose from 1.66 (SD = 0.70) to 2.33 (SD = 0.91), yielding a t-value of 5.12 and a p-value of less than .05 level. Smoothness also showed a notable enhancement, increasing from an average of 1.75 (SD = 0.73) to 2.62 (SD = 0.92), supported by a t-value of 7.00 and a p-value of less than .05 level. Pace demonstrated a comparable increase, with pre-test scores averaging 1.79 (SD = 0.77) and post-test scores averaging 2.50 (SD = 0.78), resulting in a t-value of 7.47 and a p-value of less than .05 level. Overall, the total score for reading fluency improved significantly, rising from 7.12 (SD = 2.73) in the pre-test to 9.75 (SD = 3.03), with a t-value of 8.12 and a p-value of less than .05 level. These findings

indicated that the intervention had a statistically significant positive effect on students' reading fluency.

4) Students' opinions toward Reader's Theater

Students' opinions on learning English through Reader's Theater with fairy tales were overwhelmingly positive. Survey results showed a mean score of 4.75 (out of 5), indicating that students found the lessons enjoyable and engaging. Most students strongly agreed that the lessons were interesting, well-designed, and contributed to improved reading fluency. Open-ended responses revealed that students enjoyed the interactive nature of the lessons and felt their reading skills, including fluency, spelling, and vocabulary, had improved. Many also reported that learning through fairy tales made reading more enjoyable, with some imitating character voices during performances. For example, Student 1 mentioned gaining more knowledge and feeling happier when learning English, while Student 6 enjoyed both spelling and reading fluently.

Discussion

The study demonstrated that Reader's Theater using fairy tales significantly improved students' reading fluency. Pre and post-test results showed a notable increase in words correct per minute (WCPM), indicating improvements in reading accuracy and automaticity. Additionally, readings exhibited enhanced prosody, as measured by the Multidimensional Fluency Scale (Rasinski, 2014), highlighting the effectiveness of Reader's Theater and fairy tales in promoting fluency through engaging, student-centered activities. However, factors such as cultural differences and teacher familiarity with Reader's Theater influenced the study's outcomes, highlighting the need for further exploration of Reader's Theater's feasibility in Thai primary schools.

Previous research supported these findings, recognizing Reader's Theater as a powerful tool for improving fluency, comprehension, vocabulary, and confidence (Young et al., 2019). It was also shown to boost student motivation and participation, fostering greater enthusiasm for reading (Mastrothanas et al., 2023). Repeated reading in Reader's Theater expanded vocabulary (Rasinski, 2014).

This study employed fairy tales instead of other reading genres because their engaging plots and universal themes not only supported language development but also aided children in navigating emotional challenges, thereby fostering emotional resilience and psychological growth (Bettelheim, 1976). Fairy tales, selected for their popularity, length, and class suitability,

were central to the success of the method. They engaged students by building vocabulary, exposing them to rich language, and addressing emotional themes. (Tatar, 2002) The 5th-grade students considered five fairy tales: 1. Hansel and Gretel, 2. Goldilocks and the Three Bears, 3. Little Red Riding Hood, 4. Cinderella, and 5. Jack and the Beanstalk. Based on class consensus, Jack and the Beanstalk was selected, as it was the most familiar and engaging to the students. Although Cinderella and Little Red Riding Hood were strong contenders, they were ultimately not chosen due to lower student interest. The selected story was adapted to match the students' reading levels, ensuring its accessibility for use as the script in the intervention. The study revealed that when students were motivated by interesting texts, their engagement and participation increased, leading to significant improvements in reading skills. Students reported high satisfaction with the method, appreciating the fun, collaborative nature of Reader's Theater and the opportunity for repeated reading of compelling narratives.

Conclusion

This study examined the impact of teaching English through Reader's Theater using fairy tales to enhance the reading fluency of 5th grade students at Banmabkrad School in Nakhon Ratchasima, Thailand. A total of 24 students participated in the intervention, engaging in Reader's Theater activities designed to improve reading fluency. The results demonstrated a statistically significant improvement in students' reading fluency, with higher post-test scores compared to pre-test scores at the .05 level. Students responded positively to the approach, particularly appreciating the collaborative nature of Reader's Theater and the opportunity to engage with the material by imitating character voices.

The findings suggest that Reader's Theater, when integrated with fairy tales, not only enhances reading fluency but also fosters a dynamic and enjoyable learning environment. Additionally, the study highlights the adaptability of Reader's Theater to different reading genres and curriculum needs, making it particularly effective in EFL contexts. Beyond linguistic benefits, Reader's Theater using fairy tales also promotes moral development by engaging students with ethical themes such as virtue, personal growth, and kindness. A key consideration in implementing Reader's Theater is the careful selection of scripts that align with students' reading levels to sustain engagement and build confidence.

Based on the study findings, several instructional and research recommendations were identified. Instructionally, the integration of Reader's Theater with various genres beyond fairy tales was encouraged to align with curriculum content and the contextual needs of students.

Instruction in EFL reading fluency was recommended to be flexible and continuous to accommodate diverse student abilities. The use of fairy tales in Reader's Theater was also suggested to support moral development through engagement with ethical themes. Furthermore, the careful selection of scripts that matched students' proficiency levels was considered essential for maintaining engagement and fostering confidence. For further research, the implementation of both experimental and control groups was recommended to enhance the validity of the findings. Long-term studies were advised to evaluate the retention of reading skills over time. The development of standardized reading fluency norms specific to EFL learners was proposed to allow for more accurate and meaningful assessment. Additionally, future studies were encouraged to investigate the effectiveness of Reader's Theater among students with diverse learning needs, including those with special needs, to assess its broader applicability in various educational contexts. Although Reader's Theater had gained popularity internationally, it remained underutilized in primary English classrooms in Thailand. Therefore, it was recommended that future research consider its implementation within the Thai educational context to support curriculum development and address the needs of learners with limited English proficiency. As this study demonstrates, Reader's Theater offers a powerful tool for improving reading fluency while cultivating a positive attitude toward reading, making it a promising approach for English language instruction in diverse educational settings.

References

- Bettelheim, B. (1976). **The uses of enchantment: The meaning and importance of fairy tales**. Alfred A. Knopf Doubleday Publishing Group.
- Collie, J., & Slater, S. (1991). **Literature in the language classroom: A resource book of ideas and activities**. Cambridge University Press.
- Hsu, L. S. J., Chan, K., & Ho, C. S. H. (2023). Reading fluency as the bridge between decoding and reading comprehension in Chinese children. **Frontiers in Psychology, 14**, 1221396. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1221396>
- Intaraprawat, P. (2019). English fluency instruction: Reader's Theater. **SIKKHA Journal of Education, 6**(1), 75–89.
- Khan, R. M. I., Shahbaz, M., Kumar, T., & Khan, I. (2020). Investigating reading challenges faced by EFL learners at elementary level. **Register Journal, 13**(2), 277–292. <https://doi.org/10.18326/rgt.v13i2.277-292>

- Kim, Y. S., Park, C. H., & Wagner, R. K. (2014). Is oral/text reading fluency a “bridge” to reading comprehension? *Reading and Writing*, 27(1), 79–99. <https://doi.org/10.1007/s11145-013-9434-7>
- Kuhn, M. R., & Stahl, S. A. (2003). Fluency: A review of developmental and remedial practices. *Journal of Educational Psychology*, 95(1), 3–21. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.95.1.3>
- Mahmood, M. A. (2022). The role of reading in enhancing EFL learners’ language proficiency. *Qalaa Zanist Journal*, 7(4), 1168-1196. <https://doi.org/10.25212/lfu.qzj.7.4.49>
- Maipoka, S. A., & Soontornwipast, K. (2021). Effects of intensive and extensive reading instruction on Thai primary students' English reading ability. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network*, 14(1), 146–175.
- Mastrothanas, K., Kladaki, M., & Andreou, A. (2023). A systematic review and meta-analysis of the Readers’ Theatre impact on the development of reading skills. *International Journal of Educational Research Open*, 4, 100243. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2023.100243>
- Rasinski, T. (2014). *The fluent reader: Oral reading strategies for building word recognition, fluency, and comprehension*. Scholastic Inc.
- Rasinski, T. V. (2004). *Assessing reading fluency*. Pacific resources for education and learning (PREL). <https://eric.ed.gov/?id=ED483166>
- Rasinski, T. V., Rupley, W. H., Pagie, D. D., & Nichols, W. D. (2016). Alternative text types to improve reading fluency for competent to struggling readers. *International Journal of Instruction*, 9(1), 163–178.
- Sayer, I. M., Kristiawan, M., & Agustina, M. (2018). Fairy tale as a medium for children’s character cooperation building. *Al-Ta'lim Journal*, 25(2), 108–116. <https://doi.org/10.15548/jt.v25i2.458>
- Tatar, M. (Ed.). (2002). *Annotated classic fairy tales*. WW Norton & Company.
- Young, C., & Rasinski, T. (2009). Implementing Readers Theatre as an approach to classroom fluency instruction. *The Reading Teacher*, 63(1), 4–13. <https://doi.org/10.1598/READER’S THEATER.63.1.1>
- Young, C., Durham, P., Miller, M., Rasinski, T. V., & Lane, F. (2019). Improving reading comprehension with Readers Theatre. *The Journal of Educational Research*, 112(5), 615–626. <https://doi.org/10.1080/00220671.2019.1649240>

ENGLISH LOANWORDS AND TRANSLITERATION IN THAI BEAUTY PRODUCT ADVERTISEMENTS

Triyaporn Nakchamnan¹, Parinda Jantori², and Phnita Chatranonth³

¹⁻³Faculty of Humanities, Kasetsart University

e-mail: triyaporn.n@ku.th¹, parinda.ja@ku.th², phnita.k@ku.th³

Received: February 13, 2025 Reviewed: March 26, 2025 Revised: April 26, 2025 Accepted: May 1, 2025

Abstract

This study examined English loanwords and transliteration in Thai Lancôme product advertisements through a qualitative content analysis of 16 best-selling online product descriptions in December 2023, selected via purposive sampling from products with both English and Thai translations. This study employs Hoffer's (2005) framework to classify English loanwords and Trakulkasemsuk and Tontiwatkul's (2018) framework for English-Thai language adaptation to identify the patterns of transliteration usage in Thai beauty advertisements. The results revealed that transliteration was the primary type of English loanwords used across all sections, including descriptions and benefits (71.50%), ingredients (70.95%), and application instructions (80%). Furthermore, English written in English text was the most frequent pattern of English transliteration observed in all three sections, including descriptions and benefits (40.05%), ingredients (34.46%), and application instructions (48.89%). These findings suggested that Lancôme's advertising strategically used English loanwords to enhance product appeal while aligning with English transliteration into Thai forms for clarity of Thai people in the product's detail, primarily by preserving the English terms' original meanings and pronunciations.

Keywords: Loanwords, Transliteration, Advertising language, Linguistic borrowing, Lancôme

Introduction

It is undeniable that English serves as a primary language for advertising, particularly in the beauty and cosmetics industry in today's globalized market (Trakulkasemsuk & Tontiwatkul, 2018). Advertisements frequently use English to evoke a sense of luxury, international appeal, and increased sales volume, even in non-English-speaking countries. According to The Nation Online (2024), Thailand is one of the largest beauty markets for cosmetics in Southeast Asia, and the cosmetics industry in Thailand is valued at over 246 billion baht, with exports worth about 28 percent of domestic production in 2022. This highlights the significance of the beauty industry in Thailand and the strategic use of English to engage both local and global consumers (Trakulkasemsuk & Tontiwatkul, 2018).

Lamb (2019) highlighted that language styles in advertisements use various techniques to persuade consumers to purchase products, such as euphemism, emotive language, expert opinion, inclusive language, generalization, and jargon. Similarly, Al-Rousan and Haider (2022) noted that employing English loanwords is a popular advertising strategy, allowing brands to engage with a wider audience by blending local and international language elements.

English loanwords are words borrowed directly from one language into another, without interpreting the meaning, even though those words were written in their original language (Sangsarai, 2022). In Thailand, English loanwords are commonly found in various sectors such as clothing, fashion, and music (Phetkla, 2020). These borrowed words often retain elements of the foreign culture from which they originate, particularly in Southeast Asia (Endarto, 2022). The number of English-to-Thai loanwords has continuously increased, with the Thai borrowing more English words to expand its vocabulary (Mahakaew, 2016). Moreover, English loanwords have detailed structures, allowing advertisers to carefully select words suited to different contexts to persuade customers to purchase products (Hashim, 2010; Hornikx et al., 2010).

Previous studies have investigated English loanwords across various genres such as songs (Mahakaew, 2018), magazines (Bennui, 2019; Trakulkasemsuk & Tontiwatkul, 2018), television (Kuptanaroaj, 2021), and advertisements (Mahakaew, 2016; Sanprasert et al., 2017; Sudhinont, 2023; Tadee & Mahakaew, 2019). The framework used to analyze loanwords was from Hoffer (2005), who categorized English loanwords into four types: transliteration, loan blend, loan shift, and loan translation. In advertising, research has often focused on product names while overlooking detailed descriptions of the products. Specifically, studies on beauty product advertisements have primarily analyzed the product names of popular mass-market brands such as Nivea, Mistine, and Pond (Tadee & Mahakaew, 2019). These studies consistently indicate that transliterations are the most commonly used English loanwords across different sources.

Although the results from most previous studies have found transliteration to be the most common, research on the patterns of English transliteration in advertisements has been minimal. Trakulkasemsuk and Tontiwatkul (2018) identified four patterns of English-Thai language adaptation in advertising based on their study of English transliteration in product names, headlines, and body text: (1) English written in English text, (2) English written in Thai text, (3) English written in both Thai and English text, and (4) mixing of English and Thai. Related research on these translation patterns includes books (Chiengchaovai, 2024; Tongkaw & Shaoxian, 2024) and novels (Khuangmai et al., 2019; Narata & Rakpa, 2021). Therefore, studying the patterns and subtypes of English transliteration in written texts is necessary.

While previous studies (Mahakaew, 2016; Sanprasert et al., 2017) have examined English loanword usage and transliteration in advertisements, there remains a gap in understanding how different English loanword types and transliteration patterns strategy within luxury beauty brands like Lancôme. This research aims to fill these gaps by focusing on Lancôme, a luxury French cosmetics brand owned by the L'Oréal Group, which led in sales in 2023 (Ad Addict TH, 2023). Lancôme's Thailand website strategically blends Thai and English in its advertising. Incorporating English loanwords enhances brand value and positions products as international and high-quality (Perzyna, 2017; Trakulkasemsuk & Tontiwatkul, 2018). This study explores the use of English loanwords in luxury beauty brand advertisements and examines the patterns of English transliteration employed.

By examining how English language strategies contribute to brand positioning and consumer perceptions in the luxury market, this research offers valuable insights into the role of English in beauty product advertising, particularly in non-English-speaking countries. The findings enhance understanding of English loanwords in media and guide marketers and advertisers in developing effective communication strategies. This study also highlights the interplay between language and context in advertising, demonstrating how language choices shape the image and appeal of luxury beauty brands.

Objectives

1. To explore the types of English loanwords found in Thai Lancôme advertisements.
2. To identify the patterns of English transliteration found in Thai Lancôme advertisements.

Methodology

This research's methodology consisted of four parts: data collection, data analysis, analytical frameworks, and research procedures.

Data Collection

This study employed qualitative content analysis to examine the use of English loanwords on the official Lancôme Thailand website. The data collection date was completed in December 2023. Through purposive sampling, 16 advertisements written in Thai were selected from the 30 best-selling products to ensure relevance to the study's objectives. The selection of 16 advertisements was based on their high engagement metrics and bilingual presentation, ensuring a representative sample for linguistic analysis. The remaining 14 advertisements were disregarded, as they were entirely written in English. The product details were extracted and organized into separate Microsoft Word documents.

Data Analysis

This research analyzed the collected data from the official Lancôme Thailand website, which includes product descriptions and benefits, ingredients, and application

instructions. The data were organized into three separate sheets in Microsoft Excel, each corresponding to these sections. Each sheet was further divided into six categories to identify instances of English loanwords: (1) number of advertisements, (2) product names, (3) units of analysis, (4) types of English loanwords, (5) patterns of English transliteration, and (6) number of occurrences for each type of English loanword. Finally, words, phrases, and sentences from the product details in Microsoft Word documents were copied and pasted into corresponding categories in Microsoft Excel. This approach allowed for a systematic analysis of the English loanwords used in the advertisements.

Analytical Frameworks

Hoffer's (2005) framework and Trakulkasemsuk and Tontiwatkul's (2018) framework were deemed suitable for this study because their conceptual frameworks were relevant to the content that needed to be studied and aligned with this research interest. Relevant theories related to English loanwords were examined based on their types. This analysis followed a framework of Hoffer (2005), which categorizes loanword types as shown in Table 1 below.

Table 1 Types of English loanwords in advertisements

Types	Descriptions & Examples
Transliteration	This involves converting text from one writing system into another, maintaining the original pronunciation as closely as possible, such as vitamin and serum (Tadee & Mahakaew, 2019).
Loan blend	This combines elements from two languages, blending a foreign word with a native linguistic element to create a new term, such as เนื้อแมตต์ (Matte texture), เซลล์ผิว (Skin cell).
Loan shift	This refers to adopting a foreign word with a change in its meaning, often based on cultural or contextual factors such as foundation (รองพื้น), highlight (ไฮไลท์).
Loan translation	This involves translating the components of a foreign word or phrase directly into the native language, such as telephone – “โทรศัพท์”. It can be divided into “tele” is “โทร”, and “phone” is “ศัพท์” (Sangsarai, 2022).

In addition, the framework for English-Thai language adaptation in advertisements, based on Trakulkasemsuk and Tontiwatkul (2018), was used to identify patterns in English transliteration. Their framework helps adapt these transliterations for the Thai market, maintaining the brand's international appeal while making the content more relatable to

Thai consumers. This study adapted the framework to analyze English transliteration in three areas: descriptions and benefits, ingredients, and application instructions, ensuring the analysis aligns with the study’s scope and enhances its relevance in cosmetic advertisements. The adapted framework was categorized into four patterns as shown in Table 2.

Table 2 Patterns of English transliteration in Thai cosmetics advertisements

Patterns of English transliteration	Descriptions & Examples
English written in Thai text (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาไทย)	English words are written in Thai script while retaining their original pronunciation, with only the Thai transliterated words presented. Examples: โทนเนอร์, มอยส์เจอไรเซอร์.
Patterns of English transliteration	Descriptions & Examples
English written in English text (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาอังกฤษ)	Writing words in their original form in English, without changing their spelling or pronunciation. Examples: Advanced Génifique, setting spray.
English written in both Thai and English text (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)	Writing English words in Thai script while retaining their original pronunciation. The original English words are provided in brackets for clarity. Examples: ไฮยาลูรอนิกแอซิด (Hyaluronic Acid), ไนอะซินาไมด์ (Niacinamide).
Mixing of English and Thai (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาอังกฤษและภาษาไทย โดยการผสมคำภาษาไทย)	Writing English words in both English and Thai script to create a phrase, retaining their original pronunciation, combined with Thai words to create a blend. Examples: สถาบันวิจัย Laboratoire COSderma, กลุ่ม Brightening treatment, พลั่งเปปไทด์, ระดับลักซ์ซัวร์,

These patterns illustrate how English transliterations are adapted in Thai cosmetics advertisements to balance global branding with local relevance. Therefore, this study used these patterns to further categorize the transliterations found in the advertisements. It appears that Hoffer’s (2005) framework and Trakulkasemsuk and Tontiwatkul’s (2018) framework have some overlap in this study. As a result, this study will classify loan blends as a type of transliteration as they incorporate transliteration within Thai words.

Research Procedures

English loanwords were classified into four types, as outlined in the analytical framework based on Hoffer (2005), and further categorized into four patterns based on the English-Thai language adaptation in advertisements outlined by Trakulkasemsuk and Tontiwatkul (2018). Each instance of English loanwords was automatically counted and recorded for frequency analysis.

To ensure that the selected words are English loanwords and transliteration, the meanings of the English loanwords were assessed using the Oxford Advanced Learner's and Merriam-Webster dictionaries, and the corresponding Thai translations were verified against the Royal Institute Dictionary or official cosmetic brand websites to ensure accuracy in beauty-related terminology.

To ensure the reliability of the analysis, intercoder reliability was assessed through an independent reviewer analyzing 30% of the data, yielding an 85% agreement rate. Discrepancies were resolved through discussion and refined coding criteria. The results are presented in tables, using both numbers and percentages.

Results

This section presents the findings on the types and most frequent patterns of English loanwords in Thai Lancôme product advertisements. Table 3 illustrates the various types of English loanwords identified across three sections of the advertisements.

Table 3 Types of English loanwords in the Thai Lancôme product advertisements

Types of English loanwords	Sections of the advertisements		
	Descriptions and benefits	Ingredients	Application instructions
	Total 407 words	Total 148 words	Total 90 words
Transliteration	291 (71.50%)	105 (70.95%)	72 (80.00%)
Loan blend	116 (28.50%)	43 (29.05%)	18 (20.00%)
Loan shift	0	0	0
Loan translation	0	0	0

According to Table 3, an analysis of Thai Lancôme product advertisements reveals that transliteration is the most common type of English loanword used across different sections. It accounts for 291 words (71.50%) in descriptions and benefits, 105 words (70.95%) in ingredients, and 72 words (80%) in application instructions. Loan blends, which combine English and Thai elements, make up 116 words (28.50%) in descriptions and benefits, 43

words (29.05%) in ingredients, and 18 words (20%) in application instructions. No instances of loan shift or loan translation, where an English meaning is applied to a Thai word or an English word is fully translated into Thai, were found. In total, 645 English loanwords were analyzed, with transliteration being the dominant type across all sections. Table 4 further illustrates the frequency of English transliteration patterns in Thai Lancôme’s advertising strategy across various sections.

Table 4 Frequency of English transliteration patterns in Thai Lancôme product descriptions and benefits, ingredients, and application instructions

Patterns of English transliteration	Sections		
	Descriptions and benefits Total 407 words	Ingredients Total 148 words	Application instructions Total 90 words
English written in Thai text (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาไทย)	116 (28.50%)	42 (28.38%)	22 (24.44%)
English written in English text (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาอังกฤษ)	163 (40.05%)	51 (34.46%)	44 (48.89%)
English written in both Thai and English text (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)	12 (2.95%)	12 (8.11%)	0
Mixing of English and Thai (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาอังกฤษและภาษาไทย โดยการผสมคำภาษาไทย)	116 (28.50%)	43 (29.05%)	24 (26.67%)

Regarding the patterns of English transliterations in Lancôme product advertisements, the most frequent transliteration pattern in the “Descriptions and Benefits” section was “English written in English text” (163 words, 40.05%), followed by “English written in Thai text” and “Mixing of English and Thai,” each with 116 words (28.50%). In contrast, “English written in both Thai and English text” was the least frequent, accounting for only 12 words (2.95%).

In the “Ingredients” section, “English written in English text” (51 words, 34.46%) was the most common transliteration pattern, followed by “Mixing of English and Thai” (43 words, 29.05%), “English written in Thai text” (42 words, 28.38%), and “English written in both Thai and English text” (12 words, 8.11%).

For the “Application Instructions” section, “English written in English text” (44 words, 48.89%) was the most frequently used pattern, followed by “Mixing of English and Thai” (24

words, 26.67%) and "English written in Thai text" (22 words, 24.44%). No instances of "English written in both Thai and English text" were found in this category.

To summarize, "English written in English text" was the most frequently used transliteration pattern across all sections of the Lancôme product descriptions. In the following section, examples and analyses of English transliteration found in Lancôme product advertisements are given.

Table 5 Examples and analyses of various English loanwords in Thai Lancôme product advertisements

Patterns	Examples	Explanations
English written in Thai text (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาไทย)	จากนั้นกดด้านบนเพื่อหยด <u>เซรั่ม</u> ลงที่ฝ่ามือ	“เซรั่ม” is borrowed from “serum”. The English pronunciation matches how it is spoken by native Thai speakers.
English written in English text (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาอังกฤษ)	การเปิดตัว <u>Rénergie H.C.F. Triple serum</u> ในยุคถัดมา	The English pronunciation of “Rénergie H.C.F. Triple Serum” is pronounced by Thai native speakers with the original sounds.
English written in both Thai and English text (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)	เพื่อมอบความชุ่มชื้น นุ่มแดงอัมพู และ <u>ไนอะซีนาไมด์ (Niacinamide)</u>	“ไนอะซีนาไมด์ (Niacinamide)” is the English pronunciation. Thai native speakers pronounce this word with the original sounds, even though it is written in different patterns.
Mixing of English and Thai (ทับศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยภาษาอังกฤษและภาษาไทย โดยการผสมคำภาษาไทย)	เพื่อกระจาย <u>เนื้อครีม</u> อย่างสม่ำเสมอ ผลิตภัณฑ์ในกลุ่ม <u>Skincare</u>	“เนื้อครีม” is borrowed from ‘cream,’ combining the Thai word ‘เนื้อ’ and the English word ‘ครีม.’ This borrowed term is written in the Thai pattern. “กลุ่ม Skincare” is a combination of the Thai word ‘กลุ่ม’ and the English word ‘Skincare.’ The term ‘Skincare’ is written in the English pattern.

From the examples above, the first section, “เซรั่ม” is a commonly used word in Thailand, most people can understand this word in English written in Thai text. In the second section, the phrase “Rénergie H.C.F. Triple serum” is a proper noun that cannot be directly translated into Thai; the English word must be written in English text to avoid a

wrong meaning. The third section, “ไนอะซินาไมด์ (Niacinamide)” is the technical term for the ingredient; this should be written in both Thai and English text for clearer understanding. The last section, “เนื้อครีม” and “กลุ่ม Skincare” are mixing of English and Thai, which blends the two languages to easily understand the message. This illustrates how Lancôme incorporates various English loanwords into its product advertisements. Through transliteration, the brand retains its original English names while making them accessible to Thai speakers. The examples show how these terms are adapted to fit Thai phonetics and script for easier understanding and use.

Discussion

This study highlights that transliteration is the most common type of English loanwords in Thai Lancôme advertisements. The dominance of transliteration reflects an effort to maintain brand identity while ensuring consumer accessibility. This finding is consistent with Mahakaew (2016) but contrasts with Bennui (2019), who found a higher prevalence of loan blends in tourism advertisements. The use of transliteration in Thai product advertisements may help the audience's clear comprehension of descriptions and benefits, ingredients, and application instructions because English loanwords are easier to understand than Thai words (Tadee & Mahakaew, 2019).

The study also shows that English written in English text has the most frequent patterns of English transliteration found in Thai Lancôme advertisements. The finding supports Chiengchaovai's (2024) stated that some English words cannot be directly translated into Thai because of proper nouns such as *Rénergie H.C.F. Triple serum*, *Idôle*, and *Advanced Génifique*. The findings suggest that Lancôme strategically employs English transliteration to enhance its luxury positioning, aligning with global branding practices while catering to Thai consumers.

Interestingly, the mixing of English and Thai is the second most frequently found. This is consistent with Al-Rousan and Haider (2022), who clarified that combining English and local language enables brands to connect with a broader audience by incorporating local and international language elements. This approach creates a modern image while ensuring that Thai consumers can easily understand the message. For example, in "เผยผิวโกลว์เป็นธรรมชาติด้วย Glow Booster เซรั่ม" (Reveal naturally glowing skin with Glow Booster serum), "Glow Booster" remains in English to emphasize its global appeal, while "เซรั่ม" (serum) is in Thai for local familiarity. Similarly, in "New! ลิปสติกเนื้อแมตต์ที่ให้ Velvet Finish ติดทน 12 ชม." (New! A matte lipstick with a long-lasting velvet finish for 12 hours), "Velvet Finish" is kept in English to highlight product quality, while "ลิปสติกเนื้อแมตต์" (matte lipstick) is transliterated in

Thai for clarity. This strategy helps Lancôme deliver a clear, relatable, and effective message to its audience while maintaining its brand identity.

To conclude, this study contributes to the understanding of loanwords in advertising by demonstrating how transliteration choices reinforce brand identity in the context of Thai market. Additionally, the study highlights the importance of language choices in advertising, particularly how Lancôme operates in beauty product through its franchises around the world by English-Thai language adaptation on the official Lancôme Thailand website for accurate understanding of Lancôme products among Thai people, and illustrates English loanwords can enhance communication and elevate a brand's appeal. The use of transliteration helps Lancôme appeal to both local and international consumers, reinforcing its modern and global image while keeping its messaging clear for Thai audiences. Furthermore, the study of English loanwords and English transliteration patterns will help advertisers to create marketing strategies with Thai-English languages in their brands' details for increasing sales and incomes in the future.

Recommendations for Future Research

Future research can further explore the large quantity of products in advertising and the language used in other products, such as cosmetics and supplementary food. Such a study could identify the most effective ways to tailor language for global engagement. Expanding the scope of this research would enhance understanding of how language influences consumer perceptions and persuasion in advertising strategies.

References

- Ad Addict TH. (2023, 12 May). **สองความสำเร็จของ L'OREAL GROUP ผู้นำด้านความงามอันดับ 1 ของโลก ที่เติบโตไกลด้วยนวัตกรรม และความใส่ใจลูกค้า.**
<https://adaddicth.com/works/LOREAL-GROUP-No-1-Cosmetic-Brand-in-the-World>
- Al-Rousan, F., & Haider, A. S. (2022). Dubbing Television Advertisements across Cultures and Languages: A Case Study of English and Arabic. **Language Value**, 15(2), 53-75.
<https://doi.org/10.6035/languagev.6922>
- Bennui, P. (2019). Lexical borrowing in English language tourism magazines in southern Thailand: Linguistic features of Thai English words and users' perspectives. **Journal of Humanities, Arts and Social Sciences Studies**, 19(3), 452-502.
- Chiangchaovai, S. (2024). English transliterated words appeared in sermons delivered by Buddhadasa Bhikkhu. **Journal of MCU Peace Studies**, 12(3), 932-946.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/270656>
- Endarto, I. T. (2022). **English loanwords in Indonesian and Thai**. CV. Jakad Media Publishing.
- Hashim, A. (2010). Englishes in advertising. In A.Kirkpatrick (Ed.), **The Routledge handbook of world Englishes** (pp.520-534). Routledge.

- Hoffer, B. L. (2005). Language borrowing and the indices of adaptability and receptivity. **Intercultural Communication Studies**, 14(2), 53–72.
- Hornikx, J., van Meurs, F., & de Boer, A. (2010). English or a local language in advertising? The appreciation of easy and difficult English slogans in the Netherlands. **Journal of Business Communication**, 47(2), 169–188.
<https://doi.org/10.1177/0021943610364524>
- Khuangmai, A., Wutthisingchai, S., & Foutemwong, E. (2019). Cross-cultural communication through the translation of compound nouns from English to Thai in *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*. **Journal of Humanities and Social Sciences Surattani Rajabhat University**, 11(2), 79–101.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhsc/article/view/178264>
- Kuptanaroaj, N. (2021) A study of English loanwords in the Thai television series *The Diary Tootsies Season 1*. **Journal of Liberal Arts, Rangsit University**, 16(2), 42–55.
- Lamb, B. (2019). **PERSUASIVE LANGUAGE Teaching Resource A guide to understanding persuasive language**. Creative Content Australia. http://nothingbeatstherealthing.org.au/wp-content/uploads/2020/07/PersuasiveLanguage_2019.pdf
- Mahakaew, V. (2016). A study of English loanwords found in the advertisements in Thai magazines. In **RSU International Conference 2016 Proceeding** (pp. 362–367). Rangsit University. <https://rsucon.rsu.ac.th/files/proceedings/inter2016/G4-21.pdf>
- Mahakaew, V. (2018). A study of English loanwords in Thai modern country singers' songs. In **RSU International Conference 2018 Proceeding** (pp.395–402). Rangsit University. <https://doi.org/10.14458/RSU.res.2018.96>
- Narata, P., & Rakpa, S. (2021). Translation strategies from English language to Thai language in the novel 'The Wizard of Oz'. **Journal of Applied Psychology and Buddhism for Society**, 7(1), 363–378.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/human/article/view/252570>
- Perzyna, N. E. (2017). **Language choice in advertising: The response of Polish consumers to Polish, English and mixed-language advertisements for luxury and necessity products**. [Master's thesis]. Radboud University Nijmegen. Retrieved from <http://theses.uibn.ru.nl/handle/123456789/5325>
- Phetkla, C. (2020). **Vowel adaptation in English loanwords in Thai**. [PhD thesis]. Newcastle University. Retrieved from <http://theses.ncl.ac.uk/jspui/handle/10443/4968>
- Sangsarai, P. (2022). **The use of English loan words of Thai people on Twitter application** [Master's independent study]. Thammasat University.
<https://doi.org/10.14457/TU.the.2021.745>
- Sanprasert, S., N., Higgins, J., & Yoovathaworn, S. (2017). How Thai businesses utilize English in their product names. **Kasetsart Journal of Social Sciences**, 38(2), 123–128.
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/kjss/article/view/242660>

- Sudhinont, J. (2023). UNIQLO product names with English transliterated words. **Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus**, 12(1), 11–24.
<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/AJMBU/article/view/250856>
- Tadee, R., Mahakaew, V. (2019). A study of English loanwords used in beauty product advertisements. In **RSU International Conference 2019 Proceeding** (pp.1161–1170). Rangsit University. <https://doi.org/10.14458/RSU.res.2019.13>
- The Nation Online. (2024, 9 June). **Emphasis on natural ingredients ‘advantage for Thai cosmetics-makers’**. <https://www.nationthailand.com/news/general/40038667>
- Tongkaw, N., & Shaoxian, X. (2024). Translation strategies of northern Thai food names from Thai into Chinese. **Srinakharinwirot Research and Development Journal of Humanities and Social Sciences**, 16(31).
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/swurd/article/view/272080>
- Trakulkasemsuk, W., & Tontiwatkul, T. (2018). Roles of English in facial cosmetic advertisements in Thai magazines. **Journal of Studies in the English Language**, 13(1), 24-43. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsel/article/view/159271>

การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน
ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

USING BRAIN-BASED LEARNING TO IMPROVE ENGLISH READING
COMPREHENSION ABILITY OF PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS

ปาริฉัตร ทับทิมทอง^{1*} และนภาพรทรัพย์ เลิศปรีดากร²

Parichat Tubtimgong^{1*} and Napasup Lerdpreedakorn²

^{1,2} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

^{1,2} Faculty of Humanity and Social Science, Udon Thani Rajabhat University

*Corresponding author email: pari.tubtimgong@gmail.com

Received: February 10, 2025 Reviewed: April 8, 2025 Revised: April 18, 2025 Accepted: April 24, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน และศึกษาเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโนนสว่างป่าตองวิทยา จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม แบบแผนของการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และแบบวัดเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ดำเนินการทดลองใช้ระยะเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบทีแบบไม่อิสระ และการทดสอบทีแบบกลุ่มเดียว ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 13.60 คิดเป็นร้อยละ 34.00 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 31.06 คิดเป็นร้อยละ 77.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่าความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2) นักเรียนมีเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน, การอ่านภาษาอังกฤษ, การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

¹ Master Student of Teaching English to Speakers of Other Languages Program, Udon Thani Rajabhat University

² รองศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² Associate Professor, Faculty of Humanity and Social Science, Udon Thani Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the English reading comprehension ability of Prathomsuksa 5 students before and after studying English reading comprehension using brain-based learning, and to investigate the students' attitude toward teaching English reading comprehension using brain-based learning. The sample consisted of 15 Prathomsuksa 5 students at Phonsawangpatongwittaya School, Nongkhai, under Nongkhai Primary Education Service Area Office 1 in the first semester of the academic year 2024, selected by using cluster random sampling. This research was designed using a one-group pretest-posttest design. Research instruments included 12 lesson plans, an English reading comprehension ability test, and an attitude questionnaire. The experiment lasted for 12 weeks, with two hours per week, totaling 24 hours. The mean, percentage, standard deviation, t-test for dependent samples, and one-sample t-test were used for data analysis. The findings of this research were as follows: 1) The students' mean scores for the pretest and posttest on English reading comprehension ability were 13.60 (34.00 percent) and 31.06 (77.66 percent) respectively. The students' posttest mean score on English reading comprehension ability was higher than the set criterion of 70 percent and was higher than their pretest scores. 2) The students' attitude toward teaching English reading comprehension using brain-based learning was at a good level.

Keywords: Brain-based learning, English reading comprehension, English reading comprehension ability

Introduction

English is the international language used for communication in education, business, careers, technologies, industry, science, engineering, and other related fields. Many countries include English as a subject in their school syllabus. According to the Ministry of Education (2008, p. 252), Thai people also learn English as a foreign language, and many children start learning it at a young age. Learners who have a positive attitude toward learning English continue to use English for both knowledge and communication after they have received their certification. In addition, Harmer (2001, p. 1) states that English is significant because it is widely used for communication between speakers whose mother tongues are different from one another. Moreover, Fulcher (2007, p. 1) claims that English is one of the most important languages used in international standard educational institutions and for working

with foreign organizations. This is the reason that most learners need communication skills in English, which serve as a passport to economic prosperity, social mobility, and educational advancement.

Among the four language skills, Ruddell (1997, p. 69) mentions that the importance of reading is to develop the language learners' reading comprehension ability and reinforce the experiences of learners to get a higher level of reading proficiency. Furthermore, Harris & Hodges (1995: 207) define that reading comprehension as intentional thinking during meaning constructed through interactions between text and readers. People who have better background knowledge and the ability to connect what they know with what they read have greater comprehension of reading texts. Additionally, Ananiadou, et al. (2012, pp. 13-14) state that English reading comprehension ability has played an essential role in students obtaining information. People who know how to read can educate themselves in any fields of study to effectively gain the new information and updated knowledge. At present, English has become dominant on the internet. By accessing the information, students need to master English reading. Therefore, English reading comprehension ability is the major part to take advantage.

However, the English reading of students seems to be at an unsatisfactory level. According to the Ordinary National Educational Test (ONET) reported in the academic year 2024, the average score of Prathomsuksa 6 students attending Phonsawangpatongwittaya School was 28.85 percent of the total. The statistical data has shown that more than half of students have failed to achieve 50 percent of the full score. One reason for this low learning achievement in English reading of students is that the students in Phonsawangpatongwittaya School lacked reading comprehension abilities. Consequently, Thai EFL teachers have always concentrated and focused on the factors of learning reading that should be improved to control and handle the reading problems.

There are various effective teaching approaches to develop students' reading comprehension. Brain-based learning might be one of the effective strategies that helps students enhance their reading comprehension ability. Caine & Caine (1991: 80-87) define brain-based learning as a strategy related to accepting the rules of how the brain functions to design instruction that fosters meaningful learning. It encourages students to connect meaning based on prior knowledge, experiences, and context to help students comprehend texts more efficiently. In addition, Jensen (2000: 6) defines brain-based learning as an

educational approach that considers the way the brain naturally learns. It involves the integration of diverse skills and knowledge to enhance brain development and create instructional methods that enhance the brain's efficiency in the learning process. It can help teachers understand how the brain learns best and the cognitive process in the aspect of reading comprehension to design activities and learning materials appropriately for learners' differences.

Some researchers conducted research to improve English reading comprehension ability by using brain-based learning including Khanthap and Bhasiri (2012) who investigated the English reading achievement of Prathomsuksa 4 students Baan Thatphanom and students' satisfaction with teaching and learning English by using Brain-Based Learning concepts. The target group consisted of twenty Prathomsuksa 4 students of Baan Thatphanom school, the first semester in the academic year 2012. The methodology was pre-experimental research involving a one-group pretest-posttest design. The results showed that seventy-five percent of students passed the test with an average score of 76 percent (22.80 out of 30) after learning to read English using brain-based learning, with 3 steps: pre-reading, while-reading, and post-reading. In addition, students had a very high satisfaction toward teaching and learning English by using brain-based learning. Moreover, El Sakka, et al. (2023) examined the effect of the brain-based learning on primary students' reading comprehension skills. The participants of the research included 73 students who were randomly chosen from 5th year primary students at Mohamed Hafez Primary School during the first term of the academic year 2021–2022. The research methodology used in this research was a quasi-experimental design involving the experimental group and the control group. The results showed that students in the experimental group have developed their reading comprehension skills because of using brain-based learning instruction. In addition, Kohar (2020) examined the effectiveness of brain-based learning on the level of reading comprehension in Indonesian junior high school. Sixty-four excellent students of grade 7 SMPN Unggulan Sindang Indramayu grouped into the experimental group and the control group participated in this study voluntarily. The results showed that brain-based learning is effective, brain-based learning model could improve students' inferential comprehension, and there were different influences of text structure toward reading comprehension of exposition text.

Based on the cited studies, the researcher has considered that brain-based learning may help students with difficulties on reading comprehension. Therefore, the researcher

would like to employ brain-based learning with Prathomsuksa 5 students in Phonsawangpatongwittaya School whether it could improve their English reading comprehension ability and what level the students have attitude toward it. In addition, the research findings may be guidelines for teaching English reading comprehension in Thailand in the future.

Objectives of the Study

1. To study and compare the English reading comprehension ability of Prathomsuksa 5 students before and after studying English reading comprehension using brain-based learning
2. To investigate the attitude of Prathomsuksa 5 students toward teaching English reading comprehension using brain-based learning

Research Methodology

Population

The population in this study consisted of 196 Prathomsuksa 5 students in the Network group of Mueng 4 schools under Nong Khai Primary Education Service Area Office 1, in the first semester of the academic year 2024.

Sample

The sample in this study comprised 15 Prathomsuksa 5 students enrolled in a Basic English subject (E15101) in the first semester of the academic year 2024 at Phonsawangpatongwittaya School, Nongkhai, under Nongkhai Primary Education Service Area Office 1. These students were selected by cluster random sampling. The researcher divided the entire population into separate groups. Then, a random sample of these clusters was selected.

Research Design

This study was experimental research with one group pretest-posttest design. It is a quantitative research method (Campbell & Stanley,1969)

Research Instruments

Three research instruments were utilized to carry out this study as follows:

1. Lesson plans of teaching English reading comprehension using brain-based learning

The lesson plans consisted of 12 units, with 2 hours per unit. Twelve lesson plans for teaching English reading comprehension using brain-based learning were developed in English version including three stages of teaching English reading comprehension using brain-based learning. The contents of the lesson plans were the English reading texts based on the English curriculum of Thailand according to the Basic Education Curriculum of 2008 and the School Curriculum. There were twelve reading passages including: at school, amazing animals, our happy family, a special menu, help our planet, summer holidays, let's go shopping, let's take a trip, inventions, Halloween, festivals, and science museum. The value of the Index of Item Objective Congruence (IOC) was 1.00 for each lesson plan.

2. An English reading comprehension ability test

The English reading comprehension ability test was developed by the researcher. It was based on Miller (1990, pp. 4-7) in aspects of three levels including; textually explicit, textually implicit, and critical implicit comprehension. It was the multiple-choice test with 40 items. The value of the Index item Objective Congruence (IOC) was 1.00 for every item. The difficulty value of the items was between 0.37 - 0.77 and the discrimination value was between 0.25 - 0.75. The reliability of the test was 0.89 for the whole test.

3. An attitude questionnaire toward teaching English reading comprehension using brain-based learning.

An attitude questionnaire toward teaching English reading comprehension using brain-based learning was developed in Thai version which consisted of 20 items related to the contents using a five-point Likert's rating scale. The value of the Index item Objective Congruence (IOC) was 1.00 for every item.

Data Collection

To perform data collection, the researcher collected data in the first semester of the academic year 2024. The details were as follows:

1. Students took the pretest, an English reading comprehension ability test with 40 items, before studying English reading comprehension using brain-based learning in 90 minutes.

2. The teaching process was carried out according to the 12 lesson plans for 12 weeks, totaling 24 hours.

3. Students took the posttest using the English reading comprehension ability test with 40 items for 90 minutes, which is the same as the pretest, after the completion of the teaching process completed.

4. The attitude questionnaire was used to examine the students' attitude toward teaching English reading comprehension using brain-based learning.

5. The collected scores from the pretest and posttest and students' attitude data were statistically analyzed and interpreted.

Data Analysis

The data from the English reading comprehension ability test and the attitude questionnaire was statistically analyzed as follows:

1. The researcher analyzed data to study the English reading comprehension ability of Prathomsuksa 5 students using mean (*M*), percentage, and standard deviation (*SD*).
2. The researcher analyzed data to compare the pretest and posttest of the English reading comprehension ability using a t-test for Dependent Samples.
3. The researcher analyzed data to compare the English reading comprehension ability of Prathomsuksa 5 students before and after studying English reading comprehension using brain-based learning and the set criterion of 70 percent using a one-sample t-test.
4. The researcher analyzed data to investigate students' attitude toward teaching English reading comprehension using brain-based learning, using mean (*M*) and standard deviation (*SD*).

Results

The results of the study and comparison of the students' English reading comprehension ability before and after studying English reading comprehension using brain-based learning was as follows:

Table 1: Posttest scores on English reading comprehension ability after studying English reading comprehension using brain-based learning

Test	n	<i>M</i>	<i>SD</i>	Percentage	t
Posttest	15	31.06	2.76	77.66	4.29*

* $p \leq .05$

From Table 1, the students' posttest mean score on English reading comprehension ability was 31.06 or 77.66 percent. The result showed that the posttest mean score was significantly higher than the set criterion of 70 percent at the 0.05 level.

Table 2: A comparison of scores on English reading comprehension ability before and after studying English reading comprehension using brain- based learning of Prathomsuksa 5 students

Test	n	M	SD	Percentage	t
Pretest	15	13.60	2.74	34.00	81.13*
Posttest	15	31.06	2.76	77.66	

* $p \leq .05$

From Table 2, the students' pretest mean score on English reading comprehension ability was 13.60 or 34.00 percent and the posttest mean score was 31.06 or 77.66 percent. The result showed that the posttest mean score was higher than that of the pretest significantly different at the 0.05 level.

Table 3: An investigation of the students' attitude toward teaching English reading comprehension using brain-based learning

Items	Attitude Questionnaire	M	SD
1	Using brain-based learning in English reading comprehension enhances your understanding of the text.	4.40	0.49
2	English reading comprehension using brain-based learning generates interest and stimulates to want to learn more.	4.53	0.50
3	English reading comprehension using brain-based learning assists you in systematically connecting with the text.	4.20	0.40
4	English reading comprehension with brain-based learning boosts your confidence in expressing opinions within a group.	4.20	0.40
5	Responding to questions about images and video clips assists you in linking your prior knowledge to the upcoming reading material.	4.67	0.47

Items	Attitude Questionnaire	M	SD
6	Finding keywords and previewing the reading text through skimming assists in understanding the text's content.	4.27	0.44
7	Teaching vocabulary during pre-reading activities aids in better understanding of the reading text.	4.53	0.50
8	Demonstrating structures and expressions in pre-reading activities by the teacher are beneficial for English reading comprehension.	4.20	0.40
9	Answering WH-questions on Worksheet 1 helps in predicting the reading text's content.	4.33	0.47
10	Group activities facilitate the exchange of information and ideas among friends about answering questions on Worksheet 1, enhancing English reading comprehension.	4.27	0.44
11	Discussing the answers on Worksheet 1 with groups and a teacher enhances English reading comprehension.	4.47	0.50
12	Answering questions in detail about Worksheet 1 enhances understanding the reading text.	4.47	0.50
13	Creating a mind map on Worksheet 2 to identify keywords from the reading text, is interesting and enhances understanding the reading text.	4.53	0.50
14	Presenting the mind map on Worksheet 2 in front of the class fosters enthusiasm and self-confidence.	4.33	0.47
15	Discussing keywords that should be in the mind map together enhances understanding the reading text.	4.33	0.47
16	Writing the summary from the mind map in a paragraph enhances understanding the reading text.	4.47	0.50
17	Answering reading comprehension quiz enhances understanding the reading text.	4.27	0.44
18	English reading comprehension using brain-based learning helps in acquiring additional vocabulary and idioms for use in other reading materials.	4.47	0.50
19	I prefer this learning approach for English reading comprehension over traditional reading teaching methods.	4.40	0.49
20	Teaching English reading comprehension using brain-based learning assists students in translating, interpreting, and summarizing the reading text.	4.27	0.44
	Overview	4.38	0.47
	Interpretation	Good	

From Table 3, the result displayed that the mean of students' attitude toward teaching English reading comprehension ability using brain-based learning questionnaire was at 4.38. It showed that student's attitude toward teaching English reading comprehension ability using brain-based learning questionnaire was at a good level.

Discussion

This study was experimental research with a one group pretest – posttest design. It aimed to study and compare students' English reading comprehension ability before and after using brain-based learning and investigate student's attitude toward teaching English reading comprehension using brain-based learning. The research findings can be discussed as follows:

1. The result of the comparison of students' scores of English reading comprehension ability before and after studying English reading comprehension using brain-based learning was higher than the set criterion of 70 percent.

The students' posttest mean score on English reading comprehension ability was 31.06 or 77.66 percent. The result showed that the posttest mean score was significantly higher than the set criterion of 70 percent. This finding supported the first research hypothesis of this study. The reason might be that brain-based learning could enhance students' English reading comprehension ability when the students studied English reading comprehension through many activities based on brain-based learning. In this study, the researcher applied the lesson plans based on the stages of brain-based learning by Jensen (2000, pp. 31-50) and the stages of teaching reading by Williams (1994, pp. 37-44). The researcher considered the way the brain naturally learns to design the learning activities that stimulated students to be able to find meaningful learning. During the instructional process, the learning activities provided opportunities for students to develop their English reading comprehension skills in the classroom. In the pre-reading stage, the teacher displayed a song in the video related to the topic to stimulate students' brain (Preparation). The teacher used a song to create the curiosity and the enjoyment of students. Then, students discussed with the students on what was in the video that link the topic of the reading text to their experiences or existing knowledge. Then, the teacher taught new vocabulary and structure appeared in the reading text to help students understand the text (Acquisition). In the while-reading stage, students read the reading text silently in a group, answer the question from the reading text and write their answers on Worksheet 1 (Elaboration). Students had to

comprehend the reading text to answer the questions correctly. Then the students share their experiences related to the reading text and discuss it with the teacher. In the post-reading stage, the students did Worksheet 2 to write keywords from the reading text in the mind map (Memory Formation). This step could help students understand keywords in the reading text and comprehend the reading text better. Then, the teacher gives students Worksheet 3 to summarize the reading text in a paragraph (Functional Integration). The teacher could check students' comprehension of the text from an overview of the summary. Therefore, the activities based on brain-based learning in the learning process influenced students to develop their English reading comprehension ability. These findings supported the idea of Smilkstien (2003:70-71), who indicates the principles of brain-based learning. Brain-based learning encourages students to improve in the skill or subject they are learning through consistent practice. They can acquire knowledge by linking new information to what they already understand. Thus, engaging experiences activate the brain's natural abilities, and combining the elements of learning with real-life situations promotes brain learning and develops student's reading comprehension.

Moreover, these findings were consistent with the study of Khanthap and Bhasiri (2012) who investigated the English reading achievement of Prathomsuksa 4 students Baan Thatphanom and students' satisfaction with teaching and learning English by using Brain-Based Learning concepts. The target group consisted of twenty Prathomsuksa 4 students of Baan Thatphanom school, the first semester in the academic year 2012. The methodology was pre-experimental research involving a one-group pretest-posttest design. The results showed that seventy-five percent of students passed the test with an average score of 76 percent (22.80 out of 30) after learning to read English using brain-based learning. This finding was supported by the study of Chukaeo, et al (2017) who examined a study of brain-based learning activities to promote the knowledge of English reading ability of Prathomsuksa 3 students. The samples were 34 Prathomsuksa 3 students at the demonstration school of Silpakorn University in Nakhon Pathom. The research was classified as pre-experimental research applying a one-group pretest-posttest design. The results showed that the average of the English reading ability score of students in the last unit was 84.3 percent which was higher than the set criterion of 70 percent. It can be stated that brain-based learning improved students' English reading comprehension ability. Therefore, the activities based on brain-based learning in the learning process influenced students to develop their English reading comprehension ability.

2. The results of the study of English reading comprehension ability of Prathomsuksa 5 students before and after studying by using brain-based learning.

The students' pretest mean score on English reading comprehension ability was 13.60 or 34.00 percent and the posttest mean score was 31.06 or 77.66 percent. The results showed that the posttest mean score was significantly higher than the pretest. This finding was in accordance with the second hypothesis. This might be because of the following results:

Before the experiment, the students' pretest mean score on English reading comprehension ability was at a low level. The reasons might be English reading problems that the students might not have reading comprehension ability: textually explicit comprehension, textually implicit comprehension, and critical implicit comprehension. They could not understand the reading text efficiently. This finding supported the idea of Alderson (2000, p. 1), who mentions that students have acquired the fundamental reading skills but have never had trained or practiced in the efficient use of them. Therefore, the students were unable to answer the questions after reading the text. However, after the students learned English reading comprehension using brain-based learning, they improved their English reading comprehension ability. Thus, teaching English using brain-based learning supported students to succeed in English reading comprehension. The results of this study supported the study of Kohar (2020) examined the effectiveness of brain-based learning on the level of reading comprehension in Indonesian junior high school. Sixty-four excellent students of grade 7 SMPN Unggulan Sindang Indramayu grouped into the experimental group and the control group participated in this study voluntarily. The results showed that brain-based learning is effective, brain-based learning model could improve students' inferential comprehension, and there were different influences of text structure toward reading comprehension of exposition text. Additionally, Akman, et al (2020) who investigated the effect of English teaching on academic achievement based on brain-based learning. The research sample consisted of forty-five students of Bohşin Secondary School in Hatay province. The research methodology used in this research was a quasi-experimental design involving the experimental group and the control group. The result showed that after studying English lessons teaching based on brain-based learning, the posttest mean score was significantly higher than the pretest. In addition, El Sakka, et al. (2023) who examined the effect of the brain-based learning on primary students' reading comprehension skills. The participants of the research included 73 students who were randomly chosen from 5th year

primary students at Mohamed Hafez Primary School during the first term of the academic year 2021–2022. The research methodology used in this research was a quasi-experimental design involving the experimental group and the control group. The results showed that students in the experimental group have developed their reading comprehension skills because of using brain-based learning instruction.

In summary, this could be interpreted as brain-based learning, which was one of the effective strategies that helped students improve their English reading comprehension ability. That is, the students were trained by brain-based learning to have English reading comprehension ability. The researcher stimulated students' brain with several activities to integrate information from meaningful learning. In the process of learning, brain-based learning provided the students better understanding in the reading text by creating a relaxed atmosphere in the classroom using a song and asking students to act along with the song, guiding the students to connect their background knowledge to the topic, stimulating motivation and support for students to have the opportunity to express their opinions and ideas in groups, linking the students' knowledge to answer the questions in worksheet, asking them to look at the keywords to create the mind map and summarizing the text in a paragraph to comprehend the reading text efficiently. Thus, brain-based learning could help students develop their English reading comprehension ability productively.

3. The results of an investigation of students' attitude toward teaching English reading comprehension using brain-based learning

The finding indicated that the students' attitude toward teaching English reading comprehension using brain-based learning mean score was at 4.38. It interpreted that students' attitude toward teaching English reading comprehension using brain-based learning was at a good level. From the questionnaire, it was found that teaching English reading using brain-based learning could activate the students' interest in learning English. Especially, images and video clips could stimulate students' enjoyment and motivation in learning. Students could have fun and be relaxed with a song in the video. Besides, they could connect their background knowledge from the content in the video to the upcoming reading text and make a reason for reading before reading the text. In addition, the findings showed that English reading comprehension using brain-based learning generated interest and stimulated them to want to learn English reading comprehension more. Therefore, it could be interpreted that brain-based learning influenced and promoted students' positive attitude toward teaching English reading comprehension using brain-based learning. It was

supported by Khanthap and Bhasiri (2012) who investigated the English reading achievement of Prathomsuksa 4 students Baan Thatphanom and students' satisfaction with teaching and learning English by using Brain-Based Learning concepts. The target group consisted of twenty Prathomsuksa 4 students of Baan Thatphanom school, the first semester in the academic year 2012. The methodology was pre-experimental research involving a one-group pretest-posttest design. The findings showed that students had a very high satisfaction toward teaching and learning English by using brain-based learning. Moreover, Puengprom and Cojorn (2018) who examined the students' achievement after learning through the learning activity package based on brain-based learning approach and students' satisfaction toward learning activity package in English reading comprehension skills based on brain-based learning approach. The sample consisted of 42 Mattayomsueksa 1/2 students by cluster sampling. The methodology was pre-experimental research involving a one-group pretest-posttest design. The statistics comprised percentage, mean, standard deviation, and t-test. The results showed that the students' achievement after learning with the learning activity package was significantly higher than the criteria 80 percent at .05, and the post-test mean scores of English reading comprehension ability of the students were higher than those of pre-test at the .05 level of significance. The students' satisfaction toward the learning activity package in English reading comprehension skills based on brain-based learning approach were at a high level of satisfaction. The results showed that brain-based learning influenced students' English reading comprehension. If students had a positive attitude toward reading, they would pay attention to comprehend the text and engage in learning English. These findings were consistent with the idea of Sroinam (2012) who indicates that attitude is an individual's feeling toward something or someone, which has an impact on the individual's decision-making to do something. As a result, those with a positive attitude are more likely to succeed. Therefore, it could be stated that brain-based learning could increase students' positive attitude on English reading comprehension and influenced students on their success in English reading comprehension.

Recommendations

Recommendations from the Study

1. The teacher should clearly explain the learning process to students.

2. The activities in this study should be more varied to stimulate students' interest. For example, playing games or other activities to encourage the student's enjoyment of the learning process.

Recommendations for further study

1. A further study should be conducted to show the effect of using a brain-based learning strategy on developing reading comprehension skills among other graders.

2. A further study should be conducted to reveal the effect of using a brain-based learning strategy on developing other student' thinking skills in English and in other subjects.

Note: Prathomsuksa 5 is the Thai term for grade 5 in the education system of Thailand.

References

Akman, P., Yapici, A., Kutlu, M. O., Tuncel, F., & Demiroglari, G. (2020). The effect of English teaching on academic achievement based on brain-based learning theory (BBL).

African Educational Research Journal, Special Issue 8(2), S158-S163.

Alderson, J. C. (2000). **Assessing reading**. Cambridge University Press.

Ananiadou, S., McNaught, J., Thompson, P., Rehm, G., & Uszkoreit, H. (2012). **The English language in the digital age**. Springer.

Caine, R. N., & Caine, G. (1991). **Making connections: Teaching and the human brain**.

Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.

Campbell, D. T. & Stanley, J. C. (1969). **Experimental and quasi-experimental design for research**. Houghton Mifflin.

Chukaeo, O, Sitthitunyagum, B, Jantarach, V, Chalongs, P & Cheep-Aranai, R (2017). A study of brain-based learning activities to promote the knowledge of English vocabulary and the reading ability of the third-grade students. **Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts), 10(2), 1687-1701.**

El Sakka, S. M. F., Salem, R. M., & Ibrahim, F. A. Z. M. (2023). **A brain-based learning strategy for developing English reading comprehension of primary stage pupils**. Curriculum, Instruction & Educational Technology Department, Education Suez University.

- Fulcher, G. (2007). **Evaluating quality in second language performance tests**. Kyobo Book Centre.
- Harmer, J. (2001). **The practice of English language teaching** (3rd ed.). Longman.
- Harris, T. L., & Hodges, R. E. (1995). **The literacy dictionary: The vocabulary of reading and writing**. International Reading Association.
- Jensen, E. (2000). **Brain-based learning: the new science of teaching & training**. The Brain Store.
- Khanthap, C., & Bhasiri, S. (2012). The development of English reading skill by using brain-based learning of grade 4 Students. **Journal of Education Khon Kaen University**, 35(3), 9-14.
- Kohar, D. (2020). Examining the effectiveness of reading comprehension practice via brain-based learning model at SMPN Unggulan Indramayu. **Advances in social science, education and humanities research**, 429(1), 146-149.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. **Archives of Psychology**, 140(1), 32-35.
- Ministry of Education. (2008). **Basic Education Core Curriculum 2008**. Cooperative Federation of Thailand.
- Puengprom, W., & Cojorn, K. (2018). The development of learning activity package in English reading comprehension skills based-on brain-based learning approach for Grade 7 students. **Pra-wa Kalasin Journal of Kalasin University**, 5(1), 93-110.
- Ruddell, M. R. (1997). **Teaching Content Reading and Writing**. Allyn and Bacon.
<https://doi.org/10.1093/elt/40.1.42>
- Smilkstein, R. (2003). **We're born to learn: Using the brain's natural learning process to create today's curriculum**. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Sroinam, S. (2012). **Principle of Teaching**. Udon Thani Rajabhat University.
- Williams, E. (1994). **Reading in the Language Classroom**. Macmillan.

การส่งเสริมการดำเนินงานนโยบายภาษาอังกฤษโดยใช้นวัตกรรมกระบวนการคิด
“คิดหลักภาษาไทยใช้หลักภาษาอังกฤษ” เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์นักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

PROMOTING THE ENGLISH POLICY IMPLEMENTATION USING THE THINKING
INNOVATION "THINK THAI USE ENGLISH GRAMMAR" TO DEVELOP THE HUMAN
CAPITAL OF UNDERGRADUATE STUDENTS AT CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

พิชัย อ่อนจันทร์^{1*} ณัฐดนัย แก้วโพนงาม² และ ธรรมรัตน์ โรมแพน³

Pichai Onchan, Natdanai, Kaewphonngam and Thammarat Rompaen

¹⁻³คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Faculty of Liberal Arts and Sciences, Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author; Email: onchanpichai@gmail.com

Received: March 15, 2025

Reviewed: May 14, 2025

Revised: August 6, 2025

Accepted: August 7, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปี ที่ 1 จำนวน 120 คนจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ วัตถุประสงค์คือ 1. ศึกษาสภาพปัญหาและเป้าหมายการใช้ทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและ 2. ศึกษาประสิทธิผลของการใช้ด้วยนวัตกรรมแนวความคิด “คิดภาษาไทยใช้หลักภาษาอังกฤษ” เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักศึกษา โดยใช้แบบทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียน ผลการและสรุปผลวิจัยพบว่า 1. นักศึกษาแสดงออกถึงปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษสามประการได้แก่ ปัญหาการแสดงออกขณะสื่อสาร ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษ และขาดสิ่งแวดล้อมภาษาอังกฤษและสถานการณ์จริงเพื่อฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ นักศึกษามีเป้าหมายเชิงบวกกับการใช้ภาษาอังกฤษในอนาคต เช่น ต้องการพัฒนาความสามารถใช้ภาษาอังกฤษ มีทัศนคติเชิงบวกกับการแก้ไขข้อผิดพลาดในการสื่อสารภาษาอังกฤษ ต้องการสื่อสารภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติในสถานการณ์เพื่อทำงานและเรียน 2. คะแนนเฉลี่ยหลังสอบ (23.88 ± 7.16) มีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนสอบ (16.03 ± 4.93) อย่างมีนัยสำคัญที่ค่า $P < 0.05$ บ่งชี้ว่าความสามารถใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัดหลังจากเข้าร่วมโครงการพัฒนาการใช้ทักษะภาษาอังกฤษและนักศึกษามีทัศนคติที่ดีผ่านความเข้าใจการสร้างประโยคภาษาอังกฤษเพื่อสนทนาในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมและมั่นใจ ดังนั้น นวัตกรรมแนวความคิด “คิดภาษาไทยใช้หลักภาษาอังกฤษ” สามารถพิจารณาเป็นวิธีทางเลือกในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารในชีวิตประจำวันของผู้เรียนและกลไกวิธีการสอน และการสนับสนุนในการใช้สื่อสารสอนที่มีเอกลักษณ์แบบกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นหลักผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้น นวัตกรรมนี้ช่วยยกระดับความสามารถใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาและเป็นการเพิ่มจำนวนทุนมนุษย์ที่มี

ศักยภาพในการสื่อสารภาษาอังกฤษระดับสื่อสารได้ ที่สำคัญนักศึกษาเสนอให้เผยแพร่การใช้นวัตกรรมนี้กับการศึกษาหลากหลายระดับและพัฒนาให้เข้าใจง่ายขึ้นสำหรับคนอื่น

คำสำคัญ: นโยบายภาษาอังกฤษ, นวัตกรรม, การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร, การจัดการทุนมนุษย์

Abstract

This study employed a mixed-methods research design involving 120 first-year undergraduate students from the Faculty of Liberal Arts and Sciences, Chaiyaphum Rajabhat University. The objectives were 1 to examine the challenges and future aspirations related to English language use among first-year undergraduate students and 2 to evaluate the effectiveness of the 'Think Thai Use English Grammar' innovation in enhancing students' communicative competence in English, utilizing pre- and post-program English proficiency tests. The results revealed several key findings: 1. Students identified three main issues with their English proficiency, namely difficulty in expressing themselves while communicating, problems with using the English language, and a lack of a real English-speaking environment to practice. However, they also expressed positive aspirations for their future English usage. These included a desire to improve their English proficiency, a willingness to learn from their mistakes in English communication, and an eagerness to interact with native speakers for professional and educational purposes. 2. Statistically, the average post-test score (23.88 ± 7.16) was significantly higher than the average pre-test score (16.03 ± 4.93) at a $P < 0.05$. It indicates a notable improvement in students' English proficiency after completing the training program. Furthermore, students demonstrated a positive attitude toward developing their ability to construct appropriate English sentences for everyday conversation. Therefore, the "Think Thai Use English Grammar" program could serve as an effective alternative method for Communicative Language Teaching (CLT), emphasising the improvement of learners' communicative proficiency in real-life communication and mechanical teaching methods, and advocating for the use of authentic materials, such as active learning through interaction. Overall, this innovation helps students enhance their English proficiency, ultimately increasing the potential of the organisation's human capital. Students suggested that this innovative approach should be applied at various educational levels and adapted to be more accessible to a broader audience.

Keywords: English language policy, Innovation, Communicative language teaching, Human capital management

Introduction

The English language, a global lingua franca, serves as a vital medium of communication across sectors, including international trade, education, tourism, and diplomacy. Moreover, it plays a role in knowledge development and economic progress, contributing to societal sustainability (Rao, 2019; Nunan, 2003; Giddens, 2000). Around 1.225 billion people use English as their first or second language, and many countries use it as a working language for higher education (Rao, 2019). Effective English communication is often a requirement for global citizens (Mahu, 2012). Thailand has recently become part of the ASEAN community, where member countries agreed in 2015 to adopt English as the working language (Chan, 2020). Therefore, enhancing English proficiency among Thais is necessary to provide opportunities for studying and working in higher-paying countries, namely Malaysia and Singapore (Srichampa et al., 2018). In short, the Thai education system must develop strong English communication skills in students and workers (Chan, 2020).

In 2014, the Ministry of Education in Thailand initiated a policy reform for improving English language instruction across all educational levels. The main objective is to enhance students' communicative competence and competitiveness in the workforce. The reform shifted from traditional English as a Foreign Language (EFL) method, which focused on grammar and rote memorization, to Communicative Language Teaching (CLT) based on the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). This framework guides curriculum design, assessment, teacher training, and learning outcomes to align English language acquisition with established core competencies. On the other hand, several recent studies reveal significant challenges in implementing CLT within Thai higher education institutions. The COVID-19 pandemic exposed critical obstacles, including difficulties maintaining student attention and managing large class sizes during online instruction, though it paradoxically increased interaction opportunities (Panpistharwee & Suwanarak, 2024). A fundamental challenge lies in the inadequate understanding of the adoption of the Common European Framework of Reference (CEFR) and Content and Language Integrated Learning (CLIL) frameworks among both teachers and students, hindering effective curriculum alignment with international standards (Kaewkamnerd et al., 2023). Teacher training remains inadequate, particularly in implementing extensive reading programs effectively (Thongsan & Waring, 2024). English language teaching (ELT), a traditional teaching method, has been a barrier to integrating diverse materials reflecting global English usage

(Huttayavilaiphan, 2024). Despite innovations like incorporating Conversation Analysis to enhance oral proficiency (Sinwongsuwat et al., 2018) and adopting Global English perspectives (Pholying, 2025; Montakantiwong, 2023), these systemic challenges require comprehensive solutions addressing teacher preparation, institutional support, and pedagogical adaptation (Boonsuk et al., 2022; Supunya, 2022). Furthermore, the EF English Proficiency Index (EPI) for 2024 ranks Thailand 106 out of 116 non-native English-speaking countries, highlighting the shortcomings of current language policies (Education First, 2024). Overall, the English proficiency of Thai students remains low, resulting in disadvantageous communication nationally and internationally (Bunnag, 2005; Punthumasen, 2007). Moreover, CLT's challenges and dissatisfactory low EF index outcomes reflect a problem between Thailand's English language policy and political implementation.

Likewise, Hayes (2008) and Thongsri et al. (2006) identify a problematic gap between policy intentions and implementation, worsened by insufficient teaching resources (Watson & Keyuravong, 2004), misalignment of national competency outcomes with political goals, and frequent policy shifts that prioritise pedagogical methods over actual student performance. These challenges highlight problems with instructional methods (Liddicoat, 2004) and the low proficiency of educators (Vacharaskunee, 2000; Foley, 2005; Baker, 2008) and indicate crucial relevant in improving teachers' English skills to a professional standard (Prapaisit & Hardison, 2008; Mackenzie, 2005; Saengboon, 2002) and developing effective teaching methodologies (Mackenzie, 2005; Prapaisit & Hardison, 2008) as urgent priorities in implementation. Therefore, a key factor in this issue in Thailand is the lack of correlation between investments in English language proficiency and policy implementation to benefit the nation. The Thai government should urgently improve the qualifications of local English teachers and promote them to develop innovative English-language teaching media, thereby upgrading students' English communication skills (Nagi, 2012).

Although several policy-level interventions have been implemented in Thailand, especially Thailand's 20-Year National Strategy, Thailand 4.0's Economic Development Plan, and the new English language policy, the Thai government has struggled to implement its English language policy, resulting in unsatisfactory outcomes in Thais' low English proficiency. This phenomenon indicates that a shortage of research on localized instructional models that effectively integrate CLT principles with Thai learners' cognitive and linguistic schemata. Therefore, research proposes that the 'Think Thai Use English Grammar' approach

represents an innovative pedagogical strategy to upgrade the first-year university students at the Faculty of Liberal Arts and Sciences at Chaiyaphum Rajabhat University as the university's new human capital to improve their English qualification. This innovative approach emphasizes improving learners' communicative proficiency, aligning with a fundamental principle of CLT that responds to mechanical teaching methods. It advocates for using authentic materials and active learning through interaction, focusing on real-life communication scenarios (Pemberton, 2024; Bai, 2024). Significantly, CLT promotes specific communicative activities and enhances learners' ability to speak English fluently (Zhao, 2022; Zhang, 2023), and is recognized as a leading methodology in foreign language education and aims to cultivate learners' communicative competence, making language learning a dynamic and interactive process (Chen, 2024). Therefore, the innovation, Think Thai Use English Grammar, would be applied as a feasible teaching innovation and tool, enhancing the English proficiency of Thai human capital, including instructors and educators, as they adapt to economic and political changes within the ASEAN community.

Research Objectives

- 1) To examine the challenges and future aspirations related to English language use among first-year undergraduate students.
- 2) To evaluate the effectiveness of the 'Think Thai Use English Grammar' innovation in enhancing students' communicative competence in English.

Research Method

The research method employed a mixed-methods approach. The sample group consisted of 120 first-year university students at the Faculty of Liberal Arts and Sciences at Chaiyaphum Rajabhat University. The sample group was selected as the university's new human capital to improve their English qualification. For the qualitative research, the data analysis process for in-depth interviews involves systematic steps, including purposeful participant selection with well-structured interview guides, transcription, and thematic analysis through categorization to explore students' perceived difficulties and goals in English language usage in the first class of a 40-hour English training program. On the other hand, the quantitative component included a pre-test/post-test design to measure changes in proficiency after participating in a 40-hour English training program titled "Think Thai Use English Grammar." Instrument reliability was established through expert validation and pilot

testing. The ethical considerations, including informed consent and participant confidentiality, were strictly approved by the ethics committees of the Research and Development Institute at Chaiyaphum Rajabhat University. Participants were the exemption group, as designated by the project code HE 66-2-044. Statistical analysis included the mean and standard deviation, and the differences between the pre-test/post-test averages were evaluated for statistical significance using a T-test for dependent samples.

The hypotheses were as follows:

- Hypothesis 0: The students' English proficiency does not differ before and after participating in the English training program.

- Hypothesis 1: The students' English proficiency differs before and after participating in the English training program, corresponding with the CLT principle and approach to promote fluency, accuracy, and communicative competence (Pemberton, 2024; Bai, 2024; Zhao, 2022; Zhang, 2023; Chen, 2024).

The conceptual framework of the English training program, Think Thai Use English Grammar, was guided by four strategies, which form the core of the 40-hour English training program, as follows.

The first strategy aims to adjust learners' mindsets to understand and correct English language mistakes through lecturing on the topic of problem analysis and alternative suggestions. This session takes 4 hours.

The second strategy focuses on transforming a single Thai sentence into an English sentence in correct form, namely declarative, negative, and interrogative sentences, through lecturing on the topic of using English helping verbs as the core concept to generate English sentences. This session takes 16 hours.

The third strategy emphasizes connecting individual sentences with conjunctions to enhance the fluency and practicality of communication through lecturing on the topic of how to use conjunction words in linking English sentences and analysing the types of English sentences. This session takes 10 hours.

The fourth strategy emphasizes the connection between Thai concepts and English tense and voice usage to achieve mastery of English proficiency through lectures on how to relate Thai thought to English tense and voice for accurate grammatical communication. This session takes 10 hours.

Research Results

The first objective is to examine the challenges and future aspirations related to English language use among first-year undergraduate students.

1. The survey identified three main issues: 1. Expression Problems: Participants reported difficulties in employing appropriate paralinguistic cues and expressed self-consciousness due to limited vocabulary and syntactic knowledge, which impeded effective communication. 2. English Usage Problems: Many are insufficient in basic English principles. Spelling issues affected their reading, vocabulary retention, and writing skills, emphasizing the need for foundational understanding, particularly in vocabulary and sentence structure.

3. Lack of Practice: Participants had few opportunities to practice English in real-life situations, especially with native speakers, which hindered their communication skills and contributed to a dislike of English, as they found it challenging to understand and pronounce.

2. A survey on the future expectations of first-year undergraduate students revealed several key needs. Firstly, students expressed the desire to use English for everyday and specific purposes. The sample showed a greater likelihood of communicating in English in daily interactions with foreigners, followed by more targeted uses in study, research, career development, and travel. Secondly, they emphasized the importance of practicing and developing their English communication skills. For instance, students wanted to learn and practice correct pronunciation and spelling to help them expand their vocabulary more effectively. With these skills, they aimed to improve their abilities to speak, listen, read, write, and translate English in real-life situations, enhancing their confidence in communicating in English. Interestingly, students also expressed the ambition to teach English principles to the next generation after successfully mastering these skills.

The second objective is to evaluate the effectiveness of the ‘Think Thai Use English Grammar’ innovation in enhancing students’ communicative competence in English

Table 1. Comparison of Pre-Test and Post-Test Scores on English Proficiency (n=120)

A paired sample test	M	SD	M (Posttest - Pretest)	SD	t	Sig. (1-tailed)
Pre-test	16.03	4.93	7.86	4.09	20.94 *	0.00
Post-test	23.88	7.16				

Note: P<0.05

After completing 40 hours of the English training program, the English proficiency scores increased significantly from a pre-test average of 16.03 ± 4.93 to a post-test average of 23.88 ± 7.16 . The difference in scores between the pre-test and post-test was 7.86 ± 4.09 , with the post-test score statistically higher than the pre-test at $P < 0.05$. These findings indicated that the innovative "Think Thai Use English Grammar" approach effectively enhanced students' English proficiency following the four innovation strategies, which correspond with the CLT principle and approach to promote fluency, accuracy, and communicative competence.

To begin with, the first strategy involved encouraging a positive mindset among students to analyze and correct their mistakes while learning English, and findings showed that students could use Thai sentence structures to construct English sentences more effectively. Technically, the second strategy focused on helping students identify English helping verbs within finite verbs as a mechanical teaching method to promote specific communicative activities and enhance learners' ability to speak English fluently and accurately. As a result, students understood the use of helping verbs to create English declarative sentences through correct grammatical verb arrangement, to form negative sentences by combining helping verbs with "not," and to construct an English close question by placing a helping verb before the subject, and add Wh-question words before closed question structure to generate an English open question. Importantly, students became familiar with subject-verb agreement rules while constructing English sentences and could self-correct grammatical mistakes. Furthermore, the third strategy taught students to use common conjunctions to connect individual sentences in everyday conversations as a language learning dynamic and interactive process. Consequently, Findings showed that students significantly improved at using conjunctions to form different types of English sentences, such as compound, complex, and compound-complex sentences, allowing them to correct their mistakes when connecting sentences. Eventually, the fourth strategy involved linking Thai ideas with English tense and voice usage to improve English proficiency precisely. Results found that students could apply subject-verb agreement rules across various English tenses and voices and self-correct grammatical mistakes in their writing.

Additionally, the "Think Thai Use English Grammar" approach gradually fostered a positive attitude toward learning and improved students' English proficiency. Students felt more empowered to analyze and solve their English communication challenges using this

strategy. This innovative approach also reduced anxiety related to constructing English sentences and motivated students to develop their English skills, boosting their confidence, enhancing their knowledge, and preparing them for future opportunities.

Research Discussions

1. Problematic conditions and goals in using the English language of students

Despite the Thai government's launch of a new English policy emphasizing Communicative Language Teaching (CLT), the outcomes of its implementation remain a topic of debate. Issues such as the disconnect between the English language policy and suitable teaching plans for teachers, the qualifications of teachers, and the assessment of students' English proficiency continue to be discussed (Hayes, 2008; Liddicoat, 2004; Bunnag, 2005; Watson & Keyuravong, 2004; Vacharaskunee, 2000; Foley, 2005; Baker, 2008; Thongsri et al., 2006; Punthumasen, 2007). The collective cited demonstrates that policy formulation has occurred in isolation from pedagogical realities. This top-down approach reflects a broader pattern in Thai educational policy-making where international educational models are adopted without sufficient consideration of local contexts, institutional capacities, and cultural factors. For policymakers, this disconnect necessitates the establishment of systematic consultation mechanisms with educators, students, and institutional administrators before policy implementation. Policymakers must also invest in comprehensive feasibility studies that assess institutional readiness and resource requirements. Moreover, these persistent implementation challenges signal the need for comprehensive policy reform that includes stakeholder consultation, resource allocation assessment, and systematic evaluation mechanisms. The implications extend beyond mere implementation challenges to question the legitimacy and effectiveness of educational governance structures. When policies consistently fail to translate into practice, it suggests either inadequate consultation during policy development or insufficient mechanisms for ensuring policy coherence across different levels of the educational system.

Recent research shows that after completing the 40 English training program, participants express positive attitudes like “reduce the stress and motivate the thinking process in learning English”, “better understand the concept in using and developing their English skills practically, and “unfear and confident of communicating in English”, for example. Therefore, these findings reflect a positive attitude toward learning and improving their English

proficiency for daily communication, acquiring modern knowledge, and enhancing job opportunities. Nonetheless, several challenges still need to be addressed. These challenges include self-expression, the ability to convey messages in English, and the lack of a genuine English-speaking environment for practising language skills.

The findings align with previous studies on the attitudes, readiness, needs, and motivation of undergraduate and graduate students from various universities in Thailand. Phumsiri and Tangkiengsirin (2018) reported that political science graduates were generally positive about using English as a medium of instruction due to its effectiveness in explaining specific technical terms. However, they noted a lack of exposure to specific technical vocabulary in their field. This finding requires educators to develop discipline-specific curriculum materials and assessment tools that address the unique linguistic demands of political science education. Similarly, Klungsaeng (2021) found that political science undergraduates had a moderate readiness level but a high need to improve their English skills in writing, reading, speaking, and listening. Furthermore, many undergraduates in Thailand expressed a strong motivation to use English as a teaching medium (Assavanadda & Tangkiengsirisin, 2018; Rhekhalilit & Lerdpasisalwang, 2019; Tang, 2020). They supported the implementation of an English curriculum that emphasizes critical analysis to enhance their career prospects (Khamratana & Keowkanya, 2017; Nusartlert, 2017; Tantiniranat, 2020).

These findings underscore the critical need for context-sensitive pedagogical solutions that align with Thailand's language policy while addressing the linguistic, cognitive, and affective needs of Thai learners. Correspondingly, Recent studies suggested that addressing these issues may require innovative teaching methods that not only enhance knowledge but also improve the qualifications of both learners and instructors. Furthermore, these methods should cater to Thai learners' needs and cultural context. This perspective is similar to other research advocating for the development of teachers' English qualifications at a professional level (Prapaisit & Hardison, 2008; Mackenzie, 2005; Saengboon, 2002) and the creation of practical teaching methods (Mackenzie, 2005; Prapaisit & Hardison, 2008). Policymakers must therefore prioritize systematic teacher professional development programs and establish quality assurance frameworks that ensure sustained improvement in English language instruction. Educators, in turn, must commit to continuous professional development and collaborative curriculum design that integrates disciplinary content with language learning objectives.

Thus, fostering innovative approaches to enhance students' English proficiency is essential for national human resource development. It can contribute to developing human capital with English skills necessary for international study and employment as global citizens. Moreover, such creative integration can effectively address and promote the success of English policy implementation, ultimately showcasing that Thailand has a robust educational system capable of resolving national issues, developing its human capital, and creating economic and national stability. This effort aligns with the 20-year National Strategy (2018-2037) and the Thailand 4.0 economic development plan.

2. Developing English skills using the thinking innovation "Think Thai Use English Grammar."

Advantages of Using the Thinking Innovation “Think Thai Use English Grammar” from an Educational Perspective on Human Capital Management. Innovative thinking refers to the ability to generate new ideas and crucial solutions for fostering innovation within organizations and economies (Penkala, 2024; Dorokhov, 2022) and Human capital development involves enhancing knowledge, skills, and abilities through education, training, and health improvements (Poteliene & Tamašauskiene, 2014; Aimagambetov et al., 2023). Importantly, these concepts are symbiotically linked—human capital quality drives innovation potential, while innovation requires enhancing human capital (Czajkowski et al., 2014). Importantly, human capital management enhances workforce proficiency, adding organizational and national value (Aini et al., 2024) via innovative training programs to upgrade skills, foster learning environments (Aini et al., 2024; Kapur, 2022), and reinforce organizational culture (Rahmayanti & Misral, 2024; Solehan, 2024). Strategic implementation optimizes performance while overcoming budgetary and resistance challenges (Suratman & Eriyanti, 2020). Overall, the ability to adapt to technological changes and innovation processes is essential for sustainable organizational and economic development (Mylytkbayeva & Doskaliyeva, 2020; Popescu & Diaconu, 2008).

In today's globalized world, citizens in all countries must possess problem-solving abilities and teamwork skills. As a result, the educational systems of individual nations must equip students with diverse knowledge—such as academic skills, societal understanding, and economic awareness—aligned with current social needs and the global economy (Findikoglu & Ilhan, 2016; Mykhailyshyn et al., 2018). Gupta (2018) similarly noted that

fostering and implementing innovation could lead to sustainable competitive advantages, particularly as social and economic structures evolve rapidly due to modern technology and practical innovation. The Think Thai Use English Grammar with the four-strategy approach represents an innovative pedagogical strategy that scaffolds L1 cognitive structures to facilitate L2 grammatical competence, supporting the goals of Communicative Language Teaching (CLT). Technically, its application model follows four innovative strategies. The first strategy is to create a perception of analyzing the problematic English issue and understanding a solution at the beginning. As a result, students understood how to use Thai sentence structures to construct English sentences more effectively. The second and third strategies learn the translation process from Thai ideas to English sentences, following the conception that one Thai idea equals one English sentence fluently. Consequently, students can use English helping verbs and conjunctions as core concepts of constructing declarative, negative, and interrogative sentences and linking individual sentences fluently. Significantly, the fourth strategy teaches the concept of adjusting Thai ideas to correspond to English tenses and active and passive voices suitably. Subsequently, students can apply subject-verb agreement rules across various English tenses and voices and acquire the ability to self-correct grammatical mistakes in their speaking and writing. Notably, the findings were corresponding with other studies, reporting that students' enhancement of English proficiency in creating and connecting various English sentences for communication fluency and grammatical correction is related to the CLT principle, emphasizing development of the students' real-life communication and learner-centeredness (Wei et al., 2024; Shahi, 2022; Triwibowo, 2023).

Likewise, this method aligns with practices in other developed countries, where educational systems are leveraged to foster innovation, thereby maintaining economic, social, education, and national stability. For instance, the European Union emphasizes the importance of innovation in sustaining national competitive advantages and long-term economic growth. The Ukrainian government has identified tertiary education as a crucial pillar for national development, advocating for the integration of education, science, technology, and advanced innovation (Mykhailyshyn et al., 2018; Mikheeva & Pankova, 2021).

Moreover, the outcomes of the “Think Thai Use English Grammar” innovation align with the definition of educational innovation, which refers to methods or processes that differ from previous educational practices. The objectives of educational innovation include

enhancing learners' potential in a competitive environment, addressing fundamental educational structures, and fostering knowledge creation and teaching curricula that motivate student comprehension. This approach aims to inspire creativity that can be shared with society in the future (Findikoglu & Ilhan, 2016; Mykhailyshyn et al., 2018). Mikheeva and Pankova (2021) also suggest that educational components should emphasize interdisciplinary knowledge focused on problem-solving within educational and organizational activities, such as professional communication. The newly acquired knowledge is instrumental in developing the country's human resources, reflecting national development and improving the quality of life for its population.

Considering the 20-Year National Strategy (2018-2037) and Thailand's 4.0 economic development plan, the advantages of the "Think Thai Use English Grammar" innovation are evident, as the innovation's uniqueness lies in integrating multidisciplinary, Thailand sentence, English grammar, and problem solution system to originate its systematic four-strategy approach that fundamentally reconceptualizes grammar instruction through cultural-linguistic scaffolding and encourages the Thais' English skill proficiency with innovative vision in generating a capability to change Thai ideas by using English sentences suitably and confidently for all Thais. In recent research, the "Think Thai Use English Grammar" innovation aims to enhance English proficiency at a communicative level and foster a positive attitude toward learning among first-year undergraduates at the Faculty of Liberal Arts and Sciences, Chaiyaphum Rajabhat University. These students represent significant potential human capital capable of supporting the operational and administrative levels required to successfully implement national policies in developing Thailand into a developed country. Therefore, the "Think Thai Use English Grammar" innovation serves as

a practical innovation application that extends far beyond language instruction to encompass strategic human capital alignment with communicative language teaching (CLT) to traditional educational methods, Thailand's 20-Year National Strategy (2018-2037) and Thailand 4.0 economic development plan, demonstrating its practical relevance to national development objectives. As Gupta (2018) noted, fostering and implementing innovation can lead to sustainable competitive advantages in human capital management, particularly as social and economic structures evolve rapidly due to modern technology and practical innovations. The "Think Thai Use English Grammar" innovation represents precisely this type of strategic educational intervention that addresses immediate pedagogical needs while

contributing to long-term national competitiveness. Furthermore, this thinking innovation supports the effectiveness of Thailand's current English language policy by enhancing individuals' potential and increasing their English communication skills. Notably, this innovation motivates learners to be inspired and achieve their goals in developing their English skills. It serves as one of the methods for promoting and developing the English language policy in Thailand. Importantly, this innovation contributes to human capital development within organizations. However, further research and development are necessary to optimize its implementation and align it with English language policy objectives, promote educational equality, and foster innovative solutions for sustainable national development.

Research Suggestions

1. Political Aspects

1.1 Implementing the English language policy through effective Communicative Language Teaching (CLT) that aligns with the policy's objectives, enabling students to achieve proficiency in English communication.

1.2 Organizing projects to enhance teachers' English language knowledge and qualifications, particularly by effectively implementing the CLT plan, creating practical teaching innovations, and adapting teaching strategies.

1.3 Promoting the implementation of English policy using the Think Thai Use English Grammar innovation with other organizations for scalability.

2. Further Research

2.1 Innovating the thinking of Thai students to motivate and develop their ability to translate Thai sentences into correct and contextually appropriate English sentences, taking into account individual study cultures and varied levels of English proficiency.

3. Limitations of research: This innovation appears challenging for some students with limited English foundational knowledge, as they often struggle to construct correct English sentences from Thai sentences, resulting in a lack of confidence. It suggests monitoring the basic English background of learners, or providing the English principal training program before operating this innovation.

Acknowledgement

This research greatly benefited from the expert guidance of Assistant Professor Natdanai Kaewphonngam, whose insights were essential in addressing various

methodological shortcomings. This research will provide meaningful insights into the influence of the English language on Thai historical development, ultimately contributing to a broader understanding of English policy implementation in the context of future research.

References

- Aimagambetov, Y. B., Gimranova, R. R., Spanova, B. K., & Omarova, A. T. (2023). Concept of human capital in the context of innovative development and its place in the system of related economic categories. **Bulletin of "Turan" University**, (3), 230-237. <https://doi.org/10.46914/1562-2959-2023-1-3-230-237>
- Aini, Z., Sanisah, S., & Marlina, M. (2024). Inovasi dalam Pelatihan dan Pengembangan Karyawan Serta Memperkuat Fondasi Manajemen SDM Unggul di Era Globalisasi. *Sosial Symbiosis*, **Jurnal Integrasi Ilmu Sosial Dan Politik**, 1(3), 142-151. <https://doi.org/10.62383/sosial.v1i3.431>
- Assavanadda, A. & Tangkiengsirisin, S. (2018). Motivation towards Learning English of Thai Political Science Undergraduate Students: A Survey Study. **The New English Teacher**, 12(2), 76-90.
- Bai, J. (2024). The Discussion of Communicative Language Teaching in Language Classrooms. **Frontiers in Sustainable Development**, 4(2),1-4. <https://doi.org/10.54691/jckqrt49>
- Baker, W. (2008). A Critical Examination of ELT in Thailand: The Role of Cultural Awareness. **RELJ Journal**, 39(1), 131-146. <https://doi.org/10.1177/0033688208091144>
- Bunnag, S. (2005, 11 August). Test results spur curriculum change: English language teaching to be overhauled. **Bangkok Post**, 1.
- Chan, M. Y. (2020). Guidelines for English Proficiency Development of Rajapark Institute's Students in Preparation for ASEAN Economic Community. **Asia Pacific Journal of Religions and Cultures**, 4(1), 74-86.
- Chen, X. (2024). A Literature Review of Communicative Language Teaching: Effectiveness and Deficiencies. **Frontiers in Sustainable Development**, 4(11), 59-63. <https://doi.org/10.54691/29x4vp51>
- Czajkowski, Z., Kowalski, A. M., Michorowska, B., & Weresa, M. A. (2014). Human Capital and Innovation—Basic Concepts, Measures, and Interdependencies, Innovation, Technology, and Knowledge Management, in: Marzenna Anna Weresa (ed.), **Innovation, Human Capital and Trade Competitiveness**, edition 127 (pp.53-80), Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-02072-3_2

- Dorokhov, M., (2022). The impact of human capital on the innovative development of the organization. **Scientific notes of the Russian Academy of Entrepreneurship**, 21(1), 94-98. <https://doi.org/10.24182/2073-6258-2022-21-1-94-98>
- Education First, (2024, 28 March). **EF English Proficiency Index, A ranking of 106 Countries and Regions by English Skills**.
<https://www.ef.com/assetscdn/WIBlwq6RdJvcD9bc8RMd/cefcom-epi-site/reports/2024/ef-epi-2024-english.pdf>
- Findikoglu, F.& Ilhan, D. (2016). Realization of the Desired Future: Innovation in Education Universal. **Universal Journal of Educational Research**, 4(11), 2574 - 2580.
<https://doi.org/10.13189/ujer.2016.041110>
- Foley, A. J. (2005). English in Thailand. **RELC Journal**, 36(2), 223-234.
<https://doi.org/10.1177/00336882050555578>
- Giddens, A. (2000). **Runaway World: How Globalization is reshaping Our Lives**. Routledge.
- Gupta, M. (2018). The innovation process from an idea to a final product: a review of the literature. **Int. J. Comparative Management**, 1(4), 400-421.
- Hayes, D. (2008). Becoming a teacher of English in Thailand. **Language Teaching Research**, 12(4), 471-494. <https://doi.org/10.1177/1362168808097160>
- Khamratana, S. & Keowkanya, S. (2017). A Critical Analysis on Thai University Students' Reflections toward Politic of The English Language. **The Asian Conference on Education & International Development 2017 Official Conference Proceedings**, 141-151. <https://papers.iafor.org/submission34365/>
- Klungsaeng, K. (2021). Perceived Readiness and Needs of Undergraduate Students in Developing English Skills under the Liberalization of the ASEAN Economic Community: a Case Study of the College of Politics and Governance Mahasarakham University. **Journal of Politics and Governance**, 11(1), 140-162.
- Liddicoat, A. J. (2004). Language policy and methodology. **International Journal of English Studies**, 4(1), 153-171.
- Mackenzie, A. S. (2005). **Current developments in EFL curriculum reform in Thailand**. In **7th International Language and Development Conference**, Addis Ababa, Ethiopia.
- Mahu, D. P. (2012). Why is Learning English So Beneficial Nowadays?. **International Journal of Communication Research**, 2(4), 347.

- Mikheeva, T. & Pankova, V. (2021). On the theory of innovative education. **XIV International Scientific and Practical Conference “State and Prospects for the Development of Agribusiness - INTERAGROMASH 2021, 273**, 12111.
<https://doi.org/10.1051/e3sconf/202127312111>
- Mykhailyshyn, H., Kondur, O. & Serman, L. (2018). Innovation of Education and Educational innovations in Conditions of Modern Higher Education Institution. **Journal of Vasyl Stafanyk Precarpathain National University, 5(1)**, 9-16.
- Mylytkbayeva, L. A., & Doskaliyeva, B. B. (2020). Innovative activity of human capital. **REPORTS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN, 4(332)**, 81-86. <https://doi.org/10.32014/2020.2518-1483.92>
- Nagi, K. (2012, April 8). **Status of English Language in Thailand Not Important-Education is Key issue**. The Korea Herald. <https://www.koreaherald.com/article/10360900>
- Nunan, D. (2003). The impact of English as a global language on educational policies and practices in the Asia-Pacific Region. **TESOL Quarterly, 37(4)**, 589- 613.
<https://doi.org/10.2307/3588214>
- Nusartlert, A. (2017). Political Language in Thai and English: Findings and Implications for Society. **Journal of Mekong Societies, 13(3)**, 57–75.
<https://so03.tcithaijo.org/index.php/mekongjournal/article/view/107153>
- Penkala, M. (2024). The role of human capital in the innovation management process. **Humanities and Social Sciences, 31(3)**, 107-119.
<https://doi.org/10.7862/rz.2024.hss.34>
- Pemberton, I. (2024). Communicative Language Teaching. 47-67. In: **Usage-Based Second Language Instruction**. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-53414-0_5
- Prapaisit de Segovia, L. & Hardison, D. M. (2008). Implementing education reform: EFL teachers' perspectives. **ELT Journal, 63(2)**. <https://doi.org/10.1093/elt/ccn024>
- Phumsiri, N. & Tangkiengsirin, S. (2018). An Analysis of the Use of English with Political Correctness: A Case Study of Graduate Students in Thailand. **Arab World English Journal (AWEJ), 9(4)**, 447-463. <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol9no4.33>
- Popescu, C., & Diaconu, L. (2008). **Human Capital and Innovation**. Social Science Research Network. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1099025

- Poteliene, S., & Tamašauskiene, Z. (2014). Human capital conceptualization: development and concept formation. **BUSINESS SYSTEMS and ECONOMICS**, 4(1), 89–106.
<https://doi.org/10.13165/VSE-14-4-1-08>
- Punthumasen, P. (2007, December). International program for teacher education: An approach to tackling problems of English education in Thailand. In **The 11th UNESCO-APEID international conference reinventing higher education: Toward participatory and sustainable development**. 12-14.
- Rao, P.S. (2019). The Role of English as a Global Language. **Research Journal of English (RJOE)**,4(1), 65-79.
- Rahmayanti, S., & Misral, M. (2024). Pengembangan Sumber Daya Manusia melalui Program Pelatihan Berkelanjutan (Human Resource Development through Continuous Training Programs). **Jurnal Akuntansi Dan Ekonomika**. 14(1), 84-93.
<https://doi.org/10.37859/jae.v14i1.7030>
- Rhekhallit, K. and Lerdpaisaiwong, S. (2019). The Increasing Role of English in Thai Academic Publication. **Manusya Journal of Humanities**, 22, 335-357.
- Saengboon, S. (2002). **Beliefs of Thai EFL teachers about communicative language teaching**. [Doctoral dissertation]. Indiana University.
- Shahi, N. B. (2022). CLT and Task-Based Instruction for Effective Learning. **Journal of NELTA Karnali**, 24–31. <https://doi.org/10.3126/jonk.v1i1.57225>
- Srichampa, S., Burarungrot, M., & Samoh, U. (2018). Language Planning through Policy in Thailand, Malaysia, and Singapore for Unskilled Migrant Workers. **Language and Linguistics**, 36(2), 89-121.
- Suratman, S., & Eriyanti, E. (2020, May). Peningkatan sumber daya manusia melalui pelatihan. (Enhancement of human resources through training). In **Prosiding Seminar Nasional Program Pascasarjana Universitas PGRI Palembang**, 788-794.
- Tang, N. K. (2020). Challenge and Importance of Teaching English as a Medium of Instruction in Thailand International College. **English as an International language**, 15(2), 97-118.
- Tantiniranat, S. (2020). Policy direction for Thai English Language Education in an ASEAN era: aspirations vs reality. In **2nd International Conference on Education and Social Science Research (ICESRE 2019)**. 253-257. Atlantis Press.
<https://doi.org/10.2991/assehr.k.200318.049>

- Thongsri, M., Charumane, N & Chatupote, M. (2006). The implementation of the 2001 English language curriculum in government secondary Schools in Songkhla. **Thai TESOL BULLETIN**, 19(1), 60- 94.
- Triwibowo, F. D. (2023). Enhancing English proficiency: the impact of communicative language teaching on second language learners. **Tomorrow's Education Journal**, 1(2), 1-10. <https://doi.org/10.58660/tej.v1i2.40>
- Vacharaskunee, S. (2000). **Target language avoidance by Thai teachers of English: Thai teachers' beliefs**. [Doctoral dissertation]. Edith Cowan University.
- Watson, T. R. & Keyuravong, S. (2004) Process and Product of English Language Learning in the National Education Act, Ministry of Education Standards and Recommended Textbooks at the Secondary Level. **ThaiTESOL Bulletin**, 17 (1), 15-45.
- Wei, L. Wan Mustapha, W. Z., & Awang, S. (2024). An Experimental Study of Communicative Language Teaching (CLT) in University Comprehensive English Class. **International Journal of Linguistics**, 16(3), 83-97. <https://doi.org/10.5296/ijl.v16i3.21844>
- Zhao, Y. (2022). An Analysis of Communicative Language Teaching Approach Based on the International Researches. **Proceedings of the 2022 3rd International Conference on Language, Art and Cultural Exchange (ICLACE 2022): Advances in Social Science, Education and Humanities Research**. 673, 40-43. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.220706.010>
- Zhang, S. (2023). Analysis on the Application of Communicative Language Teaching in Senior High School English Class. **Journal of Theory and Practice of Social Science**. 3(10), 50-57. [https://doi.org/10.53469/jtpss.2023.03\(10\).08](https://doi.org/10.53469/jtpss.2023.03(10).08)

ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลกับผลการดำเนินงาน ของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค
RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE INCOME TAX PLANNING AND
PERFORMANCE OF COMPANIES LISTED ON THE STOCK EXCHANGE OF
THAILAND: CONSUMER GOODS

สลิลทิพย์ กุณาวงศ์¹ และ สุกฤตา บุรินทร์วัฒนา^{2*}

Salinthip Kunawong and

^{1,2*} คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

^{1,2} Faculty of Management Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

e-mail: 65D1601102@nrru.ac.th

Received: March 24, 2025 Reviewed: June 11, 2025 Revised: August 6, 2025 Accepted: August 7, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง ปี พ.ศ. 2566 จำนวน 1,845 ตัวอย่าง สำหรับการวางแผนภาษีจะวัดค่าจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) และอัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) และผลการดำเนินงานจะวัดค่าจากอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และ กำไรต่อหุ้น (EPS) และวัดผลการดำเนินงานตามแนวคิด Tobin's Q จากผลการศึกษาพบว่า Tobin's Q และ กำไรต่อหุ้น (EPS) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) อัตราภาษีเงินต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ขนาดของบริษัท (Firm Size) ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Capital Intensity) และสำหรับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราภาษีเงินต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคล, ผลการดำเนินงาน, บริษัทจดทะเบียน, สินค้าอุปโภคบริโภค

Abstract

This research studies the relationship between tax planning and the performance of companies listed on the Stock Exchange of Thailand: Consumer Goods Industry Group Between 2019 and 2023, 1,845 samples were used for tax planning. The ratio

of tax to cash flow from operating activities (TAX/CFO) and total tax to asset ratio (TAX/ASSET) and performance are measured based on the return on equity (ROE) and earnings-per-share (EPS) ratios. According to the study, Tobin's Q and earnings per share (EPS) are not correlated with the effective corporate income tax rate (ETR), tax ratio to cash flow from operating activities (TAX/CFO), total tax rate per asset (TAX/ASSET), firm size, financial risk (Leverage), and capital intensity.

Keywords: corporate income tax planning, operating results, listed companies, consumer goods

บทนำ

ตลาดหลักทรัพย์เป็นตลาดที่มีหน้าที่เชื่อมโยงผู้ที่มีเงินสะสมกับผู้ที่ต้องการเงินตามระบบเศรษฐกิจโดยเปลี่ยนเงินออมให้เป็นการลงทุนรูปแบบสินเชื่อและการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการระดมทุนจากภาคเอกชนและภาครัฐ มีบทบาทสำคัญสำหรับการดำเนินนโยบายทางการเงินของธนาคารกลางและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทย โดยเป็นจุดศูนย์รวมในการทำธุรกรรมเพื่อการกู้ยืมและการลงทุน ซึ่งเงินที่หมุนเวียนในระบบการเงินจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ที่ก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ตลาดหลักทรัพย์สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท ประเภทแรก คือ การซื้อขายหลักทรัพย์ทางการเงินที่มีอายุการไถ่ถอนในระยะสั้น เช่น ตัวแลกเงิน ตัวเงินคลัง ตัว สัญญาใช้เงิน เป็นต้น ซึ่งมักเรียกว่า “ตลาดเงิน” (Money Market) ประเภทที่สอง คือตลาดทุน เป็นตลาดที่มีการระดมเงินจากประชาชนและการให้สินเชื่อรยะสั้นที่ไม่เกิน 1 ปี ให้แก่ภาครัฐบาลและเอกชน กลุ่มนิติบุคคลและบุคคลธรรมดา เป็นตลาดการเงินที่เป็นแหล่งในการซื้อขายหนี้ระยะยาว (มากกว่าหนึ่งปี) หรือหุ้นทุน-หลักทรัพย์ที่มีการหมุนหลัง รวมถึงยังทำหน้าที่ดูแลอื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ตลาดทุนยังสามารถแบ่งออกเป็น 1) ตลาดที่สินทรัพย์ทางการเงินถูกซื้อขายครั้งแรกระหว่างผู้ต้องการเงินทุนกับผู้ที่มีเงินสะสม โดยที่ผู้ต้องการเงินทุนเป็นผู้ออกหลักทรัพย์มาขายเพื่อนำเงินที่ได้ไปลงทุนในโครงการต่าง ๆ และ 2) ตลาดรองเป็นตลาดที่มีสินทรัพย์ทางการเงินที่ผู้ที่มีเงินสะสมถือครองอยู่ แต่ต้องการจะขายด้วยเหตุผลที่ต้องการได้รับเงินทุน หรือต้องการจะขายเพื่อทำกำไร จึงจะต้องหาผู้ที่มีเงินออมรายอื่นที่ต้องการลงทุน หรือต้องการซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินนั้นแทน และตลาดรองยังสามารถแบ่งออกเป็นตลาดที่เป็นทางการ ซึ่งเป็นตลาดที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ สำหรับการซื้อขายสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องทางการเงินอย่างชัดเจน เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และตลาดตราสารหนี้ เป็นต้น และตลาดรองที่ไม่เป็นทางการ เช่น ตลาดตราสารหนี้สำหรับตัวแทนที่ทำการซื้อขายตราสารหนี้ที่มีมูลค่ามาก สามารถติดต่อต่อรองกันเองโดยไม่ต้องผ่านหน่วยงานใด การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ แต่ตัวตลาดหลักทรัพย์จะไม่ได้ทำหน้าที่ในการซื้อขายหลักทรัพย์โดยตรง แต่จะมีหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลให้การซื้อขายหลักทรัพย์สามารถดำเนินการไปอย่างมีระเบียบ และทำให้เกิดการสร้างเชื่อมั่นในการลงทุน (สมาคมหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

การวางแผนภาษี (Tax Planning) เป็นวิธีการทางด้านภาษีที่ทำเพื่อลดรายจ่ายทางภาษี เพิ่มกำไรและกระแสเงินสดของกิจการ โดยมีเป้าหมายเพื่อเสียภาษีให้น้อยที่สุด และถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายภาษีอากร (Chan et al., 2016) จากการศึกษาในอดีตที่ผ่านมาได้มีการทดสอบว่า การวางแผนภาษีมีผลต่อการดำเนินงานของกิจการอย่างไร โดยภายใต้ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ของ Jensen and Meckling (1976) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของผู้บริหารไว้ว่า หากผลประโยชน์ของผู้บริหาร(ตัวแทน) และผู้ถือหุ้น (ตัวการ) อยู่ในแนวเดียวกัน และผู้บริหารได้รับค่าตอบแทนอย่างเหมาะสม ผู้บริหารย่อมทำงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นเป็นหลัก ดังนั้น การวางแผนภาษีย่อมส่งผลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของกิจการ (Khuong et al., 2020) แต่หากผู้บริหารทำงานเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นแล้ว การวางแผนภาษีจะกลายเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ของผู้บริหาร ดังนั้น การวางแผนภาษีจะส่งผลเชิงลบต่อผลการดำเนินงานของกิจการ และทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ (Positive Accounting Theory) ของ Watts and Zimmerman (1986) ในสมมติฐานเรื่องต้นทุนทางการเงินที่กล่าวว่า รัฐบาลจะให้ความสนใจกับกิจการขนาดใหญ่ที่มีผลกำไรสูง ซึ่งอาจทำให้บริษัทที่เข้าเกณฑ์ดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้วิธีการบัญชีที่แสดงผลกำไรต่ำ เพื่อช่วยลดความเสี่ยงทางการเงิน โดยผู้บริหารอาจเลือกใช้วิธีการวางแผนภาษี โดยอาจใช้การถ่ายโอนกำไรระหว่างกิจการเพื่อเป็นเครื่องมือทำให้กิจการเสียภาษีน้อยลง และทำให้ได้รับผลประโยชน์ตามที่คาดหวัง โดยกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Goods) ถือเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นสินค้าที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของผู้บริโภค เช่น อาหาร เครื่องดื่ม เสื้อผ้า และของใช้ต่าง ๆ ซึ่งมีความต้องการอย่างต่อเนื่องและมีการบริโภคในทุกช่วงเวลา ทั้งนี้ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมียังมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จากข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รายงานว่าในปี พ.ศ. 2566 การบริโภคภาคเอกชนคิดเป็นสัดส่วน มากกว่า 50% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) โดยมีหมวดอาหาร เครื่องดื่ม และสินค้าเครื่องใช้จำเป็นในครัวเรือน เป็นกลุ่มที่เติบโตอย่างต่อเนื่องแม้ในช่วงเศรษฐกิจชะลอตัว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมนี้ในการสร้างรายได้ การจ้างงาน และการบริโภคภายในประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567)

ข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) ณ ปี 2566 ยังระบุว่า กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคมีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Capitalization) รวมกว่า 900,00 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2568) และมีบริษัทจดทะเบียนกว่า 60 แห่งครอบคลุมตั้งแต่ธุรกิจอาหาร-เครื่องดื่ม แพชั่น สินค้าอุปโภคภายในบ้าน จนถึงของใช้ส่วนบุคคล (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564) โดยเฉพาะกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มเป็นกลุ่มที่มีผลประกอบการเติบโตสูงในช่วงหลังการระบาดของโควิด-19 และมีอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นหลายกลุ่ม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2567)

นอกจากนี้ จากรายงานของศูนย์วิจัยกรุงศรี คาดการณ์ว่า มูลค่าตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคของไทยในกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มเพียงอย่างเดียวจะขยายตัวเฉลี่ย ปีละ 4-5% ต่อเนื่องในช่วงปี 2567-2569 ซึ่งเป็น

ผลจากพฤติกรรมกรรมการบริโภคภายในประเทศที่ฟื้นตัว และแนวโน้มการส่งออกที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสินค้าที่มีแบรนด์และมาตรฐานสากล (สุภกร กรณ์บุญตรี, 2567) ทำให้ธุรกิจในกลุ่มนี้มีการดำเนินงานในลักษณะการผลิตและจำหน่ายสินค้าที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่บริษัทในระยะยาว กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคยังถือเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายและมีการแข่งขันสูง การวางแผนภาษีในอุตสาหกรรมนี้จึงมีความสำคัญเนื่องจากสามารถช่วยให้บริษัทลดภาระภาษีและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดได้ ในขณะที่เดียวกันการบริหารจัดการภาษีในกลุ่มนี้จะมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากเป็นธุรกิจที่มักจะต้องมีการลงทุนสูงทั้งในด้านการผลิต การตลาด และการขยายธุรกิจในตลาดที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้จึงสามารถกล่าวได้ว่า กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมีความสำคัญทั้งในมิติของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การสร้างงาน การบริโภคในประเทศ และความสามารถในการแข่งขันระดับสากล อีกทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีความถี่ในการทำธุรกรรมระหว่างบริษัทในเครือสูง มีการลงทุนต่อเนื่อง และมีการใช้กลยุทธ์ด้านภาษีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเงินซึ่งเหมาะสมต่อการศึกษาประเด็นการวางแผนภาษีและผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน

จากปัญหาการวางแผนภาษีโดยการถ่ายโอนกำไรระหว่างกิจการที่เกี่ยวข้องกันเพื่อให้เสียภาษีลดลง กรมสรรพากรจึงได้ออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร ฉบับที่ 47 พ.ศ.2561 เรื่อง มาตรการป้องกันการกำหนดราคาโอนระหว่างบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีความสัมพันธ์มีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีเริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาการวางแผนภาษีด้วยการถ่ายโอนกำไรในระหว่างกลุ่มบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน โดยอาศัยการกำหนดราคาโอนสำหรับธุรกรรมภายในกลุ่มของตน ซึ่งสามารถควบคุมกันได้และไม่อยู่ภายใต้กลไกของตลาด เพื่อหลีกเลี่ยงภาระภาษีอากรที่พึงต้องเสีย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะใช้วิธีการดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนส่งผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีและสภาพทางการคลังของรัฐ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขและป้องกันปัญหาดังกล่าวกรมสรรพากรจึงกำหนดหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันที่ได้มีการกำหนดราคาโอนของธุรกรรมระหว่างกันแตกต่างไปจากที่ควร ผลจากกฎหมายดังกล่าวทำให้กิจการที่มีความสัมพันธ์กันและมีรายการระหว่างกันต้องมีการจัดเตรียมเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายการระหว่างกันเอกสารที่แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบริษัท เอกสารแสดงราคาหรือพิสูจน์การทำธุรกรรมระหว่างบริษัทในเครือเพื่อนำส่งสรรพากร เพื่อให้สามารถตรวจสอบความเหมาะสมและความโปร่งใสในการจัดเก็บภาษีได้อย่างเป็นระบบ แม้ว่าการวางแผนภาษีจะเป็นกิจกรรมที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่หากใช้ในลักษณะที่เกินสมควร หรือมีการวางแผนโครงสร้างซับซ้อนเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอย่างเป็นระบบ อาจส่งผลกระทบต่อรายได้ของรัฐในระยะยาว ได้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคธุรกิจขนาดใหญ่และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีอำนาจต่อรองสูง การวางแผนภาษีที่มุ่งลดภาระภาษีอาจทำให้รัฐสูญเสียรายได้จากภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐบาลไทย โดยจากรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2567) ระบุว่า การลดลงของรายได้ภาษีจากภาคธุรกิจบางกลุ่มที่มีการใช้กลยุทธ์วางแผนภาษีขั้นสูง มีผลทำให้รัฐสูญเสียรายได้ประมาณ 3-5% ของรายได้ภาษีทั้งหมดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2567) ทั้งนี้ยังสะท้อนความจำเป็นของการสร้างสมดุลระหว่างการวางแผนภาษีที่เหมาะสมในภาคธุรกิจ กับการรักษาฐานรายได้ของรัฐเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและบริการสาธารณะ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผน ภาษีเงินได้นิติบุคคลกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งผู้ศึกษาหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ในการนำข้อมูลทางบัญชีที่ได้ จากงบการเงิน และการวางแผนภาษีมาใช้ในการวิเคราะห์คาดการณ์ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการวางแผนภาษีกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมุติฐานการวิจัย

- H1: การวางแผนภาษี (ETR) มีความสัมพันธ์กับการวัดมูลค่ากิจการ (Tobin's Q)
- H2: การวางแผนภาษี (TAX/CFO) มีความสัมพันธ์กับการวัดมูลค่ากิจการ (Tobin's Q)
- H3: การวางแผนภาษี (TAX/ASSET) มีความสัมพันธ์กับการวัดมูลค่ากิจการ (Tobin's Q)
- H4: การวางแผนภาษี (ETR) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น
- H5: การวางแผนภาษี (TAX/CFO) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น
- H6: การวางแผนภาษี (TAX/ASSET) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น
- H7: การวางแผนภาษี (ETR) มีความสัมพันธ์กับกำไรต่อหุ้น
- H8: การวางแผนภาษี (TAX/CFO) มีความสัมพันธ์กับกำไรต่อหุ้น
- H9: การวางแผนภาษี (TAX/ASSET) มีความสัมพันธ์กับกำไรต่อหุ้น
- H10: ขนาดของบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน มีความสัมพันธ์กับการวัดมูลค่ากิจการ (Tobin's Q)
- H11: ขนาดของบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น
- H12: ขนาดของบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน มีความสัมพันธ์กับกำไรต่อหุ้น

วิธีการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค โดยมีจำนวนบริษัทที่จดทะเบียนทั้งหมด 46 บริษัท

2. เนื่องจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีข้อมูลไม่ครบถ้วนจึงมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) เนื่องจากสูตรนี้พัฒนามาจากหลักสถิติที่พิจารณาการกระจายตัวแบบปกติ (Normal Distribution) และอิงจากระดับความเชื่อมั่น (Confidence Level) 95% และค่าความคลาดเคลื่อน (Margin of Error) $\pm 5\%$ ให้ผลลัพธ์ที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 41 บริษัท รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,845 ชุดข้อมูล

$$n = \frac{3.841 \times 46 \times 0.5 \times 0.5^2}{(0.05)^2(46 - 1) + 3.841 \times 0.5 \times 0.5}$$

$$n = 41.1759 = 41 \text{ บริษัท}$$

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2562-2566

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงาน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 โดยใช้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ด้วยการนำข้อมูลย้อนหลังเกี่ยวกับการวางแผนภาษี (TP) ได้แก่ อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) และอัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดมูลค่ากิจการ คือ อัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงานที่สะท้อนถึงข้อมูลจากงบการเงิน (Tobin's Q) ข้อมูลด้านบัญชี ได้แก่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และกำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของบริษัท (Firm Size) ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Capital Intensity) ซึ่งเป็นข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2562-2566 และทำการจัดเก็บข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี 2562-2566 และทำการจัดเก็บข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ข้อมูลและตัวแปร

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้มาจากตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ ข้อมูลจากฐานระบบ SET SMART และจากงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จ และหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นข้อมูลรายไตรมาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2566

โดยการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ ดังนี้

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การวางแผนภาษี (TP)

1.1 อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR)

$$ETR = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล}}{\text{กำไรทางบัญชีก่อนภาษีเงินได้นิติ}}$$

1.2 อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO)

$$TAX/CFO = \frac{\text{ภาษีเงินได้นิติบุคคล} \times 100}{\text{กระแสเงินสดสุทธิ}}$$

1.3 อัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET)

$$TAX/ASSET = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดมูลค่ากิจการ คือ อัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงานที่ สะท้อนถึงข้อมูลจากงบการเงิน (Tobin's Q)

$$\text{Tobin's Q} = \frac{\text{มูลค่าของตลาดหลักทรัพย์} + \text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

2.2 ข้อมูลด้านบัญชี

2.2.1 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

$$ROE = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

2.2.2 กำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS)

$$EPS = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ (บาท/หุ้น)}}$$

3. ตัวแปรควบคุม

3.1 ขนาดของบริษัท (Firm Size) เนื่องจากบริษัทขนาดใหญ่มักมีทรัพยากรเพียงพอในการวางแผนภาษีและมีอำนาจต่อรองด้านภาษีที่ดีกว่า รวมถึงมีแนวโน้มได้รับการตรวจสอบจากภาครัฐสูงกว่าบริษัทขนาดเล็ก ซึ่งอาจส่งผลต่อระดับของภาษีที่จ่ายจริง และผลการดำเนินงาน

3.2 ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) เนื่องจากบริษัทที่มีระดับหนี้สูงอาจมีแรงจูงใจในการวางแผนภาษีเพื่อลดภาระเงินสด และการกักตุนอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการสร้างผลตอบแทน ซึ่งสัมพันธ์กับทั้งต้นทุนทางการเงินและโครงสร้างทุน

3.3 ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Capital Intensity) เนื่องจากบริษัทที่มีสินทรัพย์ถาวรสูงมีโอกาสใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น ค่าเสื่อมราคา ซึ่งอาจมีผลต่อระดับภาษีที่แท้จริง และยังสะท้อนลักษณะธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง ซึ่งสัมพันธ์กับโครงสร้างกำไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นวิธีการบรรยายลักษณะของสิ่งที่ต้องการค้นคว้า ซึ่งในการศึกษานี้ได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าต่ำสุด (Minimum: Min) ค่าสูงสุด (Maximum: Max) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Spearman Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น คือ การวางแผนภาษี (TP) ได้แก่ อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) และอัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) และตัวแปรตาม คือ อัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงานที่สะท้อนถึงข้อมูลจากงบการเงิน (Tobin's Q) ข้อมูลด้านบัญชี ได้แก่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และกำไร ต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) และตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท (Firm Size) ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Capital Intensity) ซึ่งเป็นการหา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรควบคุมและตัวแปรตาม โดยใช้ค่าตัวเลข สัมประสิทธิ์สัมพันธ์ (r) โดย (Best, 2022)

ถ้าค่า r มีค่าเท่ากับ 0.00 แปลว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ถ้าค่า r มีค่าต่ำกว่า 0.40 แปลว่า มีความสัมพันธ์น้อย

ถ้าค่า r มีค่า 0.40 ถึง 0.60 แปลว่า มีความสัมพันธ์ปาน

กลาง ถ้าค่า r มีค่า 0.60 ขึ้นไป แปลว่า มีความสัมพันธ์มาก

3. การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ในเชิงเส้น เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เมื่อได้ข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาจากการงบการเงิน จึงนำไปวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) แสดงความสัมพันธ์ในรูปแบบสมการเชิงเส้น โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ไพโรจน์ เย็นเศรณี, 2551)

ผลการวิจัย

นำข้อมูลที่นำมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ และอธิบายผลการศึกษาค้นคว้าได้ในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลตัวแปรที่เกี่ยวกับการวางแผนภาษีและผลการดำเนินงาน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. การหาความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

1. ข้อมูลตัวแปรที่เกี่ยวกับการวางแผนภาษีและผลการดำเนินงาน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของตัวแปร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Max) และค่าต่ำสุด (Min) ซึ่งได้มีการแสดงผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของข้อมูลตัวแปรที่เกี่ยวกับการวางแผนภาษี กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวม

n = 41

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ETR	-0.05	0.54	0.157	0.11931
TAX/CFO	-43.97	257.7	28.847	54.13008
TAX/ASSET	0	4.9	0.13	0.76302
Tobin Q	0.19	2.48	0.649	0.38435
ROE	-24.01	44.97	9.156	12.78738
EPS	-1.76	14.98	1.9519	3.3891
SIZE	5.78	675964.3822	85067.6911	112968.0239
Leverage	0.18	25.56	5.0608	6.25655
Capital	2.02	234789.4021	27400.4412	45110.43277

จากตารางที่ 1 การศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการวางแผนภาษี กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวม พบว่า

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.16 อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 28.84 อัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.13 ขนาดของบริษัท (Firm Size) มีขนาดของบริษัทที่มีการลงทุนอยู่ที่ 8.5 หมื่นล้านบาท

ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 5.06 และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Capital Intensity) มีระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนอยู่ที่ 2.7 หมื่นล้านบาท และอัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงานที่สะท้อนถึงข้อมูลจากงบการเงิน (Tobin's Q) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.64 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 9.15 และกำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.95 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.38 โดยมีค่ากำไรต่อหุ้นต่ำสุด ร้อยละ -1.76 และมีค่าสูงสุด ร้อยละ 14.98

2. การหาความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระของแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ มีความสัมพันธ์กันในทิศทางใด และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์กันเองหรือไม่ก่อนการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ได้มีการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของตัวแปร คือ การทดสอบแจกแจงของตัวแปรว่ามีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบของ Kolmogorov-Smimov และ Shapiro-Wilk Test ร่วมด้วย เนื่องจากขนาดของข้อมูลมีขนาดเล็กถึงปานกลาง ($n < 50$) ซึ่งได้มีการแสดงผลการทดสอบตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การทดสอบการแจกแจงของตัวแปร

ตัวแปร	Kolmogorov-Smimov			Shapiro-Wilk Test		
	ค่าสถิติ	df	Sig.	ค่าสถิติ	df	Sig.
EPS	0.122	41	0.133*	0.958	41	0.133*
ETR	0.235	41	0.000	0.731	41	0.000
TAX/CFO	0.513	41	0.000	0.154	41	0.000
TAX/ASSET	0.315	41	0.000	0.582	41	0.000
SIZE	0.147	41	0.025	0.940	41	0.032
Leverage	0.255	41	0.000	0.718	41	0.000
Capital	0.226	41	0.000	0.620	41	0.000
EPS	0.229	41	0.000	0.674	41	0.000
ETR	0.291	41	0.000	0.601	41	0.000

a. Lilliefors Significance Correction

จากตารางที่ 2 พบว่า การทดสอบการแจกแจงของตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์มีการแจกแจงไม่ปกติ ดังนั้น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman Correlation Coefficient)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman Correlation Coefficient) ซึ่งได้มีการแสดงผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Spearman Correlation Coefficient) ของการวางแผนภาษีตัวแปร อัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และกำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) ที่มีต่อการดำเนินงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร	ROE	ESP	ETR	TAX/CFO	TAX/ASSET	SIZE	Leverage	Capital
ROE	1							
ESP	0.709	1						
ETR	0.332*	0.360*	1					
TAX/CFO	0.186	0.040	0.309*	1				
TAX/ASSET	0.494	0.258	0.552	0.459	1			
SIZE	-0.107	-0.059	-0.185	-0.292	-0.334*	1		
Leverage	-0.340	-0.183	0.080	-0.194	-0.309*	0.126	1	
Capital	-0.144	0.006	0.095	-0.042	-0.034	0.666*	-0.094	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) กับผลการดำเนินงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการทดสอบด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Spearman Correlation Coefficient) พบว่า

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก (มีความสัมพันธ์น้อย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.332$) และมีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) เป็น ความสัมพันธ์เชิงบวก (มีความสัมพันธ์ปานกลาง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.494$)

กำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก (มีความสัมพันธ์น้อย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.360$)

สำหรับขนาดของบริษัท (Firm Size) กับระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Capital Intensity) เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก (มีความสัมพันธ์มาก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.666$) บ่งชี้ว่าบริษัทขนาดใหญ่มีการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรในสัดส่วนที่มาก และอาจนำไปสู่โอกาสในการใช้สิทธิหักค่าเสื่อมราคา ซึ่งส่งผลต่อการวางแผนภาษี

3. ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยของตัวแบบทั้ง 12 สมการที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีและกำไรทางบัญชีที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET100 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์สมการถดถอยได้ตามตารางที่ 4 โดยมีแบบจำลองที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

สมการที่ 1 การทดสอบความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR) กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ การวัดมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(Tobin)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ETR_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ การวัดมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(Tobin)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TC_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ การวัดมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(Tobin)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TA_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 4 การทดสอบความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR) กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(ROE)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ETR_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 5 การทดสอบความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(ROE)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TC_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 6 การทดสอบความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(ROE)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TA_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 7 การทดสอบความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR) กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ กำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(EPS)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ETR_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 8 การทดสอบความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ กำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(EPS)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TC_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 9 การทดสอบความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ กำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(EPS)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TA_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 10 การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรควบคุม กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ การวัดมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(Tobin)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 SIZE_{i,t} + \beta_2 LEV_{i,t} + \beta_3 CAP_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 11 การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรควบคุม กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(ROE)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 SIZE_{i,t} + \beta_2 LEV_{i,t} + \beta_3 CAP_{i,t} + e_{i,t}$$

สมการที่ 12 การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรควบคุม กับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ กำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$(EPS)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 SIZE_{i,t} + \beta_2 LEV_{i,t} + \beta_3 CAP_{i,t} + e_{i,t}$$

โดยกำหนดให้

$FP_{i,t}$	คือ ผลการดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t
$(Tobin)FP_{i,t}$	คือ ผลการดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t ของการวัดมูลค่ากิจการ
$(ROE)FP_{i,t}$	คือ ผลการดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t ของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น
$(EPS)FP_{i,t}$	คือ ผลการดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t ของกำไรต่อหุ้น
β_0	คือ ค่าคงที่ (<i>Constant term</i>)
β_j โดยที่ $j = 1,2,3,4$	คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุม
$ETR_{i,t}$	คือ อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริงของบริษัท i ณ ปีที่ t
$TC_{i,t}$	คือ อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t

$TA_{i,t}$	คือ อัตราส่วนภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ปีที่ t
$SIZE_{i,t}$	คือ ขนาดของบริษัท i ณ ปีที่ t คำนวณจากค่าลอการิทึมธรรมชาติ ของสินทรัพย์รวม
$LEV_{i,t}$	คือ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ปีที่ t
$CAP_{i,t}$	คือ อัตราส่วนที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ณ ปีที่
$e_{i,t}$	คือ ค่าความคลาดเคลื่อน (Error term)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอย

ตัวแปร	ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรกับราคาหลักทรัพย์		ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	Sig.
สมการที่ 1: $(Tobin)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ETR_{i,t} + e_{i,t}$				
ETR	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.528
สมการที่ 2: $(Tobin)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TC_{i,t} + e_{i,t}$				
TAX/CFO	เป็นบวก	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.309
สมการที่ 3: $(Tobin)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TA_{i,t} + e_{i,t}$				
TAX/ASSET	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.584
สมการที่ 4: $(ROE)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ETR_{i,t} + e_{i,t}$				
ETR	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.488
สมการที่ 5: $(ROE)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TC_{i,t} + e_{i,t}$				
TAX/CFO	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.627
สมการที่ 6: $(ROE)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TA_{i,t} + e_{i,t}$				
TAX/ASSET	เป็นบวก	มีความสัมพันธ์	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	0.008*
สมการที่ 7: $(ESP)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 ETR_{i,t} + e_{i,t}$				
ETR	เป็นบวก	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.167
สมการที่ 8: $(ESP)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TC_{i,t} + e_{i,t}$				
TAX/CFO	เป็นบวก	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.311
สมการที่ 9: $(ESP)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 TA_{i,t} + e_{i,t}$				
TAX/ASSET	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.464

ตัวแปร	ลักษณะความสัมพันธ์ของ ตัวแปรกับราคาหลักทรัพย์		ระดับนัยสำคัญทางสถิติ	Sig.
สมการที่ 10: $(Tobin)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 SIZE_{i,t} + \beta_2 LEV_{i,t} + \beta_3 CAP_{i,t} + e_{i,t}$				
SIZE	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.195
Leverage	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.931
Capital	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.168
สมการที่ 11: $(ROE)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 SIZE_{i,t} + \beta_2 LEV_{i,t} + \beta_3 CAP_{i,t} + e_{i,t}$				
SIZE	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.918
Leverage	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.314
Capital	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.993
สมการที่ 12: $(ESP)FP_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 SIZE_{i,t} + \beta_2 LEV_{i,t} + \beta_3 CAP_{i,t} + e_{i,t}$				
SIZE	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.446
Leverage	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.830
Capital	เป็นลบ	ไม่มีความสัมพันธ์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.401

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยของตัวแปรทั้ง 12 สมการ พบว่าอัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงานที่สะท้อนถึงข้อมูลจากงบการเงิน (Tobin's Q) และกำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) อัตราภาษีเงินต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ขนาดของบริษัท (Firm Size) ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Capital Intensity) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET100 ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะของตัวแปรด้านผลการดำเนินงาน เช่น Tobin's Q และ EPS ที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกอื่น เช่น ความคาดหวังของตลาด การบริหารจัดการภายใน หรือแนวโน้มเศรษฐกิจในภาพรวม มากกว่าตัวแปรด้านภาษีหรือโครงสร้างทางการเงินโดยตรง

สำหรับอัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราภาษีเงินต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในภาพรวม พบว่าตัวแปรอัตราภาษีเงินต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) มีผลต่ออัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น ได้ร้อยละ 14.30 ($R^2 = 0.143$) และมีค่า Sig. =

0.008 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับขนาดของบริษัท (Firm Size) แม้จะมีทิศทางความสัมพันธ์เชิงลบ แต่ไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงาน ซึ่งอาจเกิดจากโครงสร้างของบริษัทในกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายในเชิงขนาด และอาจไม่มีข้อได้เปรียบเชิงภาษีตามขนาดที่ชัดเจน และความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) ผลเชิงลบอาจสะท้อนว่า ภาระหนี้ที่สูงมีแนวโน้มลดผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นหรือประสิทธิภาพโดยรวม นอกจากนี้ ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Capital Intensity) มีทิศทางความสัมพันธ์เชิงลบ อาจมาจากต้นทุนค่าเสื่อมราคาสูงหรือการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยตรงในระยะสั้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ครั้งนี้ ผู้ศึกษาสามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

จากผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงานที่สะท้อนถึงข้อมูลจากงบการเงิน (Tobin's Q) และกำไรต่อหุ้น (Earnings per Share: EPS) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) อัตราภาษีเงินต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ขนาดของบริษัท (Firm Size) ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Capital Intensity) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนฐาภัทร วุฒิมหานนท์ (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลของกลุ่ม อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างเงินทุนของบริษัทไม่มีผลต่อการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลในกลุ่มอุตสาหกรรม เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตรา ภาษีเงินต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์ ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในภาพรวม พบว่าตัวแปร อัตราภาษีเงินต่อ สินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) มีผลต่ออัตราส่วนผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น ได้ร้อยละ 14.30 ($R^2 = 0.143$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิกา ศรีบุญเรือง และ จิราพัชร สุทธิ (2564) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่ากิจการของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (MAI) โดยพบว่า อัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับมูลค่ากิจการ แต่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับ ROE อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้ ผลการศึกษาข้างต้นไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาลิตา จันแดง (2562) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง โดยพบว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับผลการดำเนินงานอาจมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของอุตสาหกรรม และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับนักลงทุน ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีและผลการดำเนินงานของบริษัทสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ROE ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กับอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) อย่างมีนัยสำคัญ นักลงทุนสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดเสริมในการประเมินประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภาษีของบริษัท ซึ่งอาจจะสะท้อนถึงความสามารถในการจัดการต้นทุนโดยรวม

สำหรับผู้บริหารบริษัท ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการวางแผนภาษีอาจไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อทุกตัวชี้วัดด้านผลการดำเนินงาน เช่น EPS หรือ Tobin's Q อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ที่พบระหว่าง ROE กับ TAX/ASSET บ่งชี้ว่าการจัดการภาษีที่มีประสิทธิภาพในเชิงทรัพย์สินอาจเอื้อประโยชน์ต่อผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ด้านภาษีที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านผลตอบแทน

สำหรับผู้กำหนดนโยบาย ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของนโยบายภาษีในการเป็นเครื่องมือจูงใจด้านประสิทธิภาพหรือมูลค่ากิจการ ดังนั้น ควรมีการพิจารณาปรับปรุงนโยบายให้เอื้อต่อการลงทุน การวิจัยและพัฒนา หรือการเติบโตอย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจมีการศึกษาเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความเสี่ยงจากลักษณะของธุรกิจ ความเสี่ยงต่อเนื่อง ความเสี่ยงจากการควบคุมภายใน และความเสี่ยงจากการตรวจไม่พบข้อผิดพลาด ที่มีผลต่อความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับหน่วยงานกำกับดูแล ควรสนับสนุนมาตรฐานการรายงานภาษี และบัญชีให้มีความชัดเจน และครอบคลุมมากขึ้น เพื่อส่งเสริมความโปร่งใส และลดช่องว่างทางกฎหมาย ที่อาจถูกใช้ในการวางแผนภาษีอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการพัฒนาระบบตรวจสอบภาษี ที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย พร้อมทั้งเพิ่มการอบรมและสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนภาษีอย่างถูกต้อง และเป็นธรรมสำหรับทั้งบริษัทและผู้เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

กรรณิภา ศรีบุญเรือง และ จิราพัชร สุทธิ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่ากิจการ กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. วารสารวิชาการสังคมศาสตร์เครือข่ายวิจัยประชาชน, 3(3), 59–74.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (1 ธันวาคม 2564). ดัชนีราคากลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจ.

<https://www.set.or.th/th/market/index/set/industry-sector-profile>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (11 มกราคม 2567). สรุปภาพรวมภาวะตลาดหลักทรัพย์เดือนธันวาคม และปี 2566. <https://www.set.or.th/th/about/mediacenter/news-release/article/424-december2023>

- ปาไลดา จันแดง. (2562). **ความสัมพันธ์ระหว่างการค้ากับดุลการคลังที่ติดกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง**. [วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ไพโรจน์ เย็นเศรณี. (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับความเสี่ยงในการพิจารณาให้สินเชื่อทางการค้า : กรณีศึกษา กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์]. ThaiLIS Digital Collection.
https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=27908
- รัตน์ฐาภัทร วุฒิมหานนท์. (2562). **การวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม]. คลังข้อมูลสถาบันมหาวิทยาลัยศรีปทุม.
<https://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/7087>
- ศุภกร กรบุญไตรทศ. (11 มิถุนายน 2567). **แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2567-2569: ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม**. Krungsri Research.
<https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/services/food-beverages/io/io-food-beverage-restaurant-2024-2026>
- สมาคมหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). **ผู้แนะนำลูกค้า (Introducing Broker Agent : IBA)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2567, จาก
https://www.asco.or.th/uploads/upfiles/files/iba_knowledge_ed1.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (3 มีนาคม 2568). **มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด**. https://sec.gdcatalog.go.th/dataset/dataset_70_0008
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2567). **รายงานสถานการณ์ด้านกลางคลัง ปีงบประมาณ 2567 ฉบับที่ 3 ธันวาคม 2566**. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กองนโยบายการคลัง.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (19 กุมภาพันธ์ 2567). **ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ 4 ของปี 2566 ทั้งปี 2566 และแนวโน้มปี 2567**. NESDC ECONOMIC REPORT.
<https://www.nesdc.go.th/download/ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสท-2/?ddl=1becf26e9f32353e30870060538746e7>
- Best, J. W. (2022). *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall.
- Chan, V. K., & Lei, C., & Leong, S. U., & Ng, S. K., & Wong, K. U. (2016). On how social networking sites (SNS) affect online consumer purchase intention. *International Conference on Education, Sports, Arts and Management Engineering*, 16(2016), 1297-1300. <https://doi.org/10.2991/icesame-16.2016.274>

- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. **Journal of Financial Economics**, 3(4), 305-360.
- Khuong, M. N., An, N. K. T., & Doanh, T. N., & Tri, L. D. M., & Phuong, N. N. D., & Thanh, T. L. (2020). The impact of legal environment on business success through the practices of corporate social responsibility. **Management Science Letters**, 10(2020), 3033–3040.
<https://doi.org/10.5267/j.msl.2020.5.021>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.
- Watts, R.I., & Zimmerman, J.L. (1986). **Positive accounting theory**. NJ: Prentice Hall.

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา AN INVESTIGATION OF FACTORS INFLUENCING THE MISSION IMPLEMENTATION OF THE SCHOOL FOR THE BLIND IN NAKHON RATCHASIMA

ฐิติมา เนื่องกระโทก^{1*} และ บรรจบ บุญจันทร์²

Thitima Nuangkratok^{1*} and Banjob Boonchan²

^{1,2}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

^{1,2}Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Noonanaok@gmail.com

Received: June 14, 2025

Reviewed: July 8, 2025

Revised: July 26, 2025

Accepted: July 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียน และ 3) พยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจดังกล่าว กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง สมาชิกสมาคมศิษย์เก่า และสมาชิกสมาคมคนตาบอดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 247 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgan และสุ่มแบบแบ่งชั้นตามตำแหน่ง เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเที่ยงพันธกิจของโรงเรียนทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ส่วนค่าความเที่ยงของปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุน (0.84) บริการเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก (0.83) ทักษะครูและนักเรียน (0.92) การสนับสนุนจากครู (0.90) วิธีการสอน (0.89) และงบประมาณภายนอก (0.87) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) พันธกิจของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านพัฒนาการเรียนการสอน เน้นทักษะการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี การจัดสรรงบประมาณ การสร้างมาตรฐานคุณภาพ และการส่งเสริมคุณธรรม 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจอยู่ในระดับมากทุกปัจจัย โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุน รองลงมาคือ บริการเทคโนโลยี วิธีการสอน การสนับสนุนจากครู งบประมาณภายนอก และทักษะครู และ 3) ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พันธกิจของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุน (X_1) งบประมาณภายนอก (X_6) และทักษะครูและนักเรียน (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ 0.607 และสามารถอธิบายความแปรปรวนของพันธกิจได้ร้อยละ 36.90

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Master Student of Educational Administration Program, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Assistant Professor, Educational Administration Program, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.570 + .325X_1 + .176X_6 + .119X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = 0.346Z_{X_1} + 0.218Z_{X_6} + 0.164Z_{X_3}$$

คำสำคัญ: ปัจจัย, พันธกิจ, โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา

Abstract

This research aimed to: 1) investigate the mission of Nakhon Ratchasima School for the Blind, 2) examine factors influencing the school's mission, and 3) predict the significant predictors of the school's mission. The sample comprised 247 participants, including administrators, teachers, staff, parents, alumni association members, and members of the Nakhon Ratchasima Blind Association, academic year 2024. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table and selected through stratified random sampling based on positions. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with a content validity index ranging from 0.80 to 1.00. The reliability coefficient for the overall mission scale was 0.94. Reliability values for influencing factors were as follows: learning environment and support systems (0.84), assistive technology and facilities (0.83), teacher and student attitudes (0.92), teacher support (0.90), teaching methods (0.89), and external funding (0.87). Data were analyzed using descriptive statistics and stepwise multiple regression analysis.

Findings revealed that: 1) the school's mission was rated at a high level across all dimensions, particularly in problem-solving skills development, use of technology in teaching, budget allocation, quality standards, and moral development; 2) all influencing factors were also rated at high levels, with the highest average being the learning environment and support systems, followed by assistive services, teaching methods, teacher support, external funding, and attitudes; and 3) three factors—learning environment and support systems (X_1), external funding (X_6), and teacher and student attitudes (X_3)—significantly predicted the school's mission at the .01 level. These predictors had a multiple correlation coefficient of 0.607 and accounted for 36.90% of the variance in the school's mission.

Prediction equation in raw score form

$$\hat{Y} = 1.570 + .325X_1 + .176X_6 + .119X_3$$

Prediction equation in standardized score form

$$\hat{Z}_y = 0.346Z_{X_1} + 0.218Z_{X_6} + 0.164Z_{X_3}$$

Keywords: Factors, Mission, Nakhon Ratchasima School for the Blind

บทนำ

โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดนครราชสีมาเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาอย่างครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว (สมาคมคนตาบอดนครราชสีมา, 2567; โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา, 2567) โรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความสามารถในการดำรงชีวิตร่วมกับสังคมได้อย่างเท่าเทียม โดยยึดหลักการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพและความต้องการเฉพาะของผู้เรียน รวมถึงการจัดบริการสนับสนุนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โรงเรียนยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา การส่งเสริมความรู้ควบคู่กับคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข โดยบูรณาการทักษะชีวิต ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะการดำรงชีวิตประจำวันไว้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ พันธกิจหลักของโรงเรียนจึงครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับผู้เรียน การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารจัดการงบประมาณที่เพียงพอและเหมาะสม ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นเฉพาะของผู้พิการ (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551) และนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่มุ่งเน้นให้ผู้พิการได้รับการศึกษาที่ครอบคลุม เท่าเทียม และยั่งยืนในทุกมิติ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2560) รวมทั้งสนับสนุนแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีในสังคม

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการกำหนดพันธกิจอย่างชัดเจน โรงเรียนยังคงประสบกับปัญหาเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะด้านทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณที่ไม่เพียงพอในการจัดหาอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนรู้ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนตาบอด รวมถึงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย และเหมาะสมกับบริบทของนักเรียน รายงานจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ระบุถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมต่อการเรียนรู้และการใช้ชีวิตของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) คุณภาพของการศึกษาแบบบูรณาการสำหรับนักเรียนตาบอดจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนในหลายมิติ โดยเฉพาะการจัดหาเทคโนโลยีสนับสนุน เช่น ระบบการอ่านอักษรเบรลล์ที่เชื่อมต่อกับอุปกรณ์สื่อสาร โปรแกรมอ่านหน้าจอ ไปจนถึงการฝึกอบรมบุคลากรให้มีทักษะเฉพาะทางในการจัดการเรียนรู้ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2566) การใช้เทคโนโลยีดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเท่าเทียมกับนักเรียนทั่วไป

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนยังคงเผชิญกับความท้าทายด้านการจัดสรรงบประมาณที่ยังไม่เพียงพอ ส่งผลให้ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์หรือพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างครอบคลุมและทันสมัย ซึ่งมีผลต่อการให้บริการเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และกระทบต่อความสามารถในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ สำนักบริหารการศึกษาพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่ปลอดภัย เข้าถึงได้ และเหมาะสมต่อความต้องการของนักเรียนตาบอด โดยขาดการสนับสนุนในมิตินี้ อาจลดทอนโอกาสในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินพันธกิจของโรงเรียน คือ การขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทางที่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้พิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเฉพาะเพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน และการสนับสนุนจากครูที่มีต่อผู้พิการก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากบุคลากรขาดความเข้าใจหรือขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาจส่งผลให้การสอนไม่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นเฉพาะของนักเรียนได้อย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ขณะเดียวกัน ทักษะของครูและนักเรียนที่มีต่อผู้พิการ ยังคงเป็นปัจจัยแฝงที่มีผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ หากยังมีอคติหรือขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ย่อมกระทบต่อบรรยากาศทางการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น นอกจากนี้ การจัดสรรทรัพยากรเทคโนโลยีที่ไม่เพียงพอ ยังเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลให้โรงเรียนไม่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 ซึ่งระบุให้รัฐต้องจัดการศึกษาที่เหมาะสมและเท่าเทียม โดยเฉพาะในด้านการสนับสนุนเทคโนโลยีที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของนักเรียนพิการ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4), 2562)

จากข้อมูลของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2566) ยังชี้ว่า การสนับสนุนงบประมาณและการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสนับสนุน เช่น คอมพิวเตอร์ โปรแกรมอ่านหน้าจอ และอุปกรณ์แสดงผลอักษรเบรลล์ ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนตาบอด หากขาดทรัพยากรเหล่านี้ นักเรียนจะไม่สามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นได้อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อโอกาสทางการศึกษาและคุณภาพชีวิตโดยรวม

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินพันธกิจของโรงเรียนอย่างรอบด้าน เพื่อหาแนวทางการสนับสนุนที่เหมาะสม ทั้งการเพิ่มบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทาง การจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม แนวทางเหล่านี้สอดคล้องกับหลักการของการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการที่เน้นความยั่งยืน การเข้าถึง และความเท่าเทียมทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา
3. เพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยอย่างน้อยหนึ่งด้านในกลุ่มที่ศึกษา ส่งผลการดำเนินพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียน การศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 18 คน ครู จำนวน 10 คน บุคลากร จำนวน 26 คน ผู้ปกครอง จำนวน 55 คน สมาคมนักเรียนเก่าโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดนครราชสีมา จำนวน 167 คน และสมาคมคนตาบอดนครราชสีมา จำนวน 650 คน ปีการศึกษา 2567 รวมจำนวนทั้งสิ้น 926 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร 5 คน ครู 3 คน บุคลากร 8 คน ผู้ปกครอง 16 คน สมาชิกสมาคมนักเรียนเก่าโรงเรียนการศึกษาคนตาบอดนครราชสีมา 50 คน และสมาชิกสมาคมคนตาบอดนครราชสีมา 192 คน รวมทั้งสิ้น 274 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้กำหนดตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ซึ่งใช้สำหรับการคำนวณขนาดตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่มีจำนวนจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่งชั้น (Strata) ทั้งนี้ได้ใช้วิธีสุ่มแบบไม่เป็นสัดส่วน (Disproportionate Stratified Sampling) กล่าวคือ จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นไม่สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากรในกลุ่มนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมกลุ่มย่อยสำคัญทั้งหมดและเหมาะสมต่อการวิเคราะห์เชิงลึกในประเด็นที่ศึกษา

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ และตำแหน่งหน้าที่

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานตามพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา ครอบคลุม 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การพัฒนาการเรียนการสอน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การยกระดับมาตรฐานการศึกษา และการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert (1961) ตั้งแต่ 1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินพันธกิจของโรงเรียน ครอบคลุม 6 ปัจจัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ บริการเทคโนโลยี ทัศนคติของครู และนักเรียน การสนับสนุนจากครู วิธีการจัดการเรียนการสอน และงบประมาณภายนอก โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert (1961) ตั้งแต่ 1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด

2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้รับการตรวจสอบคุณภาพทั้งด้านความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 2 ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ซึ่งอยู่ในระดับสูง แสดงถึงความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

ตอนที่ 3 ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาในลักษณะเดียวกัน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.83–0.90 ซึ่งแสดงถึงความเชื่อมั่นในระดับสูงเช่นกัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก และดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้จัดทำบันทึกเสนอต่อคณะครุศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

3.2 จากนั้น ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง ทุกคนสามารถตอบแบบสอบถามได้ปกติ โดยใช้แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google Forms เพื่อให้การตอบแบบสอบถามมีความสะดวก รวดเร็ว และครอบคลุม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 274 คน ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางรายยังไม่ส่งคืนแบบสอบถาม หรือได้รับแบบสอบถามไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามและประสานงานเพิ่มเติมด้วยตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและสมบูรณ์มากที่สุดสำหรับการวิเคราะห์ในการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การตรวจสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถามก่อนเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมแปลผลตามเกณฑ์ 5 ระดับของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ได้แก่ 4.51–5.00 = มากที่สุด, 3.51–4.50 = มาก, 2.51–3.50 = ปานกลาง, 1.51–2.50 = น้อย, และ 1.00–1.50 = น้อยที่สุด

4.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา ข้อมูลในส่วนนี้วิเคราะห์ด้วยสถิติเช่นเดียวกับข้อ 4.2.2 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมแปลผลตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) เช่นเดียวกัน

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผู้วิจัยดำเนินการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา Multicollinearity ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความแม่นยำของสมการวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของซุสรี วงศ์รัตน์ (2541, น. 316) ดังนี้

$r = 0.91-1.00$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก

$r = 0.71-0.90$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง

$r = 0.31-0.70$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง

$r = 0.01-0.30$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ

$r = 0.00$ แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์

ทั้งนี้ หากพบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์มีค่า r เกินกว่า 0.80 ซึ่งบ่งชี้ว่าอาจเกิดปัญหา Collinearity ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์เพิ่มเติมตามแนวทางของอินทัย ตรีวานิช (2552, น. 55-57) โดยตรวจสอบค่า VIF (Variance Inflation Factor) ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 10 และค่า Tolerance ควรมีค่าไม่น้อยกว่า 0.10 เพื่อยืนยันว่าตัวแปรพยากรณ์สามารถคงอยู่ในสมการได้อย่างเหมาะสม

4.4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่ผ่านการตรวจสอบมาเข้าสู่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยคัดเลือกเฉพาะตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรตาม เพื่อให้ได้สมการพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมที่สุดสำหรับการอธิบายความแปรปรวนของพันธกิจโรงเรียน

ผลการวิจัย

1. พันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.19$, $SD=0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านพัฒนาการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะการแก้ปัญหา ($M=4.29$, $SD=0.58$) รองลงมา คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ($M=4.24$, $SD=0.56$) ด้านจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดการศึกษา ($M=4.18$, $SD=0.63$) ด้านสร้างมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ($M=4.14$, $SD=0.60$) และด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ($M=4.11$, $SD=0.59$) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.19$, $SD=0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ($M=4.30$, $SD=0.52$) รองลงมา คือ การจัดบริการเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก ($M=4.19$, $SD=0.57$) วิธีการสอนผู้พิการ ($M=4.17$, $SD=0.61$) การสนับสนุนจากครูที่มีต่อผู้พิการ ($M=4.17$, $SD=0.62$) งบประมาณภายนอกที่สนับสนุนผู้พิการ ($M=4.16$, $SD=0.60$) และทัศนคติของครูและนักเรียนต่อผู้พิการ ($M=4.15$, $SD=0.67$) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์การพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคณาบอด นครราชสีมา ผู้วิจัยตรวจสอบความสัมพันธ์กันของตัวแปรพยากรณ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (R_{xy}) ผลปรากฏดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคณาบอด นครราชสีมา

ตัวแปร	(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(X ₅)	(X ₆)	Y
การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุน							
การเรียนรู้ (X ₁)	-	.599**	.445**	.495**	.482**	.507**	.529**
การจัดบริการเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก							
สะดวก (X ₂)		-	.651**	.593**	.550**	.533**	.467**
ทัศนคติของครูและนักเรียนต่อผู้พิการ (X ₃)			-	.798**	.704**	.668**	.463**
การสนับสนุนจากครูที่มีต่อผู้พิการ(X ₄)				-	.751**	.678**	.433**
วิธีการสอนผู้พิการ (X ₅)					-	.700**	.441**
งบประมาณภายนอกที่สนับสนุนผู้พิการ (X ₆)						-	.503**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคณาบอด นครราชสีมา พบว่าทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินพันธกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อยได้ดังนี้ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ($r = .529$) งบประมาณภายนอกที่สนับสนุนผู้พิการ ($r = .503$) การจัดบริการเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก ($r = .467$) ทัศนคติของครูและนักเรียนต่อผู้พิการ ($r = .463$) วิธีการสอนผู้พิการ ($r = .441$) และการสนับสนุนจากครูที่มีต่อผู้พิการ ($r = .433$) ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับการดำเนินพันธกิจของโรงเรียนมากที่สุด ขณะที่ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากครูมีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์น้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ดีทุกปัจจัยยังคงมีบทบาทเชิงบวกต่อการดำเนินพันธกิจของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของสมการถดถอย

แหล่งที่มา	df	SS	MS	F	p
Regression	3	24.241	8.080	52.538	.000
Residual	270	41.525	.154		
Total	273	65.766			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งสามตัว ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ งบประมาณภายนอก และทัศนคติของครูและนักเรียนต่อผู้พิการ สามารถร่วมกันพยากรณ์พันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า F เท่ากับ 52.538 และค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .000 แสดงว่าสมการถดถอยที่ได้มีความเหมาะสมในการใช้พยากรณ์ตัวแปรตาม กล่าวคือ ตัวแปรอิสระทั้งสามสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์การถดถอยจาก	สัมประสิทธิ์การถดถอย	t	p
	คะแนนดิบไม่ปรับมาตรฐาน	จากคะแนนมาตรฐาน		
	(b)	(β)		
ค่าคงที่	1.570		7.391*	.000
การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ (X ₁)	.325	.346	6.074*	.000
งบประมาณภายนอกที่สนับสนุนผู้พิการ (X ₆)	.176	.218	3.191*	.002
ทัศนคติของครูและนักเรียนต่อผู้พิการ (X ₃)	.119	.164	2.490*	.013
R = .607, R ² = .369, Adjusted R ² = .362, p=.000				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ (X₁) งบประมาณภายนอกที่สนับสนุนผู้พิการ (X₆) และทัศนคติของครูและนักเรียนต่อผู้พิการ (X₃) มีอิทธิพลร่วมกันต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ปัจจัยการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ (X₁) รองลงมา คือ ปัจจัยงบประมาณภายนอกที่สนับสนุนผู้พิการ (X₆) และปัจจัยด้านทัศนคติของครูและนักเรียนต่อผู้พิการ (X₃) ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา เป็น 0.607 และปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา ได้ร้อยละ 36.20

จากตารางที่ 2 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.570 + .325X_1 + .176X_6 + .119X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = 0.346Zx_1 + 0.218Zx_6 + 0.164Zx_3$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การดำเนินพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมาอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา คุณธรรม จริยธรรม และการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนเฉพาะทางโดยปรับเนื้อหาและวิธีการให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น รวมถึงแนวทางของพลากร พันธุ์ณี (2562) ที่ระบุว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยี เช่น ซอฟต์แวร์แปลงข้อความเสียงและสื่อสัมผัส เป็นการเปิดโอกาสให้เข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างเท่าเทียม และช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยากร วีระไพฑูรย์, พงษ์เทพ สันติกุล และศุภชัย เหมือนโพธิ์ (2567) ซึ่งพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กับทักษะชีวิต มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนพิการสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี โดยภาพรวมจึงชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานตามพันธกิจอย่างเหมาะสมและตอบสนองต่อบริบทของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม (มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2566) นอกจากนี้ โรงเรียนยังให้ความสำคัญกับการหล่อหลอมคุณธรรมควบคู่กับวิชาการผ่านกิจกรรมจิตอาสาและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านสติปัญญาและจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2560) และงานวิจัยของหนึ่งฤทัย พวงเพชร และวิเชียร รุ้ยนง (2567) ที่ชี้ว่าผู้บริหารมีสมรรถนะสูงด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงการบริหารที่มีประสิทธิภาพและการสนับสนุนจากบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนสามารถบรรลุพันธกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม (พระมหาพิระพล ฐานจาโร (นาคะจักรวาล) และสถาพร ชันโต, 2564) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ahmed and Hoque (2020) ที่ระบุว่า แม้เทคโนโลยีจะมีศักยภาพในการเพิ่มความเท่าเทียมทางการศึกษา แต่ยังมีอุปสรรคด้านการเข้าถึง จึงต้องมีการสนับสนุนเพิ่มเติมจากครูและโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาและการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการดำเนินงานของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “การจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้” ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการสร้าง

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การออกแบบอาคารเรียนและเส้นทางเดินที่ปลอดภัย การใช้สัญลักษณ์นำทาง ระบบอักษรเบรลล์ และเทคโนโลยีช่วยสอนสมัยใหม่ เช่น ซอฟต์แวร์อ่านหน้าจอ เครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ และสื่อดิจิทัลที่เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ที่เน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อมในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนตาบอด อีกทั้งการมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางก็เป็นอีกปัจจัยที่โดดเด่น โดยโรงเรียนมีการจัดสรรครูที่ได้รับการอบรมด้านเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้พิการ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนและการสนับสนุนในมิติอื่น ๆ เช่น การแนะแนวและจิตวิทยา ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักเรียนได้เต็มที่ สอดคล้องกับผลวิจัยของ Tom, Mpekoa, and Swart (2018) และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ที่ชี้ถึงความสำคัญของบุคลากรผู้เชี่ยวชาญในการสนับสนุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น นอกจากนี้ยังพบว่า “ทัศนคติของครูและนักเรียนต่อผู้พิการ” อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการให้โอกาสผู้พิการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเท่าเทียม ซึ่งช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคม ความมั่นใจ และการยอมรับจากสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของนุชรา แสงสุข และคณะ (2565) และปิยากร วีระไพฑูริย์ และคณะ (2567) ที่เสนอว่าการพัฒนาทัศนคติของครูและนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเท่าเทียม ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อเสนอของประกายเพชร แก้วอินทร์ (2565) และผลการวิจัยของทวีทรัพย์ นามเกียรติ (2556) และ Jones, Fuertes, and Lomas (2015) ที่ระบุว่า การจัดสภาพแวดล้อม การมีระบบสนับสนุนที่เหมาะสม และทัศนคติที่ดี เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของนักเรียนตาบอดอย่างยั่งยืน

3. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ (X_1) งบประมาณภายนอกที่สนับสนุนผู้พิการ (X_6) และทัศนคติของครูและนักเรียนต่อผู้พิการ (X_3) มีอิทธิพลร่วมกันต่อพันธกิจของโรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัย X_1 มีอิทธิพลสูงสุด สะท้อนให้เห็นว่าการสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพและระบบสนับสนุนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น สื่อการเรียนรู้ และการมีระบบช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนพันธกิจของโรงเรียน นอกจากนี้ สมการถดถอยพหุคูณที่ได้จากการวิเคราะห์ยังสามารถใช้พยากรณ์ค่าการดำเนินงานพันธกิจได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าคงที่และสัมประสิทธิ์ถดถอยของแต่ละตัวแปรแต่ละตัวแสดงให้เห็นถึงทิศทางและขนาดของผลกระทบที่ปัจจัยเหล่านี้มีต่อพันธกิจ กล่าวคือ หากมีการปรับปรุงในด้านสภาพแวดล้อม การจัดสรรงบประมาณ และการพัฒนาเจตคติที่ดีในครูและนักเรียน จะสามารถยกระดับการดำเนินงานพันธกิจของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การพยากรณ์ที่ได้จากสมการสะท้อนศักยภาพของโรงเรียนในการใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาเชิงกลยุทธ์ และช่วยให้ผู้บริหารสามารถมุ่งเน้นการพัฒนาในมิติที่มีผลเชิงบวกอย่างแท้จริงต่อคุณภาพของโรงเรียน ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Monsen, Ewing, and Kwoka (2014) และ Lancaster and Di Milia (2015) ที่เน้นบทบาทของสภาพแวดล้อมในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงผลการศึกษาของทวีทรัพย์ นามเกียรติ (2556) ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ด้านปัจจัย X_6 ซึ่งเกี่ยวข้องกับงบประมาณภายนอก พบว่ามีบทบาทสำคัญในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการ สอดคล้องกับแนวคิดของนิตยา ยุทธโสภาส (2561) พลากร พันธุ์มณี (2562)

และจิตราภรณ์ วรรณเมธี กับพรชัย เทพปัญญา (2556) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของการสนับสนุนทางการเงินในการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ และโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการ นอกจากนี้ ปัจจัยด้านทัศนคติของครูและนักเรียน (X_3) ยังมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนตาบอด โดยเมื่อบุคลากรในโรงเรียนมีทัศนคติที่เปิดกว้างและเห็นคุณค่าในความสามารถของผู้พิการ จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสนับสนุนโดยแนวคิดของพัชรารวรรณ ศรีศิลป์นันท์ (2558), นรั้งสรณ์ คำศรี (2563), Tom, Mpekoa, and Swart (2018) และ Norah, Namunga, and Juma (2022) อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านการจัดบริการเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก (X_2) รวมถึงการสนับสนุนจากครู (X_4) และวิธีการสอนผู้พิการ (X_5) ไม่พบว่ามีอิทธิพลต่อพันธกิจของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อจำกัดในการจัดสรรทรัพยากร การใช้เทคโนโลยีที่ยังไม่เหมาะสม หรือขาดการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะของครูในการปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรพัฒนาสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนการเรียนรู้ให้เอื้อต่อผู้พิการทางสายตา โดยจัดให้มีเทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เข้าถึงง่าย พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของครูในการใช้และจัดการทรัพยากรเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพ

1.2 ควรจัดหางบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากแหล่งภายนอก เพื่อพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ และการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนพิการทางสายตา ควบคู่กับการปรับปรุงวิธีการสอนและหลักสูตรให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน

1.3 ควรส่งเสริมความเข้าใจและทัศนคติที่ดีของครูและนักเรียนต่อผู้พิการ ด้วยการจัดกิจกรรมอบรมการเรียนรู้ร่วม และการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความหลากหลายและการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพความแตกต่าง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้พิการทางสายตาอย่างลึกซึ้ง ควรวิจัยการนำเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชัน โปรแกรม และสื่อเฉพาะทาง มาใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียนพิการทางสายตา รวมถึงสำรวจความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้งานจริง

2.2 สำรวจแนวทางการเข้าถึงและบริหารงบประมาณสนับสนุน ควรศึกษาที่มาของแหล่งทุนภายนอก วิธีการเข้าถึง และการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ที่ตอบโจทย์ผู้พิการทางสายตา

2.3 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและประเมินทัศนคติระยะยาว ควรวิจัยการออกแบบและประเมินผลของหลักสูตรฝึกอบรมที่มุ่งเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อผู้พิการในครูและนักเรียน รวมถึงศึกษาผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในระยะยาว

2.4 ควรศึกษาปัจจัยด้านความสามารถของผู้บริหารในการจัดการทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนโรงเรียนเฉพาะทาง ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพันธกิจ แต่ยังไม่ได้นำมาพิจารณาในการศึกษาครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2566). รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย (ข้อมูล ณ 30 มิถุนายน 2566). ผู้แต่ง.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). แผนพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 -2564. กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. จิตราภรณ์ วรรณเมธี และ พรชัย เทพปัญญา (2556). บทบาทสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยกับสมาชิก [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
<https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/13468>
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7). เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ทวีทรัพย์ นามเกียรติ. (2556). แนวทางการส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนคนตาบอด. วารสารวิชาการ (ปชมท.), 2(1), 29-38.
- นรังสรรค์ คำศรี และ กุลทิพย์ ศาสตรระจุก. (2564). การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของกลุ่มผู้พิการทางสายตาในวิชาชีพช่างไม้: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาอาชีพคนตาบอด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์, 25(1), 49-59.
- นิตยา ยุทธโสภาส. (2561). การจัดการบริการผู้ช่วยคนพิการกับคุณภาพชีวิตของคนพิการที่ได้รับการดูแล: กรณีศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ]. HAS (Huachiew Archiving System). <https://has.hcu.ac.th/jspui/handle/123456789/3443>
- นุชรา แสงสุข, อนุชิต จันทโรทัย, วัฒนชัย ชูมาก และ ชมพรรณ รัชศรีทอง. (2565). การจัดการท่องเที่ยวสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวคนพิการทางการเคลื่อนไหว. วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรีรับใช้สังคม, 8(1), 46-61.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ประกายเพชร แก้วอินทร์. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการคนพิการของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และความต้องการในการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ]. HAS (Huachiew Archiving System). <https://has.hcu.ac.th/jspui/handle/123456789/2502>
- ปิยากร วีระไพฑูรย์, พงษ์เทพ สันติกุล และ ศุภชัย เหมือนโพธิ์. (2567). การพัฒนาของบุคลากรในการฝึกทักษะทางสังคมให้แก่คนพิการในสถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการ. วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา, 6(3), 111-122.
- พระมหาพิระพล ฐานจาโร (นาคะจักรวาล) และ สถาพร ชันโต. (2564). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับคนพิการในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ. วารสารมหาจุฬาริชาการ, 8(2), 113-127.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. (5 กุมภาพันธ์ 2551). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 30 ก. หน้า 1-13.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (1 พฤษภาคม 2562). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 49-53.

พลากร พันธุ์มณี. (2562). รายงานการวิจัยการสร้างสื่อเสริมประกอบการสอนที่มีรูปทรงนูนในวิชาสังคมศึกษา สำหรับผู้พิการทางสายตา กรณีศึกษาโรงเรียนสอนคนตาบอดธรรมสากล หาดใหญ่. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

<https://www.repository.rmutsv.ac.th/handle/123456789/2290>

พัชรารวรรณ ศรีศิลป์นนท์. (2558). การพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาทันตแพทย์และทีมทันตบุคลากรเพื่อดูแลสุขภาพช่องปากผู้พิการ. คลังข้อมูลและความรู้ระบบสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

<https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/4437?locale-attribute=th>

มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2566 มูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์องค์การสถานสาธารณกุศล ลำดับ 174. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา. (2567). **โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด นครราชสีมา**.

https://www.facebook.com/CFBT.Korat/?locale=th_TH

สมาคมคนตาบอดนครราชสีมา. (2567). **สมาคมคนตาบอดนครราชสีมา**. <https://nmab.or.th/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). **คู่มือการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ**. ผู้แต่ง.

หนึ่งฤทัย พวงเพชร และ วิเชียร รุ้ยน้อย. (2566). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียนสอนคนตาบอดในประเทศไทย. **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์**, 7(2), 304-312.

อโนทัย ตรีวานิช. (2552). **สถิติธุรกิจ** (พิมพ์ครั้งที่ 4). ขอนแก่นการพิมพ์.

Ahmed, H. U. & Hoque, R. (2020). Identifying and addressing the challenges faced by students with visual impairments in accessing education and learning contents in relation to ICT: The case of the tertiary education in Bangladesh. **International Journal of Education and Knowledge Management (IJEKM)**, 3(1), 1-12.

<https://doi.org/10.37227/ijekm.2020.32>

Jones, R. V., Fuertes, A., & Lomas, K. J. (2015). The socio-economic, dwelling and appliance related factors affecting electricity consumption in domestic buildings. **Renewable and Sustainable Energy Reviews**, 43, 901-917. <https://doi.org/10.1016/j.rser.2014.11.084>

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Sample size determination table. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.

<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>

- Lancaster, S., & Di Milia, L. (2015). Developing a supportive learning environment in a newly formed organisation. **Journal of Workplace Learning**, 27(6), 442-456.
<https://doi.org/10.1108/JWL-08-2014-0061>
- Likert, R. (1961). **New pattern of management**. McGraw – Hill.
- Monsen, J. J., Ewing, D. L., & Kwoka, M. (2014). Teachers' attitudes towards inclusion, perceived adequacy of support and classroom learning environment. **Learning Environments Research**, 17(2), 113-126. <https://doi.org/10.1007/s10984-013-9144-8>
- Norah, R. A., Namunga, N., & Juma, S. (2022). Factors influencing academic performance of learners with visual impairment integrated in public primary schools in Rongo Sub-county, Migori County, Kenya. **The International Journal of Humanities & Social Studies**, 8(9), 321-328. <https://doi.org/10.24940/theijhss/2020/v8/i9/HS2009-085>
- Tom, S. L., Mpekoa, N. & Swart, J. (2021). Disability and support for visually impaired students in South African engineering programmes. **World Transactions on Engineering and Technology Education**, 19(4), 346–351.
[http://www.wiete.com.au/journals/WTE&TE/Pages/Vol.%2019,%20No.4%20\(2021\)/01-Tom-S.pdf](http://www.wiete.com.au/journals/WTE&TE/Pages/Vol.%2019,%20No.4%20(2021)/01-Tom-S.pdf)

ผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู
ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้

RESULT OF COMPETENCY-BASED LEARNING MANAGEMENT TO DEVELOP TEACHER
PROFESSION IN CURRICULUM ADMINISTRATION AND LEARNING MANAGEMENT

สิรินาท จงกลกลาง¹, วาสนา กীরติจำเริญ², สายสุนีย์ เต็มสินสุข³, และ อิศรา พลนงค์⁴

Sirinat Jongkonklang¹, Wasana Keeratchamroen², Saisunee Termsinsuk³, and Isara Phonnonng⁴

^{1,2,3,4} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

^{1,2,3,4} Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

e-mail : sirinat.j@nrru.ac.th

Received: March 4, 2025 Reviewed: May 13, 2025 Revised: May 15, 2025 Accepted: May 16, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 หมู่ รวม 92 คน ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนหน่วยการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและแบบวัดสมรรถนะวิชาชีพครู วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมี 3 รูปแบบ คือ การสอดแทรกสมรรถนะสำคัญ การใช้สมรรถนะเป็นฐาน และการบูรณาการผสานหลายสมรรถนะ โดยในภาพรวม พบว่า ผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะทั้ง 3 รูปแบบ ช่วยพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อจำแนกตามรูปแบบที่ใช้ พบว่า รูปแบบการสอดแทรกสมรรถนะสำคัญ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรูปแบบการใช้สมรรถนะเป็นฐานและการบูรณาการผสานหลายสมรรถนะ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่สูงกว่าเกณฑ์ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการสมรรถนะหลายด้านเพื่อให้นักศึกษาสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทการศึกษาสมัยใหม่

คำสำคัญ: วิชาชีพครู, ผลลัพธ์การเรียนรู้, มาตรฐานวิชาชีพครู

Abstract

This research aimed to synthesize competency-based learning management models and compare their learning outcomes among Bachelor of Education students. The sample consisted of

92 second-year students from three classes in the Faculty of Education at Nakhon Ratchasima Rajabhat University during the First Semester, Academic Year 2021. Research instruments included competency-based learning management unit plans and teacher professional competency assessment forms. Data were analyzed using mean, standard deviation, t-test, and content analysis.

The results revealed three competency-based learning management models: essential competency intervention, competency-based approach, and multiple competencies integration. Overall, all three models effectively enhanced teacher professional competencies. When classified by model, the essential competency intervention approach yielded post-test scores higher than the 70 percent criterion without statistical significance at .05. In contrast, the competency-based approach and multiple competencies integration models did not achieve scores significantly higher than the criterion at the .05 level. Learning activities should be designed to integrate multiple competencies to equip students to adapt to changes in modern educational contexts.

Keywords: Teacher professional competencies, Learning outcomes, Teacher Professional Standards

บทนำ

การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ มีพัฒนาการที่น่าสนใจ เริ่มจากหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ที่เน้นการเรียนรู้จากการลงมือทำ (Learning by Doing) ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหา โดยจัดกลุ่มรายวิชาแบบสหวิชาและกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลาง โดยเมื่อพบว่าหลักสูตรที่กำหนดมาจากส่วนกลางไม่ตอบสนองความต้องการของแต่ละภูมิภาค และจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี จึงปรับแนวคิดในการจัดการศึกษา หลักสูตรระดับชาติ มาเป็นการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน เพื่อสร้างความเท่าเทียมกันในด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งปัจจุบันนี้แนวคิดการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตและทำงานในโลกแห่งความเป็นจริง โดยเน้นการพัฒนาความสามารถที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคลและช่วงวัย การศึกษาฐานสมรรถนะจึงมีเป้าหมายสำคัญ คือ เตรียมผู้เรียนให้มีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ แข่งขันได้ และสามารถปรับตัวรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างเท่าทัน (วิจารณ์ พานิช, 2555)

หากมองย้อนกลับไปที่ระบบการฝึกหัดครู ในช่วงปี 2520 เริ่มต้นตัวกับการพัฒนาทักษะการสอน โดยเฉพาะการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค ซึ่งมุ่งแยกย่อยทักษะการสอนเพื่อให้ครูสอนเป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะในประเทศไทยเริ่มปรากฏชัดในการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่มุ่งเน้นสมรรถนะและการมีงานทำ ต่อมาในปี 2560 เริ่มขยายแนวคิดสู่การศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560) ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่า

"สมรรถนะ" เป็นขีดความสามารถที่ครอบคลุม 3 มิติ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge Competency) ทักษะปฏิบัติงาน (Functional Competency) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Soft Skills) ส่งผลให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและจากกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อการศึกษาย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้รูปแบบการเรียนรู้เปลี่ยนไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น "ครู" จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อปฏิบัติงานวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความคาดหวังขององค์กรและโรงเรียน (ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์, 2563; สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2549) ดังนั้น ครูไทยในอนาคตจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรมทางวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความคาดหวังขององค์กรและสถานศึกษา นั่นคือ สมรรถนะทางวิชาชีพครู

สมรรถนะวิชาชีพครูในสังคมยุคใหม่ประกอบด้วยสองส่วนหลัก ได้แก่ สมรรถนะหลัก (Core competency) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) โดยที่สมรรถนะหลัก 5 ประการ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และจริยธรรมวิชาชีพครู สำหรับสมรรถนะประจำสายงานมี 6 ประการ ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารชั้นเรียน การวิจัย ภาวะผู้นำ และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) การจัดการศึกษาที่ผ่านมาประสบปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา สะท้อนได้จากผลการทดสอบระดับชาติและนานาชาติที่ต่ำ นักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งมีสาเหตุจากหลักสูตรที่ขาดความยืดหยุ่นและไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) แนวทางการแก้ปัญหา คือ การปฏิรูปหลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผลอย่างเร่งด่วน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะจำเป็นในการดำรงชีวิตและปฏิบัติงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง

สภาพปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยสะท้อนให้เห็นว่า "ครู" เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนความสำเร็จของผู้เรียน จากการวิเคราะห์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) ซึ่งเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ พบว่ายังมีอุปสรรคด้านการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน คณะผู้วิจัยในฐานะ ผู้สอนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิชาชีพครูบังคับที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ยังขาดรูปแบบการนำไปสู่ปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมเนื่องจากคณะครุศาสตร์มีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาครูประจำการ โดยเฉพาะการออกแบบและจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ซึ่งเป็นแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรที่หน่วยงานระดับกระทรวงกำลังขับเคลื่อน ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายเพื่อสังเคราะห์สมรรถนะประจำสายงานที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องและบริบทท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาและออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การวิจัยนี้ใช้แนวคิดสมรรถนะของ McClelland แห่งมหาวิทยาลัย Harvard ที่เน้นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะประจำสายงานและสมรรถนะวิชาชีพครู โดยมุ่งศึกษาสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและการ

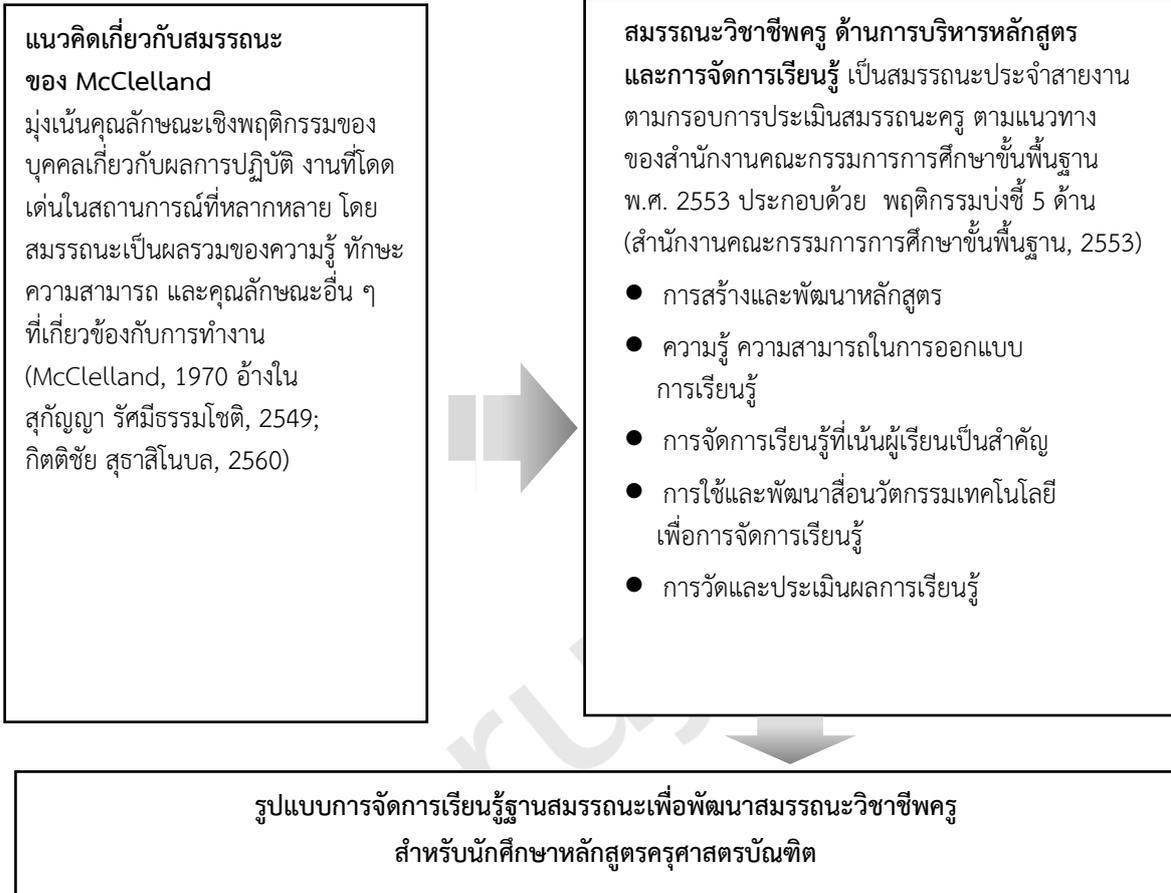
จัดการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการใช้สื่อเทคโนโลยี และการประเมินผลตามสภาพจริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูใน 5 ด้านหลัก ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ซึ่งประกอบด้วย 3 แนวทางสำคัญ คือ 1) การใช้รูปแบบการเรียนรู้สู่การพัฒนาสมรรถนะที่เน้นการวิเคราะห์เชื่อมโยงรูปแบบการเรียนรู้กับสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา 2) การใช้สมรรถนะเป็นฐานผสานตัวชี้วัดที่มุ่งออกแบบการสอนโดยใช้สมรรถนะเป็นตัวตั้งและบูรณาการตัวชี้วัดที่สอดคล้อง และ 3) การบูรณาการผสานหลายสมรรถนะที่เน้นการออกแบบการสอนแบบบูรณาการโดยเชื่อมโยงหลายสมรรถนะและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้นำผลจากโครงการย่อยที่ 1 ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรการศึกษา (n=393) กับนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิต (n=242) ผลพบว่าทั้งสองกลุ่มมีระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.13) โดยด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ครู=4.21, นักศึกษา=4.24) คณะผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลนี้ออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแต่ละแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู และนำองค์ความรู้ไปพัฒนาครูประจำการให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สิรินาถ จงกลกลาง และคณะ, 2564) คณะผู้วิจัยจึงใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแต่ละแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู และนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครูประจำการให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ในรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 3 รูปแบบ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 3 รูปแบบ หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยประยุกต์ ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 383 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) (สมบุรณ์ ต้นยะ, 2556) เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ จำนวน 92 คน จาก 3 สาขาวิชา ได้แก่ ฟิสิกส์ สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ทั่วไป
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนหน่วยการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 3 หน่วย ได้แก่
1) แผนหน่วยการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ได้แก่ หน่วยที่ 1 ครูนักเรียนผู้สนับสนุนนวัตกรรม หน่วยที่ 2 ครูกับการสร้างคนเป็นพลเมืองดี และหน่วยที่ 3 ครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยมีการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พบว่าแผนหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะทั้ง 3 หน่วยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.83-4.90) และ 2) แบบวัดสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความรู้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตที่ผ่านการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้มาแล้ว จำนวน 30 คน พบว่ามีค่าความยากง่าย (p) 0.20-0.63 ค่าอำนาจจำแนก (r) 0.25-0.50 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ KR-20 เท่ากับ 0.81 (ยุธ ใทยวรรณ, 2550)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แผนแบบวิจัยเชิงทดลองที่มีการวัดผลหลังทดลองอย่างเดียว (Posttest only experimental design) ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 3 หน่วย เป็นเวลา 14 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่เทียบกับเกณฑ์ (t-test for one sample) ที่ร้อยละ 70

ผลการวิจัย

1. ผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ รายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 3 หน่วย แต่ละหน่วยมีองค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อหน่วย เวลาเรียน คำอธิบายรายหน่วย สมรรถนะหลัก/สมรรถนะรอง วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ภาระงาน/ชิ้นงาน เกณฑ์การประเมิน สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ (การเตรียมตัวก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน) สื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยแบ่งตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ชื่อหน่วย และจุดเน้น

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ	ชื่อหน่วย / เวลา (ชม.)	แนวทางการจัดการเรียนรู้
การสอดแทรกสมรรถนะสำคัญ	ครูนักเรียนผู้สู่นักนวัตกร (20 ชม.)	มุ่งพัฒนาครูนักเรียนผู้สู่นักนวัตกร มุ่งให้ทำงานอย่างมีเป้าหมาย แสวงหาความรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสาคิการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน
การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน	ครูกับการสร้างคนเป็นพลเมืองดี (20 ชม.)	มุ่งเน้นให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี
การจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการผลงานหลายสมรรถนะ	ครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง (16 ชม.)	มุ่งพัฒนาครูเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เน้นบทบาทครูในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา

ตัวอย่าง หน่วยการเรียนรู้

องค์ประกอบ	รายละเอียด
ชื่อหน่วย เวลาเรียน	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ครูกับการสร้างคนเป็นพลเมืองดี สัปดาห์ที่ 6-10 (Teachers and Developing Good Citizens)
คำอธิบายรายหน่วย	ครูกับการสร้างพลเมืองดี เป็นครูที่ออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ด้วยการมีส่วนร่วมและการลงมือทำอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นครูที่ใช้ทักษะการสอนจุลภาค ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างโอกาสในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนบนพื้นฐานความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ
สมรรถนะหลัก	1. มีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู 2. มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ครู 3. มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้
สมรรถนะรอง	1. บูรณาการความรู้ เนื้อหาวิชา หลักสูตร ศาสตร์การสอน และเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ 2. ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล 3. พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลง 4. วางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญาผู้คิดและมีความเป็นนวัตกร 5. จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนโดยตระหนักถึงสุขภาพของผู้เรียน
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	1. วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมิน สถานการณ์การจัดการเรียนรู้ ที่กำหนดเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการนวัตกรรมการสอนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ 2. ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างคนเป็นพลเมืองดีได้อย่างสร้างสรรค์ 3. สาธิตการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างคนเป็นพลเมืองดี 4. สรุปและสะท้อนคิดไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองในการเป็นครูที่ดี
ภาระงาน/ชิ้นงาน (25 คะแนน)	1. ใบกิจกรรม 2.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการเป็นพลเมืองดี 2. ใบกิจกรรม 2.2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสร้างพลเมืองดีได้อย่างไร 3. ใบงานที่ 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างคนเป็นพลเมืองดี (10 คะแนน) 4. ใบงานที่ 2.2 การสาธิตการจัดการเรียนรู้ตามแผน (15 คะแนน)
การวัดและประเมินผล	การสังเกตและใช้เกณฑ์การประเมินภาพรวม (Holistic Scoring Rubric)
สาระการเรียนรู้	1. นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ 2. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี

องค์ประกอบ	รายละเอียด
	4. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ 5. การบริหารจัดการชั้นเรียน การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน 6. ทักษะการสอนจุลภาค 7. การเขียนแผนกิจกรรมและการสาธิตการสอน
กิจกรรมการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนี้: 1. การเรียนรู้แบบนำตนเอง: นักศึกษาศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองจากวิดีโอและเอกสารก่อนเข้าชั้นเรียน (Flipped Classroom) 2. การเรียนรู้แบบอภิปราย: ผู้เรียนร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3. การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา: วิเคราะห์กรณีศึกษาจากวิดีโอเรื่อง "ยาเยี่ยม" เพื่อศึกษาลักษณะและวิธีการสร้างความเป็นพลเมืองดี 4. การทำงานเป็นกลุ่ม: นักศึกษาทำงานร่วมกันในการวิเคราะห์ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดทำคลิปสาธิตการสอน 5. การประเมินระหว่างเพื่อน: ใช้วิธีการประเมินแบบวงกลม โดยให้แต่ละกลุ่มประเมินอีกกลุ่มหนึ่ง 6. การสะท้อนคิด: นักศึกษาเขียน Learning Log เพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง 7. การสาธิตการสอน: นักศึกษาสาธิตการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ 8. การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้: ใช้ Google Drive และวิดีโอออนไลน์เป็นแหล่งเรียนรู้ และช่องทางส่งงาน
สื่อการเรียนรู้	ใบบทความรู้ ใบกิจกรรม ใบงาน คลิปวิดีโอ และเว็บไซต์

2. ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยข้อ 1 และ 2 มาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สรุปได้ 3 รูปแบบ คือ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 3 แบบ คือ การจัดการเรียนรู้โดยการสอดแทรกสมรรถนะสำคัญ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานหลายสมรรถนะ สรุปผลการวิจัยดังตาราง 2-4

2.1 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้สอดแทรกสมรรถนะสำคัญ หลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพครูหลังเรียนเฉลี่ย (M) เท่ากับ 10.73 และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องสมรรถนะสำคัญ หลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 70

	N	คะแนน เต็ม	คะแนน ร้อยละ 70	M	SD	t	p
หลังเรียน	30	15	10.50	10.73	1.31	.975	.338

2.2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน หลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพครูหลังเรียนเฉลี่ย (M) หลังเรียนเท่ากับ 6.47 และหลังเรียนไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ดังตาราง 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน หลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 70

	N	คะแนน เต็ม	คะแนน ร้อยละ 70	M	SD	t	P
หลังเรียน	30	15	10.50	6.47	1.78	12.44	0.00

2.3 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานหลายสมรรถนะ หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพครูหลังเรียนเฉลี่ย (M) หลังเรียนเท่ากับ 6.60 และหลังเรียนไม่สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ดังตาราง 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จากการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการผสมผสานหลายสมรรถนะ หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70

	N	คะแนน เต็ม	คะแนน ร้อยละ 70	M	SD	t	P
หลังเรียน	32	15	10.50	6.60	1.95	11.20	.00

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ในการวิจัยครั้งนี้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ 3 รูปแบบ คือ การสอดคล้องสมรรถนะสำคัญ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้บูรณาการผสมผสานหลายสมรรถนะ ทั้งสามรูปแบบ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมี 3 รูปแบบ คือ 1) การสอดแทรกสมรรถนะสำคัญ 2) การใช้สมรรถนะเป็นฐาน และ 3) การบูรณาการผสมผสานหลายสมรรถนะ โดยในภาพรวม พบว่า ผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะทั้ง 3 รูปแบบ ช่วยพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู โดยมีฐานแนวคิดที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเน้นการปฏิบัติจริง การบูรณาการความรู้ และการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม สามารถอภิปรายได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะด้วยการสอดแทรกสมรรถนะสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563, น. 5-7) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะต้องเน้นการปฏิบัติ โดยมีชุดของเนื้อหา ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการในระดับที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริง โดยที่การสอดแทรกสมรรถนะสำคัญเป็นการให้ความสำคัญกับการนำสมรรถนะที่จำเป็นมาผนวกเข้ากับการเรียนการสอนปกติ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน โดยเฉพาะในรายวิชาการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาเฉพาะที่ต้องการให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติไปพร้อมกับการเรียนรู้ทฤษฎี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการปรับเปลี่ยนอย่างค่อยเป็นค่อยไปในการนำหลักการเรียนรู้ฐานสมรรถนะมาใช้ในสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้ปรับตัวกับแนวคิดใหม่ ตามที่พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข (2557, น. 8-9) ได้เสนอว่า การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกควรเริ่มจากสิ่งที่มีอยู่เดิมและค่อยๆ พัฒนาต่อยอดจากหน่วยการเรียนรู้ เรื่องครูนักเรียนผู้สู่นักนวัตกรรม ในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูในปัจจุบันต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติและการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในหน่วยการเรียนรู้ "ครูนักเรียนผู้สู่นักนวัตกรรม" ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพัฒนานักศึกษาครูให้มีสมรรถนะครบถ้วน กระบวนการเรียนรู้เริ่มจากการออกแบบสถานการณ์งาน (Task) ที่ครอบคลุมทั้งจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ การออกแบบมุ่งแก้ปัญหาพฤติกรรมและพัฒนาคุณลักษณะความเป็นนักเรียนผู้ให้นักศึกษาทำงานอย่างมีเป้าหมาย มุ่งมั่น และกระตือรือร้น ผ่านการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดพร้อมลงมือปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้และความรู้เชิงลึก โดยใช้เทคนิค 5W1H เพื่อส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหา มีกิจกรรมการเรียนรู้ออกแบบให้นักศึกษาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากสถานการณ์จำลองที่หลากหลาย อาทิ ปัญหา นักเรียนขาดระเบียบวินัย ขาดทักษะทางสังคม หรือไม่กล้าแสดงออก จากนั้นให้สาธิตการสอนแบบออนไลน์ นำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้มีการประเมินร่วมกัน ซึ่งช่วยพัฒนาสมรรถนะสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับแนวทางของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548) ที่ระบุถึงความจำเป็นของสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน และ ภัทรพร เกษสังข์ และคณะ (2562) ซึ่งเห็นว่าสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรเป็นความจำเป็นอันดับแรกของครูในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมาย (Outcome-based Education) ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็นองค์รวม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563,

น. 5-7) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญว่า การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะต้องเน้นการปฏิบัติจริง ลดเนื้อหาที่ไม่จำเป็น และให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ และแนวคิดนี้ยังได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่ Lalor et al. (2014) ได้นำมาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการประเมินผล โดยเน้นกระบวนการลงมือปฏิบัติ การสะท้อนผล และการปรับปรุงวิธีการ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงโดยในหน่วยการเรียนรู้ "ครูกับการสร้างพลเมือง" เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความซับซ้อนและลุ่มลึก โดยมุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาคูให้สามารถออกแบบการเรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาอย่างเป็นระบบ กระบวนการเริ่มต้นจากการออกแบบสถานการณ์งาน (Task) ซึ่งเป็นทั้งจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของการเรียนรู้ แนวคิดหลักของหน่วยการเรียนรู้นี้ยึดโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นครูที่สามารถปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม นักศึกษาจะต้องฝึกการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผ่านการระดมความคิด วิเคราะห์สถานการณ์ และประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในมิติต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม กระบวนการเรียนรู้ครอบคลุมการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เริ่มจากการกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่สะท้อนเป้าหมาย วิเคราะห์ความเชื่อมโยงข้ามรายวิชา ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งเลือกวิธีสอนและเทคนิคที่เหมาะสม ภายใต้คำแนะนำของผู้สอนและการปรับปรุงร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น ผลลัพธ์ของกระบวนการนี้คือการพัฒนาสมรรถนะครูหลายด้าน อาทิ การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม การสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและงานวิจัยที่ผ่านมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ และงานวิจัยของ บุญฤดี อุดมผล (2563) ที่ได้ยืนยันผลลัพธ์สำคัญจากงานวิจัย โดยพบว่ากระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะช่วยยกระดับความเป็นครูของนักศึกษาให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านความรู้ ทักษะการจัดการเรียนรู้ และความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะแบบบูรณาการผสมผสานหลายสมรรถนะ สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic Learning) และการบูรณาการข้ามศาสตร์ (Interdisciplinary Approach) ที่มุ่งเน้นการเชื่อมโยงความรู้และทักษะจากหลายด้านเข้าด้วยกัน สอดคล้องกับที่ Thakur and Shekhawat (2014) ได้ศึกษาพบว่า สมรรถนะครูที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วยหลายมิติทั้งด้านความเป็นส่วนตัว ด้านสังคม ด้านความเป็นมืออาชีพ และด้านการสอน และแนวคิดการบูรณาการหลายสมรรถนะยังสอดคล้องกับข้อเสนอของพทุทธิ ศิริบริรักษ์พิทักษ์และคณะ (2561, น. 125-128, 135) ที่ได้เสนอกรอบแนวคิดสมรรถนะของครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0 ที่ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก 6 ด้าน ซึ่งต้องบูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ โดยในหน่วยการเรียนรู้ "ครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง" เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ซับซ้อนและลุ่มลึก มุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาคูให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการสมรรถนะหลายด้าน ประกอบด้วยสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม กระบวนการเรียนรู้เริ่มจากการออกแบบสถานการณ์งาน (Task) ซึ่งเป็นทั้งจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้นักศึกษาสามารถคิด ตัดสินใจ และปรับปรุงคุณภาพการสอนเพื่อพัฒนา

ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นักศึกษาจะฝึกออกแบบหน่วยการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เริ่มจากการกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่สะท้อนเป้าหมาย วิเคราะห์ความเชื่อมโยงข้ามรายวิชา ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม ภายใต้คำแนะนำของผู้สอนและการปรับปรุงร่วมกับเพื่อนร่วมชั้น กิจกรรมการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย การฟังพากัน การปรึกษาหารือ ความรับผิดชอบ และทักษะการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งช่วยให้นักศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้บนพื้นฐานสถานการณ์จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วริษฐา อัทธโกปร (2561) ซึ่งให้เห็นอิทธิพลของสมรรถนะสายงานต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน นิทัศน์ หามนตรี (2558) เน้นการพัฒนาสมรรถนะครูด้านต่าง ๆ และงานวิจัยต่างประเทศ เช่น Lalor et al. (2014) ยืนยันประสิทธิภาพของการเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่เน้นการสะท้อนผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง กระบวนการนี้ไม่เพียงพัฒนาทักษะการสอน แต่ยังเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นครูมืออาชีพที่สามารถนำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

บทวิเคราะห์สมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตพบประเด็นสำคัญหลายประการ แม้ว่าการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะทั้ง 3 ลักษณะจะได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบ แต่คะแนนสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวัง เนื่องจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ประการแรก การพัฒนาสมรรถนะเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและใช้ระยะเวลายาวนาน ในขณะที่กิจกรรมการเรียนรู้มีระยะเวลาเพียง 16-20 ชั่วโมง ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการสร้างความเชี่ยวชาญ ประการที่สอง บริบทการศึกษาและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้สถานการณ์งานที่นักศึกษาได้เรียนรู้อาจไม่ครอบคลุมและไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และเน้นย้ำว่าการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะควรเป็นการบูรณาการความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่นำไปสู่การปฏิบัติงานจริง สอดคล้องกับข้อเสนอของ เลิศนภา พงษ์ดำ (2560) ที่เห็นว่าครูควรมีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยมีข้อเสนอแนะสำคัญ คือ ควรออกแบบหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาครูได้มีประสบการณ์ตรง มีระยะเวลาฝึกปฏิบัติที่ยาวนานขึ้น และสามารถปรับตัวตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามสามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะทั้ง 3 รูปแบบมีที่มาจากแนวคิดทฤษฎีและฐานงานวิจัยที่หลากหลาย ทั้งแนวคิดการเรียนรู้แบบก้าวหน้า การเรียนรู้โดยเน้นผลลัพธ์ การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการบูรณาการข้ามศาสตร์ ซึ่งทำให้แต่ละรูปแบบมีจุดเด่นและวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่แตกต่างกัน แต่ทั้งหมดล้วนมีประสิทธิภาพในการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครู โดยเฉพาะเมื่อนำมาใช้ที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน

2. ผลการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตทั้ง 3 รูปแบบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ การสอดแทรกสมรรถนะสำคัญ ให้ผลดีที่สุด โดยนักศึกษามีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยสูงและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สะท้อนว่าการเริ่มต้นพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูด้วยการสอดแทรกสมรรถนะสำคัญเข้าไปในการเรียนการสอนปกติเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ที่เสนอว่าการพัฒนาสมรรถนะควรเริ่มจากการเชื่อมโยงเข้ากับเนื้อหาที่มีอยู่เดิม พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และเพยาว์ ยินดีสุข (2557) ได้เสนอทักษะ 7C ของครู 4.0 ที่เน้นการพัฒนาแบบค่อย

เป็นค้อยไป โดยเริ่มจากทักษะพื้นฐานก่อนพัฒนาสู่การบูรณาการที่ซับซ้อน ส่วนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน และการบูรณาการหลายสมรรถนะ พบว่านักศึกษามีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาจเนื่องจากทั้งสองรูปแบบมีความซับซ้อนและต้องใช้เวลาในการปรับตัวของผู้เรียนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องการนำแนวคิดใหม่มาใช้ ซึ่ง Lalor et al. (2020) กล่าวว่าการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน ผ่านการลงมือปฏิบัติ สะท้อนผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

เมื่อเปรียบเทียบผลวิจัยระหว่าง 3 รูปแบบ พบว่าการสอดแทรกสมรรถนะสำคัญให้ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดตามด้วย การบูรณาการหลายสมรรถนะ และการใช้สมรรถนะเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับนิทัศน์ หามนตรี (2562) ที่พบว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูต้องเหมาะสมกับบริบทและความพร้อมของผู้เรียน และบุญฤดี อุดมผล (2561) ที่เสนอว่าการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูควรมีองค์ประกอบหลากหลายและดำเนินการอย่างเป็นระบบ ความแตกต่างของผลวิจัยสะท้อนว่าการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูควรเริ่มจากการสร้างพื้นฐานด้วยการสอดแทรกสมรรถนะสำคัญก่อน แล้วจึงพัฒนาสู่การใช้สมรรถนะเป็นฐานและการบูรณาการหลายสมรรถนะ สอดคล้องกับ Thakur and Shekhawat (2019) ที่สนับสนุนผลวิจัยนี้ โดยพบว่าสมรรถนะครูที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยหลายมิติที่ต้องพัฒนาอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับ Srisawat et al. (2018) ที่เสนอว่าการพัฒนารูปแบบสมรรถนะวิชาชีพครูต้องตรวจสอบความต้องการและออกแบบอย่างเป็นระบบ โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูควรเริ่มจากระดับพื้นฐานด้วยการสอดแทรกสมรรถนะสำคัญและค้อยๆ พัฒนาสู่ระดับที่ซับซ้อนขึ้น การเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะต้องคำนึงถึงพื้นฐาน ประสบการณ์ และความพร้อมของผู้เรียน รวมถึงให้เวลาเพียงพอในการพัฒนา โดยเฉพาะในรูปแบบที่ซับซ้อน เพื่อพัฒนาครูให้มีสมรรถนะเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยครั้งนี้

1.1 การส่งเสริมทักษะการสอนผู้บริหารสถาบันควรส่งเสริมพัฒนาทักษะการสอนของบุคลากร โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมรรถนะเป็นฐาน เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานวิชาชีพได้

1.2 การฝึกปฏิบัติเชิงประยุกต์ผู้สอนนักศึกษาครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมรรถนะเป็นฐาน เพื่อให้นักศึกษาสามารถฝึกปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทสถานศึกษาต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตประกอบด้วย 6 ประเด็นหลัก:

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของสมรรถนะวิชาชีพครูกับกระบวนการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

2.2 การสำรวจและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูในสถานศึกษา

2.3 การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อติดตามและประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

2.4 วิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ทำการศึกษที่แล้ว

2.5 ศึกษาทักษะและความสามารถที่สามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Soft skills) หรือทักษะสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2.6 ศึกษาความสามารถในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้เพื่อการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2560). **จิตสำนึกและจรรยาบรรณวิชาชีพครู**. คอมเมอร์เชียล เวิลด์ มีเดีย.
- นิทัศน์ หามนตรี. (2558). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. **วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 10(2), 177-185.
- บุญฤดี อุดมผล. (2563). รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ. **วารสารการวิจัยการบริหารพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**, 10(2), 158-170.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, ชญาพิมพ์ อูสาโท, สุกัญญา แซ่มะน้อย, สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, และเพ็ญวรา ชูประวัตติ. (2561). **การพัฒนากลไกขับเคลื่อนระบบการผลิตและพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0**. พริกหวานกราฟฟิค.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพ็ญวรา ยินดีสุข. (2557). **ทักษะ 7C ของครู 4.0**. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2563). **4 คิดสำหรับเด็กไทย : คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดผลิตภาพ คิดรับผิดชอบ**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรพร เกษสังข์, อนุภูมิ คำยัง, กฤษณรัตน์ พุทธเสน และอรรวรรณ เกษสังข์. (2562). สมรรถนะและการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จังหวัดเลย. **วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย**, 11(1), 132-145.
- ยุทธ ไกยวรรณ (2550). **การสร้างเครื่องมือวิจัย**. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- เลิศนภา พงษ์คำ (2560). **การพัฒนาสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนขอ'ข้าราชการครู: กรณีศึกษาโรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก**. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิรัชญา อัดโถปกร. (2561). **สมรรถนะประจำสายงานต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนห้วยยอด**. [สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยเกริก.
- สมบูรณ์ ต้นยะ. (2556). **วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา**. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สิรินาถ จงกลกลาง, จุลมณี สุระโยธิน และ ประดับศรี พิณธูโท. (2564). สมรรถนะวิชาชีพครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของครูประจำการและครูก่อนประจำการ. **วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**, 16(4), 42-54.

- สุกัญญา รัตมีธรรมโชติ. (2549). **แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency**. ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). **ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ**. โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **ระบบและรูปแบบการพัฒนาคู่มือที่เหมาะสมกับสังคมไทยและความเป็นสากล**. กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561**. สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). **วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบอาชีวศึกษา**. สำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Lalor, J., Lorenzi, F., & Rami, J. (2014). Developing Professional Competence Through Assessment: Constructivist and Reflective Practice in Teacher-Training. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, 15(58), 45-66.
- Srisawat, P., Buppawong, N. & Wongwirat, Y. (2015). Model for Development of Professional Competencies of Physical Education Teacher in 21st Century in Educational Innovation and Information Technology. *The Twelfth International Conference on eLearning for Knowledge-Based Society*, 11-12 December 2015. pp. 57.1-57.6.
- Thakur, A. and Shekhawat, M. (2014). The Study of Different Components of Teacher Competencies and their Effectiveness on Student Performance (According to Students). *International Journal of Engineering Research & Technology (IJERT)*, 3(7), pp. 1426-1428.

การพัฒนาทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง At the Restaurant
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบ Explicit Instruction
ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง

DEVELOPMENT OF ENGLISH COMMUNICATION SKILLS ON THE TOPIC
“AT THE RESTAURANT” FOR GRADE 8 STUDENTS USING THE EXPLICIT
INSTRUCTION MODEL AND SIMULATION SCENARIOS

พงศ์ภีระ ยอดสมุทร¹ ศรีสุดา พัฒจันทร์² นัฐยา บุญกองแสน³
Pongpeera Yodsamut¹ Srisuda Patjan² Nathaya Boonkongsaen³
^{1,2,3} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
^{1,2,3} Faculty of Education, Vongchavalitkul University
e-mail : pongpeera_yod@vu.ac.th

Received: March 21, 2025

Reviewed: May 5, 2025

Revised: June 6, 2025

Accepted: June 6, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง 2) เปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/10 โรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 37 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.64-4.68 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.68-0.70 2) แบบประเมินทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และ 3) แบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67- 1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29-0.66 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเสนอค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test แบบ Dependent Sample t-test และแบบ One Sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง At the Restaurant ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง At the Restaurant ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05

คำสำคัญ: รูปแบบ Explicit Instruction, สถานการณ์จำลอง, ทักษะการพูดสื่อสาร

Abstract

This research aimed to 1) compare the English communication skills of Grade 8 students before and after implementing Explicit Instruction model and simulation scenarios, 2) compare the development of English Communication skills after the implementation of the Explicit Instruction model and simulation scenarios against the 70% criterion, and 3) investigate the students' satisfaction with the Explicit Instruction model and simulation scenarios. The sample comprised 37 students from Grade 8 at Surathampitak School in the second semester of the 2024 academic year, selected through cluster sampling. The research tools consisted of 1) five lesson plans, which were rated at the highest level of appropriateness with mean scores ranging from 4.64 to 4.68 and standard deviations ranging from 0.68 to 0.70. 2) An assessment tool for speaking skills demonstrated Item Objective Congruence (IOC) values between 0.67 and 1.00. and 3) A satisfaction measurement tool for learning management, utilizing a 5-point Likert scale. The Index of Item Objective Congruence (IOC) values ranged from 0.67 to 1.00. Discriminative power values varied between 0.29 and 0.66. The overall reliability coefficient of the instrument was 0.86. Data analysis employed means, percentages, standard deviations, dependent and one-sample t-tests.

Results indicated that:

1) The comparative analysis of English communication skills regarding the topic "At the Restaurant" for Grade 8 students, after the implementation of Explicit Instruction and simulation scenarios, revealed a significant improvement in students' speaking skills following the treatment, as evidenced by statistical analysis at the .05 level.

2) The development of English communication skills related to the topic "At the Restaurant" for Grade 8 students after implementing Explicit Instruction and simulation

scenarios showed that students' skills significantly exceeded the established threshold of 70%, with statistical significance at the .05 level.

3) The satisfaction levels of Grade 8 students who received communication skills training in English on the topic "At the Restaurant" using an Explicit Instruction model and simulation scenarios were found to be at the highest level, with a mean score of 4.92 and a standard deviation of 0.05.

Keywords: Explicit Instruction, Simulation Scenarios, English Communication Skills

บทนำ

การสื่อสารภาษาอังกฤษนับได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุก ๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับตัวบุคคลไปจนถึงระดับโลก ด้วยเหตุนี้หลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะทางภาษาให้กับเด็กและเยาวชนในประเทศของตนเอง ซึ่งเมื่อเด็กและเยาวชนมีองค์ความรู้ และทักษะทางภาษาที่เพียงพอแล้ว ก็จะมีความพร้อมในการเป็นกำลังสำคัญเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง และสร้างความก้าวหน้าให้กับสังคมในทุก ๆ มิติต่อไป (พระอุดมธีรคุณ และ บัณฑิตา จารุมา, 2563, น.53-63) การสื่อสารภาษาอังกฤษประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งการพูด เป็นพฤติกรรมสำคัญของมนุษย์ที่เกิดในกระบวนการของการสื่อสาร ที่กระทำโดยการใช้ถ้อยคำทางภาษา ซึ่งเรียกว่า “วจนภาษา” ร่วมกับภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำแต่เป็นการแสดงออกด้วยท่าทาง สีหน้า น้ำเสียง ซึ่งเรียกว่า “อวจนภาษา” (พิมพ์ภรณ์ บุญประเสริฐ, 2558, น.7) นอกจากนี้การพูดยังเป็นการสื่อสารที่สำคัญ ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้สะดวก และรวดเร็ว การพูดบ่งบอกสถานะ ศักยภาพ ความเป็นผู้นำ นิสัย และบุคลิกภาพของผู้พูดได้อีกด้วย การพูดที่ดีช่วยสร้างมนุษยสัมพันธ์ ผู้ฟังเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา สร้างแรงบันดาลใจ โน้มน้าวใจผู้ฟังให้ยอมรับได้โดยง่าย ฉะนั้นการพูดจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตลอดเวลา (พัชรินทร์ จันทร์ส่องแสง, 2560, น.134)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้นเพื่อให้แต่ละสถานศึกษาในประเทศไทยได้นำไปใช้เป็นกรอบ และทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร โดยจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิต ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เน้นการพูดสื่อสาร ภาษาอังกฤษในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้ในหลายบริบท เช่น การทำงาน การศึกษา และการสื่อสาร ข้ามวัฒนธรรม การพัฒนาทักษะการพูดไม่เพียงแต่เตรียมความพร้อมให้นักเรียนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ที่มีการแข่งขันสูง แต่ยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในตัวเอง ทำให้สามารถสื่อสาร และแสดงออก ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.1-3)

ผลการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษฟัง-พูด ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน พบว่า หน่วยการเรียนรู้เรื่อง At the Restaurant เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่นักเรียนประสบปัญหามากที่สุด เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถพูดและออกเสียงคำศัพท์ ประโยคได้อย่างถูกต้อง ไม่สามารถพูดสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว รวมถึงมีความกังวลและกลัวการออกเสียงไม่ถูกต้องเมื่อต้องพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาวี ไชยทองศรี (2563, น.120-136) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนจำนวนมากไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ในเหตุการณ์จริง โดยขาดทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจและการพูดเพื่อการสื่อสาร ซึ่งผลการศึกษาความสามารถด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในด้านการพัฒนาความสามารถด้านการฟังของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.00 คิดเป็นร้อยละ 40 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 22.40 คิดเป็นร้อยละ 74.64 ในด้านการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 25.76 คิดเป็นร้อยละ 25.76 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 73.80 คิดเป็นร้อยละ 73.80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 และผลการศึกษาเจตคติต่อการฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46

ผลการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยพบว่ารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางภาษาพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี คือ รูปแบบ Explicit Instruction เนื่องจากการสอนที่เน้นการสอนแบบค่อยเป็นค่อยไปที่ละขั้นตอน เน้นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน และเน้นความสำเร็จของนักเรียน โดยรูปแบบ Explicit Instruction เหมาะกับการสอนบทเรียนที่เป็นทักษะ หรือกลวิธีที่สามารถสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ และสามารถนำไปบูรณาการหรือไปประยุกต์ใช้กับทักษะอื่น ๆ ได้ เช่น การสอนทักษะการเขียน ทักษะการอ่าน ทักษะการพูด ทักษะการคำนวณ และโครงสร้างทางไวยากรณ์ (Rosenshine & Stevens, 1986, pp. 376-391) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Stark et al. (2023, pp.2253-2274) ได้กล่าวว่า รูปแบบ Explicit Instruction เป็นรูปแบบการสอนที่ครูแนะนำนักเรียนผ่านการทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน มีการปรับการสนับสนุนเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญ องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบนี้ คือ การแบ่งทักษะที่ซับซ้อนออกเป็นขั้นตอนย่อย การสาธิต การให้คำแนะนำ และโอกาสในการตอบสนองพร้อมกับข้อเสนอแนะ และการฝึกฝนอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งรูปแบบ Explicit Instruction ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม และตรวจการบ้าน (2) ขั้นนำเสนอเนื้อหาสาระ หรือทักษะใหม่ (3) ขั้นนำให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ (4) ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ และแก้ไขการปฏิบัติของนักเรียน (5) ขั้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ และ (6) ขั้นการทบทวนการฝึกปฏิบัติรายสัปดาห์ (Rosenshine & Stevens, 1986, pp.376-391) ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Talley and Hui-ling (2014, pp.38-46) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในห้องเรียน EFL ด้วยวิธีการสอน

แบบ Explicit Instruction และ Implicit Instruction ซึ่งนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับความวิตกกังวล และขาดความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ เนื่องจากขาดคลังคำศัพท์ ทำให้เกิดความล่าช้า และความกังวลในการใช้ภาษาในการจำลองสถานการณ์ อีกทั้งมีความกลัวว่าจะพูดผิดในชั้นเรียน ซึ่งหลังใช้วิธีการสอนแบบ Explicit Instruction และ Implicit Instruction ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีปฏิกริยาในเชิงบวกต่อการสอนที่ให้โอกาสในการพูดแบบไม่ถูกจำกัด โดยคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการสนทนานั้นเพิ่มขึ้นภายใต้แนวทาง CLT และการใช้การสอนแบบ Explicit Instruction ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นในทักษะการพูด ทั้งนี้คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วม และการพัฒนาความมั่นใจในทักษะการพูดมีแนวโน้มที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าสถานการณ์จำลองมีประโยชน์ในการช่วยให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการต่าง ๆ เช่น การแก้ไขปัญหา การสื่อสาร และการคิด ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสนุกสนาน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และสามารถจัดประสบการณ์ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจดจำ และการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยในการจัดการทดลองจริงตามสมมติฐาน และประยุกต์ใช้วิธีการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา รวมถึงควบคุมเวลาในการเรียนรู้ และการประเมินผลได้อย่างถูกต้อง (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2550, น.81) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทิศนา ขมมณี (2566, น.373) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง ว่าเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ดีขึ้น เพราะได้สัมผัสประสบการณ์จริง การเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมกับการเรียน และเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน ทำให้การเรียนมีความหมายต่อตัวนักเรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เช่น การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การสื่อสาร การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการคิด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงเกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการสื่อสารภาษาอังกฤษ จึงเป็นมูลเหตุในการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง At the Restaurant สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพูดสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง กับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียววัดสองครั้ง (The One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีกลุ่มตัวอย่างมาศึกษา 1 กลุ่ม และมีการวัดตัวแปรตามก่อนการใช้สิ่งทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นใช้สิ่งทดลองแล้วทำการวัดตัวแปรตามอีกครั้งหนึ่ง ตามแนวคิดของไพศาล หวังพานิช (2556, น.112) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อนเรียน	ทดลอง	สอบหลังเรียน
E	T1	X	T2

ภาพ 1 แบบแผนการทดลอง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E	แทน กลุ่มทดลอง
T1	แทน คะแนนผลการประเมินทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ก่อนการทดลอง
X	แทน รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง
T2	แทน คะแนนผลการประเมินทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ หลังการทดลอง

1.1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้องเรียนปกติของโรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ในรายวิชาภาษาอังกฤษฟัง-พูด จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 183 คน

ตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้องเรียนปกติของโรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ในรายวิชาภาษาอังกฤษฟัง-พูด จำนวน 37 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling Random) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.2.1 ตัวแปรต้น คือ รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง

1.2.2 ตัวแปรตาม คือ (1) ทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ และ (2) ความพึงพอใจของนักเรียน

1.3 เครื่องมือ ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้การพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่อง At the Restaurant ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 แผน รวมทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 (2) แบบประเมินทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง เป็นแบบประเมินโดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics Score 4 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยระบุไว้ในตัวแปรตามว่า 1) ทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย (1.1) ด้านคำศัพท์ สำนวน และโครงสร้างภาษา (1.2) ด้านการออกเสียง (1.3) ด้านเนื้อหา (1.4) ด้านความคล่องแคล่ว และการใช้เวลา (1.5) ด้านการแสดงท่าทาง และนำเสนอเสียงประกอบการพูด ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสม โดยผลการตรวจสอบมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบประเมินทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/11 โรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 38 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และ (3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีคุณภาพผ่านเกณฑ์จำนวน 23 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29-0.66 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำเสนอค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำเสนอผลการพัฒนาทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ การทดสอบทีแบบ Dependent Sample t-test เพื่อเปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง การทดสอบทีแบบ One Sample t-test เพื่อเปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการนำเสนอค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแปลผลการศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง โดยมีเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง

ทักษะการพูดสื่อสาร	n	คะแนนเต็ม	M	SD	ร้อยละ	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	37	20	11.35	2.63	56.75	36	19.79*	.00
หลังเรียน	37	20	17.55	1.34	87.77			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง กับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดลอง	n	คะแนนตามเกณฑ์	M	SD	df	t	Sig.
หลังเรียน	37	18	17.55	1.34	36	2.02*	.04

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง

ข้อความ	M	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านครูผู้สอน	4.95	0.09	มากที่สุด
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.84	0.15	มากที่สุด
3. ด้านสื่อการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.93	0.08	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.92	0.05	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 ทั้งนี้ในคาบเรียนสุดท้ายตามกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนประเมินความพึงพอใจของตนเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตนักเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกมีความสุขกับการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาที่ละขั้นตอน และครูจัดกิจกรรมโดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการพูดในชั้นเรียนโดยมีกิจกรรมการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกพูด และนักเรียนยังสามารถนำไปฝึกปฏิบัติด้วยตนเองนอกห้องเรียนได้ นอกจากนี้สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความมั่นใจในการพูดสื่อสาร และกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1) ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า นักเรียนรู้สึกมีความสุขกับการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาที่ละขั้นตอนครูจัดกิจกรรมโดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการพูดในชั้นเรียน และนักเรียนสามารถนำไปฝึกปฏิบัติด้วยตนเองนอกห้องเรียนได้ ทั้งนี้สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความมั่นใจในการพูดสื่อสาร และกล้าแสดงออกมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ Rosenshine and Stevens (1986, pp.376-391) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนตามรูปแบบ Explicit Instruction ว่า มีขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นทบทวนความรู้เดิม และตรวจการบ้าน 2) ชี้นำเสนอเนื้อหาสาระ 3) ชี้นำให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ 4) ชี้นำให้ข้อมูลป้อนกลับ 5) ชี้นำให้นักเรียนฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ และ 6) ขั้นการทบทวนการฝึกปฏิบัติรายสัปดาห์ ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นการสอนแบบค่อยเป็นค่อยไปที่ละขั้นตอน และเน้นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณี วิริยะจิตร (2555, น.56-57) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดสื่อสาร ไว้ดังนี้ 1) กิจกรรมเข้ากับจุดประสงค์ของบทเรียน 2) กิจกรรมมีจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่มีอยู่ในการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวัน 3) กิจกรรมทำให้เกิดความจำเป็นที่จะสื่อความหมาย กิจกรรมที่ดีควรมีการสร้างสถานการณ์เพื่อให้เกิดความจำเป็นในการสื่อความหมายขึ้น โดยใช้หลักการให้ข้อมูลคนละตอนแก่นักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม 4) กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้ผลการสื่อความหมายเพื่อที่จะได้ประเมินความสำเร็จในการสื่อสารของตน 5) กิจกรรมน่าสนใจมีลักษณะท้าทาย กิจกรรมที่น่าสนใจจะทำให้นักเรียนมุ่งความสนใจไปที่สิ่งที่ต้องการสื่อสาร ไม่ใช่ที่รูปแบบภาษา นอกจากนี้กิจกรรมที่ดีไม่ควรง่ายจนเกินไปเพราะจะทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อ หรือไม่รู้สึกว่าได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น 6) กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสเลือกตามต้องการ เช่น หากต้องการให้นักเรียนเขียนบรรยายลักษณะหน้าตา

ของคน ก็ให้นักเรียนได้เลือกบรรยายดาราคณโพรตของตน 7) กิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ และประสบการณ์ที่มีอยู่ กิจกรรมที่ดีควรให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ในภาษา ประสบการณ์ ความรู้ในสาขาวิชา ขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ มาช่วยในการตีความเพื่อที่จะได้สามารถสื่อความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งได้ และ 8) กิจกรรมฝึกให้นักเรียนมีกลยุทธ์การเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่นักเรียนควรทำเพื่อให้การเรียนรู้ของตน ประสบความสำเร็จ เช่น การเดาศัพท์ ฟังอย่างคร่าว ๆ เพื่อรู้ว่าเรื่องที่ฟังเกี่ยวกับเรื่องอะไร ฯลฯ การมีกลยุทธ์ การเรียนรู้จะให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bailey (2005, pp.54-56) ได้กล่าวถึงการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษไว้ดังนี้ 1) ให้ความตระหนักในเรื่องความแตกต่างระหว่าง บริบทของการเรียน เป็นภาษาที่สอง หรือการเรียนเป็นภาษาต่างประเทศ 2) ให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึก ความคล่องแคล่ว และความถูกต้อง 3) ให้โอกาสนักเรียนพูดโดยใช้งานกลุ่ม หรืองานคู่ และจำกัดการพูด ของครู 4) วางแผนภาระงานด้านการพูด ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การทำให้กระจ่าง การยืนยัน และการทำให้มั่นใจว่าคนอื่นเข้าใจความหมายของตน และ 5) ออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการชี้แนะ และฝึกฝนในรูปแบบของการพูดแบบกิจกรรมสัมพันธ์ และปฏิสัมพันธ์ และ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิภาวี ไชยทองศรี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาความสามารถด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้สถานการณ์จำลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.76 และ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.53 และหลังเรียนคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 94.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 6.76

2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคิดเป็นร้อยละ 87.77 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 ทั้งนี้ผู้วิจัย ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการดำเนินการสอนไปตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการพูด สื่อสารภาษาอังกฤษ เน้นการสอนอย่างเป็นขั้นตอน โดยครูมีบทบาทสำคัญในการอธิบาย สาธิต และแนะนำ ทักษะ หรือความรู้ให้ชัดเจน พร้อมตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูจะค่อย ๆ ลดบทบาท จากการควบคุมไปสู่การติดตาม และให้ข้อมูลป้อนกลับ จนกระทั่งนักเรียนสามารถทำกิจกรรม หรือฝึกฝน ทักษะได้อย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2550, น.74) ได้กล่าวถึง แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองไว้ว่า วิธีการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นการจัด การเรียนรู้ที่ผู้สอนให้นักเรียนไปอยู่ในสถานการณ์ที่สร้างขึ้นมา ซึ่งสถานการณ์นั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพ ความเป็นจริงมากที่สุดทั้งสภาพแวดล้อม และปฏิสัมพันธ์ โดยมีการกำหนดบทบาท ข้อมูล และกติกาไว้เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่ ซึ่งนักเรียนจะใช้ข้อมูล ทั้งหมดที่ได้รับประกอบกับวิจารณญาณของตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานการณ์นั้นให้ดีที่สุด การเรียนรู้

แบบสร้างสถานการณ์จำลองนี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ได้ดี และสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรูปทอ กว้างสวาสดี (2549, น.18) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการพูดว่า มี 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความสามารถทางด้านไวยากรณ์ (Grammatical Competence) หมายถึง ความรู้ทางด้านไวยากรณ์ด้านภาษา เช่น ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างคำ ประโยค การสะกด และการออกเสียง 2) ด้านความสามารถทางด้านสังคม (Social-linguistic Competence) หมายถึง การใช้คำและโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามสภาพของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถามทิศทาง การถามข้อมูลต่าง ๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง 3) ด้านความสามารถในการใช้โครงสร้างทางภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูด และเขียน (Discourse Competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical Form) กับความหมาย (Meaning) ในการพูด และการเขียนตามรูปแบบและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน และ 4) ด้านความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด ถ้าผู้พูดมีกลวิธีในการที่จะไม่ทำให้การสนทนานั้นหยุดลงกลางคัน เช่น การใช้ภาษาท่าทาง (Body Language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์คำอื่นที่ผู้พูดนึกไม่ออก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑามาศ พิมพ์สินธ์ และสุรกานต์ จังหาร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้สถานการณ์จำลอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่าหลังใช้สถานการณ์จำลอง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.86 คิดเป็นร้อยละ 79.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรียาพร ทิพย์สุข และยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะด้านการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.60 จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.67 โดยมีนักเรียนที่ผ่านตามเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ผู้วิจัยกำหนด มีจำนวน 8 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 89.06

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับรูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตนักเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบรูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลอง เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่มีโครงสร้างชัดเจน เน้นการสอนอย่างเป็นขั้นตอน สามารถตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนได้ นอกจากนี้นักเรียนสามารถฝึกฝนทักษะและทำกิจกรรมในห้องเรียนได้อย่างอิสระ รวมทั้งสามารถนำทักษะที่ตนเองได้ฝึกฝนไปใช้นอกห้องเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cruickshank (1972, pp.17-19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้ 1) ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งแสดงออกภายใต้สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง 2) จากการศึกษาของนักเรียนในสถานการณ์จำลองจะสามารถบอกได้ว่าเขาได้นำหลักการ หรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้อย่างไร 3) เป็นวิธีการใช้ประสบการณ์แก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยที่ประสบการณ์นั้น ๆ

ไม่อาจเกิดโดยตรงในขณะศึกษาในสถานศึกษา เช่น การแก้ปัญหาที่ปรากฏในชีวิตจริง การสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมาจึงเป็นวิธีการที่ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการคิดหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น และ 4) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนพบเจอเฉพาะความจริงที่เลือกสรรแล้ว และมีระดับความยากง่าย ความสลับซับซ้อนที่เหมาะสมกับพื้นฐานของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑามาศ พิมพ์สินธ์ และสุรگانต์ จังหาร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง และด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้สถานการณ์จำลอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สถานการณ์จำลอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.77 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 และยิ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิภาวี ไชยทองศรี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46

ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

5.1.1 การนำรูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรออกแบบบทเรียนให้เป็นระบบชัดเจน เพื่อให้การใช้เวลาในการเรียนการสอนในห้องเรียนคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงรายละเอียดในคำตอบ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง

5.1.2 การนำรูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้สถานการณ์จำลองไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถามให้มากขึ้นไม่ว่าจะเป็น การพูด การเขียน หรือการแสดงท่าทาง เพื่อเป็นการช่วยให้นักเรียนสนใจเนื้อหา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงรายละเอียดในคำตอบ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง

5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบ Explicit Instruction ร่วมกับการใช้การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกเกี่ยวกับความกล้าแสดงออก และการสนทนาเป็นภาษาอังกฤษ

5.2.2 ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการพูดสื่อสาร ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- จุฑามาศ พิมพ์สินธุ์ และสุรกานต์ จังหาร. (2566). การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง และด้านการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 17(1), 127-138
- ทิตนา แคมมณี. (2566). **ศาสตร์การสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 26). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธูปทอง กว้างสวาสดี. (2549). **คู่มือการสอนภาษาอังกฤษ** (พิมพ์ครั้งที่ 1). ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาพร ทิพย์สุข และยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2564). การพัฒนาทักษะด้านการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองเป็นฐาน. **วารสาร มจร.อุบล ประิทรศน์**, 6(3), 115-123.
- พัชรินทร์ จันทร์ส่องแสง. (2560). **ภาษาและการรู้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย** (พิมพ์ครั้งที่ 1). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พระอุดมธีรคุณ และ บัณฑิตกา จารุมา. (2563). ภาษาและวัฒนธรรม : ความหมาย ความสำคัญ และ ความสัมพันธ์ระหว่างกัน. **วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**, 7(2), 53-63.
- พิมพ์ภากรณ์ บุญประเสริฐ. (2558). **วาทกรรม: ศาสตร์และศิลป์แห่งการพูดเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร** (พิมพ์ ครั้งที่ 2). ไอยรา 12.
- ไพศาล หวังพานิช. (2556). **เอกสารประกอบการสอนวิชาสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- วิภาวี ไชยทองศรี. (2563). การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยการใช้ สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**, 8(1), 120-136.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2550). **19 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ** (พิมพ์ครั้งที่ 6). ภาพพิมพ์.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2555). **เหลี่ยมหลังแลหน้า การสอนภาษาอังกฤษ** (พิมพ์ครั้งที่ 6). หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- Bailey, K. M. (2005). **Practical English Language Teaching: Speaking** (1st ed.). McGraw-Hill.
- Cruikshank, D. R. (1972). Notion of Simulation and Games: A preliminary Inquiry. **Education Technology**, 12(7), 17-19. <https://www.jstor.org/stable/44418557>
- Stark, K., Wexler, J., Shelton, A., Johnston, T. B., & Omohundro, K. (2023). Explicit and Evidence-based literacy instruction in middle school: an observation study. **Springer Nature**, 37(9), 2253-2274. <https://doi.org/10.1007/s11145-023-10470-y>
- Talley, P. C., & Hui-ling, T. (2014). Implicit and Explicit Teaching of English Speaking in the EFL Classroom. **International Journal of Humanities and Social Science**, 4(6), 38-46
- Rosenshine, B., & Stevens, R. (1986). Teaching Functions. In Wittrock, M. C. (Ed.). **Handbook of Research on Teaching** (3rd. Ed.). 376-391. Macmillan.

การพัฒนาารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

THE DEVELOPMENT OF A NEW LEARNING ENVIRONMENT MANAGEMENT MODEL FOR SECONDARY SCHOOLS IN THE DIGITAL ERA

ธงชัย เชื้อนิล¹, นภาเดช บุญเชิดชู², จิตติรัตน์ แสงเลิศอูทัย³, และ นภาพรณ์ ยอดสิน⁴

Thongchai Chuanin¹, Napadech Booncherdchoo², Jittirat Saengloetuthai³, and Napaporn Yodsin⁴

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

e-mail: thongchai@sksc.ac.th

Received: February 20, 2025 Reviewed: March 7, 2025 Revised: March 20, 2025 Accepted: April 1, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบและประเมินรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล การวิจัยนี้มี 2 ระยะ ดังนี้ 1) พัฒนารูปแบบ ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 7 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การยืนยันองค์ประกอบเชิงยืนยัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการ และครู 501 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 2) การประเมินรูปแบบ ผู้ให้ข้อมูล 9 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการนำรูปแบบไปปฏิบัติ จำนวน 1 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล 7 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมสะท้อนผลการนำไปใช้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย (1) หลักการของรูปแบบ (2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) ลักษณะสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนสอน สภาพแวดล้อมด้านการมีส่วนร่วม (4) การนำรูปแบบไปใช้ และ (5) ผลที่เกิดขึ้น และผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติให้รูปแบบมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ การนำรูปแบบไปปฏิบัติ พบว่าผู้บริหารและครูได้วางแผนการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูและนักเรียนได้รับความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูปฏิบัติตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ครูมีความสามารถในการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ได้รับการพัฒนาทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอนที่ทันสมัย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่, ยุคดิจิทัล, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The objective of this project is to develop a model and assess the a new learning environment management model for secondary schools in the digital era. This investigation is divided into two phases, as follows: 1) The initial phase entails the creation of a model. Seven individuals, Structured interviews were implemented to accumulate data, The confirmation of the components. A total of 501 individuals, including school administrators, heads of academic administration groups, and instructors, responded to the questionnaire. 2) The assessment of a model. Nine individuals, The data were analyzed using content analysis, and they were collected through expert focus group seminars. One school was selected through predetermined criteria to implement a model. Seven individuals, The data were collected through reflective meetings and analyzed using content analysis. For data analysis, the following statistics were employed: frequency, percentage, mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis. The research results showed that: A new model for the management of the learning environment is comprised (1) the model's principles (2) the model's goals and objectives. (3) The important characteristics consist of Physical environment, Safety Environment, Environment for the Management of Teaching and Learning, Technology environment to facilitate the management of instruction and learning, Participation environment (4) Model implementation and (5) Outcomes. 2) A model has achieved consensus about its accuracy, appropriateness, feasibility for practical use, and advantages. The deployment of model revealed that: Administrators and educators have been provided with directives for structuring the new learning environment both within and beyond the classroom. The instructors and pupils are secure both within and beyond the classroom. The instructors follow effective learning procedure educational strategizing, curriculum formulation, learning management architecture, learner-centric management, and assessment and evaluation of learning. The instructors have enhanced competencies in utilizing media and technology in instruction, as well as the capacity to create media and innovations. All stakeholders are afforded the opportunity to articulate their perspectives and have participated in management of the learning environment.

Keywords: Management models for new learning environments, the digital age, secondary schools

บทนำ

โลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาการคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้โลก

เปลี่ยนเป็นยุคดิจิทัลปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย การศึกษาต้องปรับเปลี่ยนพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์สามารถปรับตัวและสามารถอยู่ได้กับการเปลี่ยนแปลง แต่ละประเทศจึงต้องมี แนวทางการพัฒนาเพื่อให้เท่าทันกับการแข่งขันกับนานาชาติของประเทศ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ตามบริบทและความพร้อมของทรัพยากรในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยงกัน เรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development goals (SDGs)) ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย พัฒนาคือเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (มูลนิธิมั่นพัฒนา, 2562)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยได้เริ่มดำเนินการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมุ่งหวัง ให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ผ่านการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ใน 6 ยุทธศาสตร์สำคัญ รวมถึงการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาท ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัยและเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแข่งขันและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อ พัฒนาทักษะทางอาชีพและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคดิจิทัลและการเข้าสู่สังคมสูงวัย รวมถึง การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และ 13 เพื่อเตรียมคนให้ พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต นอกจากนี้ ยังมีการเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะที่เหมาะสมในยุคดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการดำรงชีวิตและสร้างสรรค์สังคมที่ดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียนในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาในยุคนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง การคิดวิเคราะห์ และทักษะดิจิทัล เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมรับมือกับอนาคต นอกจากนี้ยังมีปัญหาในด้านคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ซึ่งต้องการการปรับปรุงทั้ง ในด้านการให้โอกาสทางการศึกษา ความเสมอภาค และการพัฒนาคุณภาพของทั้งผู้เรียนและครู การรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) กลายเป็นทักษะสำคัญที่ผู้เรียนในยุคนี้ต้องพัฒนา รวมถึงทักษะการสื่อสารดิจิทัลและการ จัดการความปลอดภัยทางดิจิทัล ซึ่งครูและผู้บริหารโรงเรียนต้องปรับการเรียนการสอนและใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี รวมทั้งเตรียมความพร้อมในด้านเทคโนโลยีและบุคลากรเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ การพัฒนาครูมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะครูเป็นปัจจัยหลักในการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนใน ยุคดิจิทัล การพัฒนาหลักสูตรและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัลและ สถานศึกษาจะช่วยยกระดับการศึกษาของประเทศให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยการสร้าง สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และมีการวัดผลที่เน้นสมรรถนะเป็นสำคัญ

การบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยมีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาปัจจุบัน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้การบริหารงานแบบกระจายอำนาจ และเป็น

โรงเรียนนิติบุคคลภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยโรงเรียนสามารถแบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 กลุ่มบริหารงาน ดังนี้ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงานงบประมาณ และกลุ่มบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถที่จะบริหารหรือปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและคุณภาพของนักเรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู การบริหารสถานศึกษาต้องมีการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่เป็นพลวัตก้าวทันกับสิ่งต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง ดังนั้นในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาจะต้องมุ่งเน้นในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ตามศักยภาพ และตามความถนัดของผู้เรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้

จากความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัยทั้งหมด พบว่าการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ที่เสนอข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ มีผลส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะในยุคดิจิทัล และทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของโลกในยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงสนใจในการที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ในยุคดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้อ่านงานวิจัยในด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนในการกำหนดรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีทักษะในยุคดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล
2. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล ใช้แบบแผนการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (mixed method research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องข้องกับองค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

แหล่งข้อมูล

เอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล วิเคราะห์โครงสร้างและองค์ประกอบ เพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ

เครื่องมือ

แบบวิเคราะห์เอกสาร รวบรวมข้อมูล และสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นตารางวิเคราะห์รายละเอียดเพื่อการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ มีการดำเนินงานดังนี้
ศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการศึกษาศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสรุปผลการศึกษารวบรวมเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสาระสำคัญ การจำแนก การเรียงลำดับความสำคัญ โดยการวิเคราะห์สังเคราะห์เนื้อหาเป็นหมวดหมู่ โดยใช้ค่าความถี่ เรียงลำดับความสำคัญ จัดเนื้อหาเป็นหมวดหมู่ และสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาองค์ประกอบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านบริหาร การศึกษา นักวิชาการศึกษา และศึกษานิเทศก์ เพื่อสรุปองค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ ศึกษา และศึกษานิเทศก์ จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้ โดยศึกษา ประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล และสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1 จึงนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหา ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นการสัมภาษณ์เมื่อรวมคะแนนและแทนค่าในการหาค่าดัชนี ความ สอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีการดำเนินงาน ดังนี้
ขอหนังสือราชการจากงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเพื่อขออนุญาต สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการนัดหมาย แจ้งหัวข้อการสัมภาษณ์ ส่งแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้รับทราบ ถึงประเด็นการสัมภาษณ์ กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 7 คน ดำเนินการ สัมภาษณ์ ตามที่ได้กำหนดไว้ และรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 ร่างองค์ประกอบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล
ผู้วิจัยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาสังเคราะห์เป็นร่างองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

ขั้นตอนที่ 4 ยืนยันองค์ประกอบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

ประชากร

ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนจำนวนทั้งสิ้น 2,358 แห่ง ในปีการศึกษา 2567

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 167 แห่ง ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นกระจายตามสัดส่วนตามภูมิภาค โดยแต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ และครูผู้สอน รวมกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 501 คน

เครื่องมือ และการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล และสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ การกำหนดค่าคะแนนของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามกับนิยามศัพท์ขององค์ประกอบแล้วนำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง คือ 0.80-1.00

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ เท่ากับ 0.96 ด้านสภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย เท่ากับ 0.92 ด้านสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน เท่ากับ 0.95 ด้านสภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนสอน ด้านสภาพแวดล้อมด้านการมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.98 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98

4. ปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนและจัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบคำถามในแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด เพื่อข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณหาค่าสถิติตั้งนี้ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะการแจกแจงตัวแปรต่าง ๆ โดยการห่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดขององค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 5 ร่างรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 และ 4 มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นรูปแบบเชิงข้อความ

ระยะที่ 2 การประเมินรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) และการประเมินความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ศึกษานิเทศก์ และครู จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เครื่องมือ

คู่มือการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) ประกอบด้วย คำชี้แจง ประเด็นการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และวิธีการดำเนินการ และแบบประเมินความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ของรูปแบบ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

การรวบรวมข้อมูล

นัดหมายการเข้าร่วมสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และดำเนินการนัดหมายแจ้งหัวข้อส่งประเด็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ทราบถึงข้อมูลและประเด็นการสัมภาษณ์ จัดทำคู่มือการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญศึกษาก่อนวันสัมภาษณ์ พร้อมหนังสือเชิญสัมภาษณ์ กำหนดวัน เวลา ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ รวบรวมผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาลงข้อมูล แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำผลการวิเคราะห์ระดับความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล ที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติในโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (criterion based sampling) จำนวน 1 แห่ง ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เครื่องมือ

รูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล ที่ผ่านการประเมินความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

การรวบรวมข้อมูล

นำรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล ไปปฏิบัติในสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ โดยการประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจรูปแบบ กระบวนการในการ วิจัย ปฏิบัติงานปฏิบัติงานและวิธีการประเมินผล การดำเนินงาน พร้อมทั้งกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการ นำรูปแบบไปปฏิบัติในสถานศึกษา และดำเนินการนำรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล โดยการนำไปปฏิบัติในสถานศึกษา ตั้งแต่วันที่ 18 เมษายน 2567 ถึง 18 ตุลาคม 2567 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 6 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา และนำมาสรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การสะท้อนผลการนำรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียน มัธยมศึกษาในยุคดิจิทัลไปปฏิบัติในโรงเรียน

เป้าหมาย

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่ม โดยการใช้การเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด (criterion based sampling) จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนดอนเมือง ทหารอากาศบำรุง ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการ สถานศึกษา 1 คน หัวหน้างานวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการประชุมกลุ่ม ผลการนำรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัลไปปฏิบัติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นัดประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อสะท้อนผลการนำรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัลไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการประชุมกลุ่มมาวิเคราะห์เนื้อหา และเขียนบรรยายแบบความเรียง

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล การพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ประกอบด้วย 1) รูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ประกอบด้วย (1) หลักการของรูปแบบ (2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) ลักษณะสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนสอน สภาพแวดล้อมด้านการมีส่วนร่วม (4) การนำรูปแบบไปใช้ และ (5) ผลที่เกิดขึ้น และ 2) รูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ได้รับฉันทามติว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ ในการนำไปใช้ได้จริง และเป็นประโยชน์ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบไคสแควร์ ($\chi^2 = 154.74$, $df = 80$, $RMSEA = 0.042$) ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.96 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.94 และดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.04 แสดงว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

ผลจากการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันองค์ประกอบรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล ดังนี้

2.1 ผลจากการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ประกอบด้วย (1) หลักการของรูปแบบ (2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) ลักษณะสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนสอน สภาพแวดล้อมด้านการมีส่วนร่วม (4) การนำรูปแบบไปใช้ และ (5) ผลที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติในรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

2.2 ผลการประเมินรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ประกอบด้วย (1) หลักการของรูปแบบ (2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) ลักษณะสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนสอน สภาพแวดล้อมด้านการมีส่วนร่วม (4) การนำรูปแบบไปใช้ และ (5) ผลที่เกิดขึ้น พบว่า ผลการประเมินรูปแบบในภาพรวมมีความถูกต้อง

($M = 5.00$, $SD = 0.00$) ความเหมาะสม ($M = 4.61$, $SD = 0.18$) ความเป็นไปได้ ($M = 4.61$, $SD = 0.18$) และความเป็นประโยชน์ ($M = 5.00$, $SD = 0.00$) อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ

2.3 ผลการนำรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ ที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 เป็นระยะเวลา 6 เดือน ดังนี้

- 1) สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ผู้บริหารและครูได้วางแผนการจัดการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
- 2) สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย ผู้บริหารและครูได้จัดสภาพแวดล้อมให้ครูและนักเรียนได้รับความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
- 3) สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน ครูปฏิบัติตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 4) สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนสอน ครูมีความสามารถในการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ได้รับการพัฒนาทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอนที่ทันสมัย
- 5) สภาพแวดล้อมด้านการมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ในยุคดิจิทัล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับประเสริฐศักดิ์ เชนโรสง (2559, น. 405) ในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้วยระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รูปแบบการจัดการต้องมียุคประกอบที่สัมพันธ์กัน จึงก่อให้เกิดการดำเนินการตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ และหลักการของรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการ สอดคล้องกับออร์ช กิตติชนม์ธวัช (2558, น. 67) จากการศึกษางานวิจัย พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารประกอบด้วย (1) หลักการ (2) จุดหมาย (3) การจัดองค์การและบทบาทหน้าที่ (4) กระบวนการดำเนินการ (5) การประเมินรูปแบบ และ (6) เงื่อนไขความสำเร็จ และสอดคล้องกับ Maxwell & Chmielewski, (2008, p. 265) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในห้องเรียนมีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางสังคมของผู้เรียนอย่างมาก ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนมีผลต่อการเรียนรู้และ

พัฒนาการของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาตนเองของผู้เรียน และหากถ้าสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของห้องเรียนมีความพร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทางด้านสื่อ เทคโนโลยี รวมถึงอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้นจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและมองภาพออก รวมไปถึงสภาพแวดล้อมทางด้านสังคมที่เป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนย่อมส่งผลเช่นกัน เพราะการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้ทั้งภายในภายนอกห้องเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทักษะชีวิตชีวิตได้จากสภาพแวดล้อมทางสังคม จากการพัฒนารูปแบบจะเห็นได้ว่า รูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ มีองค์ประกอบของรูปแบบมีความคล้ายคลึงกัน เนื่องด้วยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ที่มีหลักการ วัตถุประสงค์เป้าหมาย กระบวนการสามารถนำไปใช้ได้ และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ในยุคดิจิทัล ทำให้เกิดประสิทธิภาพ สะดวก สะอาด สดชื่น ร่มรื่น งามตา ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีสภาพการเรียนรู้ที่พร้อมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน

2. สรุปผลการประเมินการพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล

ผลการวิจัยพบว่า การสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันองค์ประกอบรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติให้กับรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น และผลการประเมินรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย (1) หลักการของรูปแบบ (2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) ลักษณะสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนสอน สภาพแวดล้อมด้านการมีส่วนร่วม (4) การนำรูปแบบไปใช้ และ (5) ผลที่เกิดขึ้น พบว่า ผลการประเมินรูปแบบในภาพรวมมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ แสดงว่า รูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ทุกชั้นตอนอย่างมีคุณภาพ มีกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ที่ผ่านกระบวนการในการ มีกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ที่ผ่านกระบวนการในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้อง ศึกษาองค์ประกอบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา และศึกษานิเทศก์ เพื่อสรุปองค์ประกอบของรูปแบบ ร่างองค์ประกอบของรูปแบบ ยืนยันองค์ประกอบของรูปแบบ และร่างรูปแบบ นำไปสู่การการประเมินรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล โดยการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) และการประเมินความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

จึงนำไปทดลองใช้ และนำมาสะท้อนผลเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ที่สมบูรณ์สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริกา ราชบุญทอง (2564, น. 215) พบว่า รูปแบบการบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กระบวนการบริหารสภาพแวดล้อม มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร ด้านกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ และ 4) ผลลัพธ์การบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และรูปแบบการบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ ในการนำไปใช้และเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางการนำรูปแบบการบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยความร่วมมือกับทุกฝ่าย และผลการวิจัยในองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ในการพัฒนารูปแบบในครั้งนี้มีองค์ประกอบที่สอดคล้องได้แก่ ด้านกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน นั้นแสดงให้เห็นว่าการจัดสภาพแวดล้อมต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ คือทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมไปถึงการจัดการจัดสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน เพราะการจัดการเรียนการสอนเป็นสภาพแวดล้อมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ได้อย่างเต็มที่ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกรัตน์ บุญไชโย (2559, น. 317) พบว่า องค์ประกอบหลักของโมเดล ขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนในขั้นเตรียมการ และการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในขั้นการจัดการเรียนการสอนตามหลักการแก้ปัญหาเป็นฐาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และประเมินให้โมเดลมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริงอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ Maxwell & Chmielewski (2008, p. 265) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมส่วนบุคคลในโรงเรียน พบว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในห้องเรียนมีผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางสังคมของผู้เรียนอย่างมาก ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องและเป็นสภาพแวดล้อมทางสังคม แสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัลที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบของรูปแบบที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพราะผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ดีเยี่ยมจะส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางสังคมในการเรียนรู้ดีขึ้นไปควบคู่กัน การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ถือเป็นสิ่งสำคัญมาก เนื่องจากการที่จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีความพร้อมทั้งทางด้านสื่ออุปกรณ์ และเทคโนโลยีจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนและมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้นแล้วนั้น อีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญคือการจัดสภาพแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ สะดวก สะอาด สดชื่น ร่มรื่น งามตา ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีสภาพการเรียนรู้ที่พร้อมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน และสอดคล้องกับ Alonso-Tapia & Pardo, (2006, p. 295-309) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินแรงจูงใจของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จากมุมมองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและโรงเรียนมัธยมปลาย ได้เสนอว่า สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สามารถเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้จริง แต่แรงจูงใจจะถูกปรับเปลี่ยนตามลักษณะในการแรงจูงใจของนักเรียนโดยศึกษา

คุณลักษณะและแนวโน้มของแรงจูงใจที่มีต่อการเรียนรู้ เช่น การวางแผนทางการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ และการหลีกเลี่ยงการเรียนรู้ ซึ่งผลลัพธ์นี้มีผลต่อการออกแบบสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเสริมแรงจูงใจและการให้ความรู้ของคุณในการเสริมแรงจูงใจสำหรับนักเรียน แสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัลที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบของรูปแบบที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพราะผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ดีเยี่ยมจะส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางสังคมในการเรียนรู้ดีขึ้นไปควบคู่กัน แสดงให้เห็นว่าหากมีการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนและครูในการสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ครูมีการวางแผนทางการเรียนรู้ และการนำผลลัพธ์การเรียนรู้ไปปรับพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้หรือมีแรงจูงใจในการเรียนรู้จะส่งเสริมให้ภายในห้องเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ นอกจากการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพแล้ว อีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญคือการจัดสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน โดยสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนการสอนต้องเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นตั้งแต่การวางแผนการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

- 1.1 การนำรูปแบบการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัลมาใช้ต้องมีการกำหนดกระบวนการ กิจกรรม และเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกัน
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมการการใช้รูปแบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 1.3 ครูต้องมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 การศึกษาผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะดิจิทัลที่ยั่งยืน
- 2.2 การวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการใช้เทคโนโลยีและ AI ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะดิจิทัลในนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 2.3 การสำรวจแนวทางการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาใช้ในห้องเรียนเพื่อพัฒนาทักษะดิจิทัลในนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ บุญไชโย. (2559). โมเดลสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบ Flipped Classroom ตามหลักการ
การใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเสริฐศักดิ์ เทินโรสง (2559). การพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัด ส ภาพ แ ว ด ลั อ ม
การเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มูลนิธิมั่นพัฒนา. (2562). สืบสานสู่ปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย (A CALL TO
ACTION: THAILAND AND THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS). ส.พิจิตรการพิมพ์.
- สาริกา ราชบุญทอง. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อรชร กิตติชนม์ธวัช. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิง
สร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Alonso-Tapia, J., & Pardo, A. (2006). Assessment of learning environment motivational quality
from the point of view of secondary and high school learners. *Learning and
Instruction, 16*(4), 295-309
- Maxwell, L. E. & Chmielewski, E. J. (2008). Environmental personalization and elementary
school children's self-esteem. *Journal of Environmental Psychology, 28*(2), 143-153

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้
การประกอบอาหารไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
OUTCOMES OF PROJECT-BASED LEARNING FOR THE THAI COOKING UNIT FOR
HIGHER VOCATIONAL CERTIFICATE STUDENTS

ณัชชา วารายานนท์¹, นฤมล ภูสิงห์², และสมทรัพย์ ภูโสดา³

Nachcha Warayanon¹, Narumol Pusing², and Somsup Phusoda³

^{1,2}คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

³สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1,2}Faculty of Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University

³Educational Administration, Sripatum University

e-mail: mooknachcha@hotmail.com

Received: February 3, 2025 Reviewed: March 12, 2025 Revised: April 12, 2025 Accepted: April 28, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 3) เปรียบเทียบความสามารถในการทำโครงงาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 5 คน จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย 2) แบบประเมินทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ 4) แบบประเมินความสามารถในการทำโครงงาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน มีทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 อยู่ในระดับดีมาก
2. นักศึกษาที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อยู่ในระดับดีมาก

3. นักศึกษาที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน มีความสามารถในการทำโครงงาน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน, ทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร, ความคิดสร้างสรรค์, ความสามารถในการทำโครงงาน

Abstract

This research aimed to 1) compare the cooking skills of higher vocational certificate students studying in the Thai Cooking Learning Unit using project-based learning after the study with the criteria of 80%; 2) compare the creativity of higher vocational certificate students studying in the Thai Cooking Learning Unit using project-based learning after the study with the criteria of 80%; 3) compare the project management ability of higher vocational certificate students studying in the Thai Cooking Learning Unit using project-based learning after the study with the criteria of 80%. The target group consisted of 5 students studying in the Higher Vocational Certificate Program at Ban Phai Vocational College in the first semester of the academic year 2024. They were selected by a purposive sampling method. The research tools included 1) a project-based learning plan for the Thai Cooking Learning Unit, 2) a cooking skills assessment form, 3) a creativity assessment form, and 4) a project management ability assessment form. The statistic methods used for analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The findings were as follows.

1. The students who learned through project-based learning demonstrated cooking skills exceeding the criteria of 80%, achieving a very good level.
2. The students who learned through project-based learning exhibited creativity above the criteria of 80%, achieving a very good level.
3. The students who learned through project-based learning showed project management ability surpassing the criteria of 80%, achieving a very good level.

Keywords: Project-based learning, cooking skills, creativity, project management ability

บทนำ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาอาหารและโภชนาการ มุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ โดยรายวิชา อาหารไทย (รหัส 30404-2004) เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเข้าใจประเภทของอาหารไทย อาหารไทยโบราณ และอาหารไทยในวรรณคดี รวมถึงการเลือกใช้วัตถุดิบ อุปกรณ์ และ

เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผู้เรียนจะได้ฝึกประกอบอาหาร ตกแต่งอาหารในโอกาสต่าง ๆ ดัดแปลงอาหารเหลือใช้ คิดค้นทุน ทำตำรับมาตรฐาน และจัดแสดงผลงาน ทั้งนี้ ยังส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ความรับผิดชอบ มีวินัย และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565, น. 105) เพื่อความก้าวหน้าของการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักการและแนวคิดที่นำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพที่เหมาะสม คือ การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) ที่ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivist learning theory) ซึ่งมีแนวคิดที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งในทฤษฎีนี้มีหลักการ คือ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้สร้างความรู้ที่เป็นของตนเองขึ้นมา จากความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือจากความรู้ที่รับเข้ามาใหม่ นำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีเรียน วิธีสอนแนวใหม่ โดยครูไม่ใช่ผู้จัดการทุกสิ่งทุกอย่าง ผู้เรียนต้องได้ลงมือปฏิบัติเอง สร้างความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจของตนเอง และมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น (Active learning) (ไพศาล สุวรรณน้อย, 2558, น. 2) การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานเป็นวิธีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้และทักษะผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้าและการใช้ความรู้ในชีวิตจริง ขับเคลื่อนผ่านกิจกรรมและการแก้ปัญหาที่ท้าทายร่วมกัน โดยมีผลงานที่แสดงถึงศักยภาพและความสำเร็จของผู้เรียน เสริมสร้างทักษะในการแก้ปัญหาและทักษะกระบวนการในการทำงาน และฝึกทักษะการใช้เครื่องมือ ทักษะการเคลื่อนไหวทางกายที่เป็นเรื่องจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเรื่องทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานนี้จะช่วยส่งเสริมความเชื่อมั่นในความสามารถเชิงสร้างสรรค์ ฝึกฝนกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างใฝ่รอบในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติที่ความคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถพัฒนาได้ และเป็นสิ่งจำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นในทุกคน (ชฎารัตน์ เสงษ์ภูิกุล, 2566, น. 124-129)

ข้อมูลย้อนหลังด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผลการประเมินทักษะปฏิบัติการประกอบอาหารไทยของนักศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 78 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการพัฒนาทักษะปฏิบัติการประกอบอาหารให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นได้ รวมถึงผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาด้านทักษะและการประยุกต์ใช้นั้นสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้นจนอยู่ในระดับดีเลิศหรือยอดเยี่ยมได้ จึงควรมีการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรวมถึงครูผู้สอน ไม่มุ่งเน้นเพียงแค่ในตำราเอกสารแบบเรียนปกติ ผู้เรียนจะต้องสร้างองค์ความรู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยที่ครูผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและสร้างผลงานด้วยตนเอง เพื่อเป็นพื้นฐานในการต่อยอดและเป็นประสบการณ์สำหรับผู้เรียน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนด้านสายวิชาชีพจะมุ่งเน้นด้านการลงมือปฏิบัติจริงสอดคล้องกับความรู้ด้านทฤษฎี ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ โดยผู้เรียนจะมีปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วางแผนบริหารจัดการ ตัดสินใจและแก้ปัญหา มีทักษะการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการสร้างงานให้สอดคล้องกับวิชาชีพและการพัฒนางานอาชีพอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2565, น. 8)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้รายวิชาอาหารไทยให้กับผู้เรียน เน้นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางด้านวิชาชีพ เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระวิชาและความรู้เกี่ยวกับการทำโครงงาน มีทักษะปฏิบัติได้จริง เกิดทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ผู้วิจัย

จึงได้จัดทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย สำหรับ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านทักษะปฏิบัติและความคิด สร้างสรรค์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการต่อยอดและเป็นประสบการณ์สำหรับผู้เรียน ที่จะส่งผลอันเป็นประโยชน์ต่อการ ผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพและศักยภาพ เป็นผู้เรียนด้านสายวิชาชีพที่มีความรู้ และทักษะปฏิบัติ ที่จะช่วยให้ผู้เรียน ประสบผลสำเร็จและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น สามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยประกอบไปด้วย

- 1) เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลังเรียนเทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 80
- 2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการ เรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80
- 3) เปรียบเทียบความสามารถในการทำโครงงาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลังเรียนเทียบกับ เกณฑ์ร้อยละ 80

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย มีทักษะปฏิบัติการประกอบอาหารสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80
2. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน หน่วย การเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80
3. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่เรียนโดยใช้ การจัดการเรียนรู้โครงงาน เป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย มีความสามารถในการทำโครงงานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การ ประกอบอาหารไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาวิจัย โดยมีวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ชั้นปีที่ 1 และ 2 ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ จำนวน 12 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ชั้นปีที่ 2 ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาอาหารไทย จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการทำโครงงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 4 แผน จำนวน 20 ชั่วโมง ผ่านการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.06 หมายความว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 แบบประเมินทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ (Rating scale) กำหนดหัวข้อการประเมินทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมงาน ด้านกระบวนการ และด้านผลงาน รวมทั้งสิ้น 10 ข้อ มีค่าความตรง (Validity) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 มีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.89

3.3 แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ (Rating scale) กำหนดหัวข้อการประเมินทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และ ความคิดละเอียดลออ มีค่าความตรง (Validity) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.87

3.4 แบบประเมินความสามารถในการทำโครงงาน ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ (Rating scale) กำหนดหัวข้อการประเมินตามขั้นตอนการทำโครงงาน ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การสำรวจค้นหาปัญหา การวางแผน การรวบรวมข้อมูล การลงมือปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล และการนำเสนอผลงาน มีค่าความตรง (Validity) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.88

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ และแบบประเมินความสามารถในการทำโครงการ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนตามรายชื่อ

4.2 นำแบบประเมินทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ และแบบประเมินความสามารถในการทำโครงการ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาว่าแบบประเมินแต่ละข้อสอดคล้องตามจุดประสงค์ ความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนตามรายด้าน โดยใช้แบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตรวจสอบพิจารณาให้คะแนน และนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 7 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่นใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างกัน (Intra-Reliability) ผู้ประเมิน 2 คน เป็นครูสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเรียนการสอนติดต่อกัน 4 สัปดาห์ รวมเวลาที่ดำเนินการทดลองสอน 20 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังเรียน ระยะเวลาในการทดลองคือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 อธิบายและชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอน

5.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงการเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 4 แผน รวมเวลา 20 ชั่วโมง

5.3 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยการประเมินทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร การประเมินความคิดสร้างสรรค์ และการประเมินความสามารถในการทำโครงการ บันทึกคะแนนของนักศึกษาแต่ละคน และนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ยที่นักเรียนทำได้

5.4 ทำการสรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูลกับเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

1) เกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร

ช่วงคะแนน	33 – 40	มีทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก
	25 – 32	มีทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับดี
	17 – 24	มีทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้
	10 – 16	มีทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับปรับปรุง

3) เกณฑ์การประเมินความคิดสร้างสรรค์

ช่วงคะแนน	13 – 16	มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก
	10 – 12	มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดี
	7 – 9	มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับพอใช้
	4 – 6	มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปรับปรุง

4) เกณฑ์การประเมินเกณฑ์การประเมินความสามารถในการทำโครงการงาน

ช่วงคะแนน 33 – 40	มีความสามารถในการทำโครงการงานอยู่ในระดับดีมาก
25 – 32	มีความสามารถในการทำโครงการงานอยู่ในระดับดี
17 – 24	มีความสามารถในการทำโครงการงานอยู่ในระดับพอใช้
10 – 16	มีความสามารถในการทำโครงการงานอยู่ในระดับปรับปรุง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับตัวชี้วัด (IOC) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 126) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอตามประเด็น ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การประเมิน (40 คะแนน)	N	เกณฑ์ ร้อยละ 80	μ	ร้อยละ	σ	Binomial Test	Exact Sig. (1-tailed)
ความสามารถ ในการทำโครงการงาน	5	32.00	36.20	90.50	0.29	.80	.328

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะปฏิบัติการประกอบอาหารของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 คิดเป็นร้อยละ 90.50 แปลผลได้ว่ามีทักษะปฏิบัติการประกอบอยู่ในระดับดีมาก จากการทดสอบโดยใช้ Binomial Test มีค่าเท่ากับ.328 ดังนั้น นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การประเมิน (16 คะแนน)	N	เกณฑ์ ร้อยละ 80	μ	ร้อยละ	σ	Binomial Test	Exact Sig. (1-tailed)
ความคิด สร้างสรรค์	5	12.80	13.23	82.50	0.84	.80	.328

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 คิดเป็นร้อยละ 82.50 แปลผลได้ว่ามีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก จากการทดสอบโดยใช้ Binomial Test มีค่าเท่ากับ .328 ดังนั้น นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการทำโครงงาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการทำโครงงาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การประเมิน (40 คะแนน)	N	เกณฑ์ ร้อยละ 80	μ	ร้อยละ	σ	Binomial Test	Exact Sig. (1-tailed)
ความสามารถ ในการทำโครงงาน	5	32.00	34.60	86.50	0.55	.80	.328

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการทำโครงงานของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 คิดเป็นร้อยละ 86.50 แปลผลได้ว่ามีความสามารถในการทำโครงงานอยู่ในระดับดีมาก จากการ

ทดสอบโดยใช้ Binomial Test มีค่าเท่ากับ.328 ดังนั้น นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลของการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย มีทักษะปฏิบัติการประกอบอาหารสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 แปลผลได้ว่ามีทักษะปฏิบัติการประกอบอาหารอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อ พบว่า นักศึกษามีทักษะด้านผลงานมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านกระบวนการ และด้านการเตรียม ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักศึกษาได้เลือกทำโครงงานที่ตนสนใจ โดย ร่วมกันสำรวจ สังเกต กำหนดเรื่องที่ตนสนใจ วางแผนในการทำโครงงานร่วมกัน ศึกษาหาข้อมูลความรู้ที่จำเป็น และลงมือปฏิบัติงานตามแผน งานที่วางไว้ ซึ่งการฝึกทักษะต่าง ๆ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองทุกขั้นตอน ตามลำดับทักษะที่ตนเองมีอยู่ โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ และสนับสนุนการแก้ไขปัญหา นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ รวมถึงจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการศึกษา สำรวจ/ค้นคว้า ทดลอง และคิดค้น ซึ่งได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบบูรณาการซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชาตรี เกิดธรรม (2547, น. 5) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ที่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดและได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เป็นการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนโดยวิธีเรียนรู้ของตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งรู้จักวางแผนการทำงานการลงมือปฏิบัติได้ ตรวจสอบผลงานเพื่อการปรับปรุงงานหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติด้วยตนเอง และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น. 1) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ หรือการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกศึกษาตามความสนใจของตนเองหรือของกลุ่ม เป็นการตัดสินใจร่วมกันจนได้ชิ้นงานที่สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ได้ในชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของกนกนภัส สีหราช และ วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ (2563, น. 115) ได้ทำการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ เรื่องการถนอมอาหารและการแปรรูปอาหาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเวียงชัยวิทยาคม พบว่า ทักษะอาชีพของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 94.47 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และอานนท์ พิลาก (2560, น. ค-ง) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงงานกลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลของการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 แปลผลได้ว่ามีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิด ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาได้ออกแบบอาหารไทย โดยที่สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองลงไปในชิ้นงานได้อย่างเต็มที่ ทั้งในส่วนของพัฒนาตำรับมาตรฐานอาหารไทย และการจัดตกแต่งอาหาร ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของกอร์ดอน (Gordon, 1961, p. 345) กล่าวว่า กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ไม่ใช่สิ่งลึกลับสามารถอธิบายได้และสามารถให้ฝึกฝนบุคคลมีระดับความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นได้ หากมีโอกาสได้ลองคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่เคยคิดมาก่อน หรือคิดโดยสมมติตัวเองเป็นคนอื่นและถ้ายิ่งให้บุคคลจากหลายกลุ่มประสบการณ์มาช่วยกันแก้ปัญหา ก็จะได้วิธีการที่หลากหลายมากขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับกลยุทธ์การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในชั้นเรียนของออร์มรอต (Ormrod, 2006, pp. 285-286) ที่ว่าการให้อิสระและความปลอดภัยแก่นักเรียนให้คิดอย่างสร้างสรรค์ไม่กลัวว่าความคิดของตนนั้นจะถูกหรือผิด กระตุ้นให้นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมโดยไม่มีการประเมินผลว่าสิ่งที่นักเรียนคิดนั้นถูกหรือผิด ทำให้นักเรียนกล้าที่จะคิดอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของนางลักษณ์ เขียวมณี, สุวรรณมา จุ้ยทอง และ พิทักษ์นิลนพคุณ (2563, น. 1-2) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน พบว่าความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

3. ผลของการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถในการทำโครงงาน โดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การประกอบอาหารไทย มีความสามารถในการทำโครงงานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 แปลผลได้ว่ามีความสามารถในการทำโครงงานอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อ พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการทำโครงงานด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผน การนำเสนอผลงาน การสำรวจค้นหา การรวบรวมข้อมูล และการลงมือปฏิบัติ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานนี้เป็นการทำงานที่เน้นกระบวนการแก้ไขปัญหาโดยใช้ขั้นตอนทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นระบบ เมื่อนักศึกษาเรียนรู้และเข้าใจกระบวนการของการทำโครงงานแล้ว จึงทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานนี้ส่งเสริมให้นักศึกษาให้มีการร่วมมือกันคิดวางแผน และลงมือปฏิบัติจริง นำไปสู่การเรียนรู้เพิ่มพูนทักษะปฏิบัติการประกอบอาหาร และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งวรภรณ์ ตรีภูมิตนงค์ (2551, น. 25) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมการปฏิบัติโครงงานตามที่สมาชิกภายในกลุ่มได้ร่วมกันวางแผนไว้เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน

ได้รับประสบการณ์ตรงจากการกระทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม อีกทั้งยังเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งในและนอกกลุ่มเป็นการฝึกการทำงานในชีวิตจริงที่ต้องการ มีการพึ่งพาอาศัยผู้อื่นรู้จักให้รู้จักรับฝึกการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า รู้จักการวางแผนการทำงาน นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เมธาวิ โสรเนตร (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคอมพิวเตอร์และความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอยู่ในระดับสูง และวัชรภรณ์ ประภาสะโนบล, ศิริวรรณ วณิชพัฒน์วรชัย และอุบลวรรณ ส่งเสริม (2566, น. 21) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูโดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการสอนแบบสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียนพบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาครูหลังใช้รูปแบบนักศึกษาครูมีความสามารถในการทำโครงงานอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรนำเอาวิธีการจัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยการจัดการเรียนรู้ควรเป็นคาบชั่วโมงเรียนตั้งแต่ 2 ชั่วโมงขึ้นไป เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาดำเนินกระบวนการกลุ่ม

1.2 เวลาในการจัดการเรียนรู้ควรยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ผู้สอนต้องให้นักเรียนปรึกษาและวางแผนนอกเวลา และจัดเตรียมอุปกรณ์ล่วงหน้า เพื่อให้กระบวนการทำงานของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ

1.3 รายวิชาอาหารไทย เป็นรายวิชาการสอนแบบลงมือปฏิบัติ ต้องคำนึง ระดับความสามารถของผู้เรียน โดยในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ควรเน้นกระบวนการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของ บลูม ในระดับที่ 3-4 คือ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ได้ และการคิดวิเคราะห์

2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาการเรียนรู้รูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานกับ นักศึกษา ระดับชั้นอื่น ๆ หรือปรับเปลี่ยนประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาขาวิชาอื่น

2.2 ควรทำการศึกษาผลของการเรียนรู้รูปแบบการพัฒนาทักษะกระบวนการ ทำงานที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความคงทนในการเรียนรู้ เป็นต้น

2.3 ควรนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการพัฒนากระบวนการทำงานไปทดลองหาประสิทธิภาพกับนักศึกษาหลาย ๆ สถานศึกษาเพื่อจะได้ข้อสรุปผลการวิจัยกว้างขวางมาก ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กนกนภัส สีราช และ วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2563). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ เรื่องการถนอมอาหารและ การแปรรูปอาหาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเวียงชัยวิทยาคม. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ, 14(1), 115-127.

- ชาติรี เกิดธรรม. (2547). **เทคนิคการสอนแบบโครงการ**. สุวีริยาสาส์น.
- ชฎารัตน์ เสงษ์ภูิกุล.(2566). ความคิดสร้างสรรค์: เกิดขึ้นเองหรือพัฒนาได้. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี**. 13(2), 122- 130
- นงลักษณ์ เขียวมณี. (2563). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2558). **เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเรียนการสอน**. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เมธาวิ โสรเนตร. (2560). **การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคอมพิวเตอร์และความสามารถในการทำโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2551). **แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ**. เอ็มไอทีพรีนติ้ง.
- วัชรภรณ์ ประภาสะโนบล, ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย และอุบลวรรณ ส่งเสริม. (2566). ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูโดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการสอนแบบสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักเรียน. **วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์**, 38(1), 21-34.
- วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่. (2565). **รายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2565**. วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2565). **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 (ปรับปรุง พ.ศ. 2565) ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ**. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ** (พิมพ์ครั้งที่ 1). ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อานนท์ พิลาก. (2560). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติการอาชีพ โดยใช้รูปแบบโครงการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Gordon, W.J.J. (1961). **Synerctics: The Development of Creative Capacity**. Harper & Brothers.
- Ormrod, J.E. (2006). **Educational Psychology: Developing Learners**. Pearson Merrill Prentice Hall.

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

CREATIVE LEADERSHIP OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE VUCA
WORLD UNDER THE UBONRATCHATHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 4

บุญประไพ พวงมาลา¹, อรรณพร พรรณทอง², และ ชวนคิด มะเสนา^{3*}

Bunpraphai Pungmala¹, Attaporn Wannathong², and Chuankid Masena^{3*}

^{1,2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

^{1,2,3} Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

e-mail: Bunpraphai.pg66@ubru.ac.th

Received: June 5, 2025

Reviewed: June 23, 2025

Revised: July 24, 2025

Accepted: July 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์การทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและผู้บริหาร รวม 291 คน แบ่งเป็นครู 264 คน และผู้บริหาร 27 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 41 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.99 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และค่าเอฟ (F -test) พร้อมการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน
3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล คาดการณ์อนาคต เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่น ปรับตัวในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือขับเคลื่อน

สนับสนุนบุคลากรผ่านการยอมรับและเปิดโอกาสพัฒนาศักยภาพ รวมถึงส่งเสริมการทำงานเป็นทีมแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้มั่นคง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ยุคโลกพลิกผัน

Abstract

This research aimed to 1) examine the level of creative leadership among school administrators in the VUCA World under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 4; 2) compare the perceptions of teachers and school administrators regarding the creative leadership of school administrators, classified by position, educational qualifications, and work experience; and 3) explore guidelines for developing creative leadership among school administrators in the VUCA World. The sample consisted of 291 participants, comprising 264 teachers and 27 school administrators, selected through stratified random sampling. The research instruments were a 41-item questionnaire using a 5-point Likert scale, with a reliability coefficient of 0.99, and a structured interview form. Data were analyzed using frequency, percentage, mean (M), standard deviation (SD), t-test, F-test, and Scheffé's method for pairwise comparisons.

The research revealed the following findings:

1. The overall level of creative leadership among school administrators in the VUCA World under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 4 was high.
2. A comparison of the opinions of school administrators and teachers regarding creative leadership of school administrators, classified by position and work experience, indicated statistically significant differences at the .01 level. However, no significant differences were found based on educational qualifications.
3. Regarding the guidelines for developing creative leadership among school administrators in the VUCA World under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 4, school administrators should possess a broad, forward-thinking vision to anticipate future changes and respond effectively to uncertainties. They should also be flexible and adaptable in unpredictable situations, foster an open and collaborative working environment, and promote imagination and creativity. Furthermore, technology should be utilized as a driving force. School administrators also should support personnel by recognizing their potential, providing opportunities for development, and encouraging participatory teamwork to establish a stable organizational culture.

Keywords: Creative Leadership, VUCA World

บทนำ

ในสภาวะปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจระดับโลก ซึ่งนำไปสู่การแข่งขันที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความผันผวนในหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคการศึกษา การดำเนินธุรกิจ หรือการปรับตัวขององค์กรที่ไม่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้ทัน ส่งผลให้บางองค์กรและบางอาชีพต้องเลิกกิจการหรือสูญหายไปจากระบบเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันก็มีการเกิดขึ้นของอาชีพใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับโลกยุคดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นนี้ทำให้การเรียนรู้จำเป็นต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง โดยต้องอาศัยผู้นำทางการศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ ซึ่งสามารถสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีคุณภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคใหม่ได้อย่างแท้จริง รวมไปถึงการพัฒนาเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดด การแข่งขันที่ทวีความรุนแรง และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ต่างส่งผลกระทบต่อองค์กรในทุกภาคส่วนอย่างมีนัยสำคัญ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำในทุกระดับจะต้องมีความสามารถในการปรับตัว วางแผน และขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืนในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นนี้ (เจริญ ภูวิจิตร, 2565, น. 2)

โลกยุคพลิกผัน (VUCA World) เป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากโลกปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านธุรกิจ เศรษฐกิจ และการศึกษา ส่งผลให้องค์กรและบุคคลต้องปรับตัวต่อความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความไม่มั่นคงและความไม่คุ้นชินกลายเป็นเรื่องปกติ หากไม่สามารถปรับตัวได้ทันท่วงที ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงาน การดำเนินชีวิต และโอกาสในการแข่งขัน ซึ่งอาจนำไปสู่ความยากลำบากในการหางาน ความไม่มั่นคงในชีวิต และความสัมพันธ์ที่ลดลงระหว่างบุคคลกับองค์กร VUCA ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ Volatility (ความผันผวน) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่สามารถคาดการณ์ได้ จำเป็นต้องติดตามข่าวสารอยู่เสมอ รู้เท่าทันสื่อ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว Uncertainty (ความไม่แน่นอน) หมายถึง สภาวะที่การคาดการณ์ลำบากและตัดสินใจได้ยาก จึงต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงภาวะผู้นำที่สามารถตัดสินใจอย่างเด็ดขาดในสภาวะที่ไม่แน่นอนได้ Complexity (ความซับซ้อน) หมายถึง ความยุ่งยากที่เพิ่มขึ้นและมีปัจจัยหลายด้านที่เกี่ยวข้องกันอย่างไม่เป็นระบบ ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการลดความซับซ้อนและทำให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น Ambiguity (ความคลุมเครือ) หมายถึง ความไม่ชัดเจนของสถานการณ์หรือผลลัพธ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีความฉลาดทางการสื่อสาร และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กมลชนก เช่นแก้ว และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล, 2568, น. 113-130) จากสภาวะดังกล่าว องค์กรทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อรับมือกับสภาวะ VUCA โดยการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีความยืดหยุ่นและส่งเสริมการเรียนรู้ บุคลากรควรได้รับการสนับสนุนและเสริมพลังใจในการพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์และเปิดโอกาสในการนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ การสร้างทีมงานที่มีศักยภาพในการทำงานร่วมกันยังเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคพลิกผัน

โดยต้องวางแผนที่เท่าทันและพร้อมก้าวนำการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รวมถึงต้องมีแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะและความสามารถเพียงพอ ในการรับมือกับกระแสของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในโลกยุคพลิกผัน (VUCA World) เนื่องจากสามารถช่วยให้องค์กรและบุคลากรปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไม่แน่นอนและคาดเดาได้ยาก โดยผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ยืดหยุ่น เปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และพร้อมปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ยังมีบทบาทในการ สร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม โดยกระตุ้นให้บุคลากรกล้าคิด กล้าเสนอแนวคิดใหม่ ๆ และคิดนอกกรอบ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาการทำงานให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความซับซ้อนและคลุมเครือ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังแสดงบทบาท วิสัยทัศน์และความกล้าในการตัดสินใจ ที่มีความรวดเร็วและยืดหยุ่น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถก้าวข้ามความไม่แน่นอนและความผันผวนได้อย่างมั่นคง อีกทั้งผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังให้ความสำคัญกับการ สร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม โดยเน้นการสร้างแรงบันดาลใจ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเปิดพื้นที่ให้ทีมงานได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันและมุ่งมั่นในการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมขององค์กร การนำความคิดสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้ในทุกมิติของการบริหารจึงเป็นแนวทางที่ช่วยสร้างความยืดหยุ่น เสริมสร้างศักยภาพในการปรับตัว และผลักดันให้องค์กรสามารถพัฒนาและเติบโตได้อย่างยั่งยืนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุค VUCA ทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงในระยะยาว จากความเป็นมาและความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ได้กล่าวถึง จึงมีความสนใจในการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 เพื่อวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และค้นหาแนวทางในการพัฒนาอย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองได้อย่างทันที่และเหมาะสมในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลก
พลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

สมมุติฐานการวิจัย

ผู้บริหาร ครู ที่มีตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 141 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,171 คน
จำแนกเป็นครูผู้สอน จำนวน 1,061 คน และผู้บริหารสถานศึกษา 110 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวน 141 โรงเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (1970, pp. 608-610) โดยสุ่มแบบชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด
291 คน ได้แก่ ครูผู้สอน 264 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาโดยคัดเลือก
แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 3 คนและครู 3 คน ซึ่งใช้วิธี
การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็น แนวทางและ
กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

ผู้บริหารโดยคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง คือ 1) มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษามากกว่า 10 ปีขึ้นไป
2) มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการยอมรับของผู้บริหารสถานศึกษาและสังคมว่าเป็นแบบอย่างของจิตวิญญาณ
ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ เช่น รางวัลสดุดี รางวัลครูสภา เป็นต้น 3) ได้รับรางวัล
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา อุทิศตนเพื่อประโยชน์แก่วิชาชีพตลอดระยะเวลาของการ
ปฏิบัติงาน เช่น รางวัลทรงคุณค่าของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น
ทางการบริหารการศึกษาจากเครือข่ายมหาวิทยาลัย

ครูผู้สอนโดยคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง คือ 1) มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป 2) มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการยอมรับของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครูและสังคม
ว่าเป็นแบบอย่างของจิตวิญญาณแห่งครู เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ เช่น รางวัลดี รางวัลครูสภา รางวัลครูผู้สอน
ดีเด่น เป็นต้น 3) ได้รับรางวัลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน อุทิศตนเพื่อประโยชน์แก่วิชาชีพ
ตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) ตามวิธีของ Likert แบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งมีลักษณะของเครื่องมือและวิธีการสร้าง ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม (ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน) ประกอบด้วย ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคพลิกผัน จะมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert's Rating Scale) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121)

- 5 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

โดยจะศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 5 ด้าน คือ

- 1. ด้านการมีวิสัยทัศน์
- 2. ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว
- 3. ด้านการมีจินตนาการ
- 4. ด้านการสร้างแรงจูงใจ
- 5. ด้านการทำงานเป็นทีม

ตอนที่ 3 จะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีจินตนาการการสร้างแรงจูงใจ และการทำงานเป็นทีม กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณสมบัติที่กำหนดไว้หรือมีความโดดเด่น มีผลงานที่ได้รับการยอมรับและเป็นแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 6 คน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามา วิเคราะห์ สรุปเป็นภาพรวม เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัยและได้องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน

1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและแนะนำปรับปรุงแก้ไข

1.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 และคำถามเชิงลึกสำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผัน

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแนะนำและดำเนินการปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ

1.5 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้น และผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากเนื้อหาตามนิยามศัพท์เฉพาะ ความถูกต้อง ภาษา ความเหมาะสม และความชัดเจนของข้อคำถาม ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Congruence) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ซึ่งผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง IOC เท่ากับ .50 ขึ้นไป จากการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่าอยู่ระหว่าง .80 – 1.00 และใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 116)

ให้คะแนน 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริง

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถาม หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1.5.1 จบการศึกษาทางด้านการศึกษาและประเมินผล ด้านการวิจัยทางการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

1.5.2 ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ของหน่วยงานการศึกษา อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย หรือครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

1.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่ตัวอย่าง แต่มีความคล้ายคลึงกับตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 50 ฉบับ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

1.8 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 117) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเท่ากับ 0.99

1.9 นำผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

1.10 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน

2.2 ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อเสนอแนะปรับปรุงให้เหมาะสม

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เก็บได้ทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์แบบของแบบสอบถามทุกฉบับ แล้วเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน ดำเนินการ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean: M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) จำแนกตามรายข้อ ในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อใช้ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2560, น. 121)

2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลก พลิกผัน จำแนกตามตำแหน่งและวุฒิการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน โดยการตีความ จำแนก จัดหมวดหมู่ตามประเด็น และอภิปรายสรุป

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีจินตนาการและ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

2.1 ครู และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน จำแนกตาม ตำแหน่ง ดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน จำแนกตามตำแหน่ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค โลกพลิกผัน	ผู้บริหาร สถานศึกษา			ครูผู้สอน			t	p
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.83	.29	มากที่สุด	4.40	.66	มาก	6.16**	.00
2. ด้านความยืดหยุ่นและการ ปรับตัว	4.82	.28	มากที่สุด	4.34	.75	มาก	6.78**	.00
3. ด้านการมีจินตนาการ	4.86	.20	มากที่สุด	4.35	.70	มาก	8.82**	.00
4. ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.91	.15	มากที่สุด	4.45	.61	มาก	9.87**	.00
5. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.94	.10	มากที่สุด	4.38	.67	มาก	12.28**	.00
รวม	4.88	.18	มากที่สุด	4.39	.65	มาก	9.31**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ตามลำดับดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.88$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการทำงาน เป็นทีม ($M = 4.94$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ($M = 4.82$)

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลก พลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($M = 4.39$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ($M = 4.45$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ($M = 4.34$) เมื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ครู และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค โลกพลิกผัน	ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี			t	p
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.41	.70	มาก	4.51	.51	มากที่สุด	-1.49	.14
2. ด้านความยืดหยุ่นและการ ปรับตัว	4.35	.75	มาก	4.45	.69	มาก	-1.14	.26
3. ด้านการมีจินตนาการ	4.40	.71	มาก	4.37	.65	มาก	.37	.71
4. ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.51	.63	มากที่สุด	4.45	.52	มาก	.72	.47
5. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.34	.72	มาก	4.61	.46	มากที่สุด	-3.89**	.00
รวม	4.40	.68	มาก	4.48	.55	มาก	-1.03	.30

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครู และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผันจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1 ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2	6.87	3.43	8.68**	.00
	ภายในกลุ่ม	288	113.94	.40		
	รวม	290	120.81			
2 ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	9.39	4.69	9.26**	.00
	ภายในกลุ่ม	288	145.96	.51		
	รวม	290	155.35			
3 ด้านการมีจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	13.32	6.66	15.52**	.00
	ภายในกลุ่ม	288	123.62	.43		
	รวม	290	136.94			
4 ด้านการสร้างแรงจูงใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	8.39	4.20	12.70**	.00
	ภายในกลุ่ม	288	95.15	.33		
	รวม	290	103.54			
5 ด้านการทำงานเป็นทีม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.09	1.54	3.66*	.03
	ภายในกลุ่ม	288	121.64	.42		
	รวม	290	124.73			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	7.52	3.76	9.77**	.00
	ภายในกลุ่ม	288	110.81	.38		
	รวม	290	118.33			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการ

มีวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ด้านการมีจินตนาการ ด้านการสร้างแรงจูงใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการทำงานเป็นทีม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffé ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน	ประสบการณ์ในการทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	(M)	4.38	4.64	4.27	
		น้อยกว่า 5 ปี	4.38	-	-.26*	.12
		ตั้งแต่ 5 - 10 ปี	4.64	-	-	.38*
		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.27	-	-	-
2	ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว	(M)	4.30	4.62	4.19	
		น้อยกว่า 5 ปี	4.30	-	-.32*	.11
		ตั้งแต่ 5 - 10 ปี	4.62	-	-	.43*
		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.19	-	-	-
3	ด้านการมีจินตนาการ	(M)	4.35	4.66	4.11	
		น้อยกว่า 5 ปี	4.35	-	-.31*	.23
		ตั้งแต่ 5 - 10 ปี	4.66	-	-	.54*
		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.11	-	-	-
4	ด้านการสร้างแรงจูงใจ	(M)	4.48	4.68	4.25	
		น้อยกว่า 5 ปี	4.48	-	-.20*	.24*
		ตั้งแต่ 5 - 10 ปี	4.68	-	-	.44*
		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.25	-	-	-
5	ด้านการทำงานเป็นทีม	(M)	4.35	4.57	4.37	
		น้อยกว่า 5 ปี	4.35	-	.22*	-.03
		ตั้งแต่ 5 - 10 ปี	4.57	-	-	.20
		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.37	-	-	-
รวม		(M)	4.38	4.64	4.24	
		น้อยกว่า 5 ปี	4.38	-	-.26*	.14
		ตั้งแต่ 5 - 10 ปี	4.64	-	-	.40*
		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	4.24	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว และด้านการมีจินตนาการ ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับตั้งแต่ 5 - 10 ปี และตั้งแต่ 5 - 10 ปี กับมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป แตกต่างกันในด้านการสร้างแรงจูงใจ ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับตั้งแต่ 5 - 10 ปี และน้อยกว่า 5 ปี กับมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป และตั้งแต่ 5 - 10 ปี กับมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป แตกต่างกันในด้านการทำงานเป็นทีม ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับตั้งแต่ 5 - 10 ปี แตกต่างกัน

3. ข้อมูลจากการสื่อสารส่วนบุคคลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวน 6 ท่าน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และครูผู้สอน 3 คน เลือกด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดังนี้

ด้านการมีวิสัยทัศน์

ประเด็นคำถามที่ 1 สถานศึกษาของท่านมีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน ด้านการมีวิสัยทัศน์อย่างไร

“...ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การบริหารการศึกษาไม่สามารถยึดติดกับแนวทางเดิม ๆ ได้เพราะโลกในปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความสามารถในการมองเห็นภาพรวมของอนาคต เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ การที่ผู้บริหารสามารถปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน และขาดความชัดเจนได้ จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสมกับยุคสมัย ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หรือแม้กระทั่งการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และนวัตกรรม...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูเมือง (ออ่อนอนุเคราะห์) (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2568)

“...ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการปรับตัวต่อสถานการณ์หรือสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงและรวดเร็วอยู่เสมอ เพราะการเปลี่ยนแปลงมักมาพร้อมกับโอกาสใหม่ ๆ การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนจะช่วยให้สามารถค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมในการพัฒนาสถานศึกษาได้ การมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายโดยไม่ยึดติดกับวิธีการเดิม ๆ จะช่วยให้สามารถพัฒนาแนวทางที่สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการเป็นผู้นำทางการศึกษาที่ดีไม่ได้หมายถึงการควบคุมทุกอย่างให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้เท่านั้น แต่ยังสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ

อยู่เสมอ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้และตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

ครูโรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนอนุเคราะห์) (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2568)

“... บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการคาดการณ์อนาคตและการพัฒนาแผนกลยุทธ์ การศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งคาดการณ์ได้ยาก ขาดความชัดเจน ทั้งในด้านเทคโนโลยี นโยบายของภาครัฐ แนวโน้มทางสังคม และพฤติกรรมของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการคาดการณ์แนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นโอกาสและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นล่วงหน้า ทำให้สามารถกำหนดแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมได้อย่างทันที่...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัววัด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

“...การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วส่งผลให้รูปแบบการเรียนการสอนต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล หากผู้บริหารสามารถมองเห็นแนวโน้มนี้ล่วงหน้า ก็จะสามารถจัดหาเครื่องมือ เทคโนโลยี และพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในยุคใหม่ นอกจากการคาดการณ์แล้ว การพัฒนาแผนกลยุทธ์ก็เป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญของผู้บริหาร เพราะแผนกลยุทธ์เป็นแนวทางที่ช่วยให้สถานศึกษามีทิศทางในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจน และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนที่ดีจะช่วยให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคง ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ควรส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแนวทางใหม่ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายมีความพร้อมในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง และควรให้ความสำคัญกับการอบรมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

ครูโรงเรียนบ้านบัววัด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

“...ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรมภายในสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายและเปิดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และนวัตกรรมถือเป็นหัวใจหลักที่ช่วยให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรและนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้และทดลองสิ่งใหม่ ๆ จะช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา นอกจากนี้การสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ยังช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว เพราะเมื่อบุคลากรมีความรู้และทักษะที่ทันสมัย จะสามารถปรับตัวต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ดียิ่งขึ้น การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) จึงควรเป็นแนวทาง

ที่สถานศึกษาต้องปลูกฝังให้กับบุคลากรและผู้เรียน เพื่อให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงตนเองได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำขวาง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 31 มกราคม 2568)

“...ในยุคที่เต็มไปด้วยวิกฤติและความท้าทายกลายเป็นสิ่งที่ทุกองค์กร รวมถึงสถานศึกษาต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี สถานการณ์เศรษฐกิจ ปัญหาสังคมหรือการแพร่ระบาดของโรคที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนเช่นนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความกล้าที่จะปรับเปลี่ยนแนวคิดของตน เพื่อที่จะสามารถนำพาสถานศึกษาให้ก้าวข้ามอุปสรรคและใช้โอกาสจากวิกฤติให้เกิดประโยชน์สูงสุด การเปลี่ยนแปลงแนวคิดถือเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนา ผู้บริหารที่ยึดติดกับวิธีการเดิม ๆ โดยไม่ยอมปรับตัวอาจทำให้สถานศึกษาเผชิญกับปัญหาที่แก้ไขได้ยากในทางกลับกัน หากผู้บริหารมีความกล้าที่จะเปิดใจและปรับเปลี่ยนแนวคิด ก็จะสามารถมองเห็นทางเลือกใหม่ ๆ ที่อาจนำไปสู่การพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ระบบการศึกษาได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง การเรียนการสอนแบบเดิมไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ ผู้บริหารที่มีความกล้าหาญและยืดหยุ่นจะมองหาวิธีการปรับเปลี่ยนแนวทางการเรียนการสอน เช่น การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

ครูโรงเรียนบ้านคำขวาง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 31 มกราคม 2568)

ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว

ประเด็นคำถามที่ 2 สถานศึกษาของท่านมีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัวอย่างไร

“...การปรับตัวเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทัศนคติที่เปิดกว้างและพร้อมรับมือกับความไม่แน่นอน รวมถึงการปรับกลยุทธ์การบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องมีเพื่อความสำเร็จในระยะยาว การปรับกลยุทธ์การบริหารให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถตอบสนองต่อความท้าทายต่าง ๆ ได้ทันท่วงที โดยการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองเป็นสิ่งสำคัญ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้บุคลากรทุกคนสามารถพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ ๆ อยู่เสมอ นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานจะช่วยให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานอย่างเต็มที่และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนอนุเคราะห์) (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2568)

“...การส่งเสริมให้บุคลากรได้เรียนรู้ตลอดเวลาและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและเติบโตไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมและการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ให้กับบุคลากร รวมไปถึงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี

ในการเรียนรู้ก็เป็นอีกเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ที่ทันสมัยและสามารถปรับตัวเข้ากับโลกยุคดิจิทัลได้ การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่ เพียงแต่จะทำให้สถานศึกษาสามารถรับมือกับความท้าทายได้ แต่ยังเป็นการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืนในอนาคต...”

ครูโรงเรียนบ้านคูเมือง (ออ่อนอนุเคราะห์) (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2568)

“...ในปัจจุบันสถานศึกษาต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนที่เกิดจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกองค์กร การพัฒนาทักษะในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และการบริหารความเสี่ยงจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีวิสัยทัศน์ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่สามารถคาดเดาได้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาองค์กรในทิศทางที่เหมาะสม การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่รอบคอบจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกสถานการณ์ โดยการประเมินความเสี่ยงและค้นหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบจากความเสียหายเหล่านั้น นอกจากนี้ การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลจะทำให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างมั่นใจ ขณะเดียวกันก็สามารถมองเห็นภาพรวมของอนาคต ทำให้สถานศึกษาสามารถก้าวผ่านความท้าทายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคง ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเทคโนโลยีสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัววัด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

“...การบริหารที่สามารถวางแผนและปรับตัวได้ดีในทุกสถานการณ์จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความสะดวกในการทำงาน แต่ยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้เร็วขึ้น และสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างครบถ้วนและแม่นยำ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการสถานศึกษาจึงเป็นการตอบโจทย์สำหรับการบริหารในยุคที่เต็มไปด้วยความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องท้ายที่สุด การพัฒนาทักษะการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และการบริหารความเสี่ยงควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีเครื่องมือที่จำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยและสามารถตอบสนองต่อความท้าทายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

ครูโรงเรียนบ้านบัววัด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

“...การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการออกแบบแนวทางพัฒนาสถานศึกษา เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกคนในการตัดสินใจและพัฒนาความก้าวหน้าของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาช่วยให้บุคลากรรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนสถานศึกษา และยังเปิดโอกาสให้พวกเขาเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ที่อาจเป็นจุดเริ่มต้นของนวัตกรรมทางการศึกษา การสนับสนุนการเกิดนวัตกรรมภายในสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคที่เทคโนโลยีและแนวโน้มต่าง ๆ เปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็ว นวัตกรรมจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำเครื่องมือใหม่ ๆ หรือแนวทางการสอนที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนและพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้อย่างตรงจุด ด้วยการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการทำงานที่ยืดหยุ่นและความคิดสร้างสรรค์ สถานศึกษาจะสามารถสร้างทีมงานที่มีความสามารถในการปรับตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีความสามารถในการเผชิญกับความท้าทายในอนาคตและก้าวสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์จะเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำขวาง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 31 มกราคม 2568)

“...ในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ยืดหยุ่น และสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ ภายในสถานศึกษา ผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างบรรยากาศนี้ ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ ไม่เพียงแต่มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา การสนับสนุนการทำงานแบบยืดหยุ่น หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีความยืดหยุ่นในการทำงาน ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนและเลือกวิธีการทำงานได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยไม่ยึดติดกับวิธีการเดิม ๆ ที่อาจไม่สามารถตอบโจทย์ในยุคปัจจุบันได้ดีเท่าที่ควร การทำงานที่ยืดหยุ่นยังช่วยเพิ่มความพึงพอใจและความกระตือรือร้นในการทำงานของบุคลากร ซึ่งส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น...”

ครูโรงเรียนบ้านคำขวาง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 31 มกราคม 2568)

ด้านการมีจินตนาการ

ประเด็นคำถามที่ 3 สถานศึกษาของท่านมีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน ด้านการมีจินตนาการอย่างไร

“...การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หนึ่งในแนวทางที่สำคัญในการทำเช่นนี้ คือ การส่งเสริมแนวคิดเชิงนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษา ผู้บริหารควรเป็นผู้ริเริ่มและสนับสนุนการเปิดกว้างทางความคิด เพื่อให้บุคลากรทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์แนวทางใหม่ ๆ ที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา การสนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษา ช่วยเปิดโอกาสให้เกิดการทดลองและค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับยุคสมัย โดยเฉพาะการปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความสะดวกสบายและประสิทธิภาพในการทำงานทั้งในด้านการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการสื่อสารระหว่างบุคลากร ภายใต้การบริหารจัดการที่มีการพัฒนาตามความเปลี่ยนแปลง...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนนุเคราะห์) (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2568)

“...การเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาเพิ่มพูนประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์ในองค์กร กระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปรับตัวและเรียนรู้ สิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ที่เกิดขึ้น ทั้งในด้านการศึกษาและเทคโนโลยี โดยการสนับสนุนแนวคิดเชิงนวัตกรรมและการริเริ่มแนวทางใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาอย่างก้าวหน้าและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และจะทำให้สถานศึกษามีความยั่งยืนและสามารถเติบโตไปในทิศทางที่ดีได้อย่างต่อเนื่อง...”

ครูโรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนอนุเคราะห์) (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2568)

“...การเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และการมองการณ์ไกลนั้นถือเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การมีจินตนาการและความสามารถในการมองเห็นโอกาสและแนวโน้มในอนาคตจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผนกลยุทธ์ระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการวางแผนดังกล่าวจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นและรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ชัดเจน เมื่อผู้บริหารมีการมองการณ์ไกลจะสามารถกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและวางแผนการดำเนินงานในระยะยาว เพื่อให้องค์กรไปในทิศทางที่ต้องการและสามารถตอบสนองต่อความท้าทายของโลกในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกัน การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ เป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดนอกกรอบ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงความคิดเห็น แนวคิดใหม่ ๆ เหล่านี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและยกระดับการศึกษาให้สามารถปรับตัวและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัววัด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

“...ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดใหม่ ๆ และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในองค์กร เพื่อให้ทุกคนจะสามารถทำงานร่วมกันในการสร้างสรรค์วิธีการหรือโครงการที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการบริหารจัดการที่ดียิ่งขึ้น การเปิดรับและสนับสนุนแนวคิดใหม่ ๆ ยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคดิจิทัล การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การมองการณ์ไกลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงไม่เพียงแต่การคาดการณ์อนาคต แต่ยังเป็นการสร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ การเปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกกระดับ ซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สามารถก้าวทันโลกและเติบโตอย่างยั่งยืน...”

ครูโรงเรียนบ้านบัววัด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

“...ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาไปข้างหน้า โดยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาองค์กรให้เติบโตและสามารถตอบสนองต่อความท้าทายที่เกิดขึ้นในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีสามารถช่วยขยายขอบเขตความคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหารได้ เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือ Big Data ในการวิเคราะห์แนวโน้ม

ทางการศึกษา ซึ่งจะช่วยทำให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างแม่นยำและมีวิสัยทัศน์มากขึ้น การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลยังช่วยพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยทำให้บุคลากรและนักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ และเครื่องมือการศึกษาได้อย่างหลากหลายทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง (Virtual Reality) ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและช่วยทำให้การเรียนรู้มีความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในขณะที่...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำขวาง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 31 มกราคม 2568)

“...ผู้บริหารสามารถพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้จากความล้มเหลวและการปรับตัวอย่างรวดเร็วเมื่อพบอุปสรรค จะทำให้ การเสริมสร้างความกล้าในการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถเติบโตและพัฒนาได้ตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลในการขับเคลื่อน การศึกษาและพัฒนางานองค์กรไปข้างหน้า ทั้งยังต้องเสริมสร้างความกล้าในการเปลี่ยนแปลงและการท้าทายข้อจำกัดเดิม เพื่อให้สถานศึกษามีความยืดหยุ่นและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน...”

ครูโรงเรียนบ้านคำขวาง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 31 มกราคม 2568)

ด้านการสร้างแรงจูงใจ

ประเด็นคำถามที่ 4 สถานศึกษาของท่านมีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน ด้านการสร้างแรงจูงใจอย่างไร

“...การกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายและมีความหมายเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้บุคลากรและนักเรียนมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง โดยที่เป้าหมายเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะมีความสำคัญสำหรับสถานศึกษา แต่ยังสร้างแรงบันดาลใจให้ทุกคนอยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาให้ดีขึ้น การตั้งเป้าหมายที่ท้าทายช่วยสร้างความรู้สึกของการเติบโตและการก้าวไปข้างหน้า นอกจากนี้การถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้ทุกคนในสถานศึกษา ฟังและเข้าใจได้อย่างชัดเจนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะเมื่อทุกคนเข้าใจในวิสัยทัศน์เดียวกันและรู้ว่าเป้าหมายที่กำหนดนั้นมีความหมายอย่างไร ทุกคนก็จะมี ความมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจนของผู้บริหารจะช่วยให้บุคลากรและนักเรียนร่วมมือกันในการทำงานและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูเมือง (ออนอนูเคราะห์) (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2568)

“...การเสริมสร้างกำลังใจในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาและผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา การที่บุคลากรที่มีกำลังใจและความสุขในการทำงานส่งผลดีต่อการเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษาในระยะยาว แนวทางในการเสริมสร้างกำลังใจสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การยอมรับและชื่นชมในความพยายาม การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน การให้โอกาสในการพัฒนาทักษะ การมอบรางวัลและการยกย่อง การให้ความสำคัญกับสุขภาพจิต และการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม รวมไปถึงการสร้างวิสัยทัศน์

ที่ชัดเจนและการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา การมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันและการกระตุ้นให้ทุกคนมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองจะนำไปสู่ความสำเร็จและการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับสถานศึกษาในอนาคต...”

ครูโรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนอนุเคราะห์) (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2568)

“...การให้การยอมรับและส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรถือเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ การยกย่องและให้คำชื่นชมในความสำเร็จของบุคลากรไม่เพียงแต่จะสร้างความภูมิใจให้กับบุคคลนั้น ๆ แต่ยังเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยกระตุ้นความตั้งใจในการทำงานของทุกคนในองค์กร การส่งเสริมให้บุคลากรได้แสดงออกและใช้ศักยภาพที่มีในงานต่าง ๆ จะช่วยให้สถานศึกษามีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้ การส่งเสริมการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องยังทำให้บุคลากรสามารถปรับตัวได้ดีและเติบโตทั้งในด้านการทำงาน และในด้านการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งเสริมพลังบวกก็เป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรใส่ใจ บรรยากาศการทำงานที่ดีสามารถช่วยเพิ่มความกระตือรือร้น ความสุขในการทำงาน และช่วยให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีบรรยากาศที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาจะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อบุคลากรรู้สึกว่าได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากผู้นำ พวกเขาาก็จะมีแรงกระตุ้นในการทำงานอย่างเต็มที่ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทีมงานจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัววัด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

“...การสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ส่งเสริมพลังบวกเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ บรรยากาศการทำงานที่ดีสามารถกระตุ้นความกระตือรือร้นและความสุขในการทำงาน รวมถึงช่วยให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสนับสนุนให้เกิดการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจจะช่วยสร้างความรู้สึกของความเป็นเจ้าของและทำให้บุคลากรรู้สึกถึงความสำคัญในองค์กร การทำงานเป็นทีมจะช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันและสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการทำงานร่วมกันในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่ยังช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเติบโตและการพัฒนาของบุคลากรในทุกด้าน...”

ครูโรงเรียนบ้านบัววัด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

“...สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่จะช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ การส่งเสริมให้บุคลากรมีอิสระในการคิดและกล้าที่จะลองทำสิ่งใหม่ ๆ เป็นการช่วยพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในตัวบุคลากร การเปิดโอกาสให้บุคลากรเสนอความคิดเห็นและทดลองใช้แนวคิดที่สร้างสรรค์ จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งสามารถนำไปสู่การพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพและความคิดสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น และการสนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสทดลองสิ่งใหม่ ๆ จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการเรียนการสอนและ

การบริหารจัดการต่าง ๆ นอกจากการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์แล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดี และแสดงความมุ่งมั่นในการเปลี่ยนแปลง...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำขวาง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 31 มกราคม 2568)

“...ผู้บริหารที่มีทัศนคติที่ดีและสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับทีมงานจะเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนให้กับบุคลากรและนักเรียน โดยการแสดงออกถึงความทุ่มเทและความอดทนในการทำงาน การแสดงความมุ่งมั่นในการเผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ และความพร้อมในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจะทำให้บุคลากรมีความมั่นใจและกล้าที่จะลงมือทำในสิ่งที่ท้าทาย การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารจะช่วยเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรและนักเรียนมุ่งมั่นทำงานให้ประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้ ทั้งนี้การเป็นผู้นำที่มีความมุ่งมั่นและพร้อมรับมือกับความท้าทายจะทำให้ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน...”

ครูโรงเรียนบ้านคำขวาง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

ด้านการทำงานเป็นทีม

ประเด็นคำถามที่ 5 สถานศึกษาของท่านมีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน ด้านการทำงานเป็นทีมอย่างไร

“...การสนับสนุนการทำงานร่วมกันมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคลากรในทุกระดับ การสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันที่มีส่วนร่วมทำให้บุคลากรรู้สึกมีคุณค่าและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตน นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ไม่เพียงแต่เพิ่มการมีส่วนร่วมในองค์กร แต่ยังช่วยเสริมสร้างความรู้และทักษะใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการในปัจจุบัน การสนับสนุนให้บุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจะช่วยพัฒนาทักษะในหลายด้าน ส่งผลให้การทำงานเป็นทีมมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อการทำงานร่วมกันเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรในองค์กรจะรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จและเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์กรไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเพื่อให้บุคลากรทุกคนสามารถแสดงศักยภาพได้อย่างเต็มที่...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนนุเคราะห์) (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2568)

“...ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีในสถานศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้มีความร่วมมือและความแข็งแกร่งในระยะยาว การสร้างความไว้วางใจเป็นเรื่องที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ เพราะเมื่อบุคลากรในสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในความสามารถและการตัดสินใจของผู้บริหาร จะมีความตั้งใจในการทำงานและมุ่งมั่นที่จะร่วมมือกันพัฒนาองค์กรไปในทิศทางที่กำหนด การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรทุกคนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างความไว้วางใจและเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดง

คิดเห็นและเสนอแนวทางในการพัฒนา เมื่อบุคลากรรู้สึกว่าคุณค่าและได้รับการพิจารณาจากผู้บริหาร จะมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาและตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทที่ตนมีในองค์กร การรับฟังความคิดเห็นจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าใจปัญหาหรือข้อเสนอนั้นๆ ที่อาจจะไม่เคยสังเกตเห็น และนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการให้ดีขึ้น...”

ครูโรงเรียนบ้านคูเมือง (อ่อนอนุเคราะห์) (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มกราคม 2568)

“...การสนับสนุนบุคลากรอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ผู้บริหารควรทำให้ทุกคนรู้สึกว่าคุณค่าและได้รับการสนับสนุนและมีโอกาสในการพัฒนาตนเอง การให้คำแนะนำและการช่วยเหลือในทุกช่วงเวลาจะทำให้บุคลากรรู้สึกมีคุณค่าและได้รับการเคารพในองค์กร นอกจากนี้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาช่วยเสริมสร้างความสามัคคีและความผูกพัน ซึ่งส่งผลให้การทำงานเป็นทีมมีประสิทธิภาพและสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงานร่วมกัน บุคลากรที่มีความสัมพันธ์ที่ดีจะสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และพร้อมที่จะสนับสนุนซึ่งกันและกันในการทำงาน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีจึงเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องให้ความสำคัญ เพื่อเสริมสร้างความสามัคคี ความผูกพันและความร่วมมือในสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าและยั่งยืนในอนาคต...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบัววัด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

“...การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการและประสานงานในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัย โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน หนึ่งในเทคโนโลยีที่สามารถช่วยในการประสานงานและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ ระบบการสื่อสารออนไลน์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการส่งข้อมูล การประชุม หรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ การใช้ระบบการสื่อสารออนไลน์ช่วยให้การทำงานมีความคล่องตัว และลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ในการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ ผู้บริหารยังสามารถใช้แพลตฟอร์มบริหารโครงการเพื่อช่วยติดตามความก้าวหน้าของงานและการทำงานของทีมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แพลตฟอร์มเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารสามารถจัดการงานต่างๆ ได้อย่างเป็นระเบียบและตรวจสอบสถานะของแต่ละโครงการได้ทันที ซึ่งช่วยลดความยุ่งยากในการบริหารจัดการและทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น...”

ครูโรงเรียนบ้านบัววัด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มกราคม 2568)

“...การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาต้องอาศัยการเรียนรู้และพัฒนาทักษะร่วมกันของบุคลากรทุกคน ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารควรกระตุ้นให้บุคลากรทุกคนมีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนการอบรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างทักษะในการ

ทำงานร่วมกัน หนึ่งในวิธีการพัฒนาบุคลากรคือการจัดอบรมที่เน้นทักษะการทำงานเป็นทีม เช่น การอบรมด้านการสื่อสาร การจัดการเวลา การฟังและการตอบสนอง หรือการทำงานร่วมกันในโครงการต่าง ๆ การอบรมเหล่านี้จะช่วยให้บุคลากรเข้าใจบทบาทของตนเองและผู้อื่นในทีม ส่งผลให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรกำหนดหัวข้อการอบรมที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรได้รับความรู้และทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร นอกจากนี้ การจัดเวิร์กช็อปก็เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน การทำเวิร์กช็อปช่วยให้บุคลากรได้มีโอกาสฝึกฝนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในบรรยากาศที่สร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการทำงานเป็นทีมในอนาคต...”

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำขวาง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 31 มกราคม 2568)

“...การทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาไม่ใช่เพียงแค่การแบ่งหน้าที่และร่วมมือกันเท่านั้น แต่ยังต้องการการนำที่มีคุณภาพจากผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับทีมงานด้วย ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพควรแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำที่พร้อมทำงานร่วมกับทีมอย่างจริงจัง ไม่ใช่แค่การสั่งการจากระยะไกล แต่ต้องมีการลงมือทำจริงและสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้ การเป็นผู้นำที่ดีเริ่มต้นจากการแสดงออกถึงความมุ่งมั่นและความทุ่มเทในการทำงานร่วมกับทีม ผู้บริหารควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานหนักและมีความตั้งใจในการพัฒนางานร่วมกับทีม ซึ่งจะทำให้บุคลากรรู้สึกมั่นใจและได้รับแรงบันดาลใจเมื่อเห็นผู้บริหารมีความกระตือรือร้นและทุ่มเทในการทำงานร่วมกับพวกเขา แทนที่จะเพียงแค่สั่งการจากด้านบน การกระทำเช่นนี้จะช่วยให้ผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากทีมงานได้ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังควรมีทักษะในการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรอย่างเปิดใจ การเปิดโอกาสให้ทีมงานได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและรับฟังข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์จะช่วยให้ทีมงานรู้สึกมีคุณค่าและมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรอย่างแท้จริง...”

ครูโรงเรียนบ้านคำขวาง (การสื่อสารส่วนบุคคล, 31 มกราคม 2568)

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

4.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มองการณ์ไกลและสามารถคาดการณ์อนาคตได้อย่างรอบด้าน มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ พร้อมเปิดรับวิธีการใหม่ ๆ แทนการยึดติดกับแนวทางเดิม กล้าคิด กล้าเปลี่ยน เมื่อเผชิญกับวิกฤติและใช้โอกาสจากสถานการณ์นั้นในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้และนวัตกรรม ส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยี และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนองค์กรอย่างเป็นระบบ

4.2 ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ผู้บริหารต้องสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการปรับกลยุทธ์การบริหารให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง พัฒนาทักษะการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และมีการบริหารความเสี่ยงอย่างรอบคอบ เพื่อป้องกันผลกระทบและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาองค์กร พร้อมทั้งส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่ยืดหยุ่น เปิดกว้างต่อความคิดสร้างสรรค์ และให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดค้นนวัตกรรมทางการศึกษา

4.3 ด้านการมีจินตนาการ ควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยเปิดรับแนวทางใหม่ ๆ และกล้าทดลองวิธีการบริหารที่แตกต่างเพื่อให้สถานศึกษาทันสมัยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความคิดนอกกรอบ และกระตุ้นให้บุคลากรร่วมกันพัฒนาองค์กร ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น AI และ Big Data เพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังความกล้าในการเปลี่ยนแปลง และเรียนรู้จากความล้มเหลวเพื่อพัฒนาและต่อยอดความสำเร็จ

4.4 ด้านการสร้างแรงจูงใจ ควรสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร โดยการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายและชัดเจน สนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรผ่านการยอมรับ ชื่นชม และเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ พร้อมสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยพลังบวก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์โดยเปิดพื้นที่ให้ริเริ่มสิ่งใหม่ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้บริหารยังควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่น ความทุ่มเท และการทำงานอย่างจริงจัง เพื่อสร้างแรงจูงใจทั้งในระดับบุคลากรและนักเรียน

4.5 ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้องค์กรพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเอกภาพ ควรสร้างความไว้วางใจ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และสนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เสริมสร้างความสามัคคีและความผูกพันภายในองค์กร พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะผ่านการอบรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรเป็นผู้นำด้วยการลงมือปฏิบัติจริง รับฟัง และให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อจุดประกายแรงบันดาลใจ และขับเคลื่อนการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัยของ (ชายทิพย์ หอมวงษ์ และ เพียงแข ภูมายาง, 2564, น. 405-415) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องงานวิจัยของ (อิตติชาม เจ๊ะหะ, 2564, น. 79-82) ได้ทำการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการค้นคว้าอิสระ พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในยุคโลกพลิกผัน จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในยุคโลกพลิกผัน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องงานวิจัยของ (บุศรา ปุณริบูรณ์, 2563, น. 57) ได้ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า การเปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องงานวิจัยของ (จิตติภูมิ เทพคำ, 2564, น. 83) ได้ทำวิจัย เรื่องการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่าการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในยุคโลกพลิกผัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนด สอดคล้องงานวิจัยของ (อิตติขาม เจาะหะ, 2564, น. 87) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องงานวิจัยของ (จุฑาธิปต์ ทัพไทย, 2560, น. 47) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการเจรจาต่อรอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ความคิดเห็นของครู และผู้บริหารเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในยุคโลกพลิกผัน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ด้านการมีจินตนาการและด้านการสร้างแรงจูงใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องงานวิจัยของ (ปิยะดา มณีกาญจน์ และคณะ, 2565, น. 73-87) ได้ศึกษาการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องงานวิจัยของ (นงเยาว์ สิงห์ทองกุล และอำนวยการ มีราคา. 2564, น. 146-157) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลก พลิกผัน สรุปได้ 5 แนวทางที่สำคัญ คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถในการคาดการณ์อนาคต และสามารถวางแผนกลยุทธ์เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งกล้าคิด กล้าเปลี่ยน สร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ สนับสนุนนวัตกรรม และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมาย ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ผู้บริหารต้องสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการปรับกลยุทธ์การบริหารให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ พัฒนาทักษะการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร รวมถึงสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้าง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมของบุคลากร ด้านการมีจินตนาการ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรมถือเป็นหัวใจสำคัญ ผู้บริหารควรเปิดรับแนวทางใหม่ กล้าทดลองสิ่งใหม่ ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น AI และ Big Data ในการวางแผน พัฒนา และปรับปรุงกระบวนการบริหารเพื่อความยั่งยืน พร้อมทั้งสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและส่งเสริมแนวคิดใหม่อย่างต่อเนื่อง ด้านการสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารควรเป็นแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร โดยการกำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย ส่งเสริมศักยภาพและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความสามารถ พร้อมยอมรับและชื่นชมความสำเร็จของบุคลากร สร้างพลังบวกในองค์กร และทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านความมุ่งมั่นและการอุทิศตนต่อภารกิจร่วมขององค์กร ด้านการทำงานเป็นทีม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการสร้างความไว้วางใจ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาทีมผ่านกิจกรรม การอบรม และการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้บริหารควรเป็นผู้นำที่ลงมือปฏิบัติจริง รับฟัง และให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และเสริมสร้างความร่วมมือในองค์กรสอดคล้องงานวิจัยของ (กชพร จันทรแดง และ นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2566, น. 1-15) วิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความศรัทธาและเชื่อมั่นในการเปลี่ยนแปลงงานอย่างสร้างสรรค์ โดยสามารถนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการดำเนินงานใหม่ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยองค์ความรู้ของตนเอง ร่วมกับการมีส่วนร่วมของทีมงานและทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จตามบริบทของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ ผู้บริหารยังสนับสนุนและสร้างโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้ในหลากหลายด้าน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกเครือข่าย รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและสอดคล้องงานวิจัยของ (เสาวนีย์ สมบูรณ์ศิริรัตน์, 2562, น. 87) วิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำด้านวิสัยทัศน์ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ฟังที่ดี รับฟังเสียงสะท้อนจากภายนอก ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำด้านจินตนาการผู้บริหารต้องเป็นนักวางแผนที่ดี มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน หาทางออกของปัญหาและนำเสนอโนบายไปสู่ความสำเร็จ ภาวะผู้นำด้านความยืดหยุ่นผู้บริหารต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ คาดการณ์ และตั้งรับเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ เป็นผู้รอบรู้ ใช้เทคโนโลยี เพื่อช่วยสืบค้น ใช้ข้อมูลช่วยตัดสินใจ ภาวะผู้นำด้านการแก้ปัญหาผู้บริหารสถานศึกษา

ต้องยึดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์เหตุแห่งปัญหา วางแผนดำเนินการตามลำดับ สื่อสาร สั่งการ ตรวจสอบ ภาวะผู้นำด้านความไว้วางใจผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดหลักธรรมาภิบาล มอบงานตามความรู้ ความสามารถของสมาชิก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ในยุคโลกพลิกผัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

เอกสารอ้างอิง

- กชพร จันทรแดง และ นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. **วารสารทัศนมิติทางการศึกษา**, 1(2), 1-15.
- กมลชนก เซ็นแก้ว และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค. (2568). แนวทางพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ยุคโลกพลิกผัน (VUCA WORLD) ของผู้บริหารสถานศึกษาชายแดนไทย-พม่า อำเภอพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. **วารสารวิจัยวิชาการ**, 8(1), 113-130.
- จิตติภูมิ เทพคำ. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. [การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา]. ฐานข้อมูลคลังปัญญา มหาวิทยาลัยพะเยา.
<https://updc.up.ac.th/handle/123456789/209>
- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลสามเส (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุบลรัตน์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา]. ฐานข้อมูลคลังปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา.
<https://buuir.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/6868>
- เจริญ ภูวิจิตร. (2565, 8 มีนาคม). **แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในยุค Next Normal (Model of Teachers and Educational Personnel Development in Next Normal Age)**. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.).
<https://www.nidtep.go.th/2017/publish/doc/20220308-4.pdf>
- ชายทิพย์ หอมวงษ์ และ เพียงแข ภูผายาง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. **วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต**, 19(3), 405-415.
- นงเยาว์ สิงห์ทองกุล และ อำนวย มีราคา. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1. **วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์**, 6(1), 146-157.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- บุศรา ปุณริบูรณ์. (2563). องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. https://gsmis.snru.ac.th/ethesis/thesis_detail?r=61421229150
- ปิยะดา มณีกาญจน์, ไพรวลัย โคตรตะ และ สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 16(3), 73-87.
- เสาวนีย์ สมบูรณ์ศิริรัตน์. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี]. ฐานข้อมูลคลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. <http://www.repository.mutt.ac.th/xmlui/handle/123456789/3779>
- อิตีซาม เจ๊ะหะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา]. YRU Wisdom Bank. <http://wb.yru.ac.th/xmlui/handle/yru/6072>
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970) Determining Sample Size for Research Activities *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาใน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AND
LEARNING ORGANIZATIONS OF SCHOOLS UNDER THE BANGKOK
METROPOLITAN ADMINISTRATION

นิโรบล รัตนสุทธิ¹ และกัลยมน อินทสุต²

Nirobol Ruttanasutthi¹ and Kanyamon Indusuta²

^{1,2} คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{1,2} Faculty of Education, Ramkhamha eng University

e-mail : 6612470004@rumail.ru.ac.th

Received: March 10, 2025 Reviewed: April 21, 2025 Revised: May 13, 2025 Accepted: May 14, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร (2) เพื่อศึกษาระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดกรุงเทพมหานครและ (3) เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ ครู สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยศึกษาสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, องค์กรแห่งการเรียนรู้, โรงเรียน

Abstract

This research aimed to: 1) examine the level of transformational leadership among educational administrators under the Bangkok Metropolitan Administration according to the opinions of teachers; 2) examine the level of learning organizations of schools under the Bangkok Metropolitan Administration according to the opinions of teachers; and (3) investigate the relationship between transformational leadership and learning organizations of schools under the Bangkok metropolitan administration. The research employed a survey methodology. The samples consisted of 370 teachers under Bangkok the Bangkok Metropolitan Administration in the academic year 2023. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire developed by the researcher with a reliability coefficient of 0.982. Data were analyzed using mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The research findings were as follows.

1. The overall level of transformational leadership among educational administrators under the Bangkok Metropolitan Administration was at a high level.
2. The overall level of learning organizations of schools under the Bangkok Metropolitan Administration was at a high level.
3. The overall level of transformational leadership was significantly related to learning organizations of schools under the Bangkok Metropolitan Administration at a high level with a statistical significance at the .01 level.

Keywords: Transformational leadership, Learning organizations, Schools

บทนำ
ในปัจจุบันที่เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ทุกองค์กรต้องเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในระดับโลกและระดับบุคคล ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีทั้งด้านบวกและด้านลบ การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเจริญเติบโตของบุคคลและสังคม สถานศึกษาเป็นองค์กรที่ให้บริการการเรียนรู้แก่ผู้เรียนและการสอนของครู โดยมุ่งพัฒนาด้านต่างๆ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาทั้ง 3 ระบบ โดยเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้และคุณภาพของกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการบูรณาการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ศิริรินทร์พร คุปตพงศ์, 2565, น. 2)

การเปลี่ยนแปลงถือเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาองค์กรให้เกิดการเรียนรู้ ผู้นำที่มีลักษณะนี้มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่จากทุกฝ่าย สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน (ศิริินทร์พร คุปตพงศ์, 2565; ธัญจิรา พูเต็มวงศ์ และ ศิริพร สีนพรม, 2565; อรณิชา ทศตา, 2564; ศิลปิน ทิพย์นพคุณ, 2566)

สถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งทางสังคมที่มีบทบาทอย่างมากในการสร้างทุนทางปัญญาให้แก่มนุษย์ กระตุ้นและส่งเสริมให้มนุษย์แสดงศักยภาพของแต่ละบุคคลออกมาทำให้มนุษย์คิดเป็นทำเป็นรู้จักวิเคราะห์ปัญหาแก้ไขปัญหาและสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและสิ่งที่ดีงามให้แก่ชีวิตเพราะสถานศึกษาเป็นองค์กรที่ให้บริการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักซึ่งเป้าหมายสูงสุดก็คือการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นในบรรดาองค์กรประเภทต่าง ๆ สถานศึกษาจึงควรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากกว่าองค์กรอื่น ๆ (วันชนก อาจปรุ, 2564, น. 21) ทั้งนี้ การเรียนรู้ในเชิงระบบการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นองค์รวม องค์กรที่สมาชิกสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องสามารถแสดงศักยภาพสำหรับสร้างผลงานที่ต้องการ (รุ่งนภา จันทร์ลี, 2562, น. 35) การบริหารงานที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องพัฒนาทั้งระบบโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายด้าน ๆ คือมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีทรัพยากรเพียงพอและมีคุณภาพวิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่สอดคล้องกับการบริหารและสภาพโรงเรียน ผู้บริหารและคณะครูยอมรับซึ่งกันและกันร่วมกันวางแผนปฏิบัติงาน ตรวจสอบ ประเมินผลและร่วมแก้ไขประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียนที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันพร้อมทั้งพัฒนานักเรียนและครูให้มีคุณลักษณะเป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง (วีรภัทร รักชนบท, 2561, น. 4)

โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีทั้งหมด 6 กลุ่มเขตจำนวน 437 แห่งเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการสำรวจข้อมูลพบว่ามีอัตราการลาออกของครูบรรจุใหม่จำนวนมาก ทำให้เกิดการขาดแคลนครู ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนทำให้ประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควรและเกิดความไม่ต่อเนื่องและเกิดการขัดแย้งกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการแข่งขันสูงไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ บุคลากรและผู้บริหารอาจไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงจำเป็นที่บุคลากรจะต้องมีความสามารถในการจัดการศึกษาได้ดี ผู้บริหารจึงเป็นส่วนผลักดันและกระตุ้น อีกทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรของตนพร้อมปฏิบัติงานในบริบทในสภาวะที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วอย่างต่อเนื่องให้มีความรู้ความสามารถเพื่อให้เกิดประสิทธิผลและปรับปรุงระบบการวัดผล เพื่อให้ครอบคลุมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและทักษะการเรียนรู้ เพิ่มทรัพยากรและเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการพัฒนาองค์กร (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2556)

จากความเป็นมาและความสำคัญผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นอย่างเหมาะสม

และเป็นข้อมูลในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรได้ทำงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับยุคที่เปลี่ยนแปลง ทำให้จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

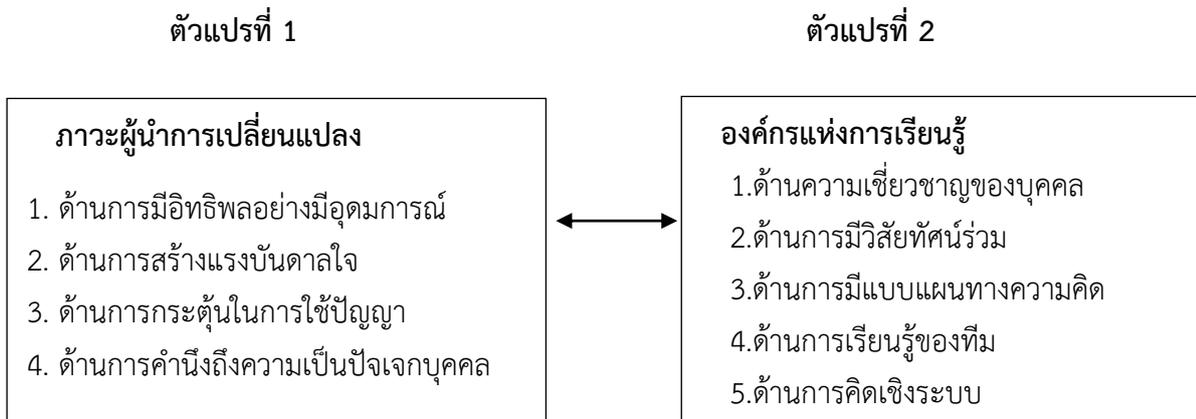
ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ คือ ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12,654 คน จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 437 แห่ง (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2566, น. 83)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ คือ ครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 370 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Cohen et al. (2011, p. 147) ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random sampling) ทั้งหมดจำนวน 6 กลุ่มเขต ได้แก่ 1) กรุงเทพมหานคร 2) กรุงเทพมหานคร 3) กรุงเทพมหานคร 4) กรุงเทพมหานคร 5) กรุงเทพมหานคร 6) กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มเขต

กลุ่มเขต	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
กรุงเทพมหานคร	881	25
กรุงเทพมหานคร	1,291	37
กรุงเทพมหานคร	2,068	60
กรุงเทพมหานคร	4,053	120
กลุ่มกรุงเทพมหานคร	1,602	48
กลุ่มกรุงเทพมหานคร	2,759	80
รวม	12,654	370

โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์จำนวน 7 ข้อ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจจำนวน 7 ข้อ ด้านการกระตุ้นโดยใช้ปัญญาจำนวน 7 ข้อ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลจำนวน 6 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคลจำนวน 7 ข้อ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมจำนวน 7 ข้อ ด้านแบบแผนทางความคิดจำนวน 7 ข้อ ด้านการเรียนรู้ของทีมจำนวน 7 ข้อ และด้านการคิดอย่างมีระบบจำนวน 7 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา มีค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try-out) จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (item-total correlation) ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเที่ยงตรง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.982 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.205 - 0.881

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลค่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร แบบมาตราส่วน 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation: *SD*) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยวิธีการหาค่าสัมพัทธ์ประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด กรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลผล
1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.46	0.57	มาก
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	4.34	0.59	มาก
3. การกระตุ้นโดยใช้ปัญญา	4.29	0.57	มาก
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.43	0.59	มาก
รวม	4.30	0.50	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($M = 4.46$) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($M = 4.43$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($M = 4.34$) และด้านการกระตุ้นโดยใช้ปัญญา ($M = 4.29$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัด กรุงเทพมหานคร

องค์กรแห่งการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
1. ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล	4.32	0.53	มาก
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.32	0.53	มาก
3. ด้านแบบแผนทางความคิด	4.34	0.52	มาก
4. ด้านการเรียนรู้ของทีม	4.32	0.54	มาก
5. ด้านการคิดอย่างมีระบบ	4.31	0.55	มาก
รวม	4.32	0.53	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านแบบแผนทางความคิด ($M = 4.34$) ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล ($M = 4.32$) ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ($M = 4.32$) ด้านการเรียนรู้ของทีม ($M = 4.32$) และด้านการคิดอย่างมีระบบ ($M = 4.31$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาวะผู้นำ	องค์กรแห่งการเรียนรู้						
	การเปลี่ยนแปลง	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y _{tot}
X ₁		0.768**	0.805**	0.810**	0.776**	0.779**	0.838**
X ₂		0.839**	0.823**	0.821**	0.798**	0.810**	0.866**
X ₃		0.851**	0.840**	0.824**	0.810**	0.850**	0.884**
X ₄		0.837**	0.828**	0.800**	0.803**	0.813**	0.864**
X _{tot}		0.882**	0.878**	0.866**	0.849**	0.849**	0.919**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = 0.919$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเกิดจากความสามารถของผู้บริหารในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและกระตุ้นบุคลากรให้เกิดแรงบันดาลใจ อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดเป้าหมายและแผนการเปลี่ยนแปลงให้บุคลากรเข้าใจตรงกัน สนับสนุนการพัฒนาความรู้และทักษะของครูและบุคลากร รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในทีมงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในด้านการจัดการ การเรียนการสอน และวัฒนธรรมองค์กร แนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิด ของ บาสและอโวลิโอ (Bass & Avolio, 1994) ซึ่งระบุว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง การที่ผู้นำปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลให้ผู้ตามเคารพ ยกย่อง เกิดความไว้วางใจ และศรัทธาในตัวผู้นำ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงศีลธรรมและจริยธรรมที่สูง ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้ผู้ตามในการร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัย ธัญจิรา พุเต็มวงศ์ และศิริพร สีนพรม (2565) ซึ่งอธิบายว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ผู้ตาม โดยเน้นการพัฒนาในด้านทัศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมผ่านองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริจันทร์พร คุปตพงศ์ (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูง

2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กรได้มีโครงสร้างและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องซึ่งองค์กรสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอกได้อย่างรวดเร็ว เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยลักษณะเด่นของโรงเรียนดังกล่าวจะสอดคล้องกับแนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามที่ระบุไว้ในแนวของ Peter Senge และนักการศึกษาคนอื่นๆซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปีเตอร์ เซงเก้ กล่าวว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาองค์กรให้มีความสามารถในการเรียนรู้ ปรับตัวและพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Senge, 1990, pp. 24-26) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรภัทร รักชนบท (2561) ได้ทำการศึกษาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชรินทร์ทิพย์ ธาดานิธิภิญโญ และธดา สิทธิธาดา (2567) องค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง องค์กรที่สามารถพัฒนาความรู้ของบุคลากรได้อย่างต่อเนื่องและยังสามารถนำความรู้มาพัฒนาตนเองได้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้องค์กรได้รับประโยชน์สูงสุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงถือเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ โดยภาวะผู้นำดังกล่าวส่งผลต่อการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในองค์กร และลักษณะสำคัญของผู้นำยังเป็นปัจจัยสนับสนุนให้องค์กรพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ตาม

เป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บาส (Bass,1985 pp.22-24) ระบุว่าม็องค์ประกอบที่เป็นลักษณะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นโดยใช้ปัญญา 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่งผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาองค์กรเป็นอย่างมากเนื่องจากผู้นำลักษณะนี้มีความสามารถในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในองค์กรและทำให้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงช่วยสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทุกระดับ การกระตุ้นปัญญาและการคิดช่วยพัฒนานวัตกรรมในองค์กรและการสร้างวิสัยทัศน์และแรงบันดาลใจช่วยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิกในองค์กรนอกจากนั้นแล้วยังมีการสนับสนุนบุคลากรให้เรียนรู้และพัฒนาตนเองช่วยให้องค์กรเติบโตอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับวิจัยของ อรณิชา ทศตา (2564) ได้ทำการการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต3 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพันธ์พร คุปตพงศ์ (2565) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - 1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความเคารพและความไว้วางใจจากครูและบุคลากร ให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
 - 1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารต้องสร้างแนวทางในการส่งเสริมและสร้างแรงบันดาลใจให้ครูมีความกระตือรือร้น พร้อมทั้งสร้างมุมมองเชิงบวกยกระดับความคาดหวังของครูและบุคลากรในองค์กร
 - 1.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ผู้บริหารต้องส่งเสริมครูให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และตระหนักถึงปัญหาที่พยายามในการริเริ่มและพัฒนาวิธีการใหม่ๆ ในการจัดการปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อบรรลุเป้าหมายและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงาน
 - 1.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารต้องใส่ใจครูและบุคลากรมีการสนับสนุนในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ โดยคำนึงถึงความแตกต่างและความต้องการเฉพาะบุคคลสื่อสารอย่างใกล้ชิดและพบปะพูดคุยเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการทำงาน รับฟังปัญหา และมีปฏิสัมพันธ์ในระดับส่วนบุคคลเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน
2. องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - 2.1 ด้านความเชี่ยวชาญของบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสร้างบุคคลที่มีความกระตือรือร้น สนใจ และมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของตนเองและมุ่งสู่เป้าหมายและความสำเร็จที่ตั้งไว้

2.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิธีการทำให้แต่ละคนเกิดวิสัยทัศน์การทำให้คนคิดมองไปข้างหน้ามองอนาคตสร้างสถานการณ์จำลองแบบต่าง ๆ แต่ละทางแก้ไขอย่างไรโดยแฝงเข้าไปในงานในกลุ่มการทำงานให้ตัดสินใจร่วมกันทำให้ไปทำการบ้านแล้วนำมาคุยร่วมกัน

2.3 ด้านแบบแผนทางความคิด ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าใจและมีมุมมองของบุคคลต่อหน่วยงาน องค์กร ส่งเสริมองค์กรและปรับโครงสร้างองค์กรที่มีการบังคับบัญชาหลายระดับ ทั้งในแนวตั้งและแนวนอนเพื่อให้แต่ละคนมีการรับรู้และเข้าใจองค์กรมากขึ้น

2.4 ด้านการเรียนรู้ของทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการทำงานเป็นทีมโดยให้ทุกคนในองค์กรใช้วิจารณ์ญานร่วมกันเป็นการเรียนรู้ร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันช่วยเหลือเกื้อกูลสามัคคี

2.5 ด้านการคิดเชิงระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์กรโดยมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างครูและบุคลากรการเรียนรู้จากประสบการณ์และจากผู้อื่นนั้นเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่จะเกิดขึ้นในทุกส่วนที่ประกอบเป็นระบบขององค์กร

3. ด้านความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงพัฒนาด้านการกระตุ้นโดยใช้ปัญญา เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ส่งเสริม สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ตามทำให้ผู้ตามเคารพและเน้นการทำงานเป็นทีมให้ทุกคนได้ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันและกันแนวทางในการพัฒนาผู้นำและกลยุทธ์ในการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาและค้นพบลักษณะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีข้อมูลในการพัฒนาผู้นำที่เหมาะสมเพื่อเป็นการสร้างแนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่มีผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ควรขยายการศึกษาไปยังปัจจัยอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรมองค์กร การสื่อสารภายใน และการบริหารจัดการความรู้ ที่อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ควบคู่กับภาวะผู้นำ

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะการเปลี่ยนแปลงกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานหรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

3. ควรมีการศึกษาผลกระทบของการส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพื่อแสดงให้เห็นผลลัพธ์ปลายทางที่จับต้องได้จากการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ภายใต้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

ชรินทร์ทิพย์ ธาดานิติภิญโญ และธดา สิทธิธาดา. (2567). แนวทางการพัฒนาการบริหารองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. วารสารการบริหารการปกครอง และนวัตกรรมท้องถิ่น, 8(2), 153-168.

ฉัญจิรา พุเต็มวงศ์ และ ศิริพร สนิทรม. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา. **วารสารวารสารศึกษาศาสตร์ มมร**, 11(2), 116-124.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (19 สิงหาคม 2542). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74ก. หน้า 1-23

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545. (19 ธันวาคม 2545). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123ก. หน้า 16-21

รุ่งนภา จันทร์ลี. (2562). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

วีรภัทร รักชนบท. (2561). องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9. **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 10(2), 401-411.

วันชนก อัจปฐ. (2564). แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคกลาง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศิรินทร์พร คุปตพงศ์. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิลป์ ทิพย์นพคุณ. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์. **วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย**, 7(1) 202-216. <https://doi.org/10.14456/jeir.2023.14>

สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2556). รายงานสถิติการศึกษาประจำปีการศึกษา 2566 ในโรงเรียนกรุงเทพ สำนักรายงานการวางแผนและสารสนเทศการศึกษา กรมนโยบายและแผนการศึกษา. สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2566). รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร.

อรณิชา ทศดา. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ**, 10(2), 188-199.

Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). **Improving organizational effectiveness through transformational leadership**. Sage Publications.

Bass, B. M. (1985). **Leadership and performance beyond expectation**. Free Press; Collier Macmillan.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). **Research methods in Education** (7th Ed.).
Routledge.

Senge, P. (1990). **The Fifth discipline: The Art and Practice of the Learning Organization**.
Doubleday/currency

แนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 1

GUIDELINES FOR DEVELOPING TEACHERS' DIGITAL SKILLS IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF YASOTHON PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

ศรัณย์ สกุลโพณ¹, สุรศักดิ์ ศรีกระจำง², และ อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ³
Saran Sakulpone¹, Surasak Srikrachang², and Udompun Pitprasert³

^{1,2,3} คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
^{1,2,3} Faculty of Education Human Development, Sisaket Rajabhat University
e-mail: stu6530117119@sskru.ac.th

Received: May 4, 2025 Reviewed: June 20, 2025 Revised: July 17, 2025 Accepted: July 22, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 จำนวน 297 คน ปีการศึกษา 2567 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.805 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบ Independent Sample การทดสอบค่าเอฟแบบ One way ANOVA ใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 3.1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีให้แก่โรงเรียน การจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลและการติดตั้งโครงข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงเครื่องมือการเรียนรู้ที่จำเป็น และสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ 3.2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนและกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ กระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีในกระบวนการสอน และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ 3.3) ครู

ควรฝึกอบรมทักษะพื้นฐาน การแก้ปัญหาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น การใช้เครื่องมือดิจิทัลในห้องเรียน ฝึกฝนผ่าน
การใช้งานจริง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนการสอน

คำสำคัญ: ทักษะดิจิทัลของครู, แนวทางการพัฒนาทักษะ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธาเขต 1

Abstract

This research aimed to explore approaches for developing teachers' digital skills in schools, compare the perspectives of school administrators and teachers on the development of digital skills, and identify strategies to enhance these skills in schools under the office of Yasothon primary educational service area 1. The sample group used in this study consists of school administrators and teachers from schools under the Office of the Primary Education Service Area, Yasothon District 1, totaling 297 individuals in year 2024. A stratified random sampling method was employed, and the target group for interviews consisted of 5 individuals, selected through purposive sampling. The research instruments used were a 5-point Likert scale questionnaire, with a reliability coefficient of 0.805, and a structured interview. The statistical methods used for data analysis include percentage, mean, standard deviation, t-test, ANOVA, pairwise comparison using the Scheffe method, and content analysis.

The findings of the study are as follows: 1) the overall digital skills of teachers in educational institutions under the Yasothon Primary Educational Service Area Office 1 were found to be at a high level. 2) The comparison of opinions between school administrators and teachers regarding the digital skills of teachers in these institutions, categorized by position, education level, and work experience, revealed no significant differences. 3) Strategies for improving the digital skills of teachers in these educational institutions include: 3.1) The Educational Service Area Office should provide resources related to technology to schools, including the provision of digital equipment and the installation of internet networks, to ensure teachers and students have access to necessary learning tools and create equal opportunities across all areas. 3.2) School administrators should plan and establish clear policies on the development of teachers' digital skills, ensure access to quality internet, encourage teachers to use technology in teaching processes, and embrace new innovations. 3.3) Teachers should undergo training in basic skills, basic computer troubleshooting, using digital tools in the classroom, practicing through hands-on use, exchanging knowledge with peers, and integrating technology into teaching and learning.

Keywords: Teachers' digital skills, Guideline for developing skills, Yasothon Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

โลกปัจจุบันเป็นโลกดิจิทัลที่ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องมีสมรรถนะดิจิทัล (Digital competency) เพื่อใช้ในการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองและการประกอบอาชีพในอนาคต ผู้สอนพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้ บูรณาการสมรรถนะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนสามารถทำได้หลายวิธีการ การบูรณาการเนื้อหาสาระกับกิจกรรมการเรียนรู้ทางดิจิทัล (Digital learning activities) เป็นวิธีการที่ง่ายและสามารถนำไปใช้ได้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มต่างๆ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ทางดิจิทัล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในความคิดรวบยอดหลักไปพร้อมๆกับสมรรถนะดิจิทัลด้านต่างๆ ผู้เรียนที่มีประสบการณ์การเรียนรู้แบบ Digital Learning อย่างต่อเนื่องจะมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคต Digital Learning เป็นการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีดิจิทัลกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและอุปกรณ์ดิจิทัลเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างหลากหลาย เพื่อบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ ใช้โปรแกรม หรือ application มาช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เรียนรู้ได้มากขึ้นแต่ใช้เวลาลดลง ผู้สอนมีบทบาทในการออกแบบการเรียนรู้ (Learning design) ที่มีสถานการณ์ให้ผู้เรียนต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและอุปกรณ์ดิจิทัลต่างๆ ในการปฏิบัติตามเป้าหมาย และเป็นสถานการณ์ที่มีลักษณะบูรณาการ Main concept ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ตลอดจนผสมผสานสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้าไปในกิจกรรมการเรียนรู้ ในระหว่างที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว Digital Learning ผู้สอนทำหน้าที่โค้ช ด้วยการชี้แนะให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ว่าจะต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหรืออุปกรณ์ดิจิทัลอะไรในการเรียนรู้ ใช้เมื่อไหร่ ใช้อย่างไร และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง (self-discipline) ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางและวิธีการกระตุ้นวินัยในตนเองของผู้เรียนในการเรียนรู้แบบ Digital Learning คือ การออกแบบการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนควรวิเคราะห์ให้ผู้เรียนให้ชัดเจนก่อนที่จะออกแบบการเรียนรู้ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา, 2564, น. 1 – 5) ครูต้องมีเทคนิคการสอนที่ดี มีความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา การจัดการเรียนรู้โดย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ด้านทักษะดิจิทัลของครูนักวิชาการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา ต่างก็ตื่นตัวที่จะพัฒนางานด้านการศึกษา การสร้างสื่อนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้กับระบบ การจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้นั้นมีหลายประเภทแตกต่างกันออกไป นวัตกรรมในการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 (ทวีศักดิ์ จินดาบุรุษ, 2561, น. 12)

ครูต้องมีทักษะดิจิทัล (Digital literacy) คือ ทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงานและการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กร ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดย ก.พ. ได้กำหนดให้ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐทุกคนจะต้องมีทักษะด้านดิจิทัลสำหรับการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะดังกล่าวครอบคลุมความสามารถ 4 มิติ คือ 1) การใช้ (Use) 2) เข้าใจ (Understand) 3) การสร้าง (create) และ 4) เข้าถึง (Access) เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อัญชษา บุญขันดินาถ, 2561, น. 5-8) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

โควิด - 19 ส่งผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูและผู้เรียนก้าวเข้าสู่ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เพื่อปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัล เป็นการศึกษายุคที่จัดการเรียนรู้พัฒนาเด็กไทยให้มีทักษะ เพื่อดำรงชีวิตในโลกดิจิทัลหรือการศึกษาศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในระบบการศึกษาไทย มีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาของประเทศจากเดิมไปสู่การศึกษาแบบดิจิทัล เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรความรู้และสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งบทบาทของครูมีความสำคัญยิ่งต่อการนำเอาเทคโนโลยี เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพและปลอดภัย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2564, น. 17)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีบทบาทภารกิจในการบริหารจัดการภายในองค์กร เพื่อตอบสนองนโยบายการเป็นรัฐบาลดิจิทัล ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเกิดความทันสมัย รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ และมีความเป็นวิทยาศาสตร์ จึงจะต้องปรับเปลี่ยนเป็นองค์กรที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาเอกสารนโยบายและแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะดิจิทัล ค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีการทำงานส่วนใหญ่ใช้รูปแบบเอกสาร ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานเท่าที่ควร อีกทั้งยังขาดอุปกรณ์สื่อสารและสัญญาณอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2566, น. 13-14) จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญและปัญหา ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อให้ครูมีความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล เพื่อที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนรวมถึงการทำงานเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปปรับปรุงพัฒนา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทในสถานศึกษา และสามารถนำไปปรับปรุงการพัฒนาทักษะในยุคดิจิทัล สำหรับครู ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยจำแนกตามตำแหน่งวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

สมมุติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่มีตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

เชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 187 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 187 คน และครู จำนวน 1,107 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,297 คน ปีการศึกษา 2567

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 43 คน ครู จำนวน 254 คน

เชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูจำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 รวมจำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 10 ปี 2) เป็นสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับ ดี 3) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี หรือมีประสบการณ์การเป็นวิทยากรด้านเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมทางการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยแนวคิดหลักการในการทำวิจัย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ Likert โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

- 5 คะแนน หมายถึง มีทักษะดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง มีทักษะดิจิทัลอยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง มีทักษะดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง มีทักษะดิจิทัลอยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง มีทักษะดิจิทัลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเอง ภายใต้การให้คำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หากคุณภาพของเครื่องมือโดยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

เครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา พบว่าข้อคำถามทุกข้อ มีค่าดัชนีความ สอดคล้อง 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วทำการหาค่า ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.80

เชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 มีทั้งหมด 8 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ 2) ทักษะการใช้งานเครือข่าย อินเทอร์เน็ต 3) ทักษะการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ 4) ทักษะการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ 5) ทักษะการใช้ โปรแกรมนำเสนอ 6) ทักษะการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ 7) ทักษะการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล 8) ทักษะการ ใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะดิจิทัลของครูใน สถานศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คำนวณค่าสถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

(1) สถิติทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบตัวแปรต้น ได้แก่ ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา

(2) สถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) ทดสอบตัวแปรต้น ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงานและ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของ Sheffe'

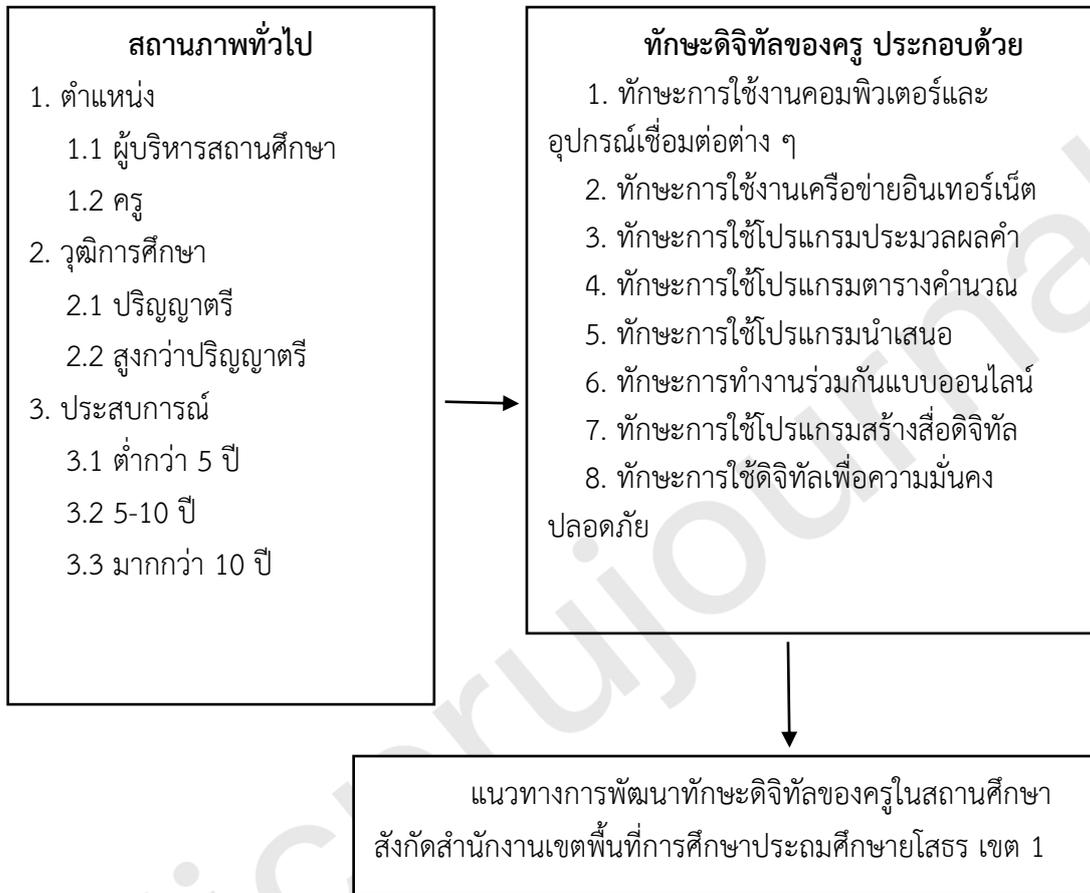
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปในแต่ละ ด้านแล้วนำเสนอเป็นความเรียง

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา โดยได้กำหนดประเด็นเนื้อหาที่จะทำการวิจัยทั้งหมด 8 ด้าน แสดงดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาสภาพทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวม

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	การแปลผล
1. ทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ	4.26	0.20	มาก
2. ทักษะการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	4.44	0.19	มาก
3. ทักษะการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ	4.47	0.13	มาก
4. ทักษะการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ	3.62	0.22	มาก

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	การแปลผล
5. ทักษะการใช้โปรแกรมนำเสนอ	4.05	0.16	มาก
6. ทักษะการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์	4.35	0.30	มาก
7. ทักษะการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล	3.29	0.43	ปานกลาง
8. ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย	4.36	0.28	มาก
เฉลี่ย	4.15	0.10	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.15, SD = 0.10$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก โดยเรียงลำดับคือ ทักษะการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ ($M = 4.47, SD = 0.13$) ทักษะการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ($M = 4.44, SD = 0.19$) ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย ($M = 4.36, SD = 0.28$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ทักษะการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล ($M = 3.29, SD = 0.43$)

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง จำแนกตามวุฒิการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง

รายการ	ผู้บริหาร		ครู		t	p-value
	M	SD	M	SD		
1. ทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ	4.26	0.21	4.26	0.20	0.25	0.36
2. ทักษะการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	4.45	0.19	4.44	0.19	0.33	0.91
3. ทักษะการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ	4.49	0.14	4.47	0.13	0.92	0.63
4. ทักษะการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ	3.68	0.22	3.61	0.21	2.05	0.22
5. ทักษะการใช้โปรแกรมนำเสนอ	4.11	0.17	4.03	0.15	2.79	0.19
6. ทักษะการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์	4.42	0.32	4.34	0.29	1.81	0.86
7. ทักษะการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล	3.33	0.45	3.28	0.42	0.74	0.27
8. ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย	4.34	0.29	4.36	0.28	-0.30	0.78
เฉลี่ย	4.17	0.08	4.15	0.10	1.69	0.62

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

รายการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p-value
	M	SD	M	SD		
1. ทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ	4.25	0.20	4.26	0.20	-0.36	0.91
2. ทักษะการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	4.43	0.19	4.45	0.18	-0.66	0.74
3. ทักษะการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ	4.46	0.13	4.48	0.13	-0.05	0.82
4. ทักษะการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ	3.57	0.20	3.68	0.22	-0.47	0.57
5. ทักษะการใช้โปรแกรมนำเสนอ	4.03	0.16	4.06	0.15	-1.34	0.22
6. ทักษะการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์	4.32	0.29	4.38	0.31	-1.59	0.77
7. ทักษะการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล	3.28	0.42	3.30	0.43	-0.35	0.39
8. ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย	4.37	0.28	4.34	0.28	0.64	0.89
เฉลี่ย	4.14	0.10	4.16	0.10	-2.15	0.65

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

รายการ	แหล่งความผันแปร	ss	df	MS	F	P-Value
1. ทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	0.005	2	0.002	0.063	0.939
	ภายในกลุ่ม	11.447	294	0.039		
	รวม	11.452	296			

รายการ	แหล่งความผันแปร	ss	df	MS	F	P-Value
2. ทักษะการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	0.004	2	0.002	0.057	0.944
	ภายในกลุ่ม	10.249	294	0.035		
	รวม	10.253	296			
3. ทักษะการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ	ระหว่างกลุ่ม	0.003	2	0.001	0.082	0.921
	ภายในกลุ่ม	5.123	294	0.017		
	รวม	5.126	296			
4. ทักษะการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ	ระหว่างกลุ่ม	0.467	2	0.234	5.143**	0.006
	ภายในกลุ่ม	13.361	294	0.045		
	รวม	13.828	296			
5. ทักษะการใช้โปรแกรมนำเสนอ	ระหว่างกลุ่ม	0.014	2	0.007	0.275	0.76
	ภายในกลุ่ม	7.298	294	0.025		
	รวม	7.311	296			
6. ทักษะการทำงานร่วมกันแบบออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	0.102	2	0.051	0.568	0.567
	ภายในกลุ่ม	26.33	294	0.09		
	รวม	26.432	296			
7. ทักษะการใช้โปรแกรมสร้างสื่อดิจิทัล	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.109	0.897
	ภายในกลุ่ม	54.052	294	0.184		
	รวม	54.093	296			
8. ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	0.045	2	0.023	0.284	0.753
	ภายในกลุ่ม	23.426	294	0.08		
	รวม	23.471	296			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) (Sheffe, 1959) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เกี่ยวกับทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านทักษะการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ

ประสบการณ์การทำงาน	M	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่		
		น้อยกว่า 5 ปี	5 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		3.600	3.585	3.669
น้อยกว่า 5 ปี	3.600	-	0.015	-0.068
5 – 10 ปี	3.585	-	-	-0.084*
มากกว่า 10 ปี	3.669	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เกี่ยวกับทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านทักษะการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 – 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3) แนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

3.1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีให้แก่โรงเรียน การจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลและการติดตั้งโครงข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงเครื่องมือการเรียนรู้ที่จำเป็น และสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ แม้นในชุมชนห่างไกลมุ่งพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของครูและบุคลากรผ่านการอบรมการใช้งานโปรแกรมและแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อขยายโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

3.2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนและกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู การจัดฝึกอบรมและพัฒนาวิชาชีพ การจัดสรรทรัพยากรและเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ กระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีในกระบวนการสอน ผ่านกิจกรรมหรือโครงการ ส่งเสริมการเรียนรู้และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ติดตามผลและประเมินการใช้ทักษะดิจิทัลของครู ให้คำแนะนำหรือการจัดอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้การพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3.3) ครูควรฝึกอบรมทักษะพื้นฐาน การแก้ปัญหาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น การใช้เครื่องมือดิจิทัลในห้องเรียน ฝึกฝนผ่านการใช้งานจริง พัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ สร้างสื่อการสอนร่วมกัน ใช้เครื่องมือออนไลน์ในการสร้างสื่อ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การบูรณา

การเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนการสอน ทดลองใช้สื่อดิจิทัลที่สร้างขึ้นในห้องเรียน นำความรู้ที่ได้เรียนรู้มาเผยแพร่ให้กับนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในห้องเรียนได้อย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

1) สภาพทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อดิจิทัลแพลตฟอร์ม โดยได้กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งในพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในการพัฒนาครูให้เป็นมืออาชีพ มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบันและอนาคต อีกทั้งสภาพบริบทการทำงานในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ส่งผลให้ครูต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน การติดต่อสื่อสาร รวมถึงการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอื่น ๆ เพื่อปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมยุคดิจิทัลมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ ชัยวิษณุ เข้มปัญญา (2562, น. 95 - 97) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการรายงานข้อมูลทางการศึกษาออนไลน์ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับ นวพัฒน์ เก็มกาแมน (2563, น. 147) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า สภาพปัจจุบันการรู้ดิจิทัลของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การรู้ดิจิทัลของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ปณิธิ เจริญรักษ์ (2563, น. 148 - 154) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นริگانต์ ทำมานและคณะ (2564, น. 125) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครู โดยรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับ วราพินทร์ ชาววิวัฒน์ (2565, น. 163) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ผลการศึกษาทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ อมรรัตน์ ดอนพิลา (2566, น. 114) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูคดาหาร พบว่า สภาพปัจจุบันของ

ทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูมิภาคอาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอยู่ในระดับมาก

2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.1) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน ทักษะดิจิทัลจึงกลายเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในด้านการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ สำหรับครู ทักษะดิจิทัลช่วยพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพ การใช้สื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อสร้างบทเรียนที่น่าสนใจ และปรับวิธีการสอนให้เหมาะกับนักเรียนแต่ละคน ส่วนผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการข้อมูล วางแผน และสื่อสารกับครูและผู้ปกครองได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ทักษะดิจิทัลยังช่วยให้ครูและผู้บริหารสามารถพัฒนาตนเอง เรียนรู้ตลอดชีวิต และเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับอนาคต ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์และการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ อำนาจ ไชยสงค์ และคณะ (2565, น. 154) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะดิจิทัลของครูที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ดอนพิลา (2566, น. 158) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูมิภาคอาหาร จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง มีความคิดเห็นต่อสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในทุกด้านของชีวิต ทักษะดิจิทัลจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนในระดับปริญญาตรีและผู้ที่สูงกว่าปริญญาตรี เพราะทักษะนี้ไม่ได้ช่วยเพียงแคในด้านการศึกษเท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเตรียมตัวเข้าสู่ตลาดแรงงานและความสำเร็จในสายวิชาการ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทักษะดิจิทัลมีบทบาทในการช่วยค้นหาข้อมูล วางแผนโครงการ และสื่อสารกับเพื่อนร่วมทีมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านแหล่งข้อมูลและคอร์สออนไลน์ต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมั่นใจ ส่วนผู้เรียนในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ทักษะดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการเอกสารวิชาการ การใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอและเผยแพร่ผลงานช่วยเพิ่มคุณภาพและขยายขอบเขตการเข้าถึงผลงาน นอกจากนี้ ทักษะดิจิทัลยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองต่อเนื่อง ผ่านการเข้าร่วมสัมมนาออนไลน์หรือคอร์สเรียนเสริมต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ

F. -J. Hinojo-Lucena et al. (2019, pp. 165 - 174) ได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของครูประจำในสถานศึกษา โดยพบว่า ผู้การจบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี มีความสามารถในการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

2.3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก ทักษะดิจิทัลคือทักษะสำคัญสำหรับครูในทุกช่วงวัย ไม่ว่าจะเป็นครูที่เพิ่งเริ่มต้นอาชีพ ครูวัยกลางคน หรือครูวัยใกล้เกษียณ การมีทักษะดิจิทัลช่วยให้ครูสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง เพิ่มคุณภาพการสอน และสร้างโอกาสใหม่ๆ ในการพัฒนาตนเองและนักเรียน สำหรับครูที่เพิ่งเริ่มต้นในสายอาชีพ ทักษะดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการออกแบบการเรียนการสอนให้ทันสมัย การใช้สื่อดิจิทัลช่วยสอน การสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการชั้นเรียน สามารถเรียนรู้เพิ่มเติมผ่านคอร์สออนไลน์หรือแหล่งข้อมูลดิจิทัลต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และสร้างความมั่นใจในการสอน ครูในวัยกลางคนที่มีประสบการณ์สอนมายาวนาน สามารถใช้ทักษะดิจิทัลในการพัฒนาวิธีการสอน การใช้ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อปรับการสอนให้เหมาะสม การสร้างบทเรียนเชิงโต้ตอบ (Interactive Lessons) และการติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านระบบจัดการเรียนรู้ (LMS) ทักษะเหล่านี้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและทำให้ครูสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนในยุคปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น สำหรับครูในวัยใกล้เกษียณ ทักษะดิจิทัลช่วยให้ครูยังคงรักษาประสิทธิภาพการสอนและการจัดการงาน การจัดเก็บเอกสารและการจัดการข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล การสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ครูในวัยนี้สามารถนำประสบการณ์การทำงานของตนมาเผยแพร่ในรูปแบบดิจิทัล หรือทำหน้าที่ที่ปรึกษาแก่นักเรียนและครูรุ่นใหม่ สอดคล้องกับหาญชัย เกียรติฟูเฟื่อง (2564, น. 74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาคุณลักษณะในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ความต้องการพัฒนาคุณลักษณะในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

3) แนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

3.1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีให้แก่โรงเรียน การจัดหาอุปกรณ์ดิจิทัลและการติดตั้งโครงข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงเครื่องมือการเรียนรู้ที่จำเป็น และสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ แม้ในชุมชนห่างไกล มุ่งพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของครูและบุคลากรผ่านการอบรมการใช้งานโปรแกรมและแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อขยายโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Asio and Bayucca (2021, pp. 19 - 26) ได้ทำการวิจัยเรื่องระดับสมรรถนะทางดิจิทัลของผู้บริหารและความพร้อมของสถานศึกษาในการเรียนรู้

ทางไกลในช่วงสถานการณ์โควิด 19 พบว่า การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เป็นประเด็นหลักที่ต้องพิจารณา ร่วมกับการเตรียมตัว สมรรถนะ เงินทุน และอุปกรณ์สำหรับการเรียนทางไกล

3.2) ผู้บริหารสถานศึกษาคควรวางแผนและกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครู การจัดฝึกอบรมและพัฒนาวิชาชีพ การจัดสรรทรัพยากรและเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ กระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีในกระบวนการสอน ผ่านกิจกรรมหรือโครงการ ส่งเสริมการเรียนรู้และเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ติดตามผลและประเมินการใช้ทักษะดิจิทัลของครู ให้คำแนะนำหรือการจัดอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้การพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Napate, et al (2020) ได้ทำวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลของการบริหารการศึกษา กล่าวว่า สถาบันการศึกษาต้องเร่งพัฒนาหลักสูตร และกลยุทธ์ในการจัดการสอนให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ Eberl and Drews (2021, pp. 122-134) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลในองค์กรเอกชนในประเทศเยอรมัน ด้วยการสำรวจแบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารองค์กร ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีในการทำงานร่วมกับเครือข่าย การพัฒนาโครงสร้างขององค์กร โดยเน้นเทคโนโลยีดิจิทัล การกำกับติดตามด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การส่งเสริมพัฒนาและสร้างเทคโนโลยีดิจิทัล แก่บุคลากร ตลอดจนการเป็นพี่เลี้ยงและให้คำปรึกษาแก่บุคลากร

3.3) ครูควรฝึกอบรมทักษะพื้นฐาน การแก้ปัญหาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น การใช้เครื่องมือดิจิทัลในห้องเรียน ฝึกฝนผ่านการใช้งานจริง พัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ สร้างสื่อการสอนร่วมกัน ใช้เครื่องมือออนไลน์ในการสร้างสื่อ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการเรียนการสอน ทดลองใช้สื่อดิจิทัลที่สร้างขึ้นในห้องเรียน นำความรู้ที่ได้เรียนรู้มาเผยแพร่ให้กับนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในห้องเรียนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ นวพัฒน์ เก็มกามาเนน (2563, น. 147) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู ได้แก่ (1) ด้านการใช้ การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เครื่องมืออย่างมีประสิทธิภาพ (2) ด้านการสร้างสรรค์ กระตุ้น การสร้างเจตคติ การพัฒนาสื่อการสอนบนแพลตฟอร์มที่หลากหลาย (3) ด้านจริยธรรม การให้ความรู้ ทางพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์และการใช้ดิจิทัลเพื่อความมั่นคงปลอดภัย (4) ด้านความเข้าใจ ส่งเสริม ความเข้าใจที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างมีวิจารณญาณ (5) ด้านการเข้าถึง สนับสนุนอุปกรณ์ทาง เทคโนโลยีให้มีความพร้อมอยู่เสมอ และ (6) ด้านการสื่อสาร ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมผ่านการใช้ดิจิทัล และสอดคล้องกับ วราพินท์ ชาววิวัฒน์ (2565, น. 163) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครู ควรสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้กับครูส่งเสริมให้เกิดการทำงานในรูปแบบดิจิทัลในสถานศึกษา ให้ครูนำความรู้และทักษะดิจิทัลไปใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ให้สถานศึกษาอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาความสามารถด้านทักษะการสร้างสื่อดิจิทัล ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนำเสนอผลงาน Best Practice และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญ พร้อมจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอุปกรณ์อย่างทั่วถึง
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาความสามารถด้านทักษะการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ จัดอบรมหรือเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมตารางคำนวณ ทั้งในระดับพื้นฐานและระดับขั้นสูง
- 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพทั้งด้านความเร็วและความเสถียรของสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมโรงเรียนในสังกัด เพื่อเพิ่มโอกาสและส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้ในทุกด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะดิจิทัลของครู กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสังกัดอื่น
- 2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสังกัดอื่น
- 3) ควรศึกษาทักษะที่จำเป็นแห่งอนาคต(Future Skill) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสังกัดอื่น
- 4) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือสังกัดอื่น

เอกสารอ้างอิง

ชัยวิชญ์ เข้มปัญญา. (2562). สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครพนม]. ThaiLIS Digital Collection.

https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=563379
ทวีศักดิ์ จินดาบุรุษ, (2561). นวัตกรรมในการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะศตวรรษ ที่ 21. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา 23728 นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นริกันต์ ทำมาน, สุมาลี ศรีพุทธรินทร, และ จารุวรรณ เขียวน้ำชุม. (2564). สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 1. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(42), 189-203.

- นวพัฒน์ เก็มกาแมน. (2563). **แนวทางการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7** [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี]. คลังปัญญามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
<http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/handle/123456789/4057>
- ปณิธิ เจริญรักษ์. (2563). **แนวทางพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโดยผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11** [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี]. SRU Intellectual Repository.
<http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/824>
- วราพินทร์ ชาววิวัฒน์. (2565). **แนวทางการส่งเสริมทักษะดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2** [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5373>
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. (2564). **สมรรถนะดิจิทัล**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หาญชัย เกียรติฟูเฟื่อง. (2564). **ความต้องการพัฒนาคุณลักษณะในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2**. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository.
<http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/6388>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1. (2566). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2565**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2564). **หนังสือวันครู.16 มกราคม 2564**. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- อมรรัตน์ ดอนพิลา. (2566). **ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร** [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. SNRU e-Thesis.
https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=60421229140
- อัญสุชา บุญขันตินาด. (2561) การพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. **วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 39(1), 5-8**.
- อำนาจ ไชยสงค์, ทศนา ประสานตรี และ สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2565). **ทักษะดิจิทัลของครูที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม**. **วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 19(1), 163-174**.
- Asio, J. M. R., & Bayucca, S. A. (2021). Spearheading education during the COVID-19 rife: Administrators' level of digital competence and schools' readiness on distance learning. **Journal of Pedagogical Sociology and Psychology, 3(1), 19-26**.
<https://doi.org/10.33902/JPSP.2021364728>

- Eberl, J.K., Drews, P. (2021). Digital Leadership - Mountain or Molehill? A Literature Review. In: Ahlemann, F., Schütte, R., Stieglitz, S. (eds) **Innovation Through Information Systems. WI 2021**. Lecture Notes in Information Systems and Organisation, vol 48. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-86800-0_17
- F. -J. Hinojo-Lucena, I. Aznar-Díaz, M. -P. Cáceres-Reche, J. -M. Trujillo-Torres and J. - M.Romero-Rodríguez. (2019). Factors Influencing the Development of Digital Competence in Teachers: Analysis of the Teaching Staff of Permanent Education Centres. **IEEE Access**, vol. 7, pp. 178744-178752.
- Krejcie, R. & Morgan, D. 1970. "Determining sample sizes for research activities." **Educational and Psychological Measurement**, vol. 30, pp. 607-610.
- Napate, S., Maity, P., & Baheti, P. (2020). Digital transformation of management education. **American International Journal of Business Management (AIJBM)**,3 (9), 19-23.
- Scheffe, H. (1959). **The Analysis of Variance**. Wiley.

แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

TEACHER DEVELOPMENT GUIDELINES FOR ACTIVE LEARNING IN THE DIGITAL ERA
IN PRIMARY SCHOOLS IN UBON RATCHATHANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 3

กัญญ์กุลณัช ศิริเวชมงคล¹, ปิยาพัชญ์ นิธิศักรานนท์², และ ชวนคิด มะเสนะ³
Kankullanach Sirivechmongkol¹, Piyaphat Nithitakkharanon², and Chuankid Masena³
^{1,2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
^{1,2,3} Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University
e-mail: Kankullanach.sg66@ubru.ac.th

Received: June 9, 2025 Reviewed: June 23, 2025 Revised: July 18, 2025 Accepted: July 21, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 323 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิจากการกำหนดขนาดตัวอย่าง เทียบตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 6 คน ได้มาโดยการใช้เกณฑ์คุณสมบัติตามที่กำหนดและเครื่องมือที่ใช้แบ่งเป็น 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 ค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่าอยู่ระหว่าง .80 – 1.00 และแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบที (t -test) และการทดสอบเอฟ (F -test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของ Scheffé

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.03$)
2. การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา 4 ด้าน
12 แนวทาง

คำสำคัญ: การพัฒนาครู, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, ยุคดิจิทัล

Abstract

This research aimed to (1) examine the opinions of school administrators and teachers regarding teacher development for active learning in the digital era in primary schools, (2) compare these opinions based on position, work experience, and school size, and (3) explore guidelines for teacher development for active learning in the digital era in primary schools under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3. The sample consisted of 323 school administrators and teachers selected through stratified random sampling. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's sample size table. In addition, a target group of 6 school administrators and teachers was selected based on the inclusion criteria. Two research instruments were employed: a 5-point Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of .98 and a content validity index ranging from .80 to 1.00, and a structured interview form. The statistical methods used for data analysis included percentage, mean (*M*), standard deviation (*SD*), t-test, F-test, and post hoc comparison using Scheffé's method.

The research findings revealed the following:

1. Overall, the school administrators and teachers rated teacher development for active learning in the digital era in primary schools at a high level ($M = 4.03$).
2. The comparison of teacher development levels for active learning in the digital era in primary schools, classified by position, work experience, and school size showed statistically significant differences at the .01 level.
3. The guidelines for teacher development for active learning in the digital era in primary schools were organized into 4 key areas, comprising 12 strategies.

Keywords: Teacher Development, Active Learning, Digital Era

บทนำ

โลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนไปอย่างมาก เทคโนโลยีจึงเป็นพลังขับเคลื่อนหลักที่ทำให้โลกในศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนไป ส่งผลต่อทั้งองค์กรและประชาชนในหลากหลายมิติ ด้วยเหตุนี้ สถานศึกษาจึงต้องเตรียมความพร้อมด้านการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของ

สังคมในอนาคตคือ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ซึ่งหมายถึงความสามารถทางปัญญาที่สร้างขึ้นสำหรับสิ่งที่ไม่มีชีวิต การพัฒนาของ AI ที่รวดเร็วทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม AI ยังไม่สามารถแทนที่คุณลักษณะพิเศษบางประการของมนุษย์ได้ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ แรงบันดาลใจ ความเข้าใจลึกซึ้งหรือการมีญาณทัศน์ ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการลงมือทำ (Active Learning) เพื่อสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและพร้อมรับมือกับอนาคตอย่างมั่นใจในยุคดิจิทัลนี้ การออกแบบและพัฒนาวิธีการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อปรับปรุงระบบการศึกษาไทยให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมและครอบครัวที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต ทั้งยังเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งเน้นการส่งเสริมสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อรองรับความก้าวหน้าในอนาคต อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง นักแก้ปัญหา และผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้กับสังคมไทย และสนับสนุนแนวทางการศึกษาไทยยุค 4.0 (ชินวัตร เจริญนิศย์, 2564, น. 52)

ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง โดยสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะเหล่านี้ได้จากสื่อต่าง ๆ การศึกษาเพิ่มเติมจากสิ่งที่มีอยู่เดิมจะช่วยให้เกิดความรู้ใหม่ที่สามารถนำมาใช้ในการสอน โดยเฉพาะการเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ที่มีการแบ่งปันความคิดจากสถานการณ์จริงทั่วโลก ถึงแม้ว่าความคิดสร้างสรรค์จะสามารถเรียนรู้ได้ แต่ครูและบุคลากรจำเป็นต้องใช้ระบบความคิดและจินตนาการส่วนตัว เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ความรู้ เช่น การออกแบบกิจกรรมการสอนที่แตกต่างจากรูปแบบเดิม หรือการนำเสนอวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ขณะที่เป้าหมายการสอนยังคงเดิมหรือมีการพัฒนาทักษะที่หลากหลายมากขึ้นให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล การกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์อาจเริ่มจากการตั้งคำถามและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง (สัญญา พงษ์ศรีดา, 2561, น. 79) ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการให้แนวทางในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ยุคดิจิทัลที่คำนึงถึงลักษณะเฉพาะและบริบทการศึกษาในระดับต่าง ๆ โดยเน้นสร้างประสบการณ์หรือสถานการณ์จริงให้กับผู้เรียน เพื่อให้ตอบสนองความสนใจหรือความต้องการเฉพาะด้าน การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและเอกชนใน การวางแผน กำหนดเป้าหมาย และร่วมมือกันทำงาน เพื่อให้ได้แหล่งการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีระบบและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563, น. 1-15)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนร่วมชั้น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการสร้างองค์ความรู้ผ่านการลงมือทำจริง ซึ่งผู้เรียนจะได้ฟัง พูด อ่าน เขียน และอภิปรายเพื่อสะท้อนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดอย่างเปิดเผย นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายในการกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญตามแนวทางที่สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กำหนด (สุนิสา ดวงขตา, 2564, น. 1)

ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากครูเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรงให้กับนักเรียนหาก

ครูไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เข้ากับยุคสมัย ความสำเร็จในการเรียนรู้ก็จะไม่เกิดขึ้น ดังนั้นครูจึงมีหน้าที่สำคัญในการนำการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาใช้โดยกิจกรรมที่ครูจัดต้องมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและบทบาทของผู้เรียนเป็นหลัก ครูสามารถนำวิธีการสอนและเทคนิคต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ตามแผนการเรียนรู้ พร้อมทั้งออกแบบกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในชั้นเรียน ดังนั้นการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับครู โดยการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครู PLC เพื่อให้ครูมีความพร้อมในการปรับตัวและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ภัสราภรณ์ สหะกิจ และคณะ, 2564, น. ED06-1-ED06-18)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นำไปสู่เป้าหมายเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันไปสู่อนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อใช้ข้อมูลจากการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ตอบสนองต่อยุคดิจิทัล การพัฒนานี้ไม่เพียงขึ้นอยู่กับตัวครูแต่ยังเกี่ยวข้องกับแนวคิดและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้และปรับตัวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2567 รวมทั้งสิ้น 2,013 คน จาก 209 โรงเรียน โดยจำแนกเป็น จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา 251 คน และครู 1,762 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan and (1970, pp. 608-610) ซึ่งคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ได้ตัวอย่างรวมทั้งหมด 323 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน และครู จำนวน 283 คน จาก 209 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก 18 คน ขนาดกลาง 21 คน และขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ 1 คน ครู จำนวน 283 คน โดยแบ่งเป็นครูโรงเรียนขนาดเล็ก 85 คน ขนาดกลาง 184 คน และขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ 14 คน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 6 คน ได้มาโดยใช้เกณฑ์ คุณสมบัติตามที่กำหนด ซึ่งแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครู จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนรู้เชิงรุก และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 121) แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Form) และแบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ การเลือกข้อคำถามตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป นำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 ชุด จากนั้น

นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha ของ (Cronbach Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัล และศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงสมบูรณ์เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม และนำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนโดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนและนำคะแนนที่ได้ไปคำนวณหา ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t -test) และการทดสอบค่าเอฟ (F -test) เมื่อพบความแตกต่างทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Scheffé

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป

2. สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t -test) และการทดสอบค่าเอฟ (F -test) ถ้าพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมมีระดับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ดังนี้

2.1 การพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง ดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตาม
ตำแหน่ง

การพัฒนาครูในการจัด การเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัล	ผู้บริหาร สถานศึกษา			ครู			t	p
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ		
	1. ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก	4.81	.24	มากที่สุด	3.93	.53		
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก	4.80	.27	มากที่สุด	3.92	.58	มาก	16.05**	.00
3. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนรู้เชิงรุก	4.90	.20	มากที่สุด	3.90	.53	มาก	22.38**	.00
4. ด้านการวัดและประเมินผลการจัด การเรียนรู้เชิงรุก	4.84	.24	มากที่สุด	3.90	.52	มาก	19.00**	.00
รวม	4.84	.20	มากที่สุด	3.91	.52	มาก	20.84**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูเพื่อ
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านมี
ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 การพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการทำงาน ดึงข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของ โรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตาม
ประสบการณ์ในการทำงาน

การพัฒนาครูในการจัด การเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัล	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก	ระหว่างกลุ่ม	2	7.65	3.83	12.06**	.00
	ภายในกลุ่ม	320	101.53	.32		
	รวม	322	109.18			
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก	ระหว่างกลุ่ม	2	7.15	3.58	9.85**	.00
	ภายในกลุ่ม	320	116.20	.36		
	รวม	322	123.35			

การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
3. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนรู้เชิงรุก	ระหว่างกลุ่ม	2	7.13	3.57	10.62**	.00
	ภายในกลุ่ม	320	107.45	.34		
	รวม	322	114.58			
4. ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	ระหว่างกลุ่ม	2	6.52	3.26	10.28**	.00
	ภายในกลุ่ม	320	101.54	.32		
	รวม	322	108.06			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	7.10	3.55	11.15**	.00
	ภายในกลุ่ม	320	101.84	.32		
	รวม	322	108.94			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffé ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยรวมและรายด้านระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี กับตั้งแต่ 5 - 10 ปี และน้อยกว่า 5 ปีกับมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2.3 การพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน ดังข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของ โรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน

การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก	ระหว่างกลุ่ม	2	30.87	15.44	63.08**	.00
	ภายในกลุ่ม	320	78.31	.24		
	รวม	322	109.18			

การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก	ระหว่างกลุ่ม	2	35.45	17.73	64.54**	.00
	ภายในกลุ่ม	320	87.89	.27		
	รวม	322	123.34			
3. ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนรู้เชิงรุก	ระหว่างกลุ่ม	2	25.48	12.74	45.76**	.00
	ภายในกลุ่ม	320	89.10	.28		
	รวม	322	114.58			
4. ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	ระหว่างกลุ่ม	2	25.95	12.97	50.55**	.00
	ภายในกลุ่ม	320	82.12	.26		
	รวม	322	108.07			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	29.28	14.64	58.80**	.00
	ภายในกลุ่ม	320	79.66	.25		
	รวม	322	108.9			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูเพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffé ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อแนวทางการพัฒนาครูเพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยรวมและรายด้านระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาครูเพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยสรุปเป็นรายด้าน 4 ด้าน 12 แนวทาง ดังนี้

3.1 ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาครูโดย ส่งเสริมให้ครูอบรมหรือเวิร์กช็อปด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กรผ่านการอบรมและ PLC เพื่อให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้เชิงรุกที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล และตอบสนองต่อความต้องการตามความสามารถของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Google Classroom, Kahoot และ Padlet เพื่อจัดกิจกรรมเชิงรุกที่หลากหลาย กระตุ้นความสนใจและการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้วิธีเรียนรู้สมัยใหม่ เช่น การเรียนรู้แบบสืบเสาะ การใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3.3 ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนรู้เชิงรุก

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผ่านการอบรม ฝึกอบรม และการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสร้างนวัตกรรมการสอนแบบ Action Learning เพื่อพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ตอบโจทย์ผู้เรียนยุคดิจิทัล
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชา โดยใช้แอปพลิเคชันและแพลตฟอร์ม เช่น Google Classroom, Microsoft Teams, Kahoot, Quizizz เพื่อเสริมประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลาย

3.4 ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีทักษะการใช้แอปพลิเคชันเพื่อวัดและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น Kahoot, Quizizz, Plickers และ Starfish Class เพื่อให้ผู้เรียนได้รับผลประเมินแบบทันที

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสนิสา ดวงขตา (2564, น. 90) ได้ศึกษา แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพครู ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนการสร้างชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการสอนที่ทันสมัย อีกทั้งครูตระหนักถึงความสำคัญของการออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ทำให้สามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของยุคดิจิทัล และสอดคล้องกับบทที่ พรธาดาวิทย์ (2560, น. 85-94)

ได้ศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ผลการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในวิชาการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัล โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายดำเนินงานและแนวทางการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ภารกิจบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนโดยตรงในชั้นเรียนเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายให้ความสำคัญกับกระบวนการสอน การใช้เทคโนโลยี และการรับมือกับความท้าทายในห้องเรียน ต้องการความช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อีกทั้งอาจด้วยภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีมากส่งผลให้การส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรได้อย่างไม่เต็มที่ สอดคล้องกับกิริตา บุญศัพท์ (2563, น. 87-101) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับจิรพรรณ เพ็ญขจร และสมถวิล วิจิตรวรรณ (2567, น. 88-105) ได้ศึกษา บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัล โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของครูทุกคนในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับบริบทของยุคดิจิทัล ประสบการณ์ในการทำงานส่งผลต่อระดับความชำนาญและความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับอรพรรณ ทิมครองธรรม และคณะ (2560, น. 97-108) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูสหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับสุพรรณษา

แสงจันทร์นวล (2563, น. 125) ได้ศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุคการศึกษา 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ต่อสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุคการศึกษา 4.0 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัล โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรและโอกาสในการพัฒนาครู โรงเรียนขนาดใหญ่มีงบประมาณและโครงสร้างการสนับสนุนที่เอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้มากกว่า ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กอาจมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และโอกาสในการเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพ ความแตกต่าง ในด้านบริบทของโรงเรียนยังมีผลต่อแนวทางและการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัล ซึ่งส่งผลให้ความคิดเห็นมีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน สอดคล้องกับภฤชญา ชันตา (2558, น. 167-187) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 สรุปผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับจิรภิญญา ฉายแสง และสุภาวดี ลาภเจริญ (2567, น. 101-111) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความสามารถออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษารวมถึง การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสร้างสื่อ การสอน การสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ภายในองค์กรและการทำงานร่วมกันผ่านการประชุมสัมมนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และส่งเสริมให้ครูพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาครูจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) พร้อมทั้งนำเทคโนโลยีและแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น Google Classroom, Kahoot และ Padlet มาประยุกต์ใช้เพิ่มความน่าสนใจและสร้างปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ อีกทั้งควรสนับสนุนการใช้แนวทางการเรียนรู้ที่ทันสมัย ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนรู้เชิงรุก ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาครูให้สามารถใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยการส่งเสริมเข้าร่วมอบรมและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้สร้าง

นวัตกรรมการสอนแบบ Action Learning เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ทุกรายวิชาผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีทักษะในการใช้แอปพลิเคชันและเครื่องมือดิจิทัลในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้สามารถติดตามพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งส่งเสริมให้ประเมินผลสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษากำหนด โดยใช้วิธีการที่หลากหลายในการประเมินผลตามสภาพจริง อีกทั้ง การนำแอปพลิเคชัน เช่น Kahoot, Quizizz, Plickers และ Starfish Class มาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับสุนิสา ดวงขตา (2564, น. 91) ได้ศึกษา แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความถนัดของผู้เรียนและบริบทของรายวิชาโดยยึดหลักสูตรเป็นแกนกลาง พร้อมทั้งดำเนินการนิเทศภายในด้วยวิธีการชี้แนะและ การเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูงของผู้เรียน สนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การคิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบ และส่งเสริมให้ครูใช้รูปแบบการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน สนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนการพัฒนาการเรียนการสอนใหม่ (New Learning Model) ที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการสืบค้น ออกแบบ และทดลองด้วยตนเอง สนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากการทำงานร่วมกันและบันทึกสิ่งที่เรียนรู้ ทั้งยังส่งเสริมให้ใช้เทคนิคการสอนแบบสาธิตและการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำจริง ด้านการมีบรรยากาศการเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมให้ครูจัดแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกสถานการณ์ มุมหนังสือหรือมุม ICT สนับสนุนให้ครูจัดมุมหนังสือในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกเวลาเรียน ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมให้ครูมี วิจารณ์ญาณในการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สนับสนุนการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในยุคดิจิทัล จัดตั้งเครือข่ายหรือกลุ่มโรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของครู โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงโดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย กำหนดเกณฑ์รูบริคที่ชัดเจน เพื่อให้การประเมินถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ อีกทั้งส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน และสอดคล้องกับ ภูวิศ ครุฑหลวง (2566, น. 71) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้แนวดิจิทัล ส่งเสริม

ให้ครูใช้เทคโนโลยีออกแบบหลักสูตรโดยวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนให้เท่าทันต่อยุคสมัยและการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมให้ครูใช้แอปพลิเคชันในการวัดผลประเมินผลช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลการวัดผลการประเมินผลของนักเรียน จัดอบรมให้ความรู้การใช้แอปพลิเคชันในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครู ด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูนำความรู้ที่ได้จากการอบรมพัฒนาเกี่ยวกับการใช้งานเครื่องมือดิจิทัล โปรแกรมหรือแอปพลิเคชันมาขยายองค์ความรู้จนเกิดความเชี่ยวชาญ นำผลการอบรมในการใช้เครื่องมือดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ด้านการสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนรู้บนฐานดิจิทัล ส่งเสริมให้ครูใช้โปรแกรมการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ และโต้ตอบกันผ่านหน้าจอในการจัดการเรียนรู้ เพื่อทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย ควรสร้างเครือข่ายออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกยุคดิจิทัลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา ชันดา. (2558). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย. <https://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>
- กิริตา บุญศัพท์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์]. ศูนย์เรียนรู้และหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Kirita.Boo.pdf>
- จิรพรรณ เฟื่องขจร และ สมถวิล วิจิตรวรรณ. (2567). บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. วารสารการวัดประเมินผล สถิติ และการวิจัยทางสังคมศาสตร์, 5(2), 88-105.
- จิรภิญญา ฉายแสง และ สุภาวดี ลากเจริญ. (2567). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 18(2), 101-111.

ชินวัตร เจริญนิตย์. (2564). การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. **วารสารบริหาร การศึกษาบัวบัณฑิต**, 21(1), 51-58.

นนทลี พรธาดาวิทย์. (2560). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในวิชาการจัดการเรียนรู้. **วารสาร UTK ราชวมงคลกรุงเทพ**, 11(1), 85-94.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่** (พิมพ์ครั้งที่10). สุวีริยาสาส์น.

ภัสราภรณ์ สหะกิจ ศิริวรรณ ฉัตรมณีรุ่งเจริญ และสุภาพร ดาวัลย์. (2564). การใช้รูปแบบการพัฒนาครูที่ ส่งผลต่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบ Active Learning. ใน **สัณชัย จุตรสิทธา (บ.ก.), การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเกิด ครั้งที่ 13 การบูรณาการ สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น**. (น. ED06-1-ED06-18). สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ต.

ภูวิศ ครุฑหลวง. (2566). **แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย**. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/6473>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก**. 21 เช่นจู่รี.

สัณญา พงษ์ศรีตา. (2561). การพัฒนาทักษะการสอนของครูพันธุ์ใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0. **วารสาร มจร. ทริภูษัยปริทรรศน์**, 2(1), 73-82.

สุนิสา ดวงขตา. (2564). **แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน เขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3**. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร]. NU Intellectual Repository. <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/6123>

สุพรรณษา แสงจันทร์นวล. (2563). **การบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในยุคการศึกษา 4.0 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย. <https://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>

อรพรรณ ทิมครองธรรม ทวีกา ประภา และสมจิตรา เรืองศรี. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ของครูสหวิทยาเขตเบญจบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์**, 9(1), 97-108.

Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970) Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

GUIDELINES FOR TECHNOLOGICAL LEADERSHIP DEVELOPMENT OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER ROI ET PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

กาญจนา สีสวม¹ และ รัชณีเพ็ญ พลเยี่ยม²

Kanjana Seetom¹ and Ratchaniphen Phonyiam²

^{1,2}คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

^{1,2}Faculty of Education and Human Development Roi Et Rajabhat University

e-mail: ¹66918101003@reru.ac.th, ²R.Phonyiam@reru.ac.th

Received: May 9, 2025

Reviewed: June 20, 2025

Revised: July 4, 2025

Accepted: July 5, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน เป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ จากนั้นกำหนดสัดส่วนตามจำนวนของประชากรได้กลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 282 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 115 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 433 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละขนาด ตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ประเทศไทย

¹ M.Ed. (Educational Administration), Faculty of Education and Human Development, Roi Et Rajabhat University, Thailand.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ประเทศไทย

² Association Professor, Faculty of Education and Human Development, Roi Et Rajabhat University, Thailand.

แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.58, SD = 0.24$) และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.74, SD = 0.17$) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยรวมมีค่าเท่ากับ ($PNI_{Modified} = 0.33$) 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ 1) การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี 2) การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ 3) การวัดผลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี 4) การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 5) จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งผลการประเมินแนวทางทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, แนวทางการพัฒนา, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the current state, desirable state, and necessary needs for developing technological leadership among school administrators under the Roi Et Primary Educational, and 2) propose guidelines for developing technological leadership for school administrators under the Roi Et Primary Educational. This study employed a mixed-methods approach, divided into two phases. Phase 1 focused on examining the current state, desirable state, and necessary needs for technological leadership among school administrators. The sample group comprised 433 administrators and teachers, selected through stratified random sampling based on school size (small, medium, and large). The sample included 282 from small schools, 115 from medium schools, and 36 from large schools. Simple random sampling (lottery method) was then used for each school size, according to the annual operational plan for fiscal year 2024. Research instruments included a questionnaire on the current state (reliability coefficient = 0.95) and a questionnaire on the desirable state (reliability coefficient = 0.98). Phase 2 focused on studying the guidelines for developing technological leadership among school administrators. The instrument used was a structured interview, conducted with three experts. Data analysis involved content analysis, while statistical analysis included percentage, mean, standard deviation, and modified priority needs index.

The research findings revealed that: 1) The current state of technological leadership was, overall, at a high level ($M=3.58, SD=0.24$). The desirable state was, overall, at the highest level ($M=4.74, SD=0.17$). The overall modified priority needs index ($PNI_{Modified}$) = 0.33. 2) The guidelines for developing technological leadership among school administrators comprised

five components: 1) technological vision, 2) using technology in learning management, 3) measurement and evaluation with technology, 4) using technology in administration, and 5) ethics in technology use. The overall evaluation of these development guidelines indicated the highest level of appropriateness and feasibility.

Keywords: Technological Leadership, Development Guidelines, School Administrators

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึง ภาคการศึกษา การเข้ามามีบทบาทของเทคโนโลยีในวงการศึกษาดังกล่าวทำให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (Technological Leadership) เพื่อนำพองค์กรให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63-69 ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต พัฒนา และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างเหมาะสมมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทั้งผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อปฏิรูปการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน โดย สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่สามารถเชื่อมโยงและนำเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครูและการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านการเรียนการสอนและการจัดการองค์กร โดยต้องเข้าใจถึงประโยชน์และวิธีการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมในบริบทของสถานศึกษา และมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้อย่างครอบคลุมในทุกระดับของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาการศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน สร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร และบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้มีนโยบายจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ ยุคประเทศไทย 4.0 โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการองค์ความรู้ที่มีอยู่เพื่อพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของตนเองและสังคมได้อย่างรวดเร็ว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, น. 9) สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ซึ่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนา ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา เพื่อให้คนไทยได้รับโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ตอบสนองการพัฒนาในด้านการเข้าถึงความเท่าเทียม และประสิทธิภาพ (สำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559) สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิต และนำไปสู่สังคมยุคดิจิทัล (Digital Era) ซึ่งเป็นสังคมโลกที่ไร้พรมแดน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว การสื่อสารไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ทำให้เกิดการบูรณาการและเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนสามารถจัดเก็บ เข้าถึง ใช้งาน พัฒนา เผยแพร่ และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559)

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อระบบบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีด้วยความระมัดระวัง มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา โดยครอบคลุมถึงการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มขีดความสามารถเชิงวิชาชีพของทีมงาน การเพิ่มผลิตภาพในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางาน พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ และเป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง จากความสำคัญดังกล่าว ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีของครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียนได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เกิดทักษะการใช้เทคโนโลยี มีความพร้อมที่จะก้าวสู่การเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ตลอดจนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ (บรรจบ บุญจันทร์, 2554)

ผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการวัดผลประเมินผลต้องสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผลและประเมินผลทั้งในแง่ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล ความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล โดยสามารถพัฒนาระบบการประเมินการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานรูปแบบใหม่ โดยอาศัยเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และแปลผล รวมถึงการประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะนำไปสู่การบริหารและจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามที่ตั้งไว้ (ธนภุต พรหมนันท, 2559)

การวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบันของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2567) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในบางส่วนยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ ครูมีความจำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร ผู้เรียนบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีได้ตามความต้องการเนื่องจากมีจำนวนอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ครูบางส่วนขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และบูรณาการให้เกิดนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการอบรมด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และสถานศึกษาขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และห้องปฏิบัติการให้มีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีแนวทางที่จะส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น รวมถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลที่ต้องให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เพื่อให้ทราบถึงระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในปัจจุบัน และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีมาตรฐานในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี และส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น ตลอดจนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีในองค์การต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 สังกัดสำนักรับได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี 2) การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ 3) การวัดผลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี 4) การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 5) จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 178 คน ครู จำนวน 1,611 คน รวมทั้งสิ้น 1,789 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 , 2567, น. 15)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 433 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน และครู จำนวน 393 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน เป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ จากนั้น

กำหนดสัดส่วนตามจำนวนของประชากรได้กลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 282 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 115 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 433 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละขนาด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่

1. โรงเรียนขนาดเล็ก 142 โรงเรียน ผู้บริหารและครู 1,170 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง 68 โรงเรียน ผู้บริหารและครู 471 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน ผู้บริหารและครู 148 คน

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม จากนั้นกำหนดสัดส่วนตามจำนวนของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ จากนั้นกำหนดสัดส่วนตามจำนวนของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 282 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 115 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 433 คน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละขนาด

1. สุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สุ่มแบบเจาะจง จำนวน 40 คน
2. กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 393 คน โดยกระจายสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างครูไป

ตามโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลากให้ได้ครบจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างแสดงในตาราง

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		รวมกลุ่มตัวอย่าง
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	
ขนาดเล็ก	118	1,052	1,170	26	256	282
ขนาดกลาง	57	414	471	13	102	115
ขนาดใหญ่	3	145	148	1	35	36
รวม	178	1,611	1,789	40	393	433

ที่มา: แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ (2567)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม

โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพในการทำงาน สถานภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ

2. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา และการสร้างแบบสอบถาม

2) กำหนดขอบเขตของตัวแปรและนิยามศัพท์เฉพาะ

3) ร่างข้อคำถามตามขอบเขตของนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 40 ข้อ

4) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้อง และให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงเนื้อหา การใช้ภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์

5) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence = IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป ซึ่งพบว่ามีค่าเท่ากับ 1.00 มีค่าผ่านเกณฑ์ ทั้ง 40 ข้อ ที่แสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่ต้องการ

6) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มาจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร และครู สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกด้วยวิธี Item Total Correlation โดยเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลคุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.48-0.88 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ส่วนแบบสอบถามที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.54-0.91 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

7) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครูศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารและคณะครู โดยใช้รูปแบบตอบแบบสอบถามรูปแบบออนไลน์ผ่าน (Google Form) โดยส่งลิงก์ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผลการดำเนินการสรุปได้ว่าได้ลิงก์ตอบกลับผู้จำนวน 433 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) พิจารณาจากเกณฑ์การประเมิน โดยกำหนดเกณฑ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามต้องมีค่ามากกว่า 0.80 ขึ้นไป

4. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยวิเคราะห์จัดลำดับความต้องการจำเป็น ดังนี้

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC)

1.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ด้วยวิธี Item Total Correlation

1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.4 ค่าดัชนีเรียงลำดับความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}, Modified Priority Needs

Index)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีความโดดเด่น (Outstanding) ได้แก่ รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC QA) รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC Awards) และรางวัลผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้การสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาโครงสร้างการสนทนาเป็นแบบกึ่งทางการไว้ล่วงหน้า โดยพัฒนามาจากการวิเคราะห์ในระยะที่ 1 โดยพิจารณาจากลำดับความจำเป็น 3 อันดับแรกของแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งนำมาเป็นประเด็นกำหนดข้อคำถามในการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์
2. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในการบันทึกผลการสัมภาษณ์ และเครื่องบันทึกเสียงโดยผู้วิจัยขออนุญาตหมายผู้ทรงคุณวุฒิล่วงหน้าประมาณ 1 สัปดาห์ และใช้เวลาสัมภาษณ์ ประมาณ 1 ชั่วโมงต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน
3. ผู้วิจัยตรวจสอบรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสรุปตามประเด็นการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงจัดระเบียบข้อมูลจัดกลุ่มเนื้อหาตามองค์ประกอบ
2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 3 การยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

1. การยกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผู้วิจัยได้ยกร่างแนวทางการพัฒนาโดยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในระยะที่ 1 มากำหนดเป็นประเด็นคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ จากการสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 มาพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยดำเนินการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนา และความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ดังตารางที่ 2
ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม และรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ ภาวะ ผู้นำ	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับ ภาวะ ผู้นำ
1. การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี	3.60	0.48	มาก	4.78	0.24	มากที่สุด
2. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	3.54	0.41	มาก	4.76	0.23	มากที่สุด
3. การวัดผลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี	3.59	0.47	มาก	4.72	0.27	มากที่สุด
4. การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน	3.51	0.37	มาก	4.74	0.24	มากที่สุด
5. จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	3.57	0.50	มาก	4.71	0.27	มากที่สุด
โดยรวม	3.58	0.24	มาก	4.74	0.17	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่าสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

สภาพพึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์รายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

จากค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ทั้งสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สามารถคำนวณค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ซึ่งวิเคราะห์ทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และ ลำดับความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร	I	D	$PNI_{Modified}$ (I-D)/D	ลำดับ ความ ต้องการ
1. การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี	4.78	3.60	0.33	3
2. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	4.76	3.54	0.34	2
3. การวัดผลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี	4.72	3.59	0.31	5
4. การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน	4.74	3.50	0.35	1
5. จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	4.71	3.57	0.32	4
รวม	4.74	3.56	0.33	

จากตาราง 3 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยรวมมีค่าเท่ากับ ($PNI_{Modified} = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีจำนวน 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ และสูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากค่าสูงสุดไปค่าต่ำสุด ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ($PNI_{Modified} = 0.35$) ลำดับที่ 2 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{Modified} = 0.34$) และลำดับที่ 3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ($PNI_{Modified} = 0.33$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 จำนวน 5 องค์กรประกอบ โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็นองค์กรประกอบโดยเรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการพัฒนาการศึกษา โดยมีความเข้าใจในศักยภาพและโอกาสของเทคโนโลยี

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดทิศทางและนโยบายในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา โดยกระบวนการนั้นต้องเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสื่อสารและสร้างความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีของสถานศึกษา รวมถึงกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้เห็นภาพความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและการเรียนการสอน

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์และตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานและการเรียนการสอน รวมถึงมองการณ์ไกลถึงความต้องการเทคโนโลยีที่มากขึ้นในอนาคต

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีมาเชื่อมโยงกับระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการปฏิบัติงานและการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยรวม

2. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยมากยิ่งขึ้น

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศด้านเทคโนโลยีที่ดีภายในสถานศึกษา เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีของนักเรียน

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้แสวงหาแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ รวมถึงจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหากระบวนการเรียนการสอน

2.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีห้องหรือแหล่งสำหรับศึกษาค้นคว้าความรู้ผ่านเทคโนโลยี เช่น ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องคอมพิวเตอร์ และส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอนจากสื่อออนไลน์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านการวัดผลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้เข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลเชิงลึกมาใช้ในการตัดสินใจ ปรับกลยุทธ์การสอน และให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้เรียนได้อย่างตรงจุดและทันท่วงที

3.4 ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและแม่นยำยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน

3.5 ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาในภาพรวม รวมถึงการวินิจฉัยและประเมินผลการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

4. การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดตั้งระบบเครือข่ายเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพภายในโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่ายให้มีความคล่องตัวและเชื่อมโยงกัน

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษา พึงสร้างแนวทางและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำอย่างสม่ำเสมอ เช่น การสื่อสาร การสืบค้นข้อมูล และการจัดการเอกสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวก

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนการให้บริการด้านเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน โดยการจัดหาสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมืออำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมและทันสมัย

4.4 ผู้บริหารสถานศึกษา พึงเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

4.5 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินการตรวจสอบความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อการให้บริการด้านเทคโนโลยีของโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานมากยิ่งขึ้น

5. ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษา พึงเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางและสร้างความตระหนักให้กับครู บุคลากร และนักเรียน

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรร่วมกับครูและบุคลากรกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับจริยธรรมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ทุกคนในสถานศึกษามีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษา พึงสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการเรียนรู้ด้านจริยธรรมทางเทคโนโลยีให้กับครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงประเด็นเกี่ยวกับการไม่ละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา

5.4 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย การตระหนักถึงประโยชน์และโทษของเทคโนโลยี รวมถึงการใช้งานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและไม่ขัดต่อ กฎหมายแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา

5.5 ผู้บริหารสถานศึกษา พึงมีการควบคุม กำกับ และติดตามการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของ สถานศึกษาต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีความรับผิดชอบ

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน โดยรวมมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.57, SD = 0.18$) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.78, SD = 0.19$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผู้วิจัย นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น สะท้อนให้เห็นถึงระดับ ความคาดหวังที่สูงของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อบทบาทของผู้บริหารในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนา การศึกษาและการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับจากค่าสูงสุดไปค่าต่ำสุด ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การ สนับสนุนการให้บริการด้านเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและเพียงพอการปรับปรุงการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน การสนับสนุนการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย และการเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบผ่านระบบดิจิทัล ความต้องการนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวิภา ทีเจริญ และเพ็ญวรา ชูประวัตติ (2562) ที่พบว่าด้านการ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งเน้น ย้ำถึงความสำคัญของการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ทรรศน์ทิพย์ จันทรักษ์ (2561) ที่ระบุถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนา ICT ในโรงเรียน รวมถึงการกระตุ้นและอำนวยความสะดวกให้ครูใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ ดังนั้น ความต้องการจำเป็นสูงสุดนี้จึงสะท้อนถึงความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการให้

ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้มีบทบาทเพียงแค่การกำหนดนโยบาย แต่ยังต้องลงมือปฏิบัติในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนการสื่อสาร ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน และสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม

2) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้แสวงหาแหล่งศึกษาค้นคว้างานด้วยเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแสวงหาแหล่งศึกษาค้นคว้าด้วยเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารมีบทบาทหลากหลายในการส่งเสริม สนับสนุน และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการนิเทศ ติดตาม และให้คำปรึกษาแก่ครู (อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าผู้บริหารต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการสอนของครูและนักเรียน รวมถึงส่งเสริมการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน (บรรจบ บุญจันทร์, 2554; นิคม นาคอ้าย, 2549; Redish & Chan, 2007) โดยเน้นการผลักดันให้ครูใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีที่หลากหลาย จัดสิ่งแวดล้อมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาการคิด และสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูผ่านเทคโนโลยี ดังนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาช่องทางการสื่อสาร และการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างเต็มศักยภาพและส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวม

3) การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรในการนำวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีไปสู่การปฏิบัติ ดังที่ นิคม นาคอ้าย (2549) ให้ความหมายของการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ไว้ว่า พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมองภาพในอนาคตในการผสมผสานเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์การซึ่งเป็นการสะท้อนความคิดเชิงรุก โดยอาศัยข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือของเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรทุกคนในองค์การมองเห็นภาพในการพัฒนาร่วมกันอย่างชัดเจน และยอมรับและยินดีปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์การ เช่นเดียวกับ อติศักดิ์ ดงสิงห์ (2560) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารถึงการมีความคิดในเชิงรุกมองภาพในอนาคตโดยผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมโดยการรวบรวมข้อมูลทางเทคโนโลยีพื้นฐาน วิเคราะห์สถานภาพของโรงเรียน โดยนำเสนอมุมมองในเชิงวิสัยทัศน์ พิจารณาคัดเลือกและจัดลำดับวิสัยทัศน์ สื่อสารวิสัยทัศน์ไปยังบุคลากรในโรงเรียนและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ร่วมกับการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์กับ

บุคลากรอื่น ๆ ได้ สามารถนำการพัฒนา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุน การเปลี่ยนแปลงในองค์กรและยกระดับความเป็นเลิศขององค์กรได้

4) ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูและบุคลากรร่วมกันกำหนดระเบียบว่าจริยธรรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ครู บุคลากร และนักเรียนปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง โดยกำหนดแนวปฏิบัติการใช้เทคโนโลยี เพื่อความปลอดภัยของครู และนักเรียน สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ที่ได้ ระบุไว้ว่าควรมีการใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องมือทางเทคโนโลยีในการช่วยทำงานอย่างถูกต้อง มีจริยธรรมใน การใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง ไม่ละเมิดสิทธิและความสงบสุขของประชาชน และสอดคล้องกับ ภัทรา ธรรมวิทยา และ นันท์รัตน์ เจริญกุล (2557) ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับ ประถมศึกษาในเขตธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนด้านจริยธรรมในการ ใช้เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในความคิดเห็นของผู้บริหารและครู นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวิกา ทีเจริญ และเพ็ญวรา ชูประวัตติ (2562) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า สภาพ ปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันมีการ ปฏิบัติด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์ด้านการมี จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก

5) ด้านการวัดผลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของ นักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในการนำเทคโนโลยีเข้ามามี บทบาทในการทำงานเพื่อลดภาระงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของตระกูล เสนานอก และดาวรรุวรรณ ถวิลการ (2559) ทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อติศักดิ์ ดงสิงห์ (2560) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านการใช้ เทคโนโลยีในด้านการวัดและประเมินผลโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดการเรียนการสอน

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จากการศึกษาวิจัยนำผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) สรุปได้ดังนี้

2.1 การมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีโดยเริ่มต้น จากการศึกษาดูตามข่าวสารและแนวโน้มเทคโนโลยีการศึกษา วิเคราะห์บริบทสถานศึกษาและความพร้อม

ของบุคลากรและนักเรียน จินตนาการถึงอนาคตการศึกษาที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญ รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกันอย่างมีทิศทาง ดังที่ Zaccaro and Banks (2004) กล่าวว่า พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต และการสื่อสารให้ผู้อื่นทราบด้วยคำพูด กระทำการเพื่อให้มองเห็นภาพในผลสำเร็จที่ต้องการผู้นำจะสร้างความไว้วางใจ และให้ความสำคัญกับผู้อื่นมากกว่าตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ International Society for Technology in Education: ISTE (2009) ที่ได้ให้ความหมายของการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถสร้างแรงบันดาลใจและนำไปสู่การพัฒนาและดำเนินการตามวิสัยทัศน์ร่วมกันด้วย การบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทั่วทั้งองค์กร และยังสอดคล้องกับ ทินกร บัวชู และทิพยาพร บัวชู (2562, น. 285-294) ให้ความหมายของการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ สามารถแลกเปลี่ยนถ่ายทอดวิสัยทัศน์หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรด้วยการพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลและประยุกต์ใช้ดิจิทัล เพื่อยกระดับความเป็นเลิศขององค์กร การเข้าใจกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันขององค์กรด้วยนวัตกรรมดิจิทัล

2.2 การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูให้ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ โดยมีความรู้พื้นฐานและเป็นแบบอย่าง วิเคราะห์ศักยภาพครูและออกแบบแผนพัฒนาเฉพาะบุคคล เน้นการโค้ชชิ่งและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันผ่านครุต้นแบบและ PLC สนับสนุนการทดลองใช้จริงและสะท้อนผลในห้องเรียน รวมถึงรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับครู ดังที่ นิคม นาคอ้าย (2549) และ Redish and Chan (2006) ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า องค์กรประกอบที่ใช้กำหนดคุณลักษณะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเรียนรู้อและการสอนนั้น ผู้นำต้องเป็นแบบอย่างของการเรียนรู้และสร้างทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถสร้างความมั่นใจว่าการออกแบบหลักสูตร กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้อ ได้มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มผู้มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช (2560) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีการเรียนรู้อ จะต้องเป็นผู้บริหารที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสร้างทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้อและการสอนของครู และนักเรียน สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้อและการสอนโดยจะต้องส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้บูรณาการกับการเรียนรู้อและการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนานักเรียนทุกคน

2.3 การวัดผลและการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาการประเมินผลด้วยเทคโนโลยี โดยมีความรู้ความเข้าใจและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีประเมินผล ส่งเสริมการใช้เครื่องมือประเมินผลแบบ Real-time จัดการอบรมการออกแบบประเมิน วางระบบประเมินผลด้วยเทคโนโลยีที่ครอบคลุมและเข้าถึงง่าย และใช้ผลประเมินในการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนและปรับปรุงระบบการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ดังที่ Kozloski (2006) ที่กล่าวว่า ผู้นำต้องสามารถใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ

แปลผลการวิเคราะห์ที่ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา และ วันชัย ราชวงศ์ (2562) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวัดผลและการประเมินผลทั้งในแง่ของการจัดการเรียนรู้หรือการประเมินการใช้เทคโนโลยีอื่นที่ทั้งยังสอดคล้องกับ บรรจบ บุญจันทร์ (2554) ที่บอกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงออกถึงการนำเทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแปลผลการวิเคราะห์ ใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและประเมินระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ในสถานศึกษา

2.4 การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานเน้นย้ำบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้นำและแบบอย่างในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งในงานประจำ การพัฒนางาน บุคลากร และการวัดผลประเมินผล (บรรจบ บุญจันทร์, 2554; ISTE, 2009) มาตรฐาน ISTE (2009) สนับสนุนแนวคิดนี้โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นกิจวัตร การสร้างทีมงานพัฒนาเทคโนโลยี การส่งเสริมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาทรัพยากรเทคโนโลยี รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และแปลผลข้อมูลเพื่อการบริหาร การพัฒนาการสอน การวัดผล และการประเมินระบบบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ นิคม นาคอ้าย (2549) ที่เสนอให้ผู้พัฒนาาระบบประเมินการบริหารจัดการ ใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูล และประเมินคุณภาพเทคโนโลยีที่ใช้ ดังนั้น การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารในการบริหารงานจึงสำคัญอย่างยิ่ง โดยสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อเป็นแบบอย่างและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการวัดผลประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน (บรรจบ บุญจันทร์, 2554; นิคม นาคอ้าย, 2549; ISTE, 2009)

2.5 จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ให้ความรู้กฎหมาย PDPA และจริยธรรมดิจิทัล จัดกิจกรรมเสริมสร้างจริยธรรมดิจิทัล ส่งเสริมการเรียนรู้และอภิปรายผ่านการคิดวิเคราะห์ และวางระบบจัดเก็บข้อมูลที่ปลอดภัยพร้อมช่องทางแจ้งเหตุละเมิด ดังที่ ขวลิต เกิดทิพย์ (2550, น. 179) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ไว้ว่า ผู้บริหารควรศึกษาทำความเข้าใจกฎหมาย ข้อบังคับ แนวทางปฏิบัติ หรือข้อเรียนรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดอันเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อใช้บังคับหรือเป็นข้อกำหนดระหว่างบุคคล หรือระหว่างบุคคลกับองค์กรหรือบุคคลกับรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับ สุนันทา สมใจ และวิชุดา กิจจรธรรม (2561, น. 358) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ไว้ว่า ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเสริมและบังคับใช้มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัย การสนับสนุนและจัดให้เกิดสภาพในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับ บรรจบ บุญจันทร์ (2554, น. 43) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงออกถึงการทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าถึงเทคโนโลยีและตรงกับความต้องการผลักดันให้มีการใช้กฎหมายและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีด้วย

ความรับผิดชอบ ออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในตนเองและสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางไปปรับใช้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของตนเองได้

1.2 ผลการวิจัยนี้ สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยปรับปรุงองค์ประกอบในการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานนั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.2 ควรมีการศึกษาการสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

เอกสารอ้างอิง

ชวลิต เกิดทิพย์. (2550). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์].

PSU Knowledge Bank มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

<http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2010/6539>

ชวีกา ทีเจริญ และเพ็ญวรา ชูประวัตติ. (2562). สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 14(2), 1-12.

ตระกูล เสนานอก และดาวรุกรรณ ถวิลการ. (2559). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10(3), 149-155.

ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยบทบาทการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. ระเบียบฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. https://gsmsis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=56632233103

ทินกร บัวชู และ ทิพาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. **วารสาร
ครุศาสตร์สาร, 13(2), 285-294.**

ธนกฤต พรหมนันทน์. (2559). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา]. BUUIR คลังปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา.
<https://buuir.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/12631>

นิคม นาคอ้าย. (2549). องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล
ภาวะผู้นำเชิงอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา, 18(2), 99-114.**

บรรจบ บุญจันทร์. (2554). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก, หน้า 18-19.

ภัทรา ธรรมวิทยา และนันทรัตน์ เจริญกุล. (2557). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียน
เอกชน ระดับประถมศึกษาในเขตธนบุรี. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 10(1), 1-13.**

วันชัย ราชวงศ์. (2562). ภาวะผู้นำสถานศึกษายุคดิจิทัล. **วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหาร
การศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.), 1(4), 25-32.**

สุกัญญา แซ่มะฮ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุนันทา สมใจ และวิชุดา กิจธรรม. (2561). การบริหารสถานศึกษาด้วยภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี.

วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 12(1), 350-363.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579.** พริกหวาน
กราฟฟิค.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12
(พ.ศ. 2560 - 2564).** สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2567). **รายงานการวิเคราะห์สภาพปัญหา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 [เอกสารไม่ตีพิมพ์].** สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

อดิศักดิ์ ดงสิงห์. (2560). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.** [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช]. คลังปัญญา มสธ..

<https://ir.stou.ac.th/handle/123456789/6230>

อิทธิฤทธิ์ กลิ่นเดช. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสระบุรี.** [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].

คลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

<http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/handle/123456789/3394>

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559, 1 พฤศจิกายน). **การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era).** ทรูปลูกปัญญา. <https://www.trueplookpanya.com/dhamma/content/52232>.

International Society for Technology in Education. (2009). **ISTE standards for Administrators.** ISTE. [https://cdn.iste.org/www-](https://cdn.iste.org/www-root/Libraries/Images/Standards/Download/ISTE%20Standards%20for%20Administrators%2C%202009%20(Permitted%20Educational%20Use).pdf)

[root/Libraries/Images/Standards/Download/ISTE%20Standards%20for%20Administrators%2C%202009%20\(Permitted%20Educational%20Use\).pdf](https://cdn.iste.org/www-root/Libraries/Images/Standards/Download/ISTE%20Standards%20for%20Administrators%2C%202009%20(Permitted%20Educational%20Use).pdf)

Kozloski, C. K. (2006). **Principal Leadership for Technology Integration: A Study of Principal Technology Leadership.** [Doctoral dissertation, Drexel University]. Drexel University Libraries. <https://doi.org/10.17918/etd-886>

Redish, T., & Chan, T. C. (2007). Technology leadership: Aspiring administrators' perceptions of their leadership preparation program. **Electronic Journal for the Integration of Technology in Education, 6,** 123–139.

Zaccaro, S.J., & Banks, D. (2004). Leader Visioning and Adaptability: Bridging the Gap Between Research and Practice on Developing the Ability to Manage Change. **Human Resource Management, 43(4),** 367-380. <https://doi.org/10.1002/hrm.20030>

OFFICE OF ACADEMIC PROMOTION AND LIFELONG LEARNING
CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

**สำนักส่งเสริมวิชาการ และจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ**

rdijournal@cpru.ac.th